

ABDULLAH İLE HAMD KÖŞKÜ'NE YOLCULUĞUMUZ

Allah'ın izni ile Hamd Köşkü'nde tekrar görüşeceğiz.

Dr. Abdülmuhsin Abdullah el-Carallah el-Harâfi

ترجمة كتاب : رحلتي مع عبدالله إلى بيت الحمد

اللغة التركية

Çeviri

İzze KALAYCI

Bariş ÖZTÜRK

Muhammed Sad KALAYCI

Çeviri Editörü

Ahmet Melih KARAÜĞUZ Can Ahmet ÇELİK

KUVEYT

2016

رحلتي مع عبدالله إلى بيت الحمد

سنلتقي بإذن الله في بيت الحمد

د. عبدالمحسن عبدالله الجارالله الخرافي

الكويت ٢٠١٦

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

-Bismillahirrahmânirrahîm-

Ciğerpem Abdullah

Bir ebeveyn olarak duygusal bir süreçten geçerken insanlara rehber olması için baban bu kitabı yazdı sevgili oğlum.

Tarih, yazılan ve anlatılan bir şey olsa da sen canımın içi, benim için asla bir tarihten ibaret olmayacaksın. Ben oldukça, sen sonsuza dek kalbimde yaşayacaksın.

Annen

İçindekiler

İçindekiler	3
İTHAF	7
Hamd ve Dua	8
İnsaniyet Emîrine Teşekkür ve Takdir	9
Neden Bu Kitap?	11
Bu Kitaptan İstifade Edenler	12
Kitabın Temayüzüne ve Tekliğine Bir İşaret	13
Kitabın Başlangıç Noktası	14
Kitap İçeriğini Sıralama Mantığı	15
Kitabın Dili	16
Yolculuk Sırasında Bir Teşekkür	17
Yol İşaretleri	19
Hamd Köşkü'nün Tarifi	20
(Köşkler, Çadırlar, Yüksek Köşkler)	20
Hamd Köşkü'ndeki cennet ehlinin meclisleri	22
Çocuğunu Kaybeden Kişinin Alacağı Sevaplar Hakkında	25
Evladını Kaybetmiş Önceki İnsanlardan Ders ve Teselli	28
Belaya Sabretmek	30
Sabrın Manası	31
Rıza Mertebesi ve Sabırdaki Yeri	31
Belanın meyveleri var "Belaya karşı sabır meyveleri"	32
Sabredenler, kazanmış ve kurtulmuş olanlardır	32
Ecirleri hesapsız olarak verilir	33
Sabır iyiliklerin artmasına ve günahların silinmesine sebeptir	34
Sabır kalplerin hidayetine bir sebeptir	34
Darlık ve zorluk arasında	35
Aşırıya kaçan ağlama ve feryat	35
Ölüye ikram hakkında	39
Söz bakımından Allâh'tan daha doğru kim olabilir!	41
Ölmek üzere olan kişiye Kelime-i Tevhidi telkin etmek	43
İslam'da Hastalık Felsefesi	44
İslam'da Ölüm Felsefesi	47
İslam'da Duanın ve Rukyenin Felsefesi	52
Dualar ve Rukyeler	56
Duanın Kabul Olma Yolları	61

Abdullah'ın Annesinin Sevdiklerinden ve Abdullah'ın Sevenlerinden Dua İsteddiği O Mektup	64
Hastaları Sadakalarla Tedavi Etmek	67
O Vakit Beni Mazur Gör Abdullah En Azından Bir Müddetliğine.....	70
Hastaya Refakat Eden Ya Da Hastayı Ziyaret Eden Ne Yapmalıdır?	72
Hastaya Refakat Edenin Sevabı	74
Hasta Yanında Çok Kalmamanın Müstehap Oluşu	74
Hamd Köşkü'ne Yolculuk Esnasında Öğrendiklerim	76
Çocuklarınızın Dünyalarını Keşfedin	81
Ne Tür Drama Çocuklarımızın İlgisini Çekiyor?.....	83
Merhametli Bir Anne: Enise Anne	85
Kuveytlilerde Taziyenin Sosyal Anlamları	86
Tedavinin Ehemmiyeti ve Tevekkül ile Çelişmeyeceği	88
Tedavi Vaciptir ve Tevekkül ile Çelişmez	91
Kanserden Ölen Şehittir	92
Beyin Ölümü Gerçekleşmiş Hastanın Bağlı Olduğu Yaşam Destek Ünitesinin Fişlerini Çekmenin Fikhî Boyutu	98
Hasta ve Hasta Yakınlarına Gelen Tıbbi Öneri Kalabalığı ve Doğruluk Payı.....	100
Hamd Köşkü'müzün Komşusu Halid Abdullatif eş-Şayi' Hoş Geldin.....	102
İslam Ümmetinin Hastalara Karşı Medeni Duruşu	104
Sağlık Vakfı.....	104
İslami Vakıfların Sağlık ve Psikolojik Destekteki Rolü	104
Bağdat'ta Bîmâristân-ı Adudî	105
Hastaları ve Gurbetçileri Teselli Eden Vakıf.....	106
Hastalara Şifa İzlenimi Veren Vakıf.....	106
Şam'da en-Nurî Büyük Bîmâristânı	106
Bîmâristan'ı Salâhî	107
Kalavun Bîmâristanı(Bîmâristânü'l-Mansûrî)	107
Marakeş Hastanesi	109
O Dönemde Avrupa Hastanelerinin Durumu	109
Hasta ve Yakınlarının Önündeki Değerli ve Cana Yakın Dostumuz Zikirmatik.....	111
Vesvesenin Ta Kendisi Olan ve O Çokça Geri Kaçan (Şeytan)'ı Geri Çevirme.....	114
Hastanın Vesveselerden ve Fitnelerden Korunması Hususundaki Şeriat İlmi ve Tesiri.....	116
Hastayla Bilgi Paylaşımında Amerikan Metod	120
Kıdemli Uzmanlar Arasındaki Entegrasyon ile Uzmanlıkların Birbirini Tamamlaması.....	123
İhtyatkar Tedavi Modeli ile Yapılması Gereken İşlemlerle İlgili Kararı Alma Sorumluluğunu Üstlenme .	124
Hasta ve Yakınlarına Yönelik Şeffaflık ve Onlara Sunulan Bilgi Akışı	125

Bonkör Model Kapsamında Tedavi Masraflarındaki Sağlık Sigortalarının Rolü.....	126
San Francisco Üniversitesinde Sağlık Merkezi Seçimimizdeki Muvaffakiyet.....	127
ABD Hastanelerinde Uygur Odalar	128
Ameliyat Bekleme Odası.....	128
Hasta Yakınlarıyla Toplantı Odası	128
Meditasyon Odası.....	129
Yoğun Bakım Odaları	130
2. ve 1. Basamak (Orta ve Normal Düzey) Yoğun Bakım Odaları	130
Gerçek Doğumu Bir Sms İle İletmek	131
Veyahut Kendisi İçin Dua Eden Salih Bir “Baba”!	133
Servetin Kaynağının Keşfi: Ben Milyarderim!	137
Kabul Alametlerinden Biri	140
İlk olarak sevilen kimselerin varlığı ve insanların ona dua etmesi.....	140
İkinci olarak; onun için sadakaların kolaylaşması	141
Üçüncü olarak; onun için yapılan sekiz hac	141
Dördüncü olarak; Allah’ın kaza ve kaderine razı olmak ve kanaat göstermek.....	142
Beşinci olarak; tedavi ve vefat esnasında iki büyük kolaylık	142
Hüsnü Hatimeyi Müjdeleyen Salih Rüyalar	144
Salih Amellerin Ölüye Bağışlanmasının Meşruiyeti Hususunda İslâm’ın Yüceliği	147
Kabirdekilere Nasıl Mutluluk Bahşebiliriz?	150
Cennet “Sadece Huri” Değil!	151
Cennette Müslüman Kadına Büyük Bir Müjde	154
Huzura Kavuşmuş Can: Huzura Eren Kişi	156
Abdullah	158
Abdullah; Büyük İnsan, Şair Şerîf Hâc Kâsım’ın Derin Düşüncelerinde	161
Süleyman macit eş-Şahin’in gözünden Abdullah	164
Mey bint. Abdullah B. Abdulaziz El-Faris Hanımın Yaşanmış Tecrübesi	166
Farklı Tecrübelerin Ele Alınması İçin Bir Çağrı	170
Şairlerin Gözünden Evlat Acısı	171
İlk Olarak: Şiir Pasajları	171
İkinci Olarak: Uzun Kasideler	177
İlk Kaside: Ebu’l-Hasan et-Tuhâmî’nin oğlu için yazdığı mersiyelerin en meşhurlarındandır.....	177
İkinci Kaside Aîşe et-Teymûriyye’nin kızına yakmış olduğu ağıt.....	181
Üçüncü Kaside: Ebî Züeyb’in oğullarına yaktığı (kaside-i aynîyye) mersiye	183
Dördüncü Kaside: İbn-i’Rûmî’nin iki evladına yakmış olduğu ağıt.....	185
Rahmetli Abdullah’ın Anısına Yazılan Güzel Yazılar	187

“Zamanı Geldi” Dr. İsam Abdullatif El-Füleyc Kaleminden	187
Sabrı Böyle Öğreniriz Dr. Mutlak El-Karavi Kaleminden	189
Vefa Sözü Musibetinizden Dolayı Üzgünüz Ve Sabrınızdan Dolayı Sizinle Gurur Duyuyoruz Vefa' el-Umani'nin Kaleminden	191
Yeniden Görüşmek Dileğiyle Ey Hayırlı Evlat -Abdullah- Muhammed Salim El-Hızır'ın Kaleminden	193
Kitabın Konusu (Hastalık Ve Ölüm) İle İlgili Bibliyografya	195
Son Söz	200
Ruhun Son Çırpınışları	202
Yolculuğun Durakları Bitti mi?	203
Peki Fotoğraflar Nerede?	204
Kitabımızı Özgün Kılan Ve Öne Çıkaran Unsurlar	205
Al-Qabas Gazetesi'ndeki “Abdullah İle Hamd Köşküne Yolculuk” Makaleler Serisi	209

İTHAF

Allah'ın izni, ihsanı ve hak vaadi ile benden önce hamd köşküne giden oğlum
Abdullah'ın ruhuna,

Hamd Köşkü'ne yapılan yolculuktaki arkadaş, yol arkadaşım şefkatli ana Ümmü
Abdullah'a,

Ana-babasına ve Abdullah'a karşı şefkatli kız kardeşlerine,

vs. ailesine, gençken ölmesi sebebiyle de mahzun olan dostlarına,

hayatında da irtihalinden sonra da kendisi için kardeşliğin nimetleri olan vefalı
arkadaşlarına,

tedavisi zamanında şifa bulması için dua eden ve

Allah'ın izni, ihsanı ve rahmeti ile Hamd Köşkü'ne olan irtihalinden sonra da rahmet
ve bağışlanma duasında bulunan tüm sevenlerine

bu kitabı ithaf ediyorum.

Müellif

Hamd ve Dua

Hamd alemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.

Her hal için Allah'a hamd olsun.

Zor durumda kalındığında da kendisinden başkasına hamd edilmeyen Allah'a hamd olsun.

Verir de alır da... Kazasını geri çevirecek yoktur.

Hayatı vermiştir, ecelleri yazmıştır, kullarından dilediğini, şehitlikle kıymetlendirmek için seçmiştir.

Gençlerin ecellerini takdir etmiştir, ebeveynler kendilerinden sonra dua eden salih bir zürriyetin onlar için yapacakları dualardan mahrum kalmıştır. Lakin O, onlara bedel olarak en büyüğünü vermiş, en güzeli geride bırakmıştır. Sabredene, ecri Allah'tan bekleyene, yüce Allah'a hamd edene ve istircâ'da ¹ bulunana Hamd Köşkü'nü vadetmiştir.

Allah'ım, kulun Abdullah'ın üzerine rahmet bulutlarını indir. Onu o geniş cennetlerine yerleştir. Sevgili Muhammed Mustafa'nın(s.a.v) haklarında haber verdiği şehitlerin ecrini ona ver. Kabrini nurlandır ve cennet bahçelerinden bir bahçe yap, ey Alemlerin Rabbi.

Allah'ım bizleri salih, sabırlı, ecrini senden bekleyen, bağışlanmış, kendilerinden razı olunmuş kullarından eyle. Allah'ım kalan ömürlerimizi ve amellerimizi bereketlendir. Bizleri ana-babamız, sevdiklerimiz, salihler ve şehitler ile birlikte cennetlerin en üstününe yerleştir. Onlar ne güzel arkadaşlıklar. İki cihanda da bahtiyar olmamız için kalplerimizi ve zürriyetimizin kalplerini sana itaat rağbeti ve sevgisi ile doldur.

¹İstircâ', ecri Allah'tan bekleyip şöyle demektir:"Şüphesiz biz Allâh'a aitiz ve kesinlikle biz ancak O'na döneceğiz."

İnsaniyet Emîrine Teşekkür ve Takdir²

Hamd Köşkü'ne olan yolculuğun işaretleri arasında iken içimizde bir iz bıraktı. Muhterem emîr, Sabâh el-Ahmed el-Câbir es-Sabâh, insaniyet emîri. Her zamanki gibi halkına karşı şefkatli bir emîr idi. Bana da ana-babama da bu şefkatten bir nasip oldu.

Hastalığın başlangıcından beri yapmacıklık olmadan tamamen kendiliğinden Abdullah'a karşı şefkatli idi ve onu soruyordu. Biliyordu ki o ana-babasının tek oğlu, kız kardeşlerinin tek erkek kardeşidir ve yeni mezun olmuştur. Ama Allâh, emirlerini icra ve infaz etmeye hakkıyla gücü yetendir.

Abdullah – Allah ona rahmet etsin – vefat eder etmez Emîr Hazretleri defnine katıldı, taziye meclisinde erkenden bulunmaya da istekli olmuştu. Defin işlemi tamamlanınca - çarşamba günü ikinci vakti, miladi 01/10/2014 – hususi istirahatini bıraktı – perşembe sabahı, miladi 02/10/2014 - resmî konvoy, koruma ve muhafız olmaksızın maiyeti olan araba şoförü ile tek başına hazır bulundu. Çünkü biliyordu ki hakiki koruma Kuveytli insanların ve ailelerin kalpleridir.

Taziye meclisinde bir müddet kaldı ki bu müddette tamamen alicenaplıkla bu büyük alakasına karşılık kendisine ettiğim teşekkürümü dinledi. Kuveyt'te ve dışında tedavisiyle ilgilenmiş olan bütün yetkililere güzel övgülerimi tüm içtenliğimle izhar ettim. Ona – teselli için değil de gerçekten – kıymetli kızı Selvâ'yı kaybettiğinde hissettiği o derin üzüntüyü ve o kızın aynı hastalıktan dolayı vücudunun başka bir yerinde çektiği acıyı sadece şimdi hissettiğimi, söyledim. Doktorların şifası için aciz kaldığı bu hastalık, ayırt etmeksizin vücudun herhangi bir uzvuna yerleşebiliyor. Her hal için Allah'a hamdolsun.

Taziyede bir müddet bulununca gitmeye niyet etti. Hazretlerini arabaya kadar yolcu etmek ve taziyede bulunması sebebiyle takdirimi ve teşekkürümü ifade etmek için çıkmaya niyetlendiğimde yerinde durdu. Yerimde kalmam için yemin etti. Allah takdir etti ki arabaya kadar kendisine takdir ve teşekkür için eşlik edeceğimi – af dileyerek ve yemin de ederek – ifade ettim. Yerimde kalmam için ısrar edince hazretlere şöyle diyerek latifede bulundum: “Uzun ömürlü olasın... Yani sana eşlik için ettiğim yemin sebebiyle üç gün kefarete orucu tutayım.” Güzel ruhu, geniş gülümseyişi ve o doğal hazırcevaplığıyla şöyle deyiverdi: “Üç gün oruç tutmamı mı istiyorsun?” Bunun üzerine herkes gülümsedi. Onun yüceliğine layık olarak ailede mertebe ve yaş olarak benden büyük başka biri ona eşlik etti. Allah onu korusun.

İdareciler ile idare edilenler arasındaki bu ilişki sebebiyle bizler Kuveyt'te mutluluk ve gıpta mahalliyiz. Kendimi bildim bileli Kuveyt'in idarecileri, veliahtları ve

² Bu makale al-Qabas Gazetesi'nin 17/01/2016 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

diğer hanedan üyelerinin sevinç ve hüzün günlerinde halkları ile çok iyi kaynaştıklarını gördüm. Bu onlara garip gelmiyor. İdareciler ve idare edilenler arasındaki bu daimi birliktelik Kuveyt toplumunun nimetlendiği bir şeydir.

İnsanlık emîrî canı gönülden teşekkürlerimi sunuyorum sana.

Neden Bu Kitap?

Yedi sebepten dolayı:

Bir sıkıntıyı aktarmak ve bir tecrübeyi pekiştirmek için. Belki ihtiyacı olana faydalı olur.

Çünkü bu kitap; hastalık, tedavi, vefat gibi bilinmesi gerekli olan şeyleri ilk defa bir araya getiriyor.

Bu kitap gafil için tembih eden, bilmeyen için yol gösteren, amel eden için de sebatkar edendir. Herkese ihtiyacı olan şeyi veriyor.

Çünkü geçmişin de bu çağın da tecrübelerini yerinde ve konusunda iki kapak arasında bir araya getirmiştir.

Çünkü gösterici ve hatırlatıcı olan mevzusunda ihtiyacı olan herkese bir hediyedir.

Çünkü o; faydalı bir bilgiyi, yerinde bir hikmeti ve yeni bir kazancı kolaylaştırır.

Çünkü, zengin içerikli ve benzer tecrübeler yaşamış kimseler vardır ama belki onlar, tecrübelerini yapmacıklık ve külfet olmaksızın başkalarının istifade etmesi gayesiyle ifade etmek için anlatma kabiliyetine veya güzel beyana sahip değildirler.

Bu Kitaptan İstifade Edenler

1. Hastalar, yakınları ve refakatçileri.
2. Hastalıktan dolayı tedavi olanlar.
3. Çocukları ya da sevdikleri ölenler.
4. Kuveyt'te ya da umumi olarak dışında ve hususi olarak da ABD'de tedavi olan göçmenler.
5. Hastalık, tedavi ve dost, çocuk vefatı ile imtihan hakkında kültür sahibi olmaya rağbetli olan sağlıklı kimseler.

Kendilerinden, Allah'ın onlara bahşedeceği ecir ve sevap karşılığında dua rica ederiz.

Kitabın Temayüzüne ve Tekliğine Bir İşaret

Kişinin kendi kitabına takriz yapması tenkit edilen bir şeydir.

Allah biliyor ki, niyet elbette kitabı övmek değildir, Allah göstermesin.

Yapılan, kitabın yazılmasından sonra matbaaya gönderilmeye hazır olması için dil ile alakalı tetkikte yardım alınmasıdır. Bu da pek faziletli kardeşimiz Dr. Ahmed Seyyid Ahmed Alî ile oldu. Kendisi Ehl-i Beyt ve Sahabiler Hayır Kurumu'nun Ezher'den getirdiği en faziletli kişidir. Kendisine müteşekkirim. Dil açısından yaptığı tetkiki, kitaptaki bazı hadislerin tahrici ve dil ile alakalı bazı değerlendirmeler üzerinde yaptığı o güzel ilmî düzeltmeleri esnasında kitaptan çok etkilenmiştir. Bana -gördüğü kadarıyla-, kitabın birçok açıdan alanında tek olduğunu, Arap ve İslam kütüphanelerinde temayüz ettiğini beyan etmiştir.

Bu kitabıma en başından, bahsetmiş olduğu temayüzü ve tekliği açısından aklayarak başlamayı tercih etmediğimden bunu en sona ertelemeyi seçtim. Bu; kitabın neticelerinin, değerli-İlgili okuyucuya meyvelerinin ve kitabın ulaştığı son noktanın bir özeti ve Hamd Köşkü'ne olan yolculuğumun dünyadaki sonu gibidir.

Kitabın Başlangıç Noktası

Kitapta rivayetini açıkladığımız hadiste geçtiği üzere yüce Allah'ın vaadinin gerçekteşeeğine dair en ufak bir şüphe olmayan kesin inanç, kitabın başlangıç noktasıdır. Orada geçer ki; Allah kıymetli meleklerine cennette bir köşk yapıp onu "Hamd Köşkü" diye isimlendirmelerini emreder. Bu, çocuğunu kaybetmesine rağmen sabreden, yüce Allah'a hamd eden ve istircâda bulunan -yani biz elbette Allah'a aitiz ve ona döndürüleceğiz diyen- herkes içindir. Bu, -yüce Allah'ın izni ile- kitap ve sünnetin geniş yolundaki mübarek bir yolculuktur. Onunla, istifade etmesi mümkün olan için hastalık ve vefat merhalelerindeki mütevazı tecrübe nakillerini arıyoruz.

Kıymetli okuyucuların büyük ve güzel etkileşimleri ve El-Kabes gazetesinde "Abdullah ile Birlikte Hamd Köşkü'ne Olan Yolculuğum" başlığı altında yazdığım o güzel serinin makalelerini takip etmeleri bu kitabı çıkarmaya başlamam hususunda adım atmam için bana çok cesaret vermiştir.

Kitap İçeriğini Sıralama Mantığı

Bu kitap, diğer kitaplarımda yaptığım gibi türlerine göre; başlıklara ve alt başlıklara ayrılmamıştır. unku sevgili okurun da fark edeceği üzere bu kitap Abdullah ile Hamd Kosku'ne yaptığım güzel yolculuğın çeşitli hatıralarından ibarettir. Bu nedenle konuları başlıklar ve alt başlıklar altında sıralama mantığına tabi tutmadan, olduğu gibi aktardım. Dolayısıyla bu şekilde sıralamış olmam, okur tarafından bir bolumden diğerine geçerken olay örgüsünü tahmin etmesinin önüne geçmiş olup merak uyandırma gudusu oluşturduğunu duşunmekteyim. Öyle ki bunlar konu gereği değişen goruşlerden ibarettir. Bu düzenlemenin başka bir nedeni ise kitap içeriğinin buyuk bir kısmı bir yıldan fazla süre içinde haftalık olarak makaleler şeklinde gazetede yayımlanmasıydı. Zira hepimiz gazetede yayımlanan köşe yazıları için tahsis edilen sınırlı alanı biliyoruz.

Özellikle al-Qabas gazetesi gibi oldukça disiplinli olan bir gazetede yazılarımı yayımladığımdan dolayı ben ve diğer gazete yazarları bu ereve kapsamında yazılarımızı hazırlamaktayız.

Ayrıca beni bu kitabı yazmama yönelten diğer bir sebep faydayı yaymayı amaladığım bu makalelerin kabul görmesidir. Boylese diğerleri hastalık, tedavi ve olum bilgisi hakkında sıfır bilgi seviyesinden başlamayacaktı.

Kitabın sonunda bilgi için adı geçen makaleleri, ne zaman, nerede yayınlandığını ve bu makaleler ile kitaptaki konular arasındaki bağlantıdan bahsettim. Bu konular yolculuk esnasındaki duraklardan oluştuğu için kitaba bu başlığı seçtim.

Konuların bu şekilde sıralanmış olması birinin diğerinden öncelikli ya daha yararlı olduğu anlamına gelmemektedir. Zira bütün konular ehemmiyetli olup hepsi birbirini tamamlayan konulardır. Dolayısıyla bu konuları başlıklara ayırma ihtiyaı duymadım.

Bu tür yazılarda okuyucuyu sıkacak ve yazının ana hedefinden uzaklaştıracak bilimsel makale kurallarından uzak durulmaktadır.

Kitabın Dili

Yüce Allah'a hamdolsun ki başyazar olarak birkaç dizi, yazar olarak da on beş kitap yazmaya ve çıkartmaya beni muvaffak eyledi. Hepsini de mevzusunun bağlamında kolay bir dil ile yazıldı. Allah hamdolsun karmaşıklığından ve yapmacılıktan uzak oldukları için kabule layık oldular. Mevzuları, hadiselerin siyasi işaretleri ve tarih alanında uzman araştırmacıların işi olan derin analizden uzak bir belgesel vasfında idi.

Bu kitapların yazılış sebebi, bilhassa hizmeti tamamlanmamış bir alanda belgelemeyi tamamlamaya olan ihtiyaç idi. Bu da hususi olarak Kuveyt'te yaşamış ve yaşayan iyi erkek ve kadınların, umumi olarak da öne çıkan Kuveytli erkek ve kadınların biyografilerini belgelemektir. Bu yüzden ihtiyaca göre eğitsel veya sosyal veyahut imânî yorumlarla birlikte güvenilir, tarîhî, yalın ve sırayla nakleden bir dil kullanmak tabii idi.

Bu kitabın diline gelince, vicdanın derinliklerinden gelen hislerle yazdım ki neredeyse her sayfası yazarın gözyaşlarıyla karışmıştır, gözyaşları onda mürekkeple kaynaşmıştır. Yaşanan bir hadiseyi anlatıyor ki bakışımı veya hayal sahamı veyahut çalışmamın fikrini tasvir etmez. Birçok kere başka konuşmalarında da tekrar etmişimdir ki; "Kalpten çıkan kalbe ulaşır. Dilden çıkanlar ise kulakları geçmez."

İşte bu ruh, kendisiyle kitabın dilini ve mevzularının seçimindeki karakteri yazdığım ruhtur. Yoksa, Arapça kitabın dilidir. Ancak Arapça, bazı özellikler taşıyor: Yazarın hırsına, kuvvetine göre sağlamlık ve bozukluk taşıma ile ilmî, edebî-ilmî, edebî özellik taşıma anlayışı. Bu da en eşsiz örnekleriyle Kur'an-ı Kerim'de ortaya çıkmıştır ki büyük bir dağ üzerine indirilseydi, elbette sen o dağı yüce Allah'a olan korkusundan dolayı boyun eğen ve çatlayıp paramparça olan bir şey olarak görürdün. Bu Kur'an-ı Kerim'in indiği dilin azametini gösteriyor. Yüce Allah onunla fesahat ve belâgat sahibi Araplara bir suresi bir yana benzeri bir ayeti getirmeleri için meydan okumuşken nasıl olmasın ki? Onlar da aciz kalıp donakalmışlardır.

Başta dönelim... Maksat bu kitabı yazarken kullandığım dilin karakterini ve yapmacılık olmadan kalbin derinliklerinden çıktığını beyandır. Ki böylece yazarın içindekileri ifade etsin. Bu yüzden bundan sonra doğruluğunu desteklemeye kıl kadar ihtiyaç yoktur. Allah da dediğine şahittir.

Belki bu bağlamda üstat Hâzım Ali Mâhir'e teşekkürler sunmak gerekir. Kendisinin, bu kitabın bazı kısımlarında bu dilin sağlamlığının ortaya çıkmasında güzel bir rolü oldu.

Yolculuk Sırasında Bir Teşekkür³

Amacın özel olması faydanın genel olmasına mâni olmadığından dolayı Abdullah oğlumla Hamd Köşkü'ne yaptığım yolculuk duraklarından bahsedeceğim. Zira Yüce Rabbimiz peygamberin aracılığıyla Hamd Köşkü ile müjdelemiştir ve Ahmed ile Tirmizi'nin sahih hadis rivayetlerine göre evladının ölümüne karşı Rabbine hamd edip bu musibete rıza gösteren ve "Şüphesiz biz Allah'a aitez ve O'na döneceğiz." diyerek istircâ eden⁴ kimseler için Allah'ın cennette Hamd köşkü olarak bir ev yaptığını rivayet etmişlerdir. Bu yolculuktaki birinci durağımız Abdullah'ın hastalık sürecinde iyileşmesi için, vefatından sonra ise günahlarının bağışlanması için dua eden sevenlerine; anne babasına sabır dileyen sevenlerine ve son olarak Kuveyt halkının tamamına; Kuveyt Emiri, Hükümeti ve halkın rahmetli Abdullah için gösterdiği ilgiden dolayı yürekten teşekkürlerimi sunacağım bir bölüm olacak.

Abdullah'ın hastalık sürecinde iyileşmesi ve vefatından sonra ise günahlarının bağışlanması için dua eden, yurtiçinden ve yurtdışından farklı şekillerle baş sağlığı dileyen sevgili kardeşlerim, Allah hepinizden razı olsun. Samimiyetinizden dolayı hepinize çok teşekkür ediyorum. Bu desteğiniz benim, yufka yürekli annesinin, kardeşlerinin ve yakınlarımızın yüreğini ferahlatıp bizi teselli etti. Hz. Mustafa(s.a)'dan rivayet edildiği üzere duanın kabul olma şekillerinin çeşitli olduğunu dair inancımızla; cömertliği ve rahmetiyle bizi müjdeleyen Rabbimizin dünyadayken isteğimizi yerine getirmesi, sevabımızı kıyamet gününe kadar saklaması ya da günahlarımızı bağışlaması şeklinde dualarımızı kabul edeceğinden emindik. Yüce Rabbimizin müjdelediği gibi yukarıda bahsi geçen duanın kabul olma çeşitlerinin ikincisi ve üçüncüsünden Abdullah'ın da bolca nasibini almasını niyaz ederiz. Sahih hadiste bahsedilen şehit çeşitlerine kıyasen Alimlerin fetvasına göre kanserden dolayı ölen kimselerin şehit olduğu müjdesini sizlere vermek isterim. Bu şehit çeşitleri ise Allah yolunda öldürülen, tâûn/vebâ, bulaşıcı hastalık sebebiyle ölen, 'Mebtûn' diye ifade edilen karın hastalıklarından dolayı ölen ya da boğularak, yangında ya da enkaz altında ölen kimselerdir. Zira anne babaları ve yakınları için kıyamet gününde şefaathçi olmaları hususunda şehit çeşitlerinin çok olması Rabbimizin Ümmet-i Muhammed'e büyük bir lütfudur. Abdullah'ın kıyamet gününde bize şefaath etmesi için Allah katında şehit sayılmasını niyaz ederiz. Sevgili Abdullah'ın sayesinde cennette Allah'ın bizim yaptığı -inşallah- Hamd Köşkü'ni görür gibiyken nasıl olmasın ki bu. Kur'anı kerimde bahsedildiği gibi bizim için hazırlanan tahtlar üzerine kurularak kalın ve ince ipekten yeşil giysilerle, cennet pınarından doldurulmuş sürahiler, ibrikler ve kadehlerle etrafımızda cennet hizmetkârları olarak yaratılmış pervane gibi dolaşan ölümsüz

³ 12/10/2014 tarihinde al-Qabas Gazetesi'nde bu yazı yayımlanmıştır.

⁴ İstircâ' etmek: "İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn" diyerek Allah'ın hükmünü rızâ ve teslimiyet şuuruyla karşılamak.

gençleri hayal ediyorum. Zira ben Kur'an-ı Kerim ve hadislerde anlatılan cennetle müjdelenen kimseleri her ne kadar tasavvur etmeye çalışsam da orada gerçekte var olanları daha önce ne kimse gördü ne duydu ne de insanoğlunun aklına geldi.

Müslümanların hac ibadetini yerine getirmek için Kâbe yolunu tuttıkları faziletli Zilhicce ayının üçünde Abdullah'ın vefat etmiş olması onun şehit olduğunun bir göstergesidir. Bizim hiçbir talebimiz olmadan, Abdullah adına gönüllü olarak hac vazifesini yerine getiren ve sevgili Abdullah'ı rüyasında Rabbinin huzurundayken görüp bizi bununla müjdeleyen Kuveyt'in güzel insanları hepimize şükranlarımı sunuyorum.

Hz. Mustafa(s.a)'ın bize bildirdiğine göre insanlar Allah'ın yeryüzündeki şahitleridir. Abdullah'ın cenazesine katılan ve mezarlıkta cenaze namazını kılan ve cenazesi arkasında yürüyen insanlar evimize başsağlığı dilemek için akşam ezanına kadar gelmeye devam etti, benzerine az rastlanan bir durumdur. Ki onunla birlikte ya da ondan birkaç gün önce defnedilen diğer 8 kişinin cenazesinde -ki onlara saygım sonsuz- aynı durum söz konusu değildi.

Zira cenazesine katılan kimselerin bizden dünyalık çıkarı bulunmuyordu. Cenaze namazı ve defin merasiminden sonra mezarda yaşanan kalabalıktan dolayı ve zilhiccenin yedinci gününde oruçlu olduklarından iftara yetişmek üzere kalabalığın bir kısmı o gün baş sağlığına gelemeyip ikinci günde divana baş sağlığı için geldiler. Bunun yanı sıra, Allah kulu Abdullah'a; defin merasiminden önce hacca giden çok sayıdaki Kuveyt ahalisinden hac günleri ve özellikle arife üzerinde dualarında olmayı nasip etti. Allah'ın bu nimetlerinden ve arife günü Arife dağında çok sayıdaki Kuveytli severleri ve diğer severlerinden dua ile harmanlanmış bu ilahi armağanlardan daha hayırlı dünyalık bir şey var mıdır? Rabbime şükürler olsun.

Son olarak abartısızca definden önce nurlu yüzünü görenlerin söylemlerine göre Abdullah'ın yüzünün vefattan sonra daha güzel bir hal aldığını aktardılar. Bütün bunlar Allah'ın lütfundandır. Rabbime şükürler olsun.

Bizim adımıza, oğlunuz ve kardeşiniz rahmetli Abdullah adına sizlerden sevdiklerinize -ki umarım o da onlardandır- dua ederken ona dua etmeye devam etmenizi dileriz. Güzel duanızdan dolayı var olunuz, Rabbim sizi korusun.

Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.

Yol İşaretleri

Hamd Köşkü'nün Tarifi⁵

(Köşkler, Çadırlar, Yüksek Köşkler)

Bu kavramı peygamberimizin çocuğunu kaybeden herkese arkadaşlık edecek harika bir hadisinden almıştım. O kimseyi müjdeliyor; Allah'a hamdederse, istircâda bulunur ise karşılığı amelinin cinsinden hatta daha rahmetli ve büyük olur. Onun cennette bir köşkü olur ki ismi de Hamd Köşkü'dür.

Ebû Mûsâ el-Eş'arî'den rivayet edildiğine göre Peygamberimiz(s.a.v) şöyle buyurmuştur: Kulun çocuğu öldüğü zaman Allah meleklerle şöyle der: "Kulum çocuğunun canını aldınız mı?" Onlar da derler ki: "Evet". O da şöyle der: "Kulum ne dedi?" Melekler de: "Sana hamdetti, şüphesiz biz Allâh'a aitiz ve kesinlikle biz ancak O'na döneceğiz dedi." derler. Yüce Allah da şöyle buyurur: "Kulum için cennette bir köşk inşa edin. Adını da Hamd Köşkü koyun."⁶

Fark ediliyor ki hadiste Yüce Allah, çocuğunun ölümüne sabredip ecini kendinden bekleyen için verdiği evi "Hamd Köşkü" diye isimlendiriyor. Alimler evin böyle isimlendirilmesinden hareketle "hastalıklar ve musibetler" sebebiyle sevap verilmediği çıkarımında bulunmuşlardır. Çünkü bu ihtiyarî bir fiil değildir, aksine sabır sebebiyle sevap verilir. İbn-i Abdusselam ve İbn'ul-Kayyim bu görüştedirler. Demiştirler ki: "Bu köşke musibet sebebiyle değil yalnızca istircâ ve hamd ile ulaşılır. Ancak musibetin sevabı ile günahlara kefarete olunuyor. Ama aksi daha doğrudur. Hamd Köşkü'nün bina edilmesi ile alakalı emrin tertibi gösteriyor ki bu hem istircâ hem de hamd olduğu zaman olur. Biri olsa diğeri olmasa o kimse için bir şey bina edilmez. Kıyasa göre isimlendirme hususunda şöyle denmesi gerekirdi: 'Onu hamd ve istircâ köşkü diye isimlendirin.' Ancak en doğrusu, bunu hak etmesindeki asıl hasletin hamd olmasıdır. İsimlendirmede tek başına zikredilişi gösteriyor ki o istircâ tamamlayıcı ve ek kabilindedir."⁷

Bilindiği üzere Yüce Allah salih kullarına bir karşılık ve güzel bir hediye olarak cennette pek hoş meskenler vereceğini vadedmiştir. Yüce Allah'ın şu sözünde olduğu gibi: "Allah o inanan erkeklere ve inanan kadınlara; altlarından ırmaklar akmakta olan

5Bu makale, al-Qabas Gazetesi 19/10/2014 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

6Tahrîç edenler: Tirmizi Süneninde (1021. hadis), İmam Ahmed Müsnedinde(19725. hadis), İbn-i Hibbân Sahihinde(2948. hadis), Beyhakî Süneninde(7146. hadis), Beğavî Şerh'us-Sunne'de (1550.hadis), el-Munzirî et-Terğîb ve't-Terhîb'de(3065. hadis), Suyûtî el-Câmi'ul-Kebîr'de (2808. hadis), Heysemî Mevârid'uz-Zam'ân'da(726. hadis). Tirmizi -lafız da ona aittir- demiştir ki: Hasen garîbdir. Albânî, hasen demiştir ve es-Silsilet'us-Sahihâ'da (3/398, 1408. hadis) rivayet etmiştir. Hadise yaptığı notta şöyle demiştir: " Hadis, bütün tarikleri sayesinde en azından hasendir."

7El-Münâvî, Feyd'ul-Kadîr Şerh'ul-Câmi' es-Sağîr, 1/440, Mısır: el-Mektebe et-Ticâriyye el-Kubrâ, 1. baskı, h. 1356

ve içinde ebediyen kalacak oldukları cennetler, bir de Adn cennetlerinde bulunan pek hoş meskenler vaat etmiştir. Allâh'tan pek az bir rıza(ve hoşnutluk) ise, cennetlerden ve tüm nimetlerden daha büyüktür! İşte ancak bu, pek büyük kurtuluşun ta kendisidir.”⁸

Cennet ehlinin meskenleri umumiyetle üç lafızla zikredilmiştir: Köşkler “ya da evler” ve çadırlardır, üçüncüsü de yüksek köşklendir. Köşkler, ev ya da köşk lafzı ile Peygamberimizin birçok hadisinde geçmiştir. Peygamberimizin(s.a.v) şu hadisinde olduğu gibi: “Kim(gul huvallahu ehad)⁹ ihlas suresini on kere okursa Allah ona cennette bir köşk bina eder.”¹⁰ Albâni es-Silsilet’us-Sahihâ’da (2/136, 589. hadis) rivayet etmiştir. Hasen olduğunu söylemiştir. Çadırlar ise yüce Allah’ın şu sözünde geçmiştir: “(İçerisi boş yapılmış) çadırlarda perdelenmiş hûriler!”¹¹ Ayrıca “yüksek köşkler” Kur’an-ı Kerim’de birçok yerde geçmiştir. Mesela Yüce Allah’ın şu sözünde: “Lâkin Rablerinden hakkıyla sakınmış olan o kimseler; onlar için öyle değerli konaklar vardır ki; üstlerinde de(yüksekçe) bina edilmiş birçok konaklar vardır. Altlarından da sürekli ırmaklar akmaktadır.”¹², “Lâkin iman etmiş ve salih bir amel işlemiş olan müstesnâ. İşte onlar ki, yapmış oldukları(güzel) şeyler sebebiyle katlanmış mükâfat sadece onlara aittir. Üstelik onlar o (cennetteki yüksek ve değerli) konaklar içerisinde (her türlü korkulardan) güvenli kimselerdir!”¹³

Cennetle alakalı olarak “ev” lafzı zikredildiğinde bundan maksat “köşk”tür. Bu, imam Nevevi’nin Hattâbi’den ve diğerlerinden yaptığı nakildeki işarete göredir.¹⁴

Bazı kimselerin kafası karışabilir ve bu isimlerle – yani cennet ehlinin meskenlerinin isimleri ile – dünyadaki benzerlerini karıştırabilir. Bu hususta şunu söylemek gerekir ki cennet nimetlerinden her bahsedildiğinde bu “sadece” anlamayı kolaylaştırmak içindir. Dünya nimetleri ile tek benzerliği isimlerdir. Yüce Allah’ın buyurduğu gibi: “Gözlerin aydınlığı(na sebep) olacak nelerin onlar için saklandığını hiçbir kimse bilemez! (Dünyada) yapmakta bulunmuş oldukları(hayırlı) şeylere yeterli bir karşılık olarak!”¹⁵

Ayetin tasdik ettiği, Ebû Hureyre(r.a)’den rivayet edilen bir hadîs-i kudsîde Allah Resûlü(s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Yüce Allâh: ‘Ben sâlih kullarım için, hiçbir gözün

8Tevbe suresi 72. ayet

9İhlas suresi 1. ayet

10Ahmed, Müsnedinde (15610. hadis) tahric etmiştir.

11Rahman suresi 72. ayet

12Zümer suresi 20. ayet

13Sebe’ suresi 37. ayet

14Nevevi’nin Müslim şerhi:15/200

15Secde suresi 17. ayet

görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiçbir beşerin kalbinden dahî geçmedik nimetler hazırladım!’ buyurmuştur.”¹⁶

İbn-i Abbas(r.a)’tan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: “Cennette, dünyadaki şeylerden sadece isimler vardır.”¹⁷

Bunu en iyi gösteren Yüce Allah’ın şu ayetidir ki “çadırlarda perdelenmiş hûriler” zihnimize dünya hayatında alışageldiğimiz çadır şekli gelir. Ancak sahih bir hadis-i şerif vardır ki bize alıştığımızın tamamen dışında bir çadır şekli vasfediyor; Ebu Bekir İbn Abdullah İbn Kays’ın babasından rivayetine göre Rasulullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Cennette içi boş inciden yapılmış bir çadır vardır. Bu çadırın genişliği altmış mildir. Her bir köşesinde Müslümanın bir eşi vardır. Mü’min onları dolaşır. Fakat onlar birbirlerini görmezler.»¹⁸

Hamd Köşkü’ndeki cennet ehlinin meclisleri:

Maşallah

Yüce Rabbimiz, Hamd Köşkü’ndeki ve cennet köşkleri, çadırları gibi başka yerlerdeki meclislerimizi vasfederek bizi müjdelemiştir.

Hadi aziz ve değerli okuyucum, cennet ehlinin o güzel meclislerinin vasfı hakkında gelen bazı ayetleri en başta sunalım:

Peygamberimizin haber verdiği üzere çocuğu öldükten sonra; sabredip ecri Allah’tan bekleyip Rabbine hamdedene cennette Hamd Köşkü isminde bir köşk verilecektir. Zihinlerimiz evin taklîdî şekillerine kaymamalıdır, bilhassa cennetekilerin halini ve meskenlerini vasfeden birçok ayeti zikretmemizden sonra. Mesela yüce Allah şöyle buyuruyor: “(Onlar) tahtlar üzerinde kurulan ve karşı karşıya bulunan kardeşler halindeyken, biz onların (dünyada) kalplerinde kinden ne vardıysa söküp çıkarmışızdır.”¹⁹,

“İşte onlar ki, altlarından ırmaklar akmakta bulunan Adn cennetleri sadece kendilerine aittir. Onlar orada altından bilezikler takınacaklardır ve kendileri orada kubbeler içerisindeki tahtlar üzerinde yaslanan kimseler olarak, ince ve kalın ipekten yemyeşil

16Buhari (3244. hadis) ve Müslim (2824. hadis) rivayet etmiştir.

17Beyhakî, el-Ba’su ve’n-Nuşûr’da (332. hadis) tahric etmiştir. Albânî, Silsiletu’l-Ahâdîs es-Sahîha’da (5/219, 2188. hadis) sahih olduğunu söylemiştir.

18Buhari (4879. hadis) ve Müslim (2838. hadis) rivayet etmiştir.

19Hicr suresi 47. ayet

elbise giyeceklerdir! (İşte) bu(nlar) ne güzel mükâfat olmuştur! O(cennet yurdu) da ne güzel bir yaslanma yeri/dinlenme yeri olmuştur!”²⁰,

“Gerçekten de cennetin arkadaşları bugün büyük bir meşgale içerisinde eğlenirler! Onlar ve eşleri(koyu) gölgeler içindedirler, (inciden) kubbeler içerisindeki tahtlar üzerine yaslanırlar.”²¹,

“Sabretmiş olmaları nedeniyle de onları pek kıymetli bir cennet ve çok değerli bir ipekle mükâfatlandırmıştır. Orada kubbeler içerisindeki tahtlar üzerine yaslanan kimseler olarak! Onlar orada ne(yakıcı) bir güneş, ne de şiddetli bir soğuk göreceklerdir. Bir de üzerlerine(ağaçlarının) gölgeleri pek yakın olan(ikinci bir cennet) ile(mükâfatlandırılacaklardır)! Meyveleri de tam bir boyun eğdirilmekle emre âmâde kılınmıştır.”²²

Bu tavsif, tahtların karşılıklı olmaları sebebi ile genel bir doğallık olarak oturuşun benzeştğine işaret ediyor. Bu karşılıklı oluş, üzerinde oturanlara - dünyadaki meclislerde olduğu gibi - doğrudan konuşma ve diyalog imkanı veriyor. Bu da kardeş olsunlar diye kalplerden kinin alındığı bir atmosferde oluyor. Onlar ihtilafları ve kederleri dünyada bırakmışlardır. Gerçek kardeşlik ruhundan faydalanmışlardır.

Sonra diğer ayet, onlar karşılıklı tahtlar üzerinde iken o oturuş şekillerini vafsetmek üzere geliyor. Tahtlar üzerinde son derece rahat, sevgi dolu ve Allah’a ve ihsanına hamdeder bir şekilde yaslanırlar. Yaslanmaları, ne kadar çok rahat olduklarını gösteriyor. Bu rahatlığı onlar, ebedi olan cennette girdikleri zaman büyük bir nimet olarak tadacaklar.

Yüce söz bir ayetten diğerine geçiyor. İlki, tahtlar üzerinde olan kardeşler arasındaki karşılıklı oturuşları vaffederken diğer ayet de cennet ehlini vafsediyor: “Onlar ve eşleri(koyu) gölgeler içindedirler, (inciden) kubbeler içerisindeki tahtlar üzerine yaslanırlar.”²³ Burada karşılıklı oluş zikredilmemiştir, yakınlaşma ve temastan bahsedilmemiştir ki ayeti okuyan ve dinleyen büyük bir zevk ve edep içinde anlasın.

Her halükarda onlar kardeşleri ve aileleri ile birlikte dirler – başka bir ayette geçtiği üzere – ve yaslanırlar. Ahirette ne bir güneş ne de şiddetli bir soğuk göreceklerdir. Yani sıcaklıkla da soğuklukla da azap olunmayacaklar. Aksine onlar bu meclislerde iken, cennetin devşirilecek ürünleri kendilerine yakındır.

Ne ince bir anlatış... Ne güzel meclisler.

Allah’ım bizleri bu meclislere ulaştır. Orada ırkçılık olmaz, sosyal ve görevsel seviye olmaz. Herkes orada kardeşdir. Onların en üstünü en takvalı olanıdır.

20Kehf suresi 31. ayet

21Yasin suresi 55-56. ayetler

22İnsan Suresi 12-14. ayetler

23Yasin suresi 56. ayet

Bu manalara ve o vasıflara dalmak kişiyi rağbetlendiriyor, ona gayret veriyor, onun Samed olan Allah'ın vaadine ulaşmaya olan ümidini harekete geçiriyor. Bunlar öyle vasıflardır ki her musibet onların önünde hafifler. Her tehlike onların karşısında yok olur, her nimet de kendini küçük görür. Bizden bunu kim istemez ki? Bunu bizden kim arzulamaz ki? "Gerçekten işte bu, elbette pek büyük bir kurtuluşun ta kendisidir! Artık çalışanlar; ancak işte bunun gibi (sonsuz) bir şey için amel etsin(ler)!"²⁴

Son olarak cennette insanın bir köşkü olmasının kıymetini beyan etmeye, Allah'ın iman edenlere misal olarak verdiği o iki kadının isteği yeterlidir. Birisi Firavun'un hanımıdır ki o, yüce Rabbine cennette kendisine bir köşk bina etsin diye dua etmişti: "Allah o iman etmiş olan kimseler için de Firavun'un hanımını bir örnek olarak açıklamıştır. Hani o: 'Ey Rabbim! Cennetteki(manevî) katında benim için bir ev bina et! Beni Firavun'dan ve onun amelinden kurtar! O zalimler toplumundan da beni kurtar!' demişti."²⁵

Yüce Allah'ım katında, can pasesi çocuğunu kaybetmesine rağmen ecini senden bekleyip sabreden herkes için bir köşk bina et rahmetinle, ey merhametlilerin en merhametlisi.

24Saffât suresi 60-61. ayetler

25Tahrim suresi 11. ayet

Çocuğunu Kaybeden Kişinin Alacağı Sevaplar Hakkında

Kendisinden başka ilahın olmadığı, Aziz, Hikmet Sahibi Allah(c.c) buyuruyor ki:

“(153)Ey iman etmiş olan kimseler! Sabırla bir de o(farz) namaz(lar aracılığıyla) yardım arayın! Şüphesiz Allah(ın yardımı daima) sabredenlerle beraberdir. (154)Allah(ın dinini yüceltme) yolunda öldürülen(şehit) kimseler için: ‘ölüler’ demeyin! Doğrusu(onlar), dirilerdir velâkin(yaşantıları cismânî olmadığından) siz anlayamazsınız.

(155) Andolsun ki elbette sizi (koruduğumuz bunca belâya nazaran) çok az bir şeyle; korkuyla ve açlıkla, bir de mallardan, canlardan ve mahsullerden biraz eksiltmeyle mutlaka imtihan(edenin muamelesine tâbi) edeceğiz. (Habîbim!) O (belâlara) sabreden kişileri (cennetle) müjdele!

(156) O(sabırlı) kimseler ki; kendilerine bir musibet ulaştığında: “Şüphesiz biz Allah’a ait(kul ve köleler)iz ve kesinlikle biz ancak O’na dönücü kimseleriz!” derler.

(157) İşte onlar(var ya); Rablerinden(art arda gelen) mağfiretler ve büyük bir rahmet sadece onlar üzerine(inmekte)dir. Yine işte ancak onlar hidayet bulanların ta kendileridir.”²⁶

Çocuğunu kaybetmek musibetlerin en büyüklerindedir. O, öyle bir acıdır ki kalbe ulaşır ve kalbin yanmışlığını ve çektiği azabı arttırır. Bu yüzden sevilen kimseden ayrılmak en büyük musibetlerden sayılır. Öyle ki bundan dolayı akıl sahibi ve hissiyatı yerinde olan herkesin kalbi kayacak gibi olur. Ya dönüşü olmayacak bir ayrılık olursa nasıl olur? Ki ayrılan çocuksa; gönlün meyvesi, canın içi, ciğerpare ve göz aydınlığı ise... Ama sabreder ve ecrini Allah’tan beklerse, hamdeder ve “Şüphesiz biz Allah’a aitiz ve kesinlikle biz ancak O’na dönücü kimseleriz” derse -Allah’ın kaza ve kaderine iman etmiş bir nefis ile- Allah da ona bol sevap verir ve çocuğun ana-babalarına hesap günü şefaathane edeceğini de vaat etmiştir.

Peygamberimiz(s.a.v) şöyle buyurmuştur: Kulun çocuğu öldüğü zaman Allah meleklerle şöyle der: “Kulumun çocuğunun canını aldınız mı?” Onlar da derler ki: “Evet”. O da şöyle der: “Kulum ne dedi?” Melekler de: “Sana hamdetti ve istircâda bulundu.” derler. Yüce Allah da şöyle buyurur: “Kulum için cennette bir köşk inşa edin. Adını da Hamd Köşkü koyun.”²⁷

26Bakara Suresi 153-157. ayetler

27Tirmizi rivayet etmiştir.(1021. hadis)

Sahih-i Buhari'de Ebu Hureyre'den rivayet edildiğine göre Peygamberimiz şöyle demiştir: Yüce Allah şöyle buyuruyor: "Kulumun dünyadan can paresini aldığımda o da sabredip ecrini benden beklerse karşılığında cenneti alır."²⁸

Hamd Allah'a mahsustur ki o; bütün kulları hakkında son bulma ve zeval hükmü vermiştir, hükmünü onlar hakkında hikmeti ve isteği doğrultusunda uygulamıştır. Kazasına sabredenlere de mükâfatının güzel olacağını vaat etmiştir. Öfkelenip razı olmayanları da kendisine dönüşünden sonraki şiddetli azabıyla tehdit etmiştir. Kendisinin idaresini bilenlerin göğüslerine su serpmiştir. Allah'ın kaza ve kaderine teslim olmuş nefislerine de sevinç bahşetmiştir. Her durumda O'na - tenzih ile hamdediyorum. Muvaffak kılarak ve yol göstererek yardım etmesini istiyorum.

Bunlar evladını kaybedip sabreden insanlar için müjdelerdir:

İlk Müjde; Allah-u Teâla'dan salât, rahmet ve hidayet:

Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "(155) Andolsun ki elbette sizi(koruduğumuz bunca belâya nazaran)çok az bir şeyle; korkuyla ve açlıkla, bir de mallardan, canlardan ve mahsullerden biraz eksiltmeyle mutlaka imtihan edeceğiz. (Habîbim!) O(belâlara) sabreden kişileri(cennetle) müjdele!

(156) O (sabırlı) kimseler ki; kendilerine bir musibet ulaştığında: "Şüphesiz biz Allâh'a ait(kul ve köleler)iz ve kesinlikle biz ancak O'na dönücü kimseleriz!" derler.

(157) İşte onlar (var ya); Rablerinden(art arda gelen) mağfiretler ve büyük bir rahmet sadece onlar üzerine(inmekte)dir. Yine işte ancak onlar hidâyet bulanların ta kendileridir."²⁹

İkinci Müjde; Cehennemden kurtuluş:

Çocuğu kaybetmeye sabretmek kişiyi Allah'ın gazabından ve ateşten korur. Ebu Hureyre'den rivayet edildiğine göre bir kadın çocuğuyla Peygamberimize(s.a.v) gelip şöyle demiştir: "Onun için dua et. Üç çocuk defnettım." Bunun üzerine Peygamberimiz şöyle buyurmuştur: "Hakikaten ateşe karşı çok sağlam bir siper edindin."³⁰

28Buhari rivayet etmiştir.(6424. hadis)

29Bakara Suresi(155-157)

30Müslim rivayet etmiştir:(2636. hadis)

Üçüncü müjde; Cenneti kazanmak:

Yüce Allah şöyle buyurmuştur: “(21) O kimseler ki; iman etmişlerdir, zürriyetleri de tam bir imanla onları iyice izlemişlerdir;(fakat babaları ve dedeleri kadar iyi amel işleyememişlerdir,) Biz onların zürriyetlerini onlara katmışızdır, ama(bu iyiliğimiz nedeniyle) onlar(ın ataların)a da amellerinden hiçbir şeyi eksik etmemişizdir. Her kişi(iyi veya kötü) kazanmış olduğu şey karşılığında bir rehindir. ”³¹ Enes b. Malik’ten rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: Allah Resûlü(s.a.v) buyurdu ki: “Bir Müslümanın, bulûğa ermeden üç çocuğu ölürse Allah onu, onlara olan rahmeti sebebi ile cennete koyar.”³²

Mahmûd b. Lebid, Câbir’den rivayet etmiştir. Câbir şöyle demiştir: Allah Resûlü’nü şöyle derken işittim: “Üç çocuğu ölüp de sabredip ecrini Allah’tan bekleyen kimse cennete girer”. Câbir dedi ki biz de: “Ey Allah’ın Resûlü iki çocuğu ölen de mi?” deyince, “İki çocuğu ölen de cennete girer.” buyurdu. Mahmûd, Câbir’e şöyle dediğini söyledi: “Bir, deseydiniz O da, birisi de ölse cennete girer derdi. Ne dersiniz?” O da dedi ki: “Ben de, vallahi, öyle düşünüyorum.”³³

Dördüncü Müjde; Hamd Köşkü:

Yüce Allah, çocuğunu kaybetmiş olmaya sabredene cennette, üzerinde izi ve alameti, hususi ismi olan bir köşk vaat etmiştir. Bu köşk Hamd Köşkü’dür. Ebu Musa’dan(r.a) rivayet edildiğine göre Allah Reûsu’lü şöyle buyurmuştur: Kulun çocuğu öldüğü zaman Allah meleklerle şöyle der: “Kulumun çocuğunun canını aldınız mı?” Onlar da derler ki: “Evet”. O da şöyle buyurur: “Kulum ne dedi?” Melekler de: “Sana hamdetti ve istircâda bulundu.” derler. Yüce Allah da şöyle buyurur: “Kulum için cennette bir köşk inşa edin. Adını da Hamd Köşkü koyun.”³⁴

31Tûr suresi (21. ayet)

32 Buhari tahric etmiştir: (1248. hadis)

33 İmam Ahmed tahric etmiştir, 3/306(14336). Buhari de El-Edeb’ul-Müfred’de (146. hadis) tahric etmiştir.

34 Ahmed (4/415, 19740. hadis), Tirmizi (3/341, 1021. hadis) tahric etmişlerdir. Albânî de es-Silsile es-Sahîha’da(3/398) tahric etmiştir.

Evladını Kaybetmiş Önceki İnsanlardan Ders ve Teselli

Elbette bu hayat; üzüntü, gam ve keder yurdudur. Musibet, sıkıntı, imtihan ve fitne eksik olmaz. Sadece bu hayattan gitmesiyle gidecek olan azaplara maruz kalır. Nefis ancak temizlik ile arınır. Belalar, İmam İbn'ul-Cevzi'nin dediği gibi adamları belli eder: "Kim bela olmadan afiyetinin ve selametinin devamını istiyorsa, külfeti bilmemiş, teslimiyeti anlamamıştır. İman etsin etmesin her nefse elem gelir. Kimse sıkıntılardan ve elemelerden kurtulmayı ümit etmesin. Kişi zaman içerisinde, nimetlere kavuşma ile sıkıntıları göğüsleme arasında gider gelir."

Lakin kim bu ayrılığın hakikatini bilirse -ki bunu bilmelidir- kendisine daha hayırlı olan gelmiştir, bağırıp çağırmanın, geçip gideni getirmediğini hatta Mevla'yı kızdırdığını, düşmanları güldürdüğünü kesin olarak bilir. Bu yüzden kim bu hakikati bilirse, daha öncekilerin kendilerine bu gibi haberler geldiğinde yapmış oldukları ile teselli bulması ve sabretmesi gerekir.

Sabit'in, Enes(r.a)'ten rivayetine göre Enes(r.a) şöyle demiştir: "Allah Resûl'ü(s.a.v) ile birlikte demirci Ebu Seyf'in(r.a) yanına girdik. O, Allah Resûl'ünün (s.a.v) oğlu İbrahim'in süt babası idi. Peygamberimiz oğlunu aldı, öptü ve kokladı. Daha sonra yanına tekrar girdik, İbrahim can çekişiyordu. Bu manzara karşısında Allah Resûl'ünün(s.a.v) gözlerinden yaş boşandı." Abdurrahman İbn-i Avf(r.a): "Sen de mi (ağlıyorsun) ey Allah'ın Resûl'ü?" dedi. Allah Resûl'ü(s.a.v): "Ey İbn-i Avf! Bu merhamettir!" buyurdu ve ağlamasına devam etti. Sonra şöyle söyledi: "Göz yaş döker, kalp hüzünlenir fakat Rabbimizi razı etmeyecek söz sarf etmeyiz. Ey İbrahim! Senin ayrılmandan dolayı bizler çok üzgünüz!"³⁵

Raşid halife Ömer b. Abdulaziz (Allah rahmet eylesin) oğlu Abdulmelik öldüğünde, tahammül kuvvetinin, sabrın en güzel örneklerinden birisini vermiştir, hatta mutluluğun. Süfyan-ı Sevri rivayet etmiştir, demiştir ki: Ömer b. Abdulaziz, oğlu Abdulmelik hasta iken ona şöyle demiştir: "Kendini nasıl hissediyorsun?" O da: "Ölmek üzere" der. Oğluna der ki: "Elbette benim mizanım için lehime vesile olman senin mizanın için lehine vesile olmamdan bana daha hoştur". Bunun üzerine o: "Babacığım, senin sevdiğin şeyin olması, benim sevdiğim şeyin olmasından bana daha sevimidir." Anlatılır ki oğlu Abdulmelik öldüğünde Ömer b. Abdulaziz şöyle demiştir:

35 Buhari sahihinde tahric etmiştir: (1303. hadis)

“Oğulcuğum sen dünyada Yüce Allah’ın(c.c) şöyle buyurduğu gibiydin: ‘Mal ve çocuklar dünya hayatının zînetidir.’ Gerçekten sen en üstün zîneti idin. Elbette ben de bugün senin o kalıcı olan o salih amellerden –ki dünyadan daha hayırlıdırlar, ileriye dönük beklenti yönünden de pek hayırlıdırlar ve sevap bakımından daha iyidirler-olmanı ümit ediyorum. Vallahi benim seni çağırıp bana icabet etmen beni ne kadar da sevindirirdi. “Oğlunu defnettiğinde kabrin başına gelip şöyle demiştir: “Ben hâlâ senin sebebinle mutluyum, seninle müjdelendiğimden beri hiç bugünkü kadar beni mutlu etmedin. “Sonra şöyle dedi: “Allah’ım, Ömer’in oğlu Abdulmelik’i bağışla ve kendisi için bağışlanma talebinde bulunduğu kimseyi de.”³⁶

Şair demiştir ki:

Vermesin Allah aramızda ayrılık

Ayrılığı tatmak acıyı tatmaktır

Ayrılığa bir çare bulsaydık

Ayrılığa ayrılığı tattırırdık

Allah’ım her musibete uğrayana sekinet indir. Sevdiklerini kayba müptela olana sabır ilham et. Allah’ım bizleri kazaya sabredenlerden ve belaya razı olanlardan eyle.

Sabit’ten rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: Abdullah b. Mutarrif öldüğünde babası Mutarrif kavminin yanına güzel elbiseler ile yağlanmış bir halde çıkmış. Bunun üzerine kızmışlar ve ona şöyle demişler: “Oğlun Abdullah ölmüş, sonra da sen böyle elbiselerle ve yağlanmış olarak çıkıyorsun.” Bunun üzerine onlara şöyle demiş: “Onu küçük mü görüyorsun?(Oğlunun ölüm musibetini kastediyor) Yüce Rabbim bana üç haslet vaat etmiş. Her biri dünyadan daha hayırlı ve bana dünyadan da içindekilerden de daha sevimli... Allah şöyle buyuruyor: Onlar; başlarına bir musibet gelince, ‘Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah’a aitiz ve şüphesiz O’na döneceğiz’ derler.”³⁷

“İşte Rableri katından rahmet ”³⁸ bu ilki, “ve merhamet onlara inmektedir.”³⁹ bu ikincisidir. “Doğru yola ulaştırılmış olanlar da işte bunlardır.”⁴⁰ bu da üçüncüsüdür.⁴¹

36 Bkz. El-Mücâlese ve cevâhir’ul-İlm, Ebu Bekr ed-Dîneverî,(2/250), İbn-i Hazm yayınevi, Beyrut, h.1419 . İmam Nevevi’nin Ezkâr’ı: sf.152, Dar’ul-Fikr’de basılmıştır, Beyrut, h.1414-m.1994. Munbeci’nin Tesliyetu ehl’il-Mesâib’i:sf.156, el-Kutub el-İlmiyye yayınevi, Beyrut, h. 1426-m. 2005.

37 Bakara suresi 156.ayet

38 Bakara suresi 157.ayet

39 Bakara suresi 157.ayet

40 Bakara suresi 157.ayet

İbn-i Abbas'tan rivayet edildiğine göre seferde iken kendisine, bir kızının öldüğü haber edilmiştir. Bunun üzerine demiştir ki "Biz Allah'a aitiz ve ona döndürüleceğiz. Allah'ın örttüğü bir kusur, Allah'ın kâfi geldiği bir sıkıntı, yüce Allah'ın verdiği bir ecir." Sonra inip iki rekât namaz kıldı. Sonra şöyle dedi: "Allah'ın bize emrettiğini yaptık." Allah şöyle buyuruyor: "Sabr ve namaz ile yardım isteyin"^{42 43}

Başka biri de Urve b. ez-Zübeyr, takvalı bir abit idi. Rivayet edildiğine göre kendisi bir seferde iken bacağı felç olmuştu. Bunun üzerine, onun için bir tabip çağrıldı. O da bacağının yarısını kesti ama sabrından dolayı hiçbir ses duyulmadı. Sonra kendisine oğlu Muhammed'in ölüm haberi geldi, bir katır onu ezmiş. Ama ondan bütün bunlar karşısında bir sabırsızlık görülmedi. Döndüğü zaman dedi ki: "Bu yolculuğumuzdan dolayı çok yorgun düştük"⁴⁴ Allah'ım benim yedi oğlum vardı birini aldın ve bana altı tane bıraktın. Dört uzvum vardı birini aldın ve üç tane bıraktın. İmtihan ettiysen afiyet vermişsindir, almışsan da bırakmışsındır.⁴⁵

Dikkat edin ve bilin ki – Allah size merhametiyle muamelede bulunsun- kim ağlarsa kendisi için ağlasın. Nitekim seleften bir kimseye ölmek üzere iken hanımı ağlamış. Hanımına demiş ki: "Niçin ağlıyorsun" O da: "Senin için" demiş. Bunun üzerine: "Eğer sen ağlayacaksan kendin için ağla. Ben ise bugün için kırk yıldan fazla ağladım."

Bu dostların irtihalleri bizim için dünyadan göçeceğimize dair bir uyarıdır. Onlar önden gittiler ve biz de yakında onlara katılacağız, zail olacağız.

Belaya Sabretmek

Sabır, Müslüman için hayatındaki bir ışıktır. Ondan daha üstünü Allah'ın(c.c) kaza ve kaderine rıza mertebesidir. Bu hususta bize en güzel örnek olarak

41 Bkz. El-Tabakât el-Kubrâ, İbn-i Sa'd (7/181), el-Kutub el-İlmiyye yayınevi, Beyrut, h. 1410- m. 1990. Munbeci'nin Tesliyetu ehl'il-Mesâib'i: s.32.

42 Bakara suresi 156.ayet

43 Kurtubî tefsiri: (1/372) , el-Kutub el-Mısriyye, Kahire, (Kitapta yazdığına göre ölüm haberini kardeşi Kusem vermiştir. Bir kızı haber vermiştir de denmiştir.) 2.baskı: h. 1384.

44Kehf suresi 62. ayet

45El-Kebair, Zehebî, s.192. İthaf'us-Sâde el-Muttekin, Zebîdî, (2/381), Arap Tarih Kurumu

peygamberler ve salihler misal verilmiştir. Onları başı da peygamberimiz Muhammed(s.a.v.)'dir ve aynı şekilde Eyyûb(a.s)'dir. Bu yüzden Müslüman kişi sabır ve rıza ile donatılmalı ki üst mertebelere ulaşsın.

Sabırın Manası

Sabır sözlükte, men etmek ve hapsetmek(tutmak) manasına gelir.

Şer'î manası ise: Nefsi; tahammülsüzlükten, dili şikayetlenmekten, azaları da yanakları tokatlamaktan ve yakaları yırtmaktan men etmektir.

Dendi ki: O, nefsin ahlaklarından olan üstün bir ahlaktır. Güzel ve hoş olmayan fiili yapmaktan men eder. Nefsin, düzgün kalmasını, işinin itidalli olmasını sağlayan bir kuvvetidir. Nefsin iki kuvveti vardır: Teşebbüste bulunma kuvveti ve kendini tutma kuvveti. Sabırın hakikati, teşebbüs kuvvetini fayda veren şeye sarf etmesi ve kendini tutma kuvveti ile de zarar veren şeyden geri bırakmasıdır.

Rıza Mertebesi ve Sabırdaki Yeri

Rızaya gelince şu manaya gelir: Göğsün ferahlaması ve kazaya tahammülüdür, - eğer elem duyuyor ise - elemin gitmesini temenni etmeyi bırakmaktır. Lakin rıza onu, kalbe gelen kesin inanç ile hafifletir. Yani: İnsanın başına bir bela gelse bu belanın gitmesini Yüce Allah'tan karşılık umduğu için temenni etmez. Bu yüzden şayet kaybettiği şeyin dönüp dönmemesi hususunda kendisine seçenek verilse dönmemesini tercih eder, bir çocuğu ölse veya kayboldu veyahut duyma ya da görme kabiliyetini kaybetse bile. Allah'tan alacağı karşılığa ümidi, Allah'ın(c.c) kazasına ve kaderine olana muhabbeti, o kişiye olandan başkasını temenni ettirmiyor. Zira o yüce Allah'ın kaderine razıdır, sevap ummaktadır ve yüce Allah'ın kaza ve kaderine karşı da nefsi mutmaindir.

İbn-i Teymiyye şöyle demiştir: Allah'ın hükmüne rıza, sabır mertebesinde daha üstündür. Sahih görüşe göre de müstehaptır. Yüce Allah'a musibet karşısında şükretmek ondan da üstündür. Çünkü o musibeti Allah'ın nimetlerinden görür, hatalarının silinmesine ve derecesinin yükselmesine, Allah'a yönelişine ve O'na

yalvarmasına, mahluklara değil de kendisine ümit bağlanmasındaki ve tevekkülündeki ihlasa sebep kılmıştır.⁴⁶

Şeyhülislam şöyle demiştir: Rızaya emir sabra emir gibi gelmemiştir. Yalnızca sahiplerini methüsenâ etmiştir.

Allah(c.c) rızayı mahlukatına vacip kılmamıştır. Lakin onu mendûb kılmıştır. Rıza ehlini methetmiştir. Karşılığının, onlardan razı olması olduğunu haber vermiştir. Ki Allah'ın rızası cennetten de içindekilerden de daha yüce, büyük ve kıymetlidir. Kim Rabbinden razı olursa O da ondan razı olur. Hatta kulun Allah'tan razı olması Allah'ın(c.c) ondan razı olmasının neticelerindedir.

Belanın meyveleri var "Belaya karşı sabır meyveleri"

Allah Kur'an-ı Kerim'de sabredenleri müjdeliyor ve şöyle buyuruyor: "155. Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele.

156. Onlar; başlarına bir musibet gelince, "Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah'a aitiz ve şüphesiz O'na döneceğiz" derler. 157. İşte Rableri katından rahmet ve merhamet onlarıdır. Doğru yola ulaştırılmış olanlar da işte bunlardır."⁴⁷

Bize de Allah resulü bir muallim ve yol gösterici olarak şöyle demiştir: "Kişiye sabırdan daha hayırlı ve kapsamlı bir şey verilmemiştir."⁴⁸

Sabredenler, kazanmış ve kurtulmuş olanlardır

46El-furkân beyne Evliyâ'r-Rahmân ve Evliyâ'iş-Şeytân, s.135, Dar'ul-Beyân yayınevi, Dimeşk, h.1405-m.1985

47Bakara suresi 155-157. ayetler

48Buhari (1469. hadis) ve Müslim (1053. hadis) tahric etmişlerdir.

Allah ahirette ebedi nimetleri kazananlar hakkında şöyle buyurmuştur: "Sabretmiş olmaları sebebiyle, bugün ben onları mükâfatlandırdım. Şüphesiz onlar başarıya erenlerin ta kendileridir."⁴⁹

İşte Allah bizleri kıyamet günü cennet ehline denen şey ile müjdeledi: "Sabretmenize karşılık selâm sizlere. Dünya yurdunun neticesi (olan cennet) ne güzeldir!"⁵⁰

Ata b. Ebî Rabâh'tan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: Bana İbn-i Abbas dedi ki: "Sana cennetlik bir kadın göstereyim mi?" dedi. O: "Evet, göster!" deyince İbn-i Abbas şöyle dedi: "Şu siyah kadın var ya! İşte bu kadın, peygambere (s.a.v) geldi ve: "Beni sara tutuyor ve üstüm başım açılıyor. İyileşmem için Allah'a duâ eder misiniz?" dedi. Allah Resûlü (s.a.v): "Eğer sabrederim dersen, sana cennet vardır. Ama yine de sen istersen, şifa vermesi için Allah'a duâ ederim." buyurdu. Bunun üzerine kadın: "Hastalığıma sabrederim. Ancak sara tuttuğu zaman üstümün başımın açılmaması için duâ buyurunuz." dedi. Allah resulü (s.a.v)de onun için Allah'a niyazda bulundu."⁵¹

Ecirleri hesapsız olarak verilir

Yüce Allah buyuruyor: "Sabredenlere mükâfatları elbette hesapsız olarak verilir."⁵² Süleyman b. el-Kasım demiştir ki: "Sabır dışında her amelin karşılığı bilinir. 'Sabredenlere mükâfatları elbette hesapsız olarak verilir.' (bardaktan boşanırcasına) bolca dökülen bir su gibi. "

Yüce Allah sabredenlere bedel olarak daha hayırlısını veriyor:

Mus'ab b. Sa'd'ın, babası Sa'd b. Ebî Vakkâs'tan rivayetine göre şöyle demiştir: "Dedim ki: Ey Allah'ın Resulü, imtihanı en ağır olan kimdir?" Dedi ki: "İnsanlar içinde en ağır imtihana çekilenler Peygamberlerdir. Sonra sırasıyla (rütbeleri) onları takip edenler, sonra onları takip edenlerdir. Kişi dinine göre müptela kılınır (imtihana çekilir) Eğer dininde sağlam ise imtihanı (göreceği bela ve musibet) ağır olur. Şayet

49Mü'minûn suresi 111.ayet

50Ra'd suresi 24.ayet

51Ahmed (3240. hadis), Buhari (5652.hadis), Müslim (6663. hadis) tahrîç etmişlerdir.

52Zümer suresi 10. ayet

dininde zayıflık varsa, Allah onu da dine olan bağlılığı nispetinde imtihan eder. Bela kulun peşini bırakmaz. Ta ki kul, günahsız olarak yeryüzünde yürüyünceye kadar.”⁵³

Sabır iyiliklerin artmasına ve günahların silinmesine sebeptir

Seleften bazıları şöyle demişlerdir: “Eğer musibetler olmasaydı ahirete müflis olarak varırdık.”

Ebu Hureyre'nin Peygamberimizden rivâyetine göre şöyle demiştir: “Bir Müslümana herhangi bir yorgunluk, hastalık, keder, üzüntü, eziyet ya da bir gam dokunursa, hatta kendisine bir diken dahi batsa, mutlaka Allah bunları onun günahlarına kefarett yapar.”⁵⁴

Sabır kalplerin hidayetine bir sebeptir

Elbette ki sabır kalplerin hidayetine, katılığının gitmesine, incelmesine ve kırılmaşmasına bir sebeptir. Ki kaç gafil kişi hastalık musibetine uğradığında Rabbine dönmüştür? Oyalanmış nice kimse kıymetli birini kayba müptela olduğunda Mevlâ'sına yönelmiştir. Allah şöyle buyuruyor: “Kim Allah'a inanırsa, Allah onun kalbini doğruya iletir.”⁵⁵ Alkame şöyle demiştir: “Bu kişi kendisine musibet uğradığında Allah'tan geldiğini bilir. Bu yüzden razı ve teslim olur.”⁵⁶ Ayetin manası ise: Kime musibet uğrar da bunun Allah'ın kaderinden olduğunu bilip sabrederse ve ecrini Allah'tan beklerse, Allah'ın kazasına teslim olursa, Allah da onun kalbini doğruya iletir ve dünyadan kaybettiğine karşılık kalbine hidayet, itminan ve samimi sağlam bir inanç verir. Ondandırından daha hayırlısını verebilir.

Allah'ım bizi şükredenlerden ve sabredenlerden eyle. Kazana razı et. Bizi yol gösterenlerden, doğru yolu bulanlardan ve doğru yola iletenlerden eyle.

53Ahmed (1481. hadis), Dârimî (2783. hadis), Tirmizi (2398. hadis) ve Albani (es-Silsile es-Sahihâ, 1/225) tahric etmiştir.

54Ahmed (8014. hadis), Buhari (5641. hadis) ve Müslim (6660.hadis) tahric etmiştir.

55Teğâbun suresi 11.ayet

56İbn-i Kesîr tefsiri: (8/161), Dar'ul-Kutub el-İlmiyye, Beyrut, 1. baskı, h.1419

Darlık ve zorluk arasında

Aile, yolculuk günlerini Abdullah ile beraber Hamd Köşkü'ne kadar yaşadı. Allah şöyle buyuruyor: “Yoksa siz, sizden öncekilerin başına gelenler, sizin de başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi sandınız? Peygamber ve onunla beraber müminler, ‘Allah’ın yardımını ne zaman?’ diyecek kadar darlığa ve sıkıntıya uğramışlar ve sarsılmışlardı. İyi bilin ki, Allah’ın yardımını pek yakındır.”⁵⁷

Darlık, kişinin bizzat kendi başına gelmeyen herhangi bir musibettir ki, güvenlik tehdidi, yurdundan çıkarılma, bir yakınının hastalığı ya da vefatı da olabilir. Sıkıntı da hastalık, acı çekme, vefat gibi insanın başına gelen bir şeydir.

Aşırıya kaçan ağlama ve feryat

Hamd, Rab ve merhamet sahibi olan Allah’a mahsustur ki o, hükmettiği hususlarda her zaman hikmet sahibidir, üzüntüler ve kederler ile endişe duyan kullarına şefkatlidir, sabreden kullarına sayısız ve hesapsız ecir vadedendir.

İmam Zehebî, Kebâir adlı kitabında Ömer b. el-Hattab’ın (r.a.) şöyle dediğini rivâyet etmiştir: “Ölüm meleği (a.s.) müminin ruhunu aldığı anda kapının yanında durur. Evde bir gürültü kopmuştur. Kimisi yüzüne vuruyor, kimi saçını dağıtıyor, kimi de feryat ve figan ediyor. Bunun üzerine ölüm meleği (a.s.) der ki: ‘Bu feryat ve figan neden? Vallahi ben hiçbirinizin ömrünü kısaltmadım. Hiçbirinizden bir rızık götürmedim. Sizden hiç kimseye zulmetmedim. Eğer şikâyetiniz ve öfkeniz bana ise vallahi ben vazifeliyim. Eğer ölünüz için ise onun da elinden bir şey gelmez. Şayet Rabbinize karşı ise onu inkâr ediyorsunuz. Ben tekrar tekrar size geleceğim ki sizden kimse kalmasın.’” Allah Resûlü (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Nefsim yedinde olan zata yemin olsun ki şayet onun yerini görseler ve sözünü duysalardı ölümlerini unuturlar, kendileri için ağlardı.”⁵⁸

57Bakara suresi 214. ayet

58El-Kebâir, Zehebî, s. 187.

Şeyh Abdulkadir Geylânî oğluna öğüt verirken şöyle demiş: “Oğulcuğum, musibet seni helak etmek için gelmedi. Sadece senin sabrını ve imanını ölçmek için geldi. Oğulcuğum, kader yırtıcı hayvan gibidir. Yırtıcı hayvan da leşi yemez.”⁵⁹

Ebu Derdâ demiştir ki: "Allah bir hüküm verdiğinde ona razı olunmasını ister."⁶⁰

Denmiştir ki: “Allah bela ile nimet verebilir, çok olsa bile. Allah bazılarını da nimetle imtihan eder. Dünyadan azığını al çünkü sen bilmezsin, gece olunca fecre kadar yaşar mısın. Nice sıhhatli kimse hastaliksız ölmüştür, nice hasta da bir müddet yaşamıştır. Nice çocuğun uzun ömrü olur diye umulmuştur, bedenleri kabrin karanlığına girmiştir. Nice genç gülererek sabahlamış ve akşamlamıştır, o bilmezken kefenleri gıyaben dokunmuştur. Bin yıl da iki bin yıl da yaşasa bir kimse, elbette bir gün o kabre gelecektir.”

İmam Buhari(r.h.) şöyle demiştir:

Ölü üzerine feryatla ağlamanın mekruh kılınması babı. Ömer (r.a.): "Kadınlara ilişmeyin; Ebû Süleyman'a ağlasınlar, başlarına toprak saçmadıkça yahut feryat ve figan etmedikçe," demiştir.

“en-Nak’ ”, başa toprak saçmak; "el-Laklaka" da, ağlarken çıkarılan sestir.⁶¹

Sonra İmam Buharî, Muğîre b. Şu’be’ye (r.a.) uzanan isnadı ile devam ediyor. Peygamberi (s.a.v.) şöyle derken işittim, demiştir: "Herhangi ölüye feryat ve figanla ağlanırsa, kendisine yapılan bu feryat ve figan sebebiyle azaplandırılır."⁶²

Peygamberin (s.a.v.) "Ölü, kendi ailesinin bir nevi ağlamasından dolayı azap olunur," sözü babında şöyle demiştir: “Bu azaplanmaya sebep olan ağlama, sağlığında ölümlere feryatla ağlama, ölünün kendi âdeti olduğu zamandır. Çünkü Yüce Allah: ‘Ey iman edenler, kendilerinizi ve ailelerinizi ateşten koruyun.’⁶³ buyurmuştur.”⁶⁴ Ölüye

59Tesliyetu ehl’il-Mesâib s. 166.

60El-Âdâb eş-Şer’iyye, İbn-i muflih: (2/192), Âlem’ul-Kutub baskısı, tarihsiz

61Sahih-i Buhari: (2/80), İbn-i Kesîr yayınevi, Beyrut, 3. baskı, h. 1407 – m. 1987

62Buhari tahrîç etmiştir: (1291. hadis)

63Tahrîm suresi 6. ayet

64Sahih-i Buhari: (2/ 79)

ağlama yasağı, feryat olduğu zamandır. Bunda sesin yükselmesi ve bağırıp çağırma vardır. Bu da Allah'ın kaderlerine olan bir öfkenin neticesidir.

İmam Buharî (r.h.) şöyle demiştir:

Feryat ve Figan Etmenin ve (Yüksek Sesle) Ağlamanın yasaklanması ve Bu Fiillerden Men' Edilmesi Babı.⁶⁵

Şayet sadece ağlama ve hüznün varsa bu yasak değildir. Zaten bu, insanların Allah'tan en çok korkanından ve en takvalısından (s.a.v.) sadır olmuştur.

Buharî demiştir ki: "Feryat ve figan dışındaki şeylerde ağlamaya ruhsat verilir."⁶⁶

Sonra Usâme ibn Zeyd'e (r.a.) uzanan bir isnat rivâyet edip şöyle dedi: Peygamber'in (s.a.v.) kızı (Zeyneb) Peygamber'e:

— Oğlum öldü, bana geliniz, diye haber gönderdi. Peygamber de kızına selam söylenmesini istedi ve:

— Allah'ın aldığı ve verdiği her şey Allah'a aittir ve her şey Allah katında belirlenmiş bir müddet, bir ömür iledir. Binâenaleyh, sabretsin ve ecrini Allah'tan beklesin, dedi.

Bu defa Zeyneb, Peygamber'e yemin vererek:

— Muhakkak geliniz, diye haber gönderdi.

Bu haber üzerine Peygamber kalktı. Beraberinde Sa'd ibn Ubâde, Muâz ibn Cebel, Ubeyy ibn Ka'b, Zeyd ibn Sabit ve bir takım insanlar olduğu hâlde Zeyneb'in evine geldi. Çocuk Resûlullah'ın kucağına verildi. Çocuk da can çekişmekte idi. Bunun üzerine Resûlullah'ın gözlerinden yaş döküldü. Sa'd:

— Ya Resûlallah, bu yaş, bu ağlayış nedir? dedi. Resûlallah:

— Bu gözyaşı, bir rahmettir ki, Allah onu kullarının gönülleri içine koymuştur. Allah ancak kullarından merhametli olanlara merhamet eder, buyurdu.⁶⁷

Aynî şöyle demiştir: "Gözlerinden yaş döküldü' sözü, feryat olmayan bir ağlamadır. Bu da feryat ve figan olmadan yapılan ağlamanın caiz olduğuna işarettir. Dolayısıyla ne ölüye ne de ağlayana hesap sorulur."⁶⁸

65Sahih-i Buhari: (1/439)

66Sahih-i Buhari: (2/79)

67Buhari (1284. hadis) ve Müslim (923. hadis) tahric etmişlerdir.

68Umdetu'l-Kârî': (8/72), İhya'ut-Turâs el-Arabî yayınevi, Beyrut, tarihsiz

İbn-i Abdilberr (r.h.) demiştir ki: “Ebu İshak es-Sebî’î’nin, Âmir b. Sa’d el-Becelî’den, onun Ebu Mes’ûd el-Ensârî’den, onun da Sâbit b. Zeyd ve Karza b. Ka’b’dan rivâyetine göre şöyle demişlerdir: Bize ölü için, feryat ve figan olmaksızın ağlamaya izin verilmiştir. Peygamberimizin (s.a.v.) oğlu İbrahim (a.s.) öldüğünde gözlerinden yaşlar gelmiştir ve onun için hüzünlenmiştir.”⁶⁹

Enes (r.a.) demiştir ki: “İbrahim’i can çekişirken Allah resulünün (s.a.v.) elinde gördüm. Allah resulünün (s.a.v.) gözlerinden yaş aktı. Şöyle demişti: ‘Göz ağlar, kalp hüzünlenir. Lakin biz sadece Rabbimizi razı edecek şeyi söyleriz. Vallahi, ey İbrahim, elbette biz senin için çok mahzunuz.’”⁷⁰

Nevevî şöyle demiştir: “Allah resulünün (s.a.v.) gözlerinden yaş aktı’ sözü, hastaya ağlamanın ve hüzünlenmenin caiz olduğunu ve kadere rızaya aykırı olmadığını gösterir. Aksine bu Allah kullarının kalplerine koyduğu bir rahmettir. Sadece zemmedilen feryat figan etmek, dövünmek, matem tutmak ve bağırıp çağırmak vb. batıl sözlerdir. Bu yüzden peygamberimiz (s.a.v.): ‘Biz sadece Rabbimizi razı edecek şeyi söyleriz.’ demiştir.”⁷¹

Peygamberimiz (s.a.v.), Sa’d b. Übâde hastalıktan dolayı şikâyetlenince de ağlamıştı. Oradakiler de peygamberimizin (s.a.v.) ağladığını görünce ağladılar. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.): “İşitmez misiniz? Şüphesiz ki, Allah ne gözyaşı ne de kalbin üzüntüsü sebebi ile azap eder. Lâkin -diline işaret ederek- işte bunun yüzünden ya azap eder yahut da merhamet eyler. Ve şüphesiz ölü, ailesinin kendisine ağlamasından dolayı azap görür.” buyurdu.⁷²

Allah'ım!.. Senden istiyoruz. Hamd sanadır, senden başka ilah yoktur, teksin ortağın olmaz. Sen, ihsanı bol olan, gökleri ve yeri harika bir şekilde yaratan, celâl ve ikram sahibisin. Ey Hayy ve Kayyûm olan Allah'ım! Senden ölülerimizi ve bütün vefat etmiş Müslümanları bağışlamanı istiyoruz. Allah'ım, onları bağışla ve onlara merhamet et. Onlara afiyet ver ve onları affet. İnecekleri yere ikramda bulun. Giriş yerlerini genişlet. Onları su, kar ve dolu ile yıka. Ey merhametlilerin en merhametlisi.

69Bkz. El-İstizkâr, İbn-i Abdilberr, (3/67), el-Kutub el-İlmiyye yayınevi, Beyrut, h.1421-m.2000.

70Müslim (2315. hadis) tahrîç etmiştir.

71Müslim şerhi, İmam Nevevî: (15/75), İhyau't-Turâs el-Arabî yayınevi, Beyrut, h. 1392.

72Buhari tahrîç etmiştir: (1304. hadis)

Ölüye ikram hakkında⁷³

Ölüye ikramdan bahsedildiğinde akla ilk gelen şey, hadiste geçen “Ölünün ikramı, defnidir” sözüdür. Bu yüzden neredeyse birçok insan ölünün çabuk bir şekilde gömülmesinin şeriatla ölüye ikram için tek yol olduğunu düşünüyor.

Gerçek şu ki İslâm, maddi olarak da manevi olarak da ölüye ikrama büyük ehemmiyet vermiştir. Ancak maddi ikram, manevi ikramdan ayrılamaz. Çünkü ölüye maddi ikramda manevi ikram da vardır. Çünkü bedene olan ikram aynı zamanda ruha da yapılan bir ikramdır. Hatta bu genel olarak insana yapılan bir ikramdır.

İslâm’ın insana yaptığı ikramı gösteren şeyler vardır. Ölünün yıkanmasında, kefenlenmesinde, cenaze ve defninde, kabir ziyaretinde belirli edelere uyulmasına teşvik edilmesi gibi. Bu hususların hepsi ölüye ihtiram ve ikramı bir araya getiriyor. Bunu, müslümanların veya ölümünden sonra kötü bir şekilde anılmasının yasaklanmasında da görüyoruz. Aksine onun güzelliklerini zikretmeye ve onun için rahmet ve bağışlanma duası yapmaya teşvik ettiğini görüyoruz.

Bu hususta çok fazla hadisi şerif ve Kur’an-ı Kerim ayeti vardır. Mesela Allah diyor ki: “Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık.”⁷⁴ Bu ayetin lafzı umumdur. Yani hayattakileri ve ölüleri kapsar. Sünnet-i seniyyede beyan edilmiş birçok hadis, insanoğluna ikramın ölüleri de kapsadığını ve ölüye hürmetin diriye hürmet ile eşit olduğunu teyit ediyor. Bunlardan biri de Allah resulünün (s.a.v.) buyurmuş olduğu şu sözüdür: “Ölülerinizin iyiliklerin anın, kötülüklerini (zikretmeyi) bırakın.”⁷⁵

Başka sözleri de var (s.a.v.): “Ölülerinizi müminler yıkasınlar.”⁷⁶, “Ölünün kemiğini kırmak diriye kırmak gibidir.”⁷⁷, “Sizden biriniz kardeşini kefenleyeceği zaman bu işi iyi yapsın.”⁷⁸

Ayrıca Peygamberimiz kabirlere kireç yapılmasını, üzerine yazı yazılmasını ve ayak basılmasını yasaklamıştır.⁷⁹

73Bu makale al-Qabas Gazetesi’nin 12/07/2015 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

74İsrâ’ suresi 70. ayet

75Ebu Davud (4900. hadis) ve Tirmizi (1019. hadis) tahrîç etmiştir.

76İbn-i Mace (1461. hadis) tahrîç etmiştir. Albani, mevzû demiştir. (Silsilet’ul-Ehâdis el-Daîfe, 9/386)

77İbn-i Mace Hz. Aişe’den rivayet etmiştir: 1616. hadis

78Müslim (Câbir’den, 943. hadis), Ebu Davud (3148. hadis) ve Nesâî (1895. hadis) rivayet etmişlerdir.

Peygamberimizin şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir: “Birinizin bir kor üstüne oturup da o korun elbisesini yakması ve ta cildine işlemesi, kabir üzerine oturmasından çok daha hayırlıdır.”⁸⁰

İbn-i Ömer’den gelen merfû bir hadiste: “Sizden biri öldüğü zaman onu bekletmeyin, onu çabucak kabre koyun.”⁸¹

Nitekim Peygamberimiz ölü hakkında şöyle tavsiyede bulunmuştur: “Ölülerinizi salih bir kavmin arasına defnedin. Çünkü dirinin kötü komşudan ezâ duyduğu gibi ölü de kötü komşudan ezâ duyar.”⁸²

Daha başka birçok hadis-i şerif hak dinimizin ölü olsun diri olsun insana verdiği şerefin ne seviyeye ulaştığını beyan etmektedir. İslâm nimetini veren Allah’a hamdolsun.

79Tirmizi (1052.hadis) tahriç etmiştir.

80Müslim (971.hadis) tahriç etmiştir.

81Taberânî, el-Kebir’inde (13613.hadis) tahriç etmiştir.

82Ebû Nuaym, el-Hilye (6/354)

Söz bakımından Allâh'tan daha doğru kim olabilir!⁸³

Burada “hadîsen” ve “qîlen” tabirleri arasındaki fark üzerinde duralım. Bu iki kelime Nisâ suresinin iki farklı ayetinde gelmiştir. İlki yüce Allah'ın şu sözünde: “Allâh ki, kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur! Andolsun ki mutlaka O sizi, kendisinde hiçbir şüphe bulunmayan kıyamet gününe toplayacaktır. Söz bakımından (hadîsen) Allâh'tan daha doğru kim olabilir?”⁸⁴ İkincisi de şurada gelmiştir: “O kimseler ki; iman etmişler ve salih ameller işlemişler; muhakkak biz onları içinde ebedî kalıcılar olmak üzere pek kıymetli cennetlere girdireceğiz ki; altlarından ırmaklar akmaktadır. Allâh'ın sözü olarak, bir hak olarak! Söz bakımından (qîlen) Allâh'tan daha doğru kim olabilir?!”⁸⁵

İlk olarak fark ediliyor ki bu iki ayet de kendisinde şüphe olmayan kıyamet günüyle alakalı bahis hakkındadır. Allah'ın, iman edip salih amel işleyenleri altından ırmaklar akan cennetlere koyacağı da aynı şekilde şüphesizdir ve haktır.

Ayrıca ikinci olarak da fark edilen şudur ki iki ayet de en sonda gelmiştir. İkisi de soru kipindedir ve aynı zamanda da meydan okumaktadır. Haber verme şeklinde de gelebilirlerdi. Yüce Allah, kendisinden daha doğru sözlü hiçbir kimse yoktur, der gibidir. Ancak yüce Allah, insanın nefesine dönmesini ve düşünmesini istemiştir: “Yüce Allah'tan sözü daha doğru olan biri mi var?” Cevap kesin olarak olumsuzdur. Peki öyleyse neden bazı insanlar – çoğu olmasa bile – diriliş ve hesap gününden şüphe ediyorlar!

Fark edilen üçüncü şey de yüce Allah'ın manen aynı olsa bile lafzen farklı iki kelime seçmiş olmasıdır. Müfessirlerden birisi bu iki kelime arasındaki farklılığı dilsel bir sebebe dayandırmıştır. İkinci ayette geçen “qîlen” tabiri, kendisinden önce geçen “va'den ve hakkan” kelimelerine mastar olarak uysun ve hafiflik açısından da benzesinler diye getirilmiştir. Kelimenin orta harfinin sakin olması ve harflerinin sayısı öncesindeki iki mastar gibidir. Sanki, lafzıyla mastarın tekrarı murat edilmiştir. Yakınlık sebebiyle tekrar uygun olmaz. Arapların bu husustaki adeti, yakındakileri denkleyp manayı korumaktır. Böylece üç mastar da hafiflik ve vezin açısından uygunluk ve tenasüp kazanmak için yekpare olsunlar. İlk ayette bunu gerektiren bir şey olmamıştır. Yüce Allah'ın ayeti şöyledir: “ Andolsun ki mutlaka O sizi, kendisinde hiçbir şüphe bulunmayan kıyamet gününe toplayacaktır. ”⁸⁶ Öldükten sonra dirilmek ve

83 Bu makale, al-Qabas Gazetesi'nin 15/11/2015 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

84 Nisa suresi 87. ayet

85 Nisa suresi 122. ayet

86 Nisa suresi 87. ayet

mahlukatın hesap görmek için toplanmalarıyla yaptıkları hayrın ve şerrin karşılığını almaları hakkında bahsettiği ve bunu bildirdiği için, haber ve bildiri şeklinde gelmiştir. Bunun bir benzeri, dirilişi inkâr edenlerin sözünü bildiren şu ayettir: "...Size bir adamı gösterelim mi ki, o size: 'Büsbütün bir parçalanışla paramparça edildiğiniz zaman...' diye haber vermektedir!"⁸⁷ Buradaki haber, yüce Allah'ın şu sözüyle bildirdiği dosdoğru haberdur: "Andolsun ki mutlaka O sizi, kendisinde hiçbir şüphe bulunmayan kıyamet gününe toplayacaktır..." Her iki ayetin de uygun ve münasip bir şekilde gelmiş olduğu netlik kazanmıştır. En doğrusunu Allah bilir.⁸⁸

Yüce Allah'ı her türlü noksanlıktan tenzih ederim!

87Sebe suresi 7. ayet

88 Milâk'ut-Te'vîl el-Kâti' bizevi'l-İlhâd ve't-Ta'tîl fî tevcih'il-Muteşâbihî'l-Lafz min âyit't-Tenzîl, Ahmed b. İbrâhim b. ez-Zübeyr es-Sekafî el-Girnâtî, Ebu Ca'fer, 1/108, Dar'ul-Kutub el-İlmiyye, Beyrut-Lübnan

Ölmek üzere olan kişiye Kelime-i Tevhidi telkin etmek⁸⁹

Bu mevzu çok mühim olmasına rağmen -maalesef ama maalesef – birçok insanın zihninden uçup gidiyor. Öyle mühim ki -Allah'ın izniyle – ölmek üzere olan kişinin ölümünden sonra gideceği yeri belirlemeye katkısı olabiliyor!

Sevgili okuyucu buna şaşırma, dehşete kapılma. Muâz b. Cebel (r.a.) şöyle demiştir: “Allah resulü (s.a.v.) ‘Kimin son sözü, Allah’tan başka ilah yoktur, olursa cennet girer, buyurmuştur.’”⁹⁰

Ebû Saîd el-Hudrî’den (r.a.) rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: “Allah resulü (s.a.v.) ‘Ölmekte olanlarınıza Lâ ilâhe illallâh sözünü telkin ediniz.’ buyurdu.”⁹¹

Hafız İbn-i Hacer (r.h.) dedi ki: “Bu hadisteki ve diğerlerindeki ‘Lâ ilâhe illallâh’ sözünden maksat kelime-i şehadettir.”⁹²

Kelime-i şehadet de: “Allah’tan başka ilah yoktur, Muhammed Allah’ın resulüdür.” Başında “şahitlik ederim ki...” sözüyle birlikte kullanılsa da kullanılmasa da böyledir.

Telkin, ölümü gelmek üzere olan kimseden yumuşak bir şekilde “Lâ ilâhe illallâh” sözünü söylemesi istenerek yapılır. Ama bunu çok yapmaz. Bunu, onun zihninde hazır olması için ve son sözü – Allah’ın izniyle – olsun diye bir veya iki kere hatırlatması yeterlidir.

Allah bize de size de güzel ve kelime-i tevhitle ölüm nasip eylesin.

89Bu makale, al-Qabas Gazetesi’nin 22/11/2015 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

90Ebû Dâvûd (3116. hadis) ve Hâkim (1229. hadis) tahrîç etmişlerdir. Albânî sahih olduğunu söylemiştir.

91Müslim (916. hadis) tahrîç etmiştir.

92Feth’ul-Bârî fî şerhi Sahih-i Buhari: (3/110)

İslam'da Hastalık Felsefesi⁹³

Allah'ın kaza ve kaderine olan mutlak rıza altında -ki o hikmet sahibidir, bilendir- kendi kendimize şöyle diyemeyiz: "Allah bize neden böyle yaptı, neden böyle yapmadı!" Çünkü bu beşerî sınırlarımızı aşmak ve Allah'ın hakkına girmek olur. Onun ilminden, sadece dilediğinden başkasını kavrayamadığımızı ve yüceliğini bilmemek olur. Allah şöyle buyurmuştur: "O, (yarattıklarının) önlerinde olanları da, arkalarında bulunanları da bilmektedir. (Öğretmeyi) dilediği şeyler hariç, onlar O'nun ilminden hiçbir şeyi kavrayamazlar."⁹⁴

İnsanların hasta olmaları hususundaki ilahî hikmeti sorarken ilk başta biz bu kâinatı yaratanın rahmet ve hikmet sahibi olduğunu kabul ediyoruz. Şayet böyle olmasaydı zaten biz şerrin ve elemin olma sebebini soramazdık. Eğer bu aslî kaide olsaydı bunu fark etmezdik ve dikkatimizi çekmezdi. Ama bunlar her insana dünya hayatında bazı vakitlerde gelen geçici ve istisnai şeylerdir ve tarih boyunca alimlerin ve hikmet sahibi kimselerin bahsetmiş olduğu birçok hikmetleri vardır.

Alimlerin bulmuş olduğu bu hikmetlerden birisi de hastalığın bir taraftan şerli olsa bile başka bir taraftan hayırlı olmasıdır. Çünkü yüce Allah, -İmam İbn'ul-Kayyim el-Cevziyye'nin (r.h.) de dediği gibi- "Her yönüyle katıksız şer yaratmaz. Aksine her yarattığında, yarattığı için fayda ve hikmet vardır, her ne kadar kiminde göreceli ve cüz'î bir şer olsa da. Ama tamamen her bakımdan mutlak şerden Allah münezzehdir, ona nispet edilmez."⁹⁵

Kula hastalık gelmesinin bir başka hikmeti de Rabbine karşı kendini alçak görmesi, tövbe etmesi, ona dönmesi; ne kadar gafil olduğunu, nefsine zulmettiğini ve kimseye karşı kibirli olmamayı ya da karşı konulamayacak bir kuvveti olduğunu zannetmeyi hak etmediğini bilmesidir. Çıplak gözle görülmeyen bir "virüs" onu zayıf bir kul yapabilir, yerin üstünde kibirlenerek ve böbürlenerek yürümesinden sonra onun yerin altına bırakılmasına sebep olması bir yana, yıllarca kötürüm bırakabilir.

Hastalık umumiyetle, şayet kulun hayatına son vermemiş ise onu, Rabbinin üzerindeki nimetlerini ve onları nasıl sayamayacağını bilmiş, iyileşmiş ve güçlü olarak geri gönderir. Nefsine döner ve Allah'a, sonra da insanlara karşı alçak gönüllü olur. Hayır işlerini arttırır. Kendisinin ve insanların sıhhati için gücü yettiğince uğraşır. Nitekim hastaları ve bilhassa hasta fakirleri anlar. Dolayısıyla onlara malının ve afiyetinin sadakasını verir. İnsanın belini kırmayan darbe onu kuvvetlendirir.

93Bu makale, al-Qabas Gazetesi'nin 02/11/2014 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

94Bakara suresi 255. ayet

95Şifa'ul-alîl fî mesâil'il-Kadâ ve'l-Kader ve'l-Hikme ve't-Ta'lîl, s. 169

Hastalık -birçok sahih hadiste geldiği gibi- insanı hatalardan ve günahlardan temizler. Bu yüzden hastaya, Peygamberimizin (s.a.v.) ziyaret etmek için bir bedevinin yanına girdiğinde söylediği şu sözü söylemek sünnettir: “Beis yok (geçmiş olsun), (günahlardan) tertemiz olursun inşallah.”⁹⁶ Çünkü başımıza gelen hastalıkların hatta musibetlerin çoğu bizim yaptıklarımız sebebiyledir. Aynı yüce Allah’ın buyurduğu gibi: “Başınıza her ne musibet gelirse, kendi yaptıklarınız yüzündendir. O, yine de çoğunu affeder.”⁹⁷

Yüce Allah hangi hastalıkla olursa olsun müptela ettiği kullarını Peygamberinin (s.a.v.) diliyle şöyle müjdeliyor: “Bir Müslümana herhangi bir yorgunluk, hastalık, keder, üzüntü, eziyet ya da bir gam dokunursa, hatta kendisine bir diken dahi batsa, mutlaka Allah bunları onun günahlarına kefarete yapar.”⁹⁸, “Herhangi bir Müslümana bir hastalıktan sebep eziyet gelirse Allah ancak onunla, onun günahlarını ağacın yaprakları döküldüğü gibi döker.”⁹⁹ Şu sözleriyle (s.a.v.) de: “Hummaya veya bir rahatsızlığa uğrayan Müslümanın misali, ateşe giren demir gibidir. Demirin pisiği gider temizi kalır.”¹⁰⁰, “Kulun başına gelen küçük veya büyük herhangi bir sıkıntı ancak işlediği bir günahı sebebiyledir. Allah’ın bağışladıkları ise daha çoktur.”¹⁰¹, “Yüce Allah, bütün günahlarına kefarete olması için kulunu hastalık ile sınar.”¹⁰²

Allah’ım... Sen ne cömertsin ya Rabbi. Diken, üzüntü, tasa ya da kederle bile kulunun günahlarına kefarete yaparak nimetlendiriyorsun!

Sanki yüce Allah kuluna merhamet etmeye, kulun kendisinden daha isteklidir. Muhakkak ki O, insana kendi annesinden daha merhametlidir. İbn-i Ömer’den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: “Biz savaşlarının birisinde Allah resulü (s.a.v.) ile birlikte bulunuyorduk. O bir kavme uğrayarak ‘Bunlar kimdir?’ diye sordu. O kavim de ‘Biz Müslümanlarız,’ dediler. Bir kadın da tandırına yakacak atmakla meşguldü ve

96İmam Buhari’nin Sahihinde (Kitab’ul-Menâkib, bâbu alâmât’in-Nübüvve, 3616. hadis) rivayet ettiği hadisin bir kısmıdır. Hadisin tamamı şöyledir: İbn-i Abbas’tan rivayet edildiğine göre Peygamberimiz (s.a.v) hasta ziyaretinde bulunmak üzere bedevi bir Arabın yanına girdi. Peygamberimiz (s.a.v) ziyaret etmek gayesiyle bir hastanın yanına girdiği vakit: “Beis yok (geçmiş olsun), (günahlardan) tertemiz olursun inşallah.” derdi. Bedeviye de: “Beis yok (geçmiş olsun), (günahlardan) tertemiz olursun inşallah.” dedi. Bedevi: “Sen arınmadır mı dedin? Hayır, aksine o oldukça yaşlı bir ihtiyar üzerine kaynayıp taşan ve ona kabirleri ziyaret ettirecek bir hummadır.” dedi. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v) “O zaman öyle olsun.” diye buyurdu.

97Şûrâ suresi 30. ayet

98Muttefekun aleyh. Buhari (5641. hadis) ve Müslim (2572. hadis) tahric etmiştir. Lafız Buhari’ye aittir.

99Buhari (5648. hadis) ve Müslim (2571. hadis) tahric etmişlerdir.

100Hakim, el-Müstedrek’te (246. hadis) ve Beyhakî, Sünen-i Kübra’da (6544. hadis) tahric etmiştir.

101Tirmizi Süneninde (3252. hadis) tahric etmiştir.

102Taberânî, el-Kebîr’de (1548. hadis), Hâkim, el-Müstedrek’te (1286. hadis) ve Beyhakî, Şuab’da (9397. hadis) tahric etmiştir.

beraberinde bir oğlu vardı. Tandırın sıcaklığı artınca kadın çocuğu ile uzaklaştı. Sonra kadın Peygamberimizin (s.a.v.) yanına geldi ve 'Sen Allah'ın resulü(mü)sün?' dedi. O da 'Evet' diye buyurdu. (Bunun üzerine) Kadın (O'na) 'Babam, anam sana feda olsun! Allah merhametli olanların en merhametlisi değil mi?' dedi. Resul-i Ekrem (s.a.v.) 'Evet, (en merhametlisidir)' dedi. Kadın 'Allah, kullarına, annenin çocuğuna şefkatinden daha çok merhametli değil midir?' dedi. Resul-i Ekrem (s.a.v.) 'Evet, (daha merhametlidir)' diye buyurdu. Kadın 'Lakin anne, çocuğunu ateşe. kesinlikle atmaz.' dedi. Bunun üzerine Allah resulü (s.a.v.) ağlayarak mübarek başını yere doğru eğdi. Sonra mübarek başını kadına doğru kaldırarak 'Şüphesiz Allah, kendisine karşı gelen isyankâr ve Tevhîd kelimesini söylemekten imtina eden azgın kulundan başka kullarına azap vermeyecektir.' buyurdu." ¹⁰³

Kendisine dua ve yakarıyla niyaz edelim ve yalvaralım diye bize hastalık vermesi de onun rahmetindedir. Böylece umulur ki bize ve istediklerimize şifa verir. Bu hikmet sadece kötü şeylerle (musibetlerle) meydana gelmez, aynı şekilde iyi şeylerle de (nimetlerle de) olur. Hakk'ın şu sözünü düşün: "Belki dönüş yaparlar diye de onları güzellikler ve kötülükler ile sınadık." ¹⁰⁴ Allah'ın şu sözü de böyledir: "Sizi bir imtihan olarak hayır ile de şer ile de deniyoruz." ¹⁰⁵ Dolayısıyla görürsün ki Allah kullarını bollukla, darlıkla, korkuyla, rağbetle, afiyetle ve belayla da imtihan eder. ¹⁰⁶

Nitekim Allah'ın kimisine hastalık vererek bizler için ve başkaları için bir ibret ve nasihat yapması da onun hikmetindedir. Çünkü sıhhatin kıymetini, nasıl nimetler içinde olduklarını ve bu nimetlerin ebedî olmayıp süreli olduğunu bilsinler. Şayet devamlı olsaydı eksiksiz ve kusursuz insanüstü bir mertebede olurduk. Lakin bizler beşeriz ve bizde eksiklik de vardır zeval de vardır.

İşte bunlar hastalığın hikmetine bazı peşin işaretlerdir ki bunları sadece sabredip şükreden ve yüce Allah'ın kendisine olan rahmetini ve kendisine bir bela geldiği zaman Allah'tan sadece, ezelden takdir edilmiş kaderine karşı öfkelenmeden, bağırp çağırmadan ve insanlara şikâyet etmeden güzel sabır istemesi gerektiğini idrak eden kimse anlar ve bunlardan faydalanır. O zaman yapması gereken sadece, musibete en çok müptela olanların peygamberler olması sebebiyle ve onlardan sonra da en çok müptela olanların peygamberler gibi kimseler olduğu için sevinmesidir.

Rivâyet edildiğine göre, Ebu Saîd El-Hudrî, Resûlullah'ı (s.a.v.) ziyarete gitti. Peygamberimiz ateşli hasta idi, üzerinde bir kadife örtü vardı. Elini üzerine koydu,

103İbn-i Mâce (4297. hadis) tahrîç etmiştir.

104A'râf suresi 168. hadis.

105Enbiyâ suresi 35. ayet

106bkz. İbn-i Kesîr tefsiri, 3/498

hastalığın ateşini kadife üzerinden hissetti. Ebu Saîd: “Ateşin ne kadar yüksek, ey Allah'ın Resulü!” dedi. Hz. Peygamber: “Biz böyleyiz, bize gelen bela şiddetli olur ve sevap da bize kat kat olur.” buyurdu. Ebu Saîd sordu: “Ey Allah'ın Resulü! İnsanların hangisi en şiddetli belayı çeker?” Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu:

”Peygamberler, sonra salih kullar. Onlardan öyle kimse vardı ki, fakirliğe müptela olmuştu; öyle ki bir hırkadan başka bir şey bulamamış, onu kesip giyinmişti. Onlardan kene ile müptela olan vardı da, onu öldürmeye kadar götürüyordu. Onlardan öylesi de vardı ki, sizden birinin hediyeyle sevinmesinden daha çok belaya sevinirdi.”¹⁰⁷

Peygamberlerin ve salihlerin durumu böyleyken mertebesi onlardan az olan ve yüce Allah'tan daha uzak kimsenin durumu nasıl olur!

Devamlı sabretmek ve şükretmek hastayı; peygamberler, salihler ve emsallerinin zümresine katabilir; bilhassa yüce Allah'a, ihsanı ve rahmeti ile kendisini, peygamberler ve salihlerle birlikte İlliyyîn'in sakinlerinden kılması için duada ısrar ettiği zaman.

Bundan dolayı şair der ki:

Rızaya ulaşan o kuldur ki nimeti şükürle karşılar

Zorlukta sabrı yardımcısı edinir

Kimden de Rahman razı olursa, o

Allah'ın ihsanı ile dünyada da ahirette de mutludur.

İslam'da Ölüm Felsefesi¹⁰⁸

107Buhari, el-Edeb'ul-Mufred'de (510. hadis) rivayet etmiştir. Albânî sahih olduğunu söylemiştir.

108Bu makale, al-Qabas Gazetesi'nin 09/11/2014 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

Ölüm, kimsenin hakkında münakaşa edemeyeceği en büyük hakikattir. Kendisinde şüphe olmayan kesin bir şeydir. Umumiyetle açık bir uyarıcı olmaksızın birden meydana gelir, hiçbir zaman önceye veya sonraya kaymaz: “Her milletin belli bir eceli vardır. Onların eceli geldi mi, ne bir an geri kalabilirler ne de öne geçebilirler.”

109

O, her insanın içeceği bir kasedir ve her insanın varacağı bir havuzdur ki zengini de fakiri de, kıymetlisi de kıymetsizi de, güçlüsü de zayıfı da varır: “Her canlı ölümü tadacaktır. Ancak kıyamet günü yaptıklarınızın karşılığı size tastamam verilecektir. Kim cehennemden uzaklaştırılıp cennete sokulursa, gerçekten kurtuluşa ermiştir. Dünya hayatı, aldatıcı metadan başka bir şey değildir.”¹¹⁰

Hayy ve Kayyûm olan zât son bulmayı arzdaki herkes için yazmıştır, hatta kâinattaki herkes için. Ki böylece Hayy olan o münezzehe zât tek olarak kalsın, ki O’nun hayatında ne öncesi ne de sonrası için ölüm vardır: “Yer üzerinde bulunan her canlı yok olacaktır. Ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin zâtı bâki kalacaktır.”¹¹¹

Bu, insanların fiilleri ile olmasa da his ve fikirleri ile kendisinden kaçmaya çalıştığı bir hakikattir. Ama nerede! “De ki: Sizin kendisinden kaçıp durduğunuz ölüm var ya, o mutlaka size ulaşacaktır. Sonra gaybı da görünen âlemi de bilen Allah’a döndürüleceksiniz de O, size yapmakta olduklarınızı haber verecektir.”¹¹²

Sonra, bu kaçış nereye? Ölüm insana -eceli geldiyse- nerede olursa olsun gelir: “Nerede olursanız olun, sağlam ve tahkim edilmiş kaleler içinde bulursanız bile ölüm size ulaşacaktır.”¹¹³

Ayrıca Allah’ın elçilerinin -ölüm meleklerinin- herhangi bir canlının ruhunu alma hususunda Rablerinin emrine karşı gelmesi de ümit edilecek bir şey değildir: “O, kullarının üstünde mutlak hâkimiyet sahibidir. Üzerinize de koruyucu melekler gönderir. Nihayet birinize ölüm geldiği vakit (vazifeli) elçilerimiz onun canını alır ve onlar vazifelerinde asla kusur etmezler.”¹¹⁴

Kimse ailesinden, arkadaşlarından ve dostlarından alacağı güç ile kendisini ölümden kurtaracağını veyahut kendisine yeniden ruhunu iade edeceklerini sanmasın. Aksine onlar onun önünde onu kurtarmaktan aciz bir şekilde kalacaklar:

109A’râf suresi 34. ayet

110Al-i İmran suresi 185. ayet

111 Rahman suresi 26-27. ayetler

112Cuma suresi 8. ayet

113Nisa suresi 78. ayet

114En’am Suresi 61. ayet

“Can boğaza geldiğinde, onu geri döndürsenize! Oysa siz o zaman bakıp durursunuz. Biz ise ona sizden daha yakınız. Fakat siz göremezsiniz. Eğer hesaba çekilmeyecekseniz ve doğru söyleyenler iseniz, onu geri döndürsenize!”¹¹⁵

Ölüm; nice oğlu babasından, babayı oğullarından, kardeşi kardeşten, arkadaşı arkadaştan, dostu dostundan, yakını yakınından koparmıştır. Kimse de ölümü def edememiştir ya da değerli veya sevgili bir kimseden geri çevirememiştir.

Ki kendilerini, ecelleri geldiğinde kurtarmaya hiç güçleri yetmiyorken başkasını ölümden nasıl kurtarsınlar: “(Onlar), kendileri oturup kaldıkları hâlde kardeşleri için, ‘Eğer bize uysalardı, öldürülmezlerdi’ diyen kimselerdir. De ki: ‘Eğer doğru söyleyenler iseniz kendinizden ölümü savın.’”¹¹⁶

Ölüm; ölünün ailesine, sevdiklerine ve arkadaşlarına göre şüphe barındırmayan bir musibettir. Aynı şu ayette olduğu gibi: “...Başınıza ölüm musibeti geldi...”¹¹⁷ Ama bu, insan hakkında hayatın zorluğu, hastalığın acıları ya da kendisine gelen yara gibi şeyler için bir istirahat olabilir.

Ölüm, cidden ve hakikaten gideceği yer cennet olan için bir rahmet olur. Şöyle ki ölüm, hayatın meşakkatinden ve zorluğundan ilk ve tam istirahat olur. Bu yüzden Allah resulü (s.a.v.) ölümün ıstırabını alınca Fâtıma (r.a.): “Vay babamın ıstırabına!” dedi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.): “Bugünden sonra babanın üzerinde hiç ıstırap olmayacaktır. Kıyamete kadar hiçbir canlıyı bırakmayacak olan ölüm şüphesiz babana yaklaşmıştır.” buyurdu.¹¹⁸

Aynı şekilde ölüm, şayet ölü, şifası umulmayan acı verici bir hastalığa müptela idiye ya da insanların korktuğu, eziyet veren ve eziyeti def edilemeyen bir insan idiye diriler için de bir rahmet olabilir. Bundan dolayı Kehf suresinde geçtiği üzere o çocuğun öldürülmesi de salih ebeveyni için bir rahmetti. Yoksa onları küfre ve azgınlığa sürükleyecekti. Hz. Musa'nın, ilminden istifade etmek için tabi olduğu o salih zâtın Kur'an'da anlatıldığı yerde geçiyor. Orada, gayelerini bilmeyenler için garip olan birkaç iş yapmıştı. Bunlardan biri de bir çocuğu öldürmesiydi: “Böylece her ikisi (gemiden inerek) yürüdüler. Nihâyet bir erkek çocuğa rastladıklarında o hemen onu öldürdü. Hz. Musa: ‘Yoksa sen (öldürdüğü) bir can karşılığı olmaksızın tertemiz bir canı mı öldürdün? Andolsun ki; gerçekten de sen elbette kabul edilemeyecek (ve nefretle

115Vakıa suresi 83-87. ayetler

116Al-i İmran suresi 168. ayet

117Maide suresi 106. ayet

118İbn-i Mace (Kitâb'ul-Cenâiz, Resûlullah'in [S.a.v] vefatının ve defninin Anlatılması Hakkında Gelen Hadisler Babı, 1627. hadis) tahrîc etmiştir. Albânî, sahih demiştir.

karşılancak) pek büyük bir şey yaptın!’ dedi.”¹¹⁹ Sonrasında Hz.Musa’ya (a.s.) onu yapmasındaki sebebi şu sözöyle açıklamıştır: “(80)Şimdi o (öldürdüğüm) erkek çocuk(la ilgili gerçeği sana açıklayayım); onun ana-babası imanlı iki kişiydiler. Ama biz onun, (büyüdüğünde kâfir olacağını, ayrıca kendi kâfirliğiyle yetinmeyip) o ikisini de azgınlık ve kâfirlikle bürüyeceğinden endişelendik! (81) Artık biz diledik ki, Rableri temizlik bakımından ondan daha iyisini ve (ana-babasına karşı) merhamet bakımından daha yakın olanını onun yerine o ikisine versin!”¹²⁰ Bu yüzden burada ölüm ebeveyn için bir rahmet idi. Hatta çocuk için de. Çünkü buluşa erdiği zaman ebeveynine asi olmasını engelledi!”

Zikredilenlerin hepsi Allah’ın (c.c.) hayatı ve ölümü yaratmasındaki asıl hikmetin neticesidir. O da, insanı sınamak ve karşılığında cenneti ya da cehennemi vermektir. Allah’ın şu sözünde olduğu gibi: “O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır. O, mutlak güç sahibidir, çok bağışlayandır.”¹²¹

Bu, maksadı tehdit ve gözdağı olmayan bir imtihandır. İnsanın, var oluşunun hakikatini anlaması ve hakiki hayatında yani ahirette gideceği yerini belirlemesi için bir ders ve öğüt mesabesinde: “Bu dünya hayatı ancak bir eğlence ve oyundan ibarettir. Ahiret yurduna gelince, işte gerçek hayat odur. Keşke bilselerdi!”¹²²

Bu yüzden insan, İslâm’daki ölümün felsefesini idrak ettiğinde dünyanın gerçek kıymetini anlayacaktır ve yüzünü samimi, ciddi bir şekilde amel etmek için ahirete doğru çevirecektir. Ki böylece eceli geldiğinde cennete girmeye hazır seviyede olsun. Allah bizi de sizi de ölümlerimizi de hep beraber hesap ve azap görmeden cennete koysun.

Nitekim ölüm felsefesini anlamak insanın ölüme akli başında ve sakin bir şekilde bakmasını sağlar. Böylece birisinin ölümü karşısında aşırı üzülmez, yanaklarına vurmaz, gözyaşı dökme ve ağlamada da haddi aşmaz. Aksine ölümü, ölüyle bağı ne olursa olsun sabrederek, hamederek, razı olarak, ecri Allah’tan bekleyerek, sakin ve mutmain bir şekilde karşılayacaktır.

Ümmü Seleme'den (r.a.) rivayet olunduğuna göre şöyle demiştir: “Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: ‘Başına musibet gelen hiçbir Müslüman yoktur ki, Allah’ın emrettiği vecihle, biz Allah'a aitiz ve ancak ona dönücüleriz. Allah'ım musibetim

119Kehf suresi 74. ayet

120Kehf suresi 80-81. ayetler

121Mülk suresi 2. ayet

122Ankebut suresi 64. ayet

hususunda bana ecir ver ve bana bunun arkasından daha hayırlısını ihsan eyle, desin de Allah ona mutlaka daha hayırlısını ihsan buyurmasın.”

Ümmü Seleme demiş ki: “Ebû Seleme vefat edince ben, ‘Müslümanların hangisi Ebû Seleme'den daha hayırlıdır? Resûlullah'a (s.a.v.) hicret eden ilk hane’ dedim. Bunu söyledikten sonra Allah, onun yerine bana Resûlullah'ı (s.a.v.) ihsan buyurdu.”¹²³

İşte bu ölümün hakikatini anlamanın meyvesidir, onu büyüklüğüne uygun bir şekilde karşılamamanın mükafatıdır. Bu bir musibettir, evet. Ama er geç her insanın başına gelecektir.

123Müslim (918. hadis) tahriç etmiştir.

İslam'da Duanın ve Rukyenin Felsefesi¹²⁴

“Dua, ibadettir.”¹²⁵ Bu hadis içinde birçok mana ve insanın rabbine kulluğunu, ona olan tevekkülünü tekit eden imanî işaretler taşıyor. İsteğine icabet etmeye ve hastasına şifa vermeye gücü yeten tek zât olduğuna iman ediyor. Çünkü bir şeye ol demesiyle olmasını sağlayan tek zât O’dur.

Duanın, tevhidi ve Allah’a (c.c.) teslimiyeti göstermesi gibi bir ehemmiyeti olduğundan bunda gevşeklik gösterenin ve ihtiyaç duymayanın imanında sıkıntı vardır. Kendini gözden geçirmelidir. Allah’ın şu sözüne tekrardan bakmalıdır: “Hayır, insan kendini ihtiyaçsız gördüğü için mutlaka azgınlık eder.”¹²⁶ Kime karşı ihtiyaçsız görüyor!

Ona ihsan edene, verene, onu örtene ve ondan yüce olana karşı kendini ihtiyaçsız mı görüyor! İşte bu gerçek helaktır, sahibini cehenneme yuvarlayan kibirdir. Alameti duayı bırakmaktır. Aynı Allah’ın şu sözünde olduğu gibi: “Rabbiniz şöyle dedi: Bana dua edin, duanıza cevap vereyim. Bana kulluk etmeyi kibirlerine yediremeyenler aşağılanmış bir hâlde cehenneme gireceklerdir.”¹²⁷

Duanın ibadet oluşu -zikredilen hadiste geçtiği üzere- ihtiyaç duymamanın mümkün olduğu ikincil bir emirden ibaret değildir. Aksine insanın Rabbine olan imanının hakikatini ve ona olan itimadının boyutunu belirliyor. Duayla ilgili olan hadisler de bu esasa dayanıyor. Tevhide alamet olması, insanın kimseye ihtiyacı olmayan Samed’den (c.c.) başka sığınak ve barınak olmadığına inanması demektir. Bu yüzden duada ısrar eder. Bütün odağını buna verir. Mahluklara olan bütün alakaları kalbinden çıkarır. Bütün işi, münezzehe olan o yaratıcıya havale eder. Dua etmek için O’nun en sevdiği vakitleri seçer. Sevdiği en yakın yeri alır -ki bu da kıbleye doğru yapılan secde halidir- ve gücü yettiğinde ona itaat etmeye ve karşı gelmemeye gayret gösterir. Kendisi, ailesi ve insanlar hakkında Allah’a karşı gelmekten sakınır. Tayyib (bütün şüphelerden tertemiz) olanı yer. Günah, sıla-i rahmi kesmek, hemen icabet edilsin diye acele etmek gibi şeyler bulunmayan hayırlı bir dua yapar. Bu gibi şeyler duanın adabındandır.

Duaya icabet edilmesi için -umumi bir kaide olarak- dua edenin Allah’a iman eden, emirlerine uyan, yasaklarını bırakan biri olması şarttır. Yüce Allah’ın buyurduğu

124Bu makale, al-Qabas Gazetesi’nin 17/11/2014 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

125Tirmizi süneninde (3372.hadis) tahric etmiştir. Hasen sahih bir hadistir, demiştir.

126Alak suresi 6-7. ayetler

127Ğâfir suresi 60.ayet

gibi: “Kullarım, beni senden sorarlarsa, (bilsinler ki), gerçekten ben (onlara çok) yakınım. Bana dua edince, dua edenin duasına cevap veririm. O hâlde, doğru yolu bulmaları için benim davetime uysunlar, bana iman etsinler.”¹²⁸

Bundan, zorda kalanın ve mazlumun duası müstesnadır. Onlar esasen Allah’a iman edenlerden olmasalar bile yüce Allah onların dualarına, Müslüman olsun kafir olsun alemlerin Rabbi olduğu için icabet edebilir.

Yüce Allah’ın şu sözünü düşün: “ O, sizi karada ve denizde gezdirip dolaştırandır. Öyle ki gemilerle denize açıldığınız ve gemilerinizin içindekilerle birlikte uygun bir rüzgârla seyrettiği, yolcuların da bununla sevindikleri bir sırada ona şiddetli bir fırtına gelip çatar ve her taraftan dalgalar onlara hücum eder de çepeçevre kuşatıldıklarını (batıp boğulacaklarını) anlayınca dini Allah’a has kılarak ‘Andolsun, eğer bizi bundan kurtarırsan, mutlaka şükredenlerden olacağız’ diye Allah’a yalvarırlar. Fakat onları kurtarıncaya, bir de bakarsın ki yeryüzünde haksız yere taşkınlık yapıyorlar. Ey insanlar! Sizin taşkınlığınız, sırf kendi aleyhinizedir. (Bununla) sadece dünya hayatının yararını elde edersiniz. Sonunda dönüşünüz bizedir. (Biz de) bütün yaptıklarınızı size haber vereceğiz.”¹²⁹

Kul Rabbini birlemek, tek olan o zâttan korkmak, ona tevekkül etmek, umumi olarak ona karşı gelmekten sakınmak üzere gayret gösterdiği zaman, duasına icabet edildiğine kesin olarak inanmalıdır. Çünkü bu Allah’ın vaadidir: “Şüphesiz Allah, müminlerden canlarını ve mallarını, kendilerine vereceği cennet karşılığında satın almıştır. Artık, onlar Allah yolunda savaşır, öldürürler ve ölürler. Allah, bunu Tevrat’ta, İncil’de ve Kur’an’da kesin olarak vadedmiştir. Kimdir sözünü Allah’tan daha iyi yerine getiren? O hâlde, yapmış olduğunuz bu alışverişten dolayı sevinin. İşte asıl bu, büyük başarıdır.”¹³⁰

Ancak duaya icabette hususi olarak insanın istemediği bir şeyin gitmesi veya istediğinin aynısının verilmesi şartı yoktur. Çünkü cömert olan zât, dua edenin taleplerine ve ilmine göre değil, aksine kendi ilmine ve her şeyi kuşatmasına uygun olarak verir. İnsan bilmeden, hayır istermişçesine şerle duada bulanabilir. Kendisi için hayır olan bir şeyden hoşlanmayabilir. Kendisi için şer olan bir şeyi de sevebilir. Bilen ve haberdar olan zât, insan için daha uygununu en iyi bilendir. Bu yüzden istihare namazı meşru kılınmıştır ki bu namazın özü, o vakit hikmetini bilmese dahi kendisi için en uygununu seçeceğine kesin olarak inanarak işi Allah’a havale etmektir.

128Bakara suresi 186. ayet

129Yunus suresi 22-23. ayetler

130Tevbe suresi 111. ayet

Bu durum, tamamen Allah'a havale etmeye ve ona tevekküle dayanan istihare duası ile netlik kazanıyor. Câbir b. Abdullah'tan (r.a.) rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: "Allah resulü (s.a.v.) bizlere Kur'an'dan bir sure öğretir gibi (büyük küçük) işler için istihare duasını öğretir, şöyle buyururdu:

'Sizin biriniz bir işi kastettiği zaman iki rekât nafîle namaz kılsın, sonra şu duayı söylesin: Ya Allah! (Hakkımda hayırlısını) bildiğin için ben Sen'den hayırlısını (bildirmeni) isterim. Ve Sen'in kudretinden beni kudretlendirmeni dilerim. Ve bunu Sen'in büyük fazlından isterim. Çünkü Sen'in her şeye gücün yeter, benim ise gücüm yetmez. Sen her şeyi bilirsin, ben ise bilmem. Sen bütün gaybları en mükemmel bilersin! Ya Allah! Sen bilirsin, eğer bu iş; benim dinim, yaşayışım ve işimin sonu hakkında hayırlı ise yahut -dünyam ve ahiretim hakkında... der- onu benim için nasip ve müyesser eyle. Sonra bunda benim için bereket meydana getir. Eğer bu iş; benim dinim, yaşayışım ve işimin sonu hakkında hayırlı değilse yahut -dünyam ve ahiretim hakkında... der- o işi benden çevir, beni de bu işten çevir ve hayır nerede ise onu benim için takdîr et. Sonra beni bu (takdîr edilen) işe razı kıl!' der ve (bu iş dediği) hacetinin ismini söyler!"¹³¹

Dua sebeplere sarılmayı takip eden ciddi bir çalışma gerektirir. Şeriatçe yasaklanmış olan kayıtsızlık ve tembellik olmaz. Ki bu, kişinin kendisini tehlikeye atması ve Allah'ın şu emrine meydan okuması olarak addedilir. "...Ellerinizi kendinizi tehlikeye atmayın..."¹³² Hem de Peygamberimizin (s.a.v.) -ki kendisi dua ve zikir ile Allah'tan yardım istemekle birlikte gücü yettiğince mevcut bütün sebeplere sarılırdı-yoluna aykırı olur. Ki bunu, bir sahabiye yaptığı nasihatinde şu sözle özetlemişti: "...Onu (deveni) bağla ve tevekkül et."¹³³

İşte bu çerçevede insanların yapmış oldukları şer'î rukyeler gelir. Bunlar sebeplere dahildirler ve mutlak manada sebeplerin yerine geçmezler. Mesela kim, hastanın sadece rukye ile şifa bulduğunu zannederse acizlik anlarında bile sebeplere uymayı emreden sünnet-i ilahiyyeyi bilmiyordur. Sözelimi Allah, Meryem validemize, ona hurma dallarını silkelemeyi emretmeden de geniş bir rızık verebilirdi. Peygamberi Muhammed Mustafa'ya da (s.a.v.), o hiçbir gazveye girmeden veya müşrikler tarafından hiçbir eziyet görmeden de yardım edebilirdi.

Son olarak rukyede ve duada Allah'ın insana istediğini vermesi ve kaçındığına kâfi gelmesi şart değildir. Belki Allah o sebeple onun başka işleri için -dünyada veya ahirette- ona ecir saklıyordur. Allah'ın rahmetinden ümit kesmemek şarttır: "Ey

131Buhari sahihinde (6382. hadis) tahrîç etmiştir.

132Bakara suresi 195. ayet

133Tirmizi süneninde (2517. hadis) tahrîç etmiştir. Albânî, Müşkilet'ül-Fakr'daki tahrîçte (1/23) hasen olduğunu söylemiştir.

oğullarım! Gidin Yusuf'u ve kardeşini araştırın. Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü kâfirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden ümidini kesmez.”¹³⁴ Birçok hadiste geçtiği üzere icabet hususunda acele etmemelidir. Bunlar birisi de: "Sizden her birinizin duasına acele etmediği takdirde icabet olunur. İnsan (acele edip) 'Rabbime dua ettim de icabet olunmadı.' der" ¹³⁵

Mesela baba, hasta oğlunun iyileşmesi için var gücüyle uğraşabilir. Rabbine yönelerek ve ihlaslı olarak oğlunu koruması için duada ısrar eder. Sonra da oğlu ölür. Bunun üzerine baba o zaman öfkelenmeli midir yoksa Allah'ın onun için hayırlı olanı seçmiş olduğuna mı kesin olarak inanmalıdır? Belki Mevlâ'mız, onun çocuğunun canını şehit olarak almıştır ve onu şiddetli acılardan kurtarıp rahata erdirmiştir. Onu kendisine, Adn cennetlerine koymak ve sonrasında da ailesiyle birlikte yetmiş kişiyi ona katmak için geri gönderiyor. Bu iki durumdan hangisi daha hayırlıdır?

Hem de baba, Rabbine bu halde dua ederken zorda kalanın hükmüne girer ki onun duasına sadece Allah (c.c.) icabet eder. Yüce kitabında geçtiği gibi: “Yahut kendisine dua ettiği zaman zorda kalmışa icabet eden... mi?..” ¹³⁶ Bunun manası, duasına her durumda icabet edilmiştir. Lakin Rabbinden yardım isteyen kulun yararı üzere Allah'ın takdiri ile olur. Bu da, bu durumda ölümdür ki kaçınılmazdır.

Bu kısaca, duanın İslâm'daki felsefesidir ki bunu her Müslüman tam olarak idrak etmelidir. Çünkü dua imanın alametidir. Allah'a dua etmeyenin, ne O'na ne O'nun yüceliğine ne kulları üzerindeki hâkimiyetine ve ne de ol dediği şeyin olduğuna inanmış olması mümkün değildir.

134Yusuf suresi 87. ayet

135Muttetefakun aleyh. Buhari (6340. hadis) ve Müslim (2735. hadis) tahrîç etmiştir.

136Neml suresi 62. ayet

Dualar ve Rukeyeler

Bunlar, Abdullah için ve yıkansın diye su şişelerine okumuş olduğum şer'î bir rukyedir. O da, onlardan içti ve yıkandı gücü yettiğinde. Ama hastalık, tamamlaması için onu fırsat vermedi. Her hal için Yüce Allah'a hamdolsun:

"Hamd, Âlemlerin Rabbi, Rahmân, Rahîm, hesap, mükâfat ve ceza gününün(ahiret gününün)mâliki Allah'a mahsustur. (Allahım!) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz. Bizi doğru yola, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet; gazaba uğrayanlarınkine ve sapkınlarınkine değil." ¹³⁷

"Elif Lâm Mîm. Bu, kendisinde şüphe olmayan kitaptır. Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için yol göstericidir. Onlar gayba inanırlar, namazı dosdoğru kılarlar, kendilerine rızık olarak verdiğimizden de Allah yolunda harcarlar. Onlar sana indirilene de senden önce indirilenlere de inanırlar. Ahirete de kesin olarak inanırlar. İşte onlar Rab'lerinden (gelen) bir doğru yol üzeredirler ve kurtuluşa erenler de işte onlardır." ¹³⁸

"Sizin ilâhınız bir tek ilâhtır. O'ndan başka ilâh yoktur. O, Rahmân'dır, Rahîm'dir. Şüphesiz, göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelişinde, insanlara yarar sağlayacak şeylerle denizde seyreden gemilerde, Allah'ın gökten yağdırıp kendisiyle ölmüş toprağı dirilttiği yağmurda, yeryüzünde her çeşit canlıyı yaymasında, rüzgârları ve gökle yer arasındaki emre amade bulutları evirip çevirmesinde elbette düşünen bir topluluk için deliller vardır. İnsanlar arasında Allah'ı bırakıp da O'na ortak koşanlar vardır. Onları, Allah'ı severcesine severler. Mü'minlerin Allah'a olan sevgisi daha güçlü bir sevgidir. Zulmedenler azaba uğrayacakları zaman bütün kuvvetin Allah'ın olduğunu ve Allah'ın azabının pek şiddetli olduğunu bir bilselerdi!" ¹³⁹

"Allah, kendisinden başka hiçbir ilâh olmayandır. Diridir, Kayyumdur. O'nu ne bir uyuklama tutabilir, ne de bir uyku. Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O'nundur. İzni olmaksızın O'nun katında şefaatte bulunacak kimdir? O, kulların önlerindeki ve arkalarındaki (yaptıklarını ve yapacaklarını) bilir. Onlar O'nun ilminden, kendisinin dilediği kadarından başka bir şey kavrayamazlar. O'nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp kuşatmıştır. Gökleri ve yeri koruyup gözetmek O'na güç gelmez. O, yücedir, büyüktür. Dinde zorlama yoktur. Çünkü doğruluk sapıklıktan iyice ayrılmıştır. O hâlde, kim tâğûtu tanımayıp Allah'a inanırsa, kopmak bilmeyen

137Fatıha suresi 1-7. ayetler

138Bakara suresi 1-5. ayetler

139Bakara suresi 163-165. ayetler

sapasağlam bir kulpa yapışmıştır. Allah, hakkıyla iştir, hakkıyla bilendir. Allah, iman edenlerin dostudur. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Kâfirlerin velileri ise tâğûttur. (O da) onları aydınlıktan karanlıklara(sürükleyip) çıkarır. Onlar cehennemliklerdir. Orada ebedî kalırlar."¹⁴⁰

"Elif Lâm Mîm. Allah, kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayandır. Diridir, Kayyumdur. O, sana Kitab'ı hak ve kendisinden öncekileri doğrulayıcı olarak indirdi. O, daha önce Tevrat'ı ve İncil'i insanlar için birer hidayet olarak indirmişti. Furkan'ı da indirdi. Şüphesiz, Allah'ın âyetlerini inkâr edenler için şiddetli bir azap vardır. Allah, mutlak güç sahibidir, intikam sahibidir. Şüphesiz yerde ve gökte Allah'a hiçbir şey gizli kalmaz."¹⁴¹

"Şüphesiz sizin Rabbiniz, gökleri ve yeri altı gün içinde(altı evrede) yaratan ve arşı istiva eden, geceyi, kendisini durmadan takip eden gündüze katan, güneşi, ayı ve bütün yıldızları da buyruğuna tabi olarak yaratan Allah'tır. Dikkat edin, yaratmak da, emretmek de yalnız O'na mahsustur. Âlemlerin Rabbi olan Allah'ın şanı yücedir. Rabbinize yalvararak ve (için için) gizlice dua edin. Çünkü O, haddi aşanları sevmez. Düzene sokulduktan sonra yeryüzünde bozgunculuk yapmayın. Allah'a korkarak ve umarak dua edin. Şüphesiz ki Allâh'ın rahmet(ve icâbet)i (dualarını vesâir amellerini güzelce yapan) muhsin kimselere çok yakındır."¹⁴²

"Biz de Mûsâ'ya, "Elindeki değneğini at" diye vahyettik. Bir de ne görsünler o, onların uydurduklarını yakalayıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu ve onların yapmış oldukları şeylerin hepsi boşa çıktı. Artık orada yenilmişler ve küçük düşmüşlerdi."¹⁴³

"Sihirbazlar gelince Mûsâ onlara, "Atacağınızı atın" dedi. Sihirbazlar atacıklarını atınca, Mûsâ dedi ki: "Sizin bu yaptığınız sihirdir. Allah, onu elbette boşa çıkaracaktır. Çünkü Allah, bozguncuların işini düzeltmez. Suçluların hoşuna gitmese de, Allah, hakkı sözleriyle güçlendirir."¹⁴⁴

"Sihirbazlar: "Ey Mûsâ! Ya önce atmayı tercih edersin, ya da ilk atan biz oluruz" dediler. Mûsâ: "Yok, (önce) siz atın" dedi. Bir de ne görsün, onların ipleri ve değnekleri yaptıkları sihirde dolayı kendisine hızla sürünür gibi görünüyor. Bunun üzerine Mûsâ, içinde bir korku hissetti. Şöyle dedik: "Korkma (ey Mûsâ!). Çünkü, sensin en üstün olan. Sağ elindeki (değneğini) at ki, onların yaptıklarını yutsun.

140Bakara suresi 255-257. ayetler

141Âl-i İmrân suresi 1-5. ayetler

142A'râf suresi 54-56. ayetler

143A'râf suresi 117-119. ayetler

144Yûnus suresi 80-82. ayetler

Şüphesiz yaptıkları bir sihirbaz hilesidir. Sihirbaz ise nereye varsa kurtuluşa eremez."¹⁴⁵

"Sizi boşuna yarattığımızı ve bize tekrar döndürülmeyeceğinizi mi sandınız? Gerçek hükümdar olan Allah, yücedir. O'ndan başka hiç ilâh yoktur. O, şerefli ve yüce arşın Rabbidir. Kim, hakkında hiçbir delili olmadığı hâlde Allah ile birlikte başka bir ilâha taparsa, onun hesabı ancak Rabbi katındadır. Şüphesiz kâfirler asla kurtuluşa eremezler. De ki: "Rabbim! Bağışla, merhamet et. Çünkü sen merhamet edenlerin en hayırlısısın!"¹⁴⁶

"Saf bağlayıp duranlara, haykırarak sevk edenlere ve zikri (Allah'ın kelâmını) okuyanlara andolsun ki, sizin ilâhınız gerçekten bir tek ilâhtır. O, göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin Rabbi'dir. Doğuların da Rabbi'dir. Biz, en yakın göğü zinetlerle, yıldızlarla donattık. Onu her isyankâr şeytandan koruduk. Onlar, yüce topluluğu (ileri gelen melekler topluluğunu) dinleyemezler. Kovulmaları için her taraftan taş tutulurlar. Onlar için sürekli bir azap da vardır. Ancak onlardan söz kapan olur. Onu da delip geçen bir alev izler (ve yok eder). (Ey Muhammed!) Şimdi sen onlara sor: Kendilerini yaratmak mı daha zor, yoksa yarattığımız diğer şeyleri yaratmak mı? Şüphesiz biz onları yapışkan bir çamurdan yarattık. Hayır, sen (onların hâline) şaştın, onlar ise alay ediyorlar. Kendilerine öğüt verildiği zaman öğüt almıyorlar. Bir mucize gördükleri zaman onu alaya alıyorlar. (Dediler ki:) "Bu bir büyüden başka bir şey değildir."¹⁴⁷

"Yakında sizi de hesaba çekeceğiz, ey cinler ve insanlar! O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz? Ey cin ve insan toplulukları! Göklerin ve yerin uçlarından bucaklarından geçip gitmeye gücünüz yeterse geçip gidin. Büyük bir güç olmadıkça geçip gidemezsiniz. O hâlde, Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz?"¹⁴⁸

"Eğer biz, bu Kur'an'ı bir dağa indirseydik, elbette sen onu Allah korkusundan başını eğerek parça parça olmuş görürdün. İşte misaller! Biz onları insanlara düşünsünler diye veriyoruz. O, kendisinden başka hiçbir ilâh olmayan Allah'tır. Gaybı da, görünen âlemi de bilendir. O, Rahmân'dır, Rahîm'dir. O, kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayan Allah'tır. O, mülkün gerçek sahibi, Kuddûs (her türlü eksiklikten uzak), barış ve esenliğin kaynağı, güvenlik veren, gözetip koruyan, mutlak güç sahibi, düzeltip ıslah eden ve dilediğini yaptıran ve büyüklükte eşsiz olan Allah'tır. Allah,

145Tâhâ suresi 65-69. ayetler

146Mu'minûn suresi 115-118. ayetler

147Saffât suresi 1-15. ayetler

148Rahmân suresi 31-34. ayetler

onların ortak koştuklarından uzaktır. O, yaratan, yoktan var eden, şekil veren Allah'tır. Güzel isimler O'nundur. Göklerdeki ve yerdeki her şey O'nu tespih eder. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir."¹⁴⁹

"O, yedi göğü tabaka tabaka yaratandır. Rahmân'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Bir kere daha bak! Hiçbir çatlak (ve düzensizlik) görüyor musun? Sonra tekrar tekrar bak; bakışların (aradığı çatlak ve düzensizliği bulamayıp) âciz ve bitkin hâlde sana dönecektir."¹⁵⁰

"Şüphesiz inkâr edenler Zikr'i (Kur'an'ı) duydukları zaman neredeyse seni gözleriyle devirecekler. (Senin için,) "Hiç şüphe yok o bir delidir" diyorlar. Hâlbuki o (Kur'an), âlemler için ancak bir öğüttür."¹⁵¹

"(Ey Muhammed!) De ki: "Bana cinlerden bir topluluğun (Kur'an'ı) dinleyip şöyle dedikleri vahyedildi: "Şüphesiz biz doğruya ileten hayranlık verici bir Kur'an dinledik de ona inandık. Artık, Rabbimize hiç kimseyi asla ortak koşmayacağız."¹⁵²

"De ki: "Ey Kâfirler!, Ben sizin kulluk ettiklerinize kulluk etmem. Siz de benim kulluk ettiğime kulluk edecek değilsiniz. Ben sizin kulluk ettiklerinize kulluk edecek değilim. Siz de benim kulluk ettiğime kulluk edecek değilsiniz. Sizin dininiz size, benim dinim de banadır."¹⁵³

"De ki: "Yarattığı şeylerin kötülüğünden, karanlığı çöktüğü zaman gecenin kötülüğünden, düğümlere üfleyenlerin kötülüğünden, haset ettiği zaman hasetçinin kötülüğünden, sabah aydınlığının Rabbine sığınırım."¹⁵⁴

"De ki: "Cinlerden ve insanlardan; insanların kalplerine vesvese veren sinsi vesvesecinin kötülüğünden, insanların Rabbine, insanların Melik'ine, insanların İlâh'ına sığınırım."¹⁵⁵

Allah'ım, insanların Rabbi! Sıkıntıyı gider ve şifa ver. Şifa veren sensin. Senin şifandan başka şifa yoktur. Öyle şifa ver ki hastalıktan eser kalmasın. (7 kere)

O büyük arşın Rabbi olan yüce Allah'tan sana şifa vermesini istiyorum. (7 kere)

149Haşr suresi 21-24. ayetler

150Mülk suresi 3-4. ayetler

151Kalem suresi 51-52. ayetler

152Cin suresi 1-2. ayetler

153Kâfirûn suresi 1-6. ayetler

154Felak suresi 1-5. ayetler

155Nâs suresi 1-6. ayetler

Allah'ın gazabından, azabından, kullarının şerrinden, şeytanların vesveselerinden ve yanıma gelmelerinden eksiksiz ve tam kelimelerine sığınırım. (3 kere)

Şifa veren Allah'ın adı ile, Allah'ım kuluna şifa ver ve Resûl'ünün sözünü doğrula.

Duanın Kabul Olma Yolları

Sevgili Rahmetli Abdullah'ın hastalığının en ağır dönemindeyken, bizler sadece çaresiz ve dertli hissederken, dünya üstümüze gelip ruhumuz daralınca neden duaya tutunuruz, diye düşündüm. Halbuki ibadet ettiğimiz, Kerem ve merhamet sahibi, kullarına yakın olan ve ben size yakınım diye şöyle buyuran Rabb'imiz: **“Kullarım Beni sana soracak olursa, muhakkak ki ben (onlara) pek yakınım. Bana dua ettiği zaman dua edenin duasına cevap veririm. Öyleyse, onlar da benim çağırma cevap versinler ve bana iman etsinler ki, doğru yola ulaşmış olsunlar.”**¹⁵⁶

Bu ayeti kerime duanın en faziletli ibadetlerden olduğuna delalet etmektedir. Kur'anı kerim **“sana soracak olurlarsa”**¹⁵⁷ diye başlayan ve **“De ki”**¹⁵⁸ diye cevap mahiyeti ile devam eden on dört soru içermektedir. Fakat **“kullarım beni sana soracak olursa”** ayetindeki şartlı cümlesi için bu durum söz konusu değildir. Zira bunun cevabı **“De ki”** şeklinde olmamıştır. Kul ile Allah arasındaki bağın dua ederken güçlendiğini vurgulamak için, Rabbimiz şöyle buyurmuştur: **“(bilsinler ki), gerçekten ben (onlara çok) yakınım. Bana dua edince, dua edenin duasına cevap veririm.”** Peygamber efendimiz'e (s.a.v.) sorulan bu soru ise: **“Rabb'imiz, sessizce yakarabileceğimiz kadar bize yakın mıdır, yoksa ötelere yardıma çağıracağımız kadar uzak mıdır?”** -Kesin olmamakla beraber- ayetin nüzul sebebi olmuştur.

“Bana dua ederse” ayeti dua eden kimsenin tüm benliği ile Allah'a yönelmesi, samimi bir şekilde ve Rabb'inden medet isteyen ve kulunu yalnızca O'nun dertten kurtardığı inancının doğrultusunda isteklerini O'ndan bekleyerek iletmesi gerektiğine delalet etmektedir.

Bu esas yine şuna delalet etmektedir ki: Allah (c.c.) dua edenin duasına cevap vermektedir fakat Allah'ın duamızı kabul etmesi isteğimizi yerine getirmesi anlamına gelmez, zira zaman geçtiği halde duanın karşılık bulmama sebebi Allah'a yaklaşmak ve O'na sığınmak dolayısıyla da dua eden kimsenin imanının güçlenmesi, sevabı katlanıp veya kıyamet gününe saklanması için bir vesile olarak görülebilir. Veyahut dua eden kimse için daha çok önemli olan bir kötülüğü def eder. Bu öyle güzel bir nimettir ki ancak seçkinler kıymetini bilir. Bu seçkin kimseler evliya ile ermişlere tevessül edip falanca evliya veya falanca Seyyid aracılığıyla ancak duanın kabul edilebileceğini düşünen ilim ehli olmayan birçok Müslümanın içine düştüğü hata ile bu konuda yaşanan yanlış anlaşılımları fark edecektir.

¹⁵⁶ Bakara Suresi, 186. Ayeti.

¹⁵⁷ Kur'an-ı Kerimdeki Arapça karşılığı ()

¹⁵⁸ Kur'an-ı Kerimdeki Arapça karşılığı () veya ()

İbn Kayyim (Rahmetullahi aleyh) şöyle demiştir: **“Alimler, muvaffakiyetin Allah’ın seni sana bırakmaması ve hızlânın (yüz üstü bırakılmak) ise kulu kendi haline bırakmak olduğuna görüş birliği içindedirler.”**¹⁵⁹

Dolayısıyla yaşadığın hayırlı şeylerin aslı tevfidir. Kulun değil Allah'ın yardımı ile muvaffakiyete delalet eder. Muvaffakiyetin anahtarı, duadır. Tazarru ile Allah’a iltica etmek ve ihlasla dua etmektir. Allah bu anahtarı bir kuluna verince, o kuluna hayır vermek istemiştir. Eğer kuluna bu anahtarı unutturursa kul da hayır kapısından sürekli uzak kalacaktır. Emîrül-Mü’minîn Hz. Ömer (r.a.) derki; **“Ben duanın kabul edilmemesi kaygısı taşımam, içimde dua etme isteğinin olmaması kaygısı taşıırım. Çünkü kişiye dua etme isteği verilmişse kabul onunla beraberdir...”**

Allah’ın yüceliği karşısında kulun aczini itiraf etmesi, sevgi ve tâzim duyguları içinde lütuf ve yardımını dilemesi ne güzel bir duygudur. Duanın kabul olunacağı vakitte Rabb’inden hem dünya hem de ahiret iyiliğini isteyen kula ne mutlu. Yüce Allah’tan kendisine samimi bir şekilde sığınmayı, tazarru ile dua etmeyi, tüm benliğimiz ile O’na tevekkül edip, O’ndan asla ümidimizi kesmemeyi, hatalarımız ve günahlarımızı gözetmeksizin dualarımızı kabul etmesini niyaz ederiz.

Biz İnsanlar olarak Yüce Allah’ın (c.c.) bize yakınlığı şu ayeti kerimede açıklanmaktadır: **“...Biz ona şah damarından daha yakınız.”**¹⁶⁰

Duanın Kabul Olması İçin Gereken Şartlar

- 1-** Dua eden kimse; kalbinin ve ruhunun arınması için çaba göstermesi gerekir. Rabb’ine yönelmesi ve insanlığın önderi olan peygamberlerin ve Allah’ın elçilerinin izinden gitmesi gerekir.
- 2-** Dua eden kimse malını; her türlü gasp ve haksız bir şekilde elde edilen kazançtan arındırmaya çalışmalıdır. Yediği haram olmamalıdır zira Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Duasının kabul olmasını isteyen, helal yiyip helal kazansın.” Dolayısıyla insan haram lokma yemekten kaçınmalıdır. Zira haram lokma duanın kabul olması için bir engeldir. Sahih hadis kitaplarında Peygamber efendimiz’in (s.a.v.) şöyle buyurduğu geçmektedir: **“Allah Teâlâ temizdir; sadece temiz olanları kabul eder. Allah Teâlâ peygamberlerine neyi emrettiyse mü’minlere de onu emretmiştir. Resûl-i Ekrem daha sonra şunları söyledi: “Bir kimse Allah yolunda uzun seferler yapar. Saçı başı dağınık, toza toprağa bulanmış vaziyette ellerini**

¹⁵⁹ Medâricü’s-sâlikîn, I, 415.

¹⁶⁰ Kaf suresi 16. ayet

gökyüzüne açarak: Yâ Rabbi! Yâ Rabbi! diye dua eder. Halbuki onun yediği haram, giydiği haram, gıdası haramdır. Böyle birinin duası nasıl kabul edilir!”

- 3- Dua ile birlikte her türlü fesada karşı mücadele edilmeli, zira iyiliği emretmeyen ve kötülükten sakındırmayan kimsenin duası kabul olmaz, bunun üzerine Peygamberimiz(s.a.v) şöyle buyurmuştur: **“Ya iyilikleri emreder, kötülüklerden sakındırırsınız ya da Allah Teâlâ sizin kötülerinizi size musallat eder. Böyle olduktan sonra sizin hayırlılarınız dua ederler, fakat duaları kabul edilmez.”**

Duanın Kabul Olma Şekilleri

Bu şartları sağladığı halde Allah (c.c.) duayı kabul etmezse başına gelecek bir kötülükten kendisini korur. Ya ahirette büyük nimetlerle mükafatını bulur. Ya da Rabb'imizin bir hikmetinden dolayı kabul edilmemiş olabilir. Dua kabul edilmediğinde, iki kez sevap alır. Biri dua ettiği içindir, diğeri ise duası kabul olmadığı içindir. Böylelikle Allah (c.c.) katında sevabı katlanır. Duanın kabul olması için acele etmemeliyiz, zira bu duanın kabul olmamasının sebeplerinden biridir. Bunun üzerinde Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: **(Herhangi biriniz acele etmediği müddetçe duası kabul edilir. Ashabın “Ey Allah'ın elçisi! Duanın acelesi nasıl olur?” şeklindeki sorusuna, şöyle buyurdu: "Defalarca dua ettim, ama Rabbimin duamı kabul ettiğini görmedim." der.)** Dolayısıyla duasının hemen kabul edilmediğini gören kimse usanmamalı ve dua etmeyi bırakmamalıdır. Duadan herhangi bir sonuç gelmeyecek olsa bile şayet ibadet olduğundan dolayı insan dua etmeyi bırakmamalıdır. Abdullah'ın kanaati de bu yöndeydi ta ki Rabb'ine kavuşana dek.

Abdullah'ın Annesinin Sevdiklerinden ve Abdullah'ın Sevenlerinden Dua İstedığı O Mektup

Hamd Allah'adır.

Sevdiklerim... Güzel, bembeyaz ve temiz kalbin sahibi Abdullah'ın sevenleri... Yirmi dört yıllık anneliğimde ne bir kimseye bozulduğunu ne de birinin kalbini kırdığına şahit oldum. Rabbim onu iyi huylu olmakla rızıklandırmış.

Sizden onun için Allah'a dua etmenizi ve ısrarcı olmanızı istiyorum.

Dua bizden, icabet ise sendendir Ey Alemlerin Rabbi!

Ey Rabbim! Ey Hayy, Ey Kayyum, Ey Azîm, Ey Cebbar, Ey Kebir, Ey Müteal, Ey Kadîr! Ey gökleri ve yeri emsalsiz bir şekilde yaratan! Bu benim oğlum, zayıf ve sana muhtaç kullarından Abdullah'tır. Ona bir musibet uğradı. O da sabretti, biz de sabrettik. Sana hamd ettik. Senin takdir ettiğine boyun eğdik. Allah'ım o senin kudretin ve rahmetin altındadır. Ey Eyyub'un hatalığına şifa veren, Musa'yı annesine döndüren, Yunus'u balığın karnından kurtaran, İbrahim'e ateşi serin ve selamette kılan Allah'ım! Abdullah'a şifa ver. Onlar kendilerinin karar verdiği bir kader olduğunu iddia etmişlerdi. Allah'ım kaderler, güç ve yücelik senin elindedir. Ona lütufta bulun, sıkıntısını gider. Allah'ım tümör ve ona bağlı olan hastalıkları gider. Hiç iz kalmasın ve tekrar yaşanmasın.

Ey sıkıntıları ve kederi gideren, zorda kalmışların duasına icabet eden Allah'ım! Sıkıntımı ve kederimi gider, duama icabet et, zayıflığıma ve çaresizliğime merhamet et, beklemediğim yerden beni Abdullah'ın şifasıyla sevindir. "Belki Allah bundan sonra yeni bir durum ortaya çıkarıverir."¹⁶¹

Allah'ım senden lütfunun, cömertliğinin, rahmetinin, başışının en yücesiyle zayıf ve sana muhtaç kulunun Abdullah'a şifa vermeni isterim. O, senin zayıf ve sana muhtaç kulunun evladıdır. Sen her şeye kadirsin. Sen bizim dayanağımız ve umudumuzsun. İşlerimizde sana tevekkül ederiz. Ona ve bize lütufta bulun, tedavisini kolaylaştır. Hastalığını gider, ilacını faydalı kıl.

Yücelerin Yücesi, cömertlerin en cömerti olan Allah'ım isminle ona acil şifalar vermeni isteriz. Senden başka hiçbir ilah yoktur, sen her şeyden münezzehsin; şüphesiz ki ben kendime zulmedenlerden oldum. Allah'ım acil şifa ver. Allah'ım acil şifa ver. Ey dilediğine 'kün' emriyle olduran, ey işleri evirip çeviren Allah'ım, sıkıntısını en iyi şekilde gider ve salih kullarını onun hizmetinde kıl! Onu sabredenlerden kıl. Başına gelen şeyi kuvvet ve yücelik sebebi kıl. Onu hastalıktan sonra afiyetle ve güzel

161 Talak Suresi-1. Ayet-i Kerime

bir ferahlıkla rızıklandır. Ey Rabbim! O senin muhtaç bir kulundur. Sense çok cömert ve bağışı bol olansın. Ona her türlü hastalıktan afiyet ve şifa ver. Ey işiten, yakın olan ve dualara icabet eden Rabbim!

Allah'ım onu sebat, sakinet, huzur ve rıza ile rızıklandır. Ey İlahî, lütfunla ona güzel muamelede bulun. Sevginle ona ordularını hizmetkar kıl Rabbim! Kuvvetinle onun zayıflığını tedavi et. Güç ve kudretinle sıkıntısını kaldır ve ona şifa ver ve onu bağışla ey Rabbim!

Allah'ım kalbini pekiştir, göğsünü ferahlat, şifa ve selamet sevinciyle onu rızıklandır. Bu konuda veli sensin, gücü yetensin. Ey en yüce isimlerin sahibi Allah'ım!

Hamd sanadır. Hannan ve Mennan olan senden başka ilah yoktur. Gökleri ve yeri eşsiz yaratan, Ey celal ve ikram sahibi, Ey Hayy, Ey Kayyum! Sana sığınan, zavallı ve muhtaç kulunun evladı fakir kulun Abdullah için senden yenilgimizi gidermeni, evladımıza şifa vermeni, kalplerimizi ve onun kalbini ferahlatmanı isterim.

Allah'ım nefsimi, işlerimi, benim için önemli olanları sana bıraktım. Velim sensin. Sen bana yetersin. Hesap görücü olarak sen yetersin. Allah'ım talebimi gerçekleştir, duama icabet et. Allah'ım bana yardım et. Beni yoran şeye karşı bana yardım et. Allah'ım bana beklediğimden daha güzel yardım et. Korktuğum ve endişelendiğim şeylere karşı bana sen yetersin. Sen yüce kitabında şöyle buyurursun: **“Allah kuluna kâfi değil mi?”**¹⁶²

Ey Nuh'un duasına icabet eden Allah'ım!

Eyyub'un sıkıntısını gideren! Yakub'un şikayetini işiten, Yusuf'u ve kardeşini ona geri döndüren ve âmâ gözlerine şifa veren Allah'ım!

Abdullah'a şifa ver. Dileğini ver. Açığında ve gizlisinde onunla birlikte ol. Kederini gider, tasasını kaldır, ona her darlıktan bir çıkış ver.

Ey Rabbim Abdullah'ı sana emanet ediyorum. Senin katında emanetler zayi olmaz. Beynini, kalbini, kemiğini, kulağını, gözünü, dilini, uzuvlarını ve bütün organlarıyla hafızasını, maddi ve manevi kuvvetini sana emanet ediyorum.

Onu önünden, arkasından, sağından, solundan, üstünden(gelecek olanlardan) koru. Altından(gelecek belalarla) helak olmasından senin büyüklüğüne sığınırım.

Rab'bim ona göğün meleklerini hizmetkar kıl, onu koruyup gözetsinler. Onu tedavi eden doktorların eliyle ve ilaçlarla bereket akıt. Onu acıdan ve tehlikeden koru. Senden tümörü gidermeni, gücün ve kudretinle bütün izinin bitmesini, şifanla bir daha izi kalmayacak şekilde onu silmeni dilerim. Bu işin velisi sensin ve buna gücü yetensin. Bütün eksikliklerden münezzehsin.

162 Zümer Suresi 36. Ayet-i Kerime

Allah'ım bize kudretinin harika hallerini göster.

Allah'ım Abdullah'ın şifasıyla gönlümü sevindir. Onun ve zürriyetinin iyiliğiyle beni nimetlendir. Sen her şeye kadir olansın. Yüce kitabında şöyle buyurdun: "Alemlerin Rabbi hakkında zannınız nedir?"¹⁶³ Ey Rabbim sen bizim dayanağımız ve umudumuzsun. Seninle ilgili ancak hüsnü zan besliyoruz. Bize bağışta bulun, bizi mahrum bırakma. Duamıza icabet et. Bizi eli boş döndürme. Sen bu işin velisisin ve buna gücü yetensin. Bütün eksikliklerden münezzehsin.

Ey bize lütufkar olan Allah'ım, rahmeti ve lütfu bol olan, bağışı çok olan Allah'ım, anne babasını onun doğumuyla sevindirdiğin gibi, Onunla ve zürriyetiyle bu sevinçlerini tamamla. Senin verdiğiye denk bir şey yoktur. Fazlından vazgeçilemez, bize rahmetini ve fazlını genişlet, Ey en güzel isimlerin ve yüce sıfatların sahibi! Allah'ım kederde boğulan kalplere, tasanın yaktığı yüreklere yardım et. Hiç hastalık bırakmayacak şifanı indir.

163 Saffat Suresi-87. Ayet-i Kerime

Hastaları Sadakalarla Tedavi Etmek¹⁶⁴

Sadaka, Kur'an-ı Kerim ayetlerinin ve Peygamberimizin sahih sünnet-i seniyyesinin gösterdiği üzere Yüce Allah'a yakın olmanın en mühim vesilelerinden sayılır. Bu yüzden sadakanın fazileti sadaka veren için birçok hayır kapısını açar ve onun ihtiyaçlarını gidermeye yardım eder. Buhari ve Müslim'in rivayet ettikleri şu sahih hadiste geldiği üzere sadaka cennete girmek için bir vesiledir: "Allah yolunda çift sadaka veren kimse, cennetin muhtelif kapılarından, 'Ey Allah'ın (sevgili) kulu! Burada hayır ve bereket vardır' diye çağrılır. Sürekli namaz kılanlar namaz kapısından, mücahitler cihat kapısından, oruçlular reyyân kapısından, sadaka vermeyi sevenler de sadaka kapısından(cennete girmeye) davet edilirler."

Sadaka günahlar için kefarete kapılarından bir kapıdır. Peygamberimizin (s.a.v.) buyurduğu gibi: "Kişi, çoluk çocuğu, malı ve komşuları sebebiyle günaha girebilir. Namaz, oruç ve sadaka/zekât bu gibi günahlara kefarete olur."¹⁶⁵

Sadaka, Rabbin gazabını söndürmeye bir sebeptir. Peygamberimizin (s.a.v.) buyurduğu gibi: "Elbette sadaka Rabbin gazabını söndürür ve kötü ölüme mâni olur."¹⁶⁶

Sadaka, cehennem azabından ve kabrin sıcaklığından korur. Peygamberimizin, mü'minlerin annesi Hz. Aişe'ye (r.a.) söylediği şu sözle haber verdiği gibi: "Ey Aişe, yarım hurma ile de olsa cehennemden korun. Zira o aç olanı, (tatlılığı ile) tok gibi yapar."¹⁶⁷

Sadaka; nefsi temizler, fakirleri, hastaları ve miskinleri sevindirir. Ateş hakkında Allah'ın şu sözüne bak: "17, 18. Temizlenmek için malını hayra veren en muttekî (Allah'a karşı gelmekten en çok sakınan) kimse o ateşten uzak tutulacaktır. 19, 20. O, hiç kimseye karşılık bekleyerek iyilik yapmaz. (Yaptığı iyiliği) ancak Yüce Rabbi'nin rızasını istediği için (yapar). 21. Elbette kendisi de hoşnut olacaktır."¹⁶⁸

Nitekim sadaka belayı def eder ve mala bereket verir. Sadaka verene Allah yolunda cihat edenlerin ecri verilir. Birçok Kur'an-ı Kerim ayetinin ve Peygamberimizin hadis-i şerifinin bildirdiği pek çok semereleri ve faydaları vardır.

164Bu makale, al-Qabas Gazetesi'nin 30/11/2014 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

165Tirmizi, süneninde zekat babında tahriç etmiştir.

166Tirmizi (664. hadis) tahriç etmiştir.

167Ahmed, Müsnedinde (24501. hadis) tahriç etmiştir.

168Leyl suresi 17-21. ayetler

Belki bunun ana sebebi sadakanın, sadaka verenin nefsinin cimriliğinden korunması, Rabbi Allah'a olan tevekkülü, insanlara hatta kuşlara ve hayvanlara dahi rahmeti gibi birtakım kıymetli göstergeler ve yüce manalar taşımasıdır. Aynı, Enes b. Malik'in(r.a) Peygamberimizden rivayet ettiği hadiste olduğu gibi. Şöyle demiştir: "Eğer bir Müslüman bir ağaç diker veya ekin eker de bir insan yahut hayvan veya kuş ondan bir şey yerse, bu onun için mutlaka sadaka olur."¹⁶⁹

Nitekim sadaka verenin rahmeti de – imamların cumhurunun cevaz verdiği üzere – gayrimüslimleri kapsamaktadır: "8. Allah, sizi, din konusunda sizinle savaşmamış, sizi yurtlarınızdan da çıkarmamış kimselere iyilik etmekten, onlara âdil davranmaktan men etmez. Şüphesiz Allah, âdil davrananları sever."¹⁷⁰ Allah'ın şu sözü de buna misaldir: "8. Onlar, seve seve yiyeceği yoksula, yetime ve esire yedirirler."¹⁷¹

Peygamberimizin (s.a.v.) bilhassa şu sözü de bunu gösterir: "Her ciğer taşıyan canlı için (yapılan iyilikte) sevap vardır"¹⁷² Bu kalpleri bir araya getirebilir ve kişinin İslama girmesi için fiilî bir davet olabilir. Nitekim sadaka vermek - şüphesiz - ayet-i kerîmenin teşvik ettiği iyi amellerdendir. Yemek yedirmek umumi olarak sadakaların en mühimlerindenidir. Bu yüzden ikinci ayet, açlığın insanın umumi olarak en mühim ihtiyaçlarından biri olması sebebiyle – emniyete ilaveten- hususi olarak bahsetmiştir, Allah'ın şu sözünün işaretine uygun olarak: "1, 2, 3, 4. Kureyş'i ısıdırıp alıştırdığı; onları kışın (Yemen'e) ve yazın (Şam'a) yaptıkları yolculuğa ısıdırıp alıştırdığı için, Kureyş de kendilerini besleyip açlıklarını gideren ve onları korkudan emin kılan bu evin (Kâbe'nin) Rabbine kulluk etsin."¹⁷³

Sadaka veren, mala, kendisine sadaka verilenden daha fazla muhtaç olabilir. İkinci kişi umumi olarak sadakadan sadece dünyada istifa eder. İkinci kişi ise -şayet Rabbine karşı ihlaslı ve malı da helalden ise- sadakasından hiç şüphesiz hem dünyada hem de ahirette faydalanır. Bu yüzden bilhassa kendisine ya da ailesine gelen herhangi bir hastalıktan dolayı zor zamanda sadakaya kaçıyor. Bilhassa, Müslümanların hastalarını tedavi etmek için sadakaya sığınmaya yönlendiren sahîh bir

169Buhari (2320. hadis) ve Müslim (1553. hadis) tahriç etmişlerdir.

170Mümtehine suresi 8. ayet

171İnsan suresi 8. ayet

172Buhari (2363. hadis) ve Müslim (2244.hadis) tahriç etmişlerdir.

173Kureyş suresi 1-4. ayetler

hadis var. O da: “Hastalarınızı sadaka ile tedavi ediniz.”¹⁷⁴ Başka bir sahih hadis de şunu destekliyor: “İyi işler, kötü hadiselerden korur.”¹⁷⁵

Sadakanın belayı def etmedeki tesirini kesin olarak bilen Müslümanda; fakir, muhtaç olanlara dinleri, ırkları ve coğrafyaları ne olursa olsun malî ve aynî olarak yardım etmek için kuvvetli bir etmen oluşması umulur.

Bu yüzden – Allah’a hamdolsun – Abdullah’ın, (Allah rahmet eylesin) ABD’nin en büyük şehrinde tedavi olduğu hastanenin yanındaki sokaklarda bulunan evsizlere ve fakirlere, sevabını oğluma hediye etmek niyeti ile sadakalar vermede bir zorluk yaşamadım. Burada kapitalist sistem büyük uçurumlara sebep oluyor. Milyoner ve milyarder ile evsiz olan aynı sokakta. Hatta evin dışındaki bir kaldırımda evsiz biri uyurken evin içinde zengin uyuyor!

Hatta hayra meyletmek, iyilik için uğraşmak, “Her ciğer taşıyan canlı için (yapılan iyilikte) sevap vardır” hadis-i şerifini düşünmek; tüm ekmek kırıntılarını ve parçalarını toplayarak besleyip doyurmak için hususi olarak evcil kuşların yaşadığı yerlere gitmek üzere gayret göstermeye yeterli bir etmendir.

İşte böylece sadakalar ve sadakaların fazileti, insanı doyurmaktan kuşları ve hayvanları doyurmaya geçiş için olumlu bir etmen oluşturuyor. İslam Peygamberi (s.a.v.) bize şöyle haber vermişken nasıl olmasın ki: “Bir kadın hapsediği bir kediden dolayı ateşe girecek. Onu yedirmedi yerin haşerelerinden yemesine izin de vermedi.”¹⁷⁶ Ayrıca: “Fâhişe bir kadın, bir kuyunun yanında köpek gördü, susuzluktan dilini çıkarmış soluyordu. Dedi ki: “Susuzluk onu öldürmek üzere.” Kadın pabucunu çıkardı, başörtüsünü bağlayıp su çekti (köpeği suvardı). Bu sebeple kadın mağfiret olundu.”¹⁷⁷

Ne büyük bir din... Yarattıklarına, insan olsun olmasın tüm yarattıklarına ne merhametli ve ne cömert bir Rab.

Alemleri Rabbi Allah’a hamdolsun.

174Taberânî, el-Kebîr’de (10196.hadis) tahriç etmiştir. Albânî hasen olduğunu söylemiştir, Sahîh-ul’Câmi’, 3358. hadis.

175Taberânî’nin el-Kebîr’de rivayet ettiği hadisin bir kısmıdır: 8014 .hadis, (diğer kısmı). Albânî, sahih olduğunu söylemiştir.

176Buhari (3482. hadis) ve Müslim (904. hadis) tahriç etmişlerdir.

177Buhari (3321. hadis) tahriç etmiştir.

O Vakit Beni Mazur Gör Abdullah En Azından Bir Müddetliğine¹⁷⁸

Ey Allah'ım... Allah'ın lütufları... Görüyor musun Abdullah sana olan sevgim için herhangi bir tafsilata gerek olmamasına rağmen senden böyle bir istekte bulunuyorum.

Bu ayeti defalarca okumuş olmama rağmen ancak sen vefat edip seninle olan anlarım hafızamda canlanınca bu ayetin anlamını pekiştirebildim. Benim Rabb'im, senin Rabb'in ve Alemlerin Rabb'i şöyle buyurdu sevgili Abdullah: **“(O gün) hiçbir samimi dost, dostunu sormaz. Halbuki birbirlerine gösterilirler. Günahkâr kişi, o günün azabı karşısında ister ki oğullarını, karısını, kardeşini, kendisini koruyup barındıran bütün ailesini ve yeryüzünde kim varsa herkesi fidiye olarak versin de kendisini kurtarsın!”**¹⁷⁹

Böylece dost dostunu sormaz ve şoktan onu unutup verir. Rabb'imiz Ayet-i Kerimede evladı, eş ve kardeşten hatta ona güveni sağlayan çevresinden de önde tutmuştur. Öyle ya ahirette hiç kimse onu kurtaramaz beni affet (ey Abdullah). Çünkü o günün şokuyla annemi ve babamı, senin de anneni ve kız kardeşlerini unutup vereceğim. Zira onlar da kendi dertleri ile meşgul olacaklar. İstersen Allah Teâla'nın bu konu hakkında buyurduğu ayete bakalım:

“Kulakları sağır eden o ses geldiğinde, işte o gün kişi kardeşinden, annesinden, babasından, eşinden ve çocuklarından kaçır. O gün her kişinin işi başından aşkındır.”¹⁸⁰

Ey Allah'ım o durum ne kadar çetin. Anlatılması ne zor. Öyle ya -Abdullah- o gün sen de şoktan beni, sevgili anneni ve sana şefkat gösteren kız kardeşlerini unutup vereceksin.

Beni teselli eden ise, o gün uzasa da Allah'ın katında bizim düşündüğümüzden farklı olmasıdır. Zorluğu artsa da elbette mahşer gününden sonra hesap günü başlamasıyla son bulacaktır. Ardından Rabb'imizin bize vaat ettiği gibi senin ile Hamd Köşkü'nde yeniden görüşeceğimizden umutluyum.

Bu çetin durumdan sonra seninle görüşme güvencesi verip ve beni rahatlatan bir diğer müjde ise; Yüce Allah'ın mümin kullarına vaat ettiği ve ödüllendirdiği cennettir. İnsanın aklına gelmeyecek, hayal dahi kuramayacağı bir mutluluk bulundurur. Kim ki cennete girerse ebediyen mutlu olur ve kazanabileceği en büyük kazancı elde etmiş olur.

178 01.11.2014 tarihinde al-Qabas Gazetesi'nde bu yazı yayımlanmıştır.

179 Meâric Suresi, 10-14. Ayetler

180 Abese Suresi, 33-47. Ayetler

Allah Teâlâ mümin kulları için sağladığı mutluluk kapsamında ebeveynleri çocuklarıyla birlikte Allah'ın rahmeti ve Hz. Mustafa (s.a.v)'nin şefaati ile cennete girdikten sonra aileyi tekrar bir araya getirmesidir. Şu ayette Allah'ın vaat ettiği söz şöyle geçmektedir: **“ İman eden ve nesilleri de iman konusunda kendilerinin yoluna uyanlar var ya, biz onların nesillerini kendilerine kattık. Bununla beraber onların amellerinden hiçbir şey eksiltmeyiz. Herkes kazandığı karşılığında rehindir.”**¹⁸¹

İbn Abbas'ın (r.a.) bu ayetin tefsiri ile ilgili şöyle söylemiştir: “İmanda atalarını izleyen nesillerin –amel açısından kusurlu olsalar bile– atalarına ilâhî bir ikram ve onurlandırma olmak üzere onların derecesine yükseltileceklerdir.” Ardından bu ayeti okumuştur¹⁸²

Taberî ayette geçen sadık vaat bağlamında kapsayıcı yorum yapmıştır. **“Bu sonuç da Adn cennetleridir. Atalarından, eşlerinden ve çocuklarından iyi olanlarla beraber oraya girerler.”**¹⁸³

Allah teala şöyle buyurmuştur: **“Hem siz hem de sizin gibi iman etmiş olan eşleriniz sevinç ve huzur içinde girin cennete!”**¹⁸⁴ İbn Kesîr konuyla alakalı şöyle demiştir: “Hepsinin huzur, sürur, zevk ve sefalarını kemâle erdirecektir. Nesillerini kendilerine katmaktan dolayı yaptıkları amellerin sevaplarından da en küçük bir şey bile eksiltmeyecektir. Allah Teâlâ, katından bir lütuf olarak, iman edip onlara tâbi olmaları sebebiyle nesillerini cennete atalarının derecelerine çıkaracaktır.”¹⁸⁵

Müftülüğün fetva heyeti, bu konu hakkında kendisine yönlendirilen soruya cevaben(409/2) no'lu fetvasıyla bunun teyidini sağlamıştır.

Ey Abdullah başta senden beni mazur görmeni istemiş olsam da en sonunda seninle buluşmanın ümidi içindeyim. Çünkü sözüne sadık olan Rabb'ime güveniyorum. Azim olan Allah'a yemin ederim ki bundan dolayı Allah'ın rahmeti ve izni ile Hamd Köşkü'nde seninle kavuşup muhabbet edeceğimiz günlerin özlemeni çekiyorum.

Allah'ın selamı üzerinize olsun.

Seni Seven Baban, Abdülmühsin el-Carallah el-Harâfî

181 Tûr Suresi, 21. Ayet

182 İbn Hatem, et-Tefsir (3316/10), (18683). İbn-i ebi'd-dünyâ, Kitabu'l-İyal (357). Elbânî es-Sahîha bkz.

183 Ra'd Suresi, 23. Ayet

184 Zuhuf Suresi, 70. Ayet

185 İbn Kesîr Tefsîru'lKur'âni'l-azîm

Hastaya Refakat Eden Ya Da Hastayı Ziyaret Eden Ne Yapmalıdır?

Kalbi hastalıklardan temizlemesi umumi olarak hastalığın faydalarındandır. Zira sıhhat, şımarıklığa, kibre ve kendini beğenmeye davet eder. Çünkü kişi kafayı dinlemeyle, kuvvet ve enerji ile istifade eder. Ama hastalık onu tuttuğunda ve acılar çektirdiğinde nefsi kırılır, kalbi incelir, çirkin sıfatlardan ve kötü ahlaktan temizlenir. Büyük alim İbn'ul-Kayyim (r.h.) şöyle demiştir: “Şayet dünyanın imtihanları ve musibetleri olmasaydı, kula kibir, kendini beğenme, firavunluk ve kalp katılığı gibi hastalıklar gelirdi ki bunlar da eninde sonunda helakine sebeptir. Merhametlilerin en merhametlisinin merhameti sebebiyle onu bazen çeşitli musibet ilaçları ile yokluyor, bu da onun için bu hastalıklardan bir koruma oluyor.”¹⁸⁶

Hastalık, Müslümanın da gayrimüslimin de eşit olduğu insani bir durumdur. Hasta; onu ziyaret edene, hafifletene, destekleyene ve mutmain olmaya ihtiyaç duyar. Bu yüzden Peygamberimiz(s.a.v) sahabesine verdiği talimatlarda Müslüman hasta ya da gayrimüslim hasta diye ayırmıyordu. Hadislerin ve emirlerin çoğu ırk ve din ayrımı olmaksızın “Hastayı ziyaret edin” sözüyle gelmiştir. Kim de onun yaptıklarını düşünürse Müslümanı da gayrimüslimi de ziyaret ettiğini görür. Bunlardan biri de şudur: Amcası Ebû Talib hastalandığında -amcası Müslüman değil idi-Peygamberimiz (s.a.v.) yanında idi. Hatta ona ölüm yaklaştığı vakit dedi ki: “Allah’tan başka ilah yoktur de, sana bu sözün sebebi ile kıyamet günü şefaet edeyim.”Dedi ki: “Ey kardeşimin oğlu. Kureyş beni ayıplamayacak olsaydı onu diyerek seni mutlaka memnun ederdim.” Bunun üzerine Allah: (Şüphesiz ki sen sevdiğine hidâyet veremezsin ama Allah dilediğine hidâyet verir...) ¹⁸⁷ âyetini indirdi.¹⁸⁸

Peygamberimiz (s.a.v.), ölüm hastalığında olan küçük bir Yahudi çocuğu da ziyaret etmiştir. Enes b. Malik olanı şöyle diyerek anlatıyor: Yahudi bir çocuk vardı. Hz. Peygambere (s.a.v.) hizmet ederdi. Bir ara çocuk hastalandı. Hz. Peygamber onu ziyaret için gelip başucunda oturdu ve çocuğa: "Müslüman ol." buyurdu. Çocuk yanında bulunan babasının yüzüne baktı. Babası oğluna: "Ebu'l-Kasım'a (s.a.v.) itaat et" dedi. O da Müslüman oldu. Hz. Peygamber (s.a.v.) hastanın yanından çıkarken: "Şu çocuğu cehennem ateşinden kurtaran Cenâb-ı Hakka hamdü senalar olsun." diyordu.¹⁸⁹

186Zâd'ul-Meâd: (4/179), Muessesetu'r-Risâle, Beyrut, 27. baskı, h. 1415 – m. 1994.

187Kasas suresi 56. ayet

188Müslim (25. hadis) tahrîç etmiştir.

189Buhari (1356. hadis) rivayet etmiştir.

Hastayı ziyaret, şer'i olarak rağbetlendirilmiştir. Bu ziyaret Müslümanın Müslüman kardeşi üzerindeki haklarındanıdır. Tirmizi ve İbn-i Mace'nin rivayetine göre Peygamberimiz(s.a.v) şöyle demiştir: "Kim Allah için bir hastayı ya da bir kardeşini ziyaret ederse ona bir münadi şöyle nida eder: Hayırlı bir iş yaptın. Yürüyüşün güzel ve hayırlı oldu. Cennet'te bir köşk edindin."¹⁹⁰ Sahih-i Müslimdeki rivayette Allah Resûlü(s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Müslümanın Müslüman üzerinde altı hakkı vardır. (Bunlardan şunu da zikretmiştir): ... Hasta olduğunda ziyaret et."¹⁹¹ Bu edeplerden birisi de ziyaret için uygun vakti seçmektir:

- Az oturmak,
- Bakışları indirmek,
- Az sual sormak,
- Kendisiyle ilgilenildiğini göstermek,
- Onun için samimi olarak dua etmek,

Sünnet-i seniyyede hasta için okunacak dualardan birisi de İbn-i Abbas'ın rivayet ettiği şu hadistir. Allah Resûlü şöyle buyurmuştur: "Kim, eceli henüz gelmemiş bir hastayı ziyaret eder de yanında 7 kere 'O büyük arşın Rabbi olan yüce Allah'tan sana şifa vermesini istiyorum' derse Allah onu o hastalıktan kurtarır."¹⁹² Peygamberimizin hastaya söylediği şu sözde olduğu gibi ümidini arttırmak: "Beis yok (geçmiş olsun), (günahlardan) tertemiz olursun inşallah"¹⁹³ Güzel bir söz ile teselli etmek. Sevabı çok olduğu için onu sabra yönlendirmek ve günah olduğu için de feryat figandan sakındırmak.

Hastaya refakat etmek Yüce Allah katında amellerin en iyilerindedir. Çünkü bunda iyilik ve onun işleri ile ihtiyaçlarına bakmak vardır.

Allah Resûlü'nün (s.a.v) kızı Rukiyye hasta olduğunda Peygamberimiz, bakması için kızının eşi Osman b. Affân'a (r.a.) yanında kalmasını emretti. Osman, hanımının hastalığı sebebiyle kalınca Bedir savaşına katılmadı. Peygamberimiz (s.a.v.) de ona "Sana Bedir savaşına katılmış biri gibi ecir vardır" deyip ona ganimetten pay verdi."¹⁹⁴

190Tirmizi (2008. hadis) ve İbn-i Mâce (1443. hadis) tahriç etmiştir.

191Müslim (2162. hadis) tahriç etmiştir.

192Ahmed (Müsned, 2138. hadis) ve Ebû Dâvûd (3106. hadis) tahriç etmişlerdir. Albânî sahih olduğunu söylemiştir.

193Buhari (3616. ve 5656. hadis) tahriç etmiştir.

194Buhari (3130. hadis) tahriç etmiştir.

Burada hatırlatmamız gereken mühim bir mesele vardır ki o da şudur: Hastaya refakat eden kişi sabırlı biri olmalıdır. Çünkü uykusuzluk ve hastayı gözetim altında tutmak gibi sıkıntılara dayanmalıdır. Hastaya yumuşak davranmalı, ona karşı merhametli olmalıdır ve hastanın yararına olan şeylere bakmalıdır. Kendisi için, hastaya yaptığı iyiliğin karşılığı ve sevabı vardır.

Hastaya Refakat Edenin Sevabı

Zayıfa, hastaya iyilik etmek ve işlerini, ihtiyaçlarını görmek; Allah katında amellerin en iyilerinden, Rahman'a en sevimlilerinden, en şerefliyelerinden ve ahlakça en değerlilerindendir;

Hastaya refakat eden kişi sabırlı olmalıdır. Çünkü uykusuzluk ve hastayı gözetim altında tutmak gibi zorluklara dayanmalıdır. Hastaya yumuşak davranmalıdır. Yüce Allah şöyle buyuruyor: "Ancak sabredenlere ecirleri hesapsız olarak tastamam ödenecektir."¹⁹⁵ Merhametli de olmalıdır. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Merhamet edenlere Rahman olan Allah merhamet eder. Yer ehline merhamet edin ki gök ehli de size merhamet etsin."¹⁹⁶

Hastaya refakat eden, hastanın ilaca ihtiyacı olduğu gibi ihtiyaç duyduğu güzel sözü de unutmamalıdır. Bu yüzden sadece hayır konuşmalıdır. Önceki zamanlardaki İslam vakfı hastanın bu psikolojik haline itina gösterirdi. Öyle ki Müslümanlar gariban kimselere arkadaşlık edilmesi için vakıf kurmuşlardır. Bu, hastanın maneviyatını yükseltme gayesini taşıyordu. Nitekim bu kitabın başka bir yerinde açıklamıştık.

Hasta Yanında Çok Kalmamanın Müstehap Oluşu

Hasta ziyareti kalpleri ısındıran bir peygamber sünnetidir. Hastadaki acıları ve ağrıları hafifletir, nefislerin birbiriyle ısınmasına katkı sağlar, muhabbet ve sıcaklık köprülerinin uzamasını sağlar, teselli ve şefkat manaları taşır ve toplumun fertleri arasındaki bağları kuvvetlendirir.

195Zümer suresi 10. ayet

196Ebu Davud (4941. hadis) ve Tirmizi (1924. hadis) tahric etmişlerdir. Albânî, Sahih-i Ebî Dâvûd'da sahih olduğunu söylemiştir.

Lakin zamanımızda alışmadığımız olumsuzluklar görür olduk. Bazı kimseler fark etmeksizin ziyareti uzun tutuyor. İyi niyetle hasta yanında uzun müddet kalıyor. Bu, hasta ziyaretinde -hatta umumi olarak ziyarette- İslamın gösterdiği yola muhaliftir. Ebû Zerr'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir. Allah Resûlü (s.a.v.) şöyle demiştir: "Ey Ebû Zerr, ara sıra ziyaret et ki sana olan sevgi artsın."¹⁹⁷

Kimi hastalar da gūnaşırı ziyaret edilir. (Hadiste geçen) "ğibb" kelimesinin manası: "gibbe el-ibil" Bu söz eğer deve gūnaşırı su içiyorsa kullanılır. "muğibben udhu" yani onu gūnaşırı ziyaret et. Kimisi de yanında uzun kalmanı ve onu her gün ziyaret etmeni ister. Kimi de uzun kalınmasından ve çok ziyaretten etkilenebilir, yorulup sıkılabilir.

Hasta ziyareti, hastanın şifasına vesile olan etmenlerden bir etmen sayılır. Hastayı rahatlatır, avutur ve teselli verir. Hasta ziyaret ile kendisine yapılan ilgi neticesinde insanlar nezdindeki yerini fark eder. Bu da iyimserliğe vesile olur, hastalığa karşı teslim olmayıp ona karşı mukavemetinin ve maneviyatının yükselmesini sağlar. Modern bilim, hasta için psikolojik rahatlığa büyük bir itina gösteriyor. Öyle ki doktorlar hastanın psikolojik istikrarını, iyileşmenin ilk merhalesi sayıyorlar ve ilaç ne kadar kuvvetli olursa olsun ümitsizlik ile fayda da veremiyor.

Hasta ziyaretinin ziyaret eden için birçok fayda barındırmasının yanı sıra Allah'ın kişi üzerindeki nimetlerini hatırlatıyor. Allah'ın hastalıkla müptela kıldığı kimseyi gördüğü zaman sıhhat nimetini fark ediyor, Rabbini hatırlıyor ve ona şükrediyor. Sonra da kötü ise hemen tövbe ediyor.

Sünnet olan; ziyaret edenin hastayla, onu teselli edecek, hastalık musibetini hafifletecek şeyler konuşması, sabrı tavsiye etmesi ve güzel sözler ile gönlünü hoş tutmasıdır. Hastanın öfke olmayacak bir şekilde sabretmesi durumunda günahlara kefaret olacağını hatırlatmasıdır.

197Beyhâkî, Şuab'ul-İman'da (8007. hadis) tahric etmiştir. Albânî, Sahih-i Câmi'de (3568. hadis) sahih olduğunu söylemiştir.

Hamd Köşkü'ne Yolculuk Esnasında Öğrendiklerim¹⁹⁸

Abdullah ile Hamd Köşkü'ne yolculuk esnasında, umudun ara sıra gözden ırak olsa bile en iyi dost olduğunu öğrendim. Umut öyle ki sizi asla aldatmaz. Umudunu Allah'a bağlayan kimseler, O'nun sevgisi ve güveni ile hakikati yaşar, güzel olan ne varsa hepsi ile karşılaşır.

Yolculuk kulağıma bunları fısıldadı: İstiraplardan sonra derdine derman bir mutlulukla karşılaşacağını ve döktüğün gözyaşlarının karşılığında bir tebessüm olacağını bilirsin Allah'a karşı hüsnü zanda bulunarak erdem bir davranış sergilemiş olursun.

Aynı zamanda rahmetli büyük alim Muhammed bin Salih el-Useymin Hoca'nın sözlerini hatırlattı bana: Sıkıntılara sabredenler sevap alır, çünkü sabretmek Allah'a karşı hüsnü zan beslemektir. Allah'a karşı hüsnü zan beslemekse insanın ödüllendirileceği bir salih ameldir.

Sürekli okuduğumuz ama üzerinde durmadığımız bir ayeti de hatırlattı bana: Allah-u Teâla şöyle buyurmaktadır "müjdeci gelince, **gömleği yüzüne koyar koymaz Ya'küb tekrar görür hale geldi**"¹⁹⁹ Konuya istinaden İbn Kesîr Süddî'nin sözlerini şu şekilde açıklamıştır: Gömleği taşıyan kişi Yehuda b. Yakup imiş ve "Kanlı gömleği ona götürerek onu hüzne boğmuştur; vaktiyle nasıl onu hüzne boğduysa şimdi de aynı gömleği yüzüne koyarak sevindirmiştir."

Dolayısıyla bazen bir şeyin sana üzüntü verdiğini düşünebilirsin ama ardından, aynı şeyin senin mutluluk sebebin olabileceğini fark edeceksin. Ve bu, Allah Teâlâ için güç bir şey değildir. Rabb'ine dua ettiğinde bil ki hüsrana uğramayacaksın. Çünkü Mümin'in duası reddedilmez. Ya karşılığını hemen görür ya gelecek bir musibet önlenir yahut ahirette mükâfatını bulur.²⁰⁰ Tüm kapılar kapansa da kapıları kapanmayan bir Rabbimizin olmasına sabah akşam şükredelim. Çareler tükense de yardımı yetişir... Kalpler katılaştığında da rahmeti iner...

Bu yolculuk şu sözleriyle bana şunları kattı: Acıyı sükûnet ve vakar ile karşıla. Acın gözyaşına dönüşse de gözyaşının isyana, isyanın taşkınlığa dönüşmesine izin verme. Başına sevinecek bir hal Allah'tan geldiği gibi, başına bir sıkıntı gelecek olursa da Allah'tandır. Bu hal ise geçicidir. Kısa bir süreliğine gelir konar ve Allah'a sizin ne kadar metanetli ve sabırlı halinizi bildirmek üzere gider.

198 Sevgili Abdullah'ın hastalık süresince ve vefatından sonraki süreçte Sosyal platform olan WhatsApp'tan aldığım mesajlardan esinlendiğim bir alıntıdır.

199 Yusuf Suresi, 96.ayet

200 Bu da bilinen Hadis-i Şerif'i destekleyen bir cümledir.

Bana şunları söylerken kalbe nakşedilmeye değer güzel sözler hatırlattı: Düşün ki canının dilediği her şeyin olduğu bir yer için müjdeleniyorsun. Ama seni bu yere ulaştıran kapının rengi, sevmediğin bir renge boyalı olması rahatsız eder mi seni!? Dolayısıyla Allah'ın bizler için yazdığı kaderden hoşlanmasak da bu kader bizi dilediğimize ulaştırmak için bir kapıdır yalnızca.

Bizler bazen bu kapıya bakıp karamsarlığa kapılabiliriz, ama bilmiyoruz ki bu kapıdan geçer geçmez aklımıza gelmeyecek güzelliklerle karşılaşacağız...

Rabbinin merhametli olduğunu ve kuluna hayırlı olanı sevmediği yoldan verdiğini bilen kimseler başından geçen -bu- çok hoşuna gitmeyen olaylara bir umutla bakacaktır. Çünkü onun ardındaki güzelliği görebilmektedir. Allah'ın bizlerin için yazdığı kaderler, Allah'ın lütfundan hiçbir zaman eksik kalmaz yalnızca gönülle bakmak gerek, göz ile görmek değil.

Allah'ın sizler için yazdığı kader merhametlerle doludur ama siz sabırsızlanıyorsunuz.

Değerli Profesör Ömer el-Mukbil'in zorluklarla baş edenler için dikkate alınması gereken on kural hatırıma geldi:

Birinci Kural: Tek başına değilsin.

İkinci Kural: Allah'ın kaderinde ne varsa onda hikmet vardır

Üçüncü Kural: İyiliği getiren de kötülüğü savuran da Allah'tır dolayısıyla umudunu başka birine bağlama

Dördüncü Kural: Bil ki senin hakkında yazılmamış olan şey başına gelmez. Sana takdir edilen de seni atlayıp (başkalarına) gitmez.

Beşinci Kural: Hayatın gerçekliğini bilersen rahat edeceksin.

Altıncı Kural: Rabbin'e karşı hüsnü zan besle.

Yedinci Kural: Rabbin'in senin için seçtiği, senin seçeceğin şeyden daha hayırlıdır.

Sekizinci Kural: Musibetler arttıkça, kurtuluş yakınlaşır.

Dokuzuncu Kural: Nasıl kurtulacağım diye endişelenme, çünkü Rabbin bir şey dilerse ol der ve kimsenin aklına gelmeyecek şekilde oluverir.

Onuncu Kural: Seni huzura kavuşturacak olana yani Allah'a dua etmelisin.

İbn-i Kayyım (r.h.) şöyle der: "Yaptığın iyilikler Allah'ın bir lütfudur, Rabbin de ben bu kulumu sevdim deyip güzel şeyler yapmaya seni hidayete erdirir, Rabbinin bu lütfunu görmezden gelersen, Rabbin seni unuttur."

Şeyhülislam İbn-i Teymiyye'nin (r.h.) aşağıdaki sorulara verdiği yanıtlar hayatıma çok şey kattı: Hasta bir kimseyi iyileştiren nedir? Aklını yitirenin çaresi nedir? Tembel bir insan için ilaç nedir? Başarıya giden yol nedir? Allah'a gitmek istediğinde nefsi ona karşı gelen ve karşı gelip çabalamak istediğinde başarısız olan, kafası karışmış birine iyi gelen şey nedir?

Sorulara karşılık olarak şu şekilde yanıt vermiştir:

- ❖ Bunun çaresi Allah'a yönelmek, sürekli O'na dua etmektir. Peygamberlerden ve ashaptan nakledilen duaları öğrenmelidir. Yapılacak duanın mutlaka kabul olunacağı inancıyla canı gönülden, ihlasla dua edilmelidir. Beş vakit farz namazın ardından, gece yarısından sonra, ezanla farz namaz için getirilen ikametler arasında ve namazda secdede iken dualar edilmelidir.
- ❖ Rabbinizden günahlarınız için bağışlanma dileyin, istiğfar edin. O da sizi dünya hayatında, O'nun belirlediği süre doluncaya kadar güzel bir geçimle geçindirin.
- ❖ Gündüzün iki ucunda bulunan sabah ve akşam vakitlerinde ve gece yatmadan önce Allah'ı zikretmeli.
- ❖ Karşısına çıkan engellere ve zorluklara sabretmeli zira Allah ona yardım edip gönlünü imanla ile taçlandıracaktır.
- ❖ Beş vakit namazın hem maddi şartlarını hem de manevi olarak huşuyu yerine getirmeli ki namaz dinin direğidir.
- ❖ Zorluklara karşı göğüs gerdiği, sıkıntılara su serpecek olan bu sözü söylemeyi alışkanlık haline getirin; "La havle ve la kuvvete illa billah" (Allah büyüktür. Bütün güç ve kuvvet, şanı yüce olan Allah'a aittir.)
- ❖ Dua etmekten asla vazgeçmemeli. Allah kulunun dileğini acele etmedikçe kabul eder.
- ❖ Zorlukların yanında kesinlikle çok yönlü büyük kolaylıkların varlığı daima aklında bulunsun. Peygamberler dahil hiç kimse, hayra ancak sabrederek nail oldu.²⁰¹

Bu süreçte Rahmetli Muhammed Mutevelli eş-Şaravi Hocanın sözlerini hatırladım. Şu dört şeye dikkat etmeyen kimselere hayret ediyorum:

- 1- Sıkıntıya düşüp "Allah'ım Senden başka İlah yoktur, Sen Yücesin, gerçekten ben(nefsime) zulmedenlerden oldum." diye dua etmeyen kimsenin durumuna hayret ettim. Zira bu duayı eden kimselere Yüce Allah şöyle karşılık vermektedir

201 Mecmûu Fetâvâ (136-137/10)

Kur'an-ı Kerim'de "Biz de onun duasını kabul ettik ve içine düştüğü o sıkıntıdan onu kurtardık."

- 2- Zara uğrayıp, "Şüphesiz ki ben derde uğradım, sen ise merhametlilerin en merhametlisin." duasını etmeyen kimsenin durumuna hayret ettim, zira bu duayı eden kimselere Yüce Allah şöyle karşılık vermektedir Kur'an-ı Kerim'de "Biz de onun duasını kabul etmiş ve başına gelenleri kaldırmıştık."
- 3- Bir kimse bir korku ile imtihan edildiği zaman, "Allah bize yeter, o ne güzel koruyucudur." Duasını etmediğinde hayret ediyorum. Zira bu duayı eden kimselere Yüce Allah şöyle karşılık vermektedir Kur'an-ı Kerim'de: "Bunun üzerine kendilerine hiçbir kötülük dokunmadan Allah'ın nimeti ve lütfuyla geri döndüler."
- 4- İnsanlar ona bir kötülük yaptığı halde, "Artık ben (her) işimi Allah'a bırakıyorum. O kullarını çok iyi görendir (ve her halimizi bilendir)." duasını etmeyen kimsenin durumuna hayret ettim, zira bu duayı eden kimselere Yüce Allah şöyle karşılık vermektedir Kur'an-ı Kerim'de: " Allah, onların kurdukları hileli-düzenlerinin kötülüklerinden onu korudu."

Yolculuk esnasında şunları da hatırladım:

Dua, ibadetin temelidir. Sıkıntılı zamanlarında Allah'ın kendisine icabet etmesini isteyen kimse rahatlık zamanında duayı çok yapsın. Dua ederken Allah'a yalvarmalı, fakat Rabbime dua ettim kabul etmedi diyerek dua etmekten vazgeçmemeli. Peygamberimiz (s.a.v.) bu konuyla ilgili şöyle buyurmaktadır: "**Dua ettim, hâlâ duam kabul olmadı diye acele etmeyiniz!** Zira acele etmediğiniz müddetçe duanız kabul olunur."

İmam Ahmed b. Hanbel (r.h.) ile alakalı şunları da hatırladım:

İmam Ahmed b. Hanbel'e (r.h.) sormuşlar: "Rahman olan Allah'ın Arşı ile aramızda ne kadar var?", O da şöyle yanıtlamış: "Mümin kardeşinize yaptığınız samimi bir dua kadar..."

Ayrıca bana hastanede kalan yaşlı bir adamın hikayesiyle iyilik yapmayı öğretti: Hastanede kalan yaşlı adamın yanına her gün genç biri uğradı. Yanında bir saatten fazla kalır ona yemeğini yedirir, yıkanmasına yardımcı olur, hastanenin bahçesinde yürütür, tekrar yatağa uzanması için yardım ederdi. Daha sonra iyi olduğunu gördükten sonra yanından ayrılırdı.

Günün birinde hemşire yaşlı adama ilacını vermek ve durumunu takip etmek için odasına girer ve yaşlı adama şöyle söyler: "Allah oğlunuzu size bağışlasın, her gün sizi ziyaret ediyor."

Yaşlı adam hemşireye bakıp hiçbir şey söylemeden gözlerini kapatır ve içinden şunları geçirir: “Keşke çocuklarımdan biri olsaydı. Oturduğum mahallede yetim bir çocuktü. Bir keresinde onu, babasının cenazesindeyken caminin kapısında ağlarken gördüm. Yanına gidip onu teselli ettim ve ona şeker aldım. Ama o günden sonra karşılaşmadım onunla. Fakat o, eşimle yalnız yaşadığımızı bildiği günden beri bizi ziyaret etmeye başladı, benim sağlık durumum kötüleşince beni hastaneye, karımı ise evine götürdü. Ona, yükümüzü yüklenip bize neden bu kadar yardım ettiğini sorduğumda gülümseyerek şöyle demişti, amca o şekerin tadı damağımda kaldı.”

İyilik yap, kaybolmaz asla yapılan iyiliklerin hiçbiri

Bu iyiliklerin meyvesi bir gün elbet o ekenleri tarafından biçilecek.

Çocuklarınızın Dünyalarını Keşfedin²⁰²

Özellikle sosyal medyanın sayesinde çocuklarımız evden uzakta farklı dünyaların içinde yaşamaktadırlar. Dolayısıyla bu sözlerimi, çocuklarımızın dünyalarını keşfetmeleri için ebeveyn olan kardeşlerime yöneltiyorum.

Rahmetli Abdullah geceleyin odasının kapısını kapatıp gündüzmüş gibi saate aldırmadan arkadaşlarıyla sohbet edince şaşırđım. Sıradan bir muhabbet olduğunu düşündüm. Ama o anda onun arkadaşlarıyla koyu bir muhabbete daldığını gördüm. Hz. Mustafa'nın (s.a.v.) yaptığı gibi bir kimsenin ebeveynlerinden biri, eşi veyahut çocuğu vefat ederse onların sevdiklerini ziyaret etme sünnetini uygulamak adına ve Abdullah'ın anılarını tekrar yaşiyım diye Abdullah vefat ettikten sonra arkadaşlarıyla bir araya geldim. Manevi ruhların tezahür ettiği ve duyguların ağır bastığı bir buluşmaydı. Bu ziyarette hepsini evladım gibi gördüm onlar da beni babaları yerine koydu.

Rahmetli Abdullah'ı anmak için arkadaşlarıyla bir araya geldiğimde onun bilmediğim yönlerinden bahsettiler. Stratejik planlama, savunma, savaşıma, alış-veriş, kaynakları paylaşma ve güç merkezleri gibi parametrelerden oluşan bu oyunda 10 kişilik grup olarak bir araya geliyorlardı. Rahmetli Abdullah bu oyunda ise nişancıların liderliğini üstleniyordu. Abdullah'ın başarılarını kayıt altına alan arkadaşları, Açık Dünya "Open World" türünden olan bu oyunu dünya çapında oynayan 12 milyon oyuncu arasında 2012 senesinde 3. sıralamada yer aldığını söylediler. Bununla beraber performansına yansıyan özgünlüğünden bahsettiler. Oyun için elde edilen kazançlardan bazı oyuncular kendileri için kullanırken Abdullah ise ya performansını arttırmak için veyahut takım üyelerinin performansını arttırmak için bağışlardı böylece veren elin alan elden daha hayırlıdır anlayışını benimseyerek bizlere gösterirdi. Diğer katılımcıların kazanıp biriktirmek için yarıştıkları bir ortamda öz verisi ve başkalarını düşünmesi öne çıkmaktaydı.

Kendi odasında, misafir odasında ya da yazlıktayken Abdullah'ın diz üstü bilgisayarıyla kıtalar arası mesafeleri aşıp dünyanın öbür tarafındaki milyonlarca kişi ile etkileşim halinde idi bu sanal dünyada böyle güzel değerlerden oluşan bir dünyanın içinde yaşadığını bilmiyordum. Ayrıca bu sayede İngilizceyi iyi bir seviyede öğrendi ve birçok başarılı öğrencinin lise not ortalaması ile Kuveyt Üniversite giriş sınavının notu düşük olmasına rağmen onunki yüksekti.

Dil alanındaki başarısı onu Açık Dünya denilen bu platformda yenilikleri keşfetmeye teşvik ediyordu. Böylece oyun karakterlerini oyunda öne sürerek

202 03/08/2015'te al-Qabas Gazetesi'nde bu yazı yayımlanmıştır.

yenilikleri keşfediyor ve takım performansını arttırabilecek tavsiyelerde bulunuyor ve gerçek hayattaymış gibi önderlik ediyordu.

Kim bilir Abdullah ile ilgili bu sözlerim taraflı görülebilir. Ancak şu hususu taraf tutmadan paylaşmak isterim; bu sanal alemdeki bahsettiğim özellikleri gerçek dünyadaki özellikleri ve davranışlarıyla birebir aynıydı. Rabbim ona gerçek hayatta projelere katılmayı takdir etseydi bu sanal alemdeki Abdullah'ın davrandığı gibi gerçekte de öyle davranacağını görecektik.

Dolayısıyla ebeveyn olan kardeşlerime; teşvik etmek, rehberlik etmek veya yönlendirmek için çocuklarının sanal alemlerdeki hayatlarını tanımalarını tavsiye ederim.

Ne Tür Drama Çocuklarımızın İlgisini Çekiyor?²⁰³

Sevgili Abdullah'ın son zamanlarında Japon bir anime dizisi takip ediyor olması ve aynı zamanda Medya Bakanlığımızın binlerce dolar harcadığı uzun dramatik yapımların onun ve yaşlılarının da ilgisini çekmemiş olması hayret uyandırıcıydı.

Onlardan her biri bir dizi seçip dizüstü bilgisayarından izlemektedirler. Bu durum ise istedikleri yerde ve zamanda medyaya kolayca erişmelerini sağlamaktadır.

Rahmetli Abdullah'ın Arkadaşlarıyla²⁰⁴ onun hatıralarını konuştuğumuz, duygu dolu bir sohbetle izledikleri "One Piece" Japon animesinden bahsettiler. Tek Parça diye adlandırılan ve tüm medeniyetler ile dinlere hitap eden bu anime insani değerleri ve sürekli yenilenen içeriği ile izleyicisine bir katkısı oluyordu. Ki olumlu yanları öne çıkarıp Kuveyt yapımı dramasının aksine olumsuz örnek oluşturabilecek unsular içermiyordu. Kuveyt draması olayları çarpıtarak öyle bir yansıtıyor ki artık bütün Körfez ülkeleri Kuveyt toplumuna sanki sorunlarla dolu, aile içi çatışma, birbirini aldatan eşler, fiziki şiddeti olan bir toplummuş gibi bakıyor maalesef!

Bu ise diğerleri gibi misyonu olan, değerlerle donatılmış ve büyük hayal gücü içeren Japon yapımı bir animedir. Gerçek dostluk ve sadakati, aileyi ve samimi dostluk kavramlarını, karşılıklı saygı ve güveni içermekte ve bize sahip çıkanın ailemiz olabileceğini anlatmaktadır.

Bu anime "nakama" kavramını öne sürmektedir. Bu kavramla dostluğun derin anlamı ve en iyi şekilde insani değerler üzerinden sosyal ilişkiler hakkında tavsiyelerde bulunmuştur. Zaten dinimiz bunları savunmaktadır ancak ne yazık ki, toplumda yanlış tutum sergileyenler tarafından bu kavram bozulmuş ve sosyal paradokslar çağrıştırmaya başlamıştır.

Rahmetli Abdullah'ın bu Anime dizisinden ezberlediği ve dile getirdiği harfi harfine tercümesi yapılmış replik şudur:

203 09/08/2015'te al-Qabas Gazetesi'nde bu yazı yayımlanmıştır.

204 Rahmetlinin arkadaşlarını iki ayrı grupta sıralamak daha uygun olacaktır. Çünkü sosyal biriydi ve birden fazla arkadaş ortamında bulunuyordu:

Birinci grup: Muhammed Şahhate, Fehd el-Kutami, Halid ed-Dosari, İbrahim el-Haciri, Suud el-Ğarir, Salim es-Sanusı, Meşari el-Hüseynan, Fehd el-Fehd, Abdurrahman el-Uşfur, Dari er-Reşid, Suud er-Rumi, Suud el-Müslim, Abdullah el-Mehna, Muhammed es-Sanusı, Abdülaziz Ecari, Abdülhadi Ecari, Ahmed Ecari, Ömer el-Ğanim, Fehd es-Seyf, Walid er-Reşid, Mübarek es-Sabah, Berak el-Ğannam, Tarık el-Ğays, Muhammed es-Sultan, Salih et-Teneyyüb, Yusuf el-Ğannam, İbrahim Mal'Allah, Hamid el-Haran ve Hamd köşküne yolculuk esnasında bizimle irtibata geçen ABD'de öğrenci olan Abdurrahman eş-Şemlan.

İkinci grup: Fehd Suud es-Saad, Abdurrahman Suud es-Saad, Sultan Mansur es-Saad, Abdülmühsin Müslim ez-Zamil, Ahmed Abdullah es-Saad, Abdullah Bedr el-Vazzan, Hamd et-Tahus, Abdülaziz er-Rifai, Fehd el-Kadi, Ahmed er-Ramih, Bedr et-Tahus, Ahmed et-Terkit, Abdurrahman et-Tahus, Suud Nasir es-Salih

- Sence insanlar ne zaman ölür?
- Bir tabanca mermisiyle kalplerinden vurulduklarında mı?
- Hayır.
- Tedavisi olmayan bir hastalıkla harap olduklarında mı?
- Hayır.
- Zehirli bir mantardan çorba içtiklerinde mi!?
- Hayır!
- İnsanlar, unutuldukları zaman ölürler.

Ey Abdullah, kalbimizde ve vicdanımızda yaşadığına emin olabilirsiniz. Anne ve babada, dost ve akrabada öyle bir sadakat koymuş ki kendilerine veda eden (ölen) sevdiklerini güzel anmakla diri hissettiren Allah'a hamdolsun.

Merhametli Bir Anne: Enise Anne²⁰⁵

Kuveyt ahalisinin, yerli ve yabancıların annesi: Enise Muhammed Cafer. Onun benim tarafımdan tanıtılmaya ihtiyacı yok. Çünkü o anlatmaya gerek olmayacak kadar meşhur. Fakat ben onu Abdullah'la olan yolculuğumuzun bir parçası olarak görüyorum.

Pek çok kişi hastalığı esnasında Abdullah'ı sordu. Olması gerektiği şekilde sordular ve onun için dualar ettiler. Vefatından sonra da taziyede bulunup geniş rahmetlere ve geniş cennetlere kavuşması için dua ettiler. Fakat Enise Anne başkaydı.

Herkesin şefkatli annesi iletişimi koparmadı. Hatta neredeyse her ay Abdullah'ın annesine ve babasına ulaştı, vaziyetlerini öğrenmek için canlı görüşmeler yaptı. Sevgili Abdullah'ın vefatından sonra da durumlarını yokladı. Onları Enise Anne'yle bir araya getiren şey ne bir yakınlık ne de soydu. Herkesin ilgilendiği kadar ilgilenip üzerine düşen görevi yapsaydı da sıkıntı olmazdı. Ki bu diğer insanlar için de asla sıkıntı değil; herkes hayatı, mesleği, ilişkileriyle meşgul; onların da kendi üzüntüleri ve sevinçleri var. Fakat Enise Anne başkaydı.

Bizimle olan iletişimi dışında bir yandan da yorulmuyor, sıkılmıyordu. Bizim ondan bir beklentimiz yoktu. Ama o kendisini çocukların hayatına adadığı için bu ilgiyi gösteriyordu.

Kaderin çocukken beni onun ilgisine muhatap kılması ne güzel. Televizyon ya da radyo programına posta pulu istediğim bir mektup göndermiştim. Çocukları koleksiyon yapmak gibi hobilere teşvik ederdi. Yaş farkına rağmen onun medyadaki çocuk programlarına mektup yazan binlerce öğrencinin arasından bana posta pulu göndermişti. Gerçekten 'Enise Anne' lakabını hak ediyordu.

Zaman akıp gitti... Yarım asır sonra kader, Abdullah'ımızla ilgili başımıza gelen büyük imtihanda onun şefkat dolu iletişimiyle beni ve eşimi tekrar bir araya getirdi.

Daha önceden hem seveni hem de başarılı ve samimi bir öğrencisi olan Ebrar Ahmed Melik'in onun güzel yaşantısını belgelemek için derlediği -tüm sosyal projelerini içeren- harika bir kitaba, naçizane birkaç kelamla katkıda bulunmakla şereflenmiştim.

Enise Anne, ey herkesin annesi! Kendi adıma ve kabirdeki oğlum adına size şükran doluyum. Allah sizin yüzünüzü aydınlatsın. Allah'ın lütfu ve rahmetiyle Abdullah'la birlikte sizi Hamd Köşkünde ağırlayalım. O zamana kadar en iyi dileklerimizi, teşekkürlerimizi ve takdirlerimizi kabul edin.

205 Bu makale al-Qabas Gazetesi'nde 23 Ağustos 2015 tarihinde yayınlandı

Kuveytlilerde Taziyenin Sosyal Anlamları ²⁰⁶

Amcam Mişari Hammud el-Harafi'nin -Allah ona rahmet etsin ve geniş cennetlerinde ağırlasın- vefatında taziye ortamından daha yeni çıkmıştım. Duyguların yoğun olduğu bir ortamdı. Bende bıraktığı izleri anlatmadan önce amcamdan bahsetmek istiyorum. Çalışan, inşa eden, sükûnetle eğitim veren, ailesine eziyet etmeyen bir adamdı. İyi ve sakin, kimseyle problemi olmayan örnek bir Kuveyt vatandaşıydı. Tabiatında yapmacılıktan uzak bir sadelik ve dürüstlük vardı. Akranları arasında öğrenim gören ilk kimselerdendi. O, İngilizceye hâkim olduğumda pek çok henüz Kuveytli İngilizceyi okuyup yazamıyordu. Ticari hesapları kontrol ederdi. Vefatından sonra ona sadık kalan dostu ve çocukluk arkadaşı olan Musaid Abdullah es-Sayir'in ofisinde gerçekleşen tek gündüz divaniyesinde arkadaşları bu konuları ona danıştılar.

Allah sana geniş rahmetiyle merhamet etsin ey amcacığım. Taziye ortamının benim ve ailemin zihnine kazıdığı hatıraların en önemli sahnesi şudur: Kuveytlilerin cenazeyi teşyi etmek için her yerden ve yönden kabristana doğru akıp gelmeleri idi. Hatta cenaze namazı ve defni dışında taziye süresi bir saati buldu. O kadar çoklardı ki herkesin kabristana geldiğini, Kuveyt'te kimsenin kalmadığını düşündürür insana. Sonra insanların akını taziye mekanına da aynı şekilde devam etti. Orayı görmeniz oraya da sanki Kuveyt'teki herkes gitmiş zannederdiniz.

Tam üç gün boyunca devam eden kalabalıklar halinde yapılan bu ziyaretler eş görülmemiş sosyal bir olaydı. Bununla kadın olsun erkek olsun bütün Kuveytlilerin ölmüş bir kimseye karşı sergiledikleri vefa duygusu, imtihanları konusunda teselli etmek için ailesinin yanında durma ve ölü için orada ve daha sonra dua etme kendini göstermişti.

Aileye üç günlüğüne de olsa-ki bu üç gün merhumun yakınları için çok önemlidir- acılarını ve değerli birini kaybetme duygularını unutturmak, hüzün havasından çıkarmak için en iyi yol; onları duaları, misafirlerin gelip gidişi ve taziyeleri yanıtlamayla meşgul etmektir.

Diğer bir manzara ise bir Peygamber (s.a.v.) sünneti olarak, akrabaların ölünün ailesi için yemek hazırlamalarıydı. Bu konuda herkes birbiriyle yarıştı. O kadar çoklardı ki gönüllü olmak isteyenlere sıra gelmiyordu bile.

206 Bu makale al-Qabas Gazetesi'nde 7 Kasım 1993 tarihinde Kuveytlilerde Taziye başlığı altında yayınlanmıştır. Bu makaleyi amcam Mişari Hamud Carallah el-Harafi'nin vefatı üzerine yazmıştım. Kitabın muhtevasıyla ciddi bir uyum içinde olduğu için buraya aldım. Çünkü o, hamd Köşküne olan yolculuğu anlatan bu kitabın hatıralarına eklenen bir hatıradır.

Üçüncü güzel manzara, büyüğün küçüğün, kadının erkeğin, zenginin fakirin merhumun ailesine taziyelerini sunma konusundaki rağbetiydi. Bir kimse hasta ya da yaşlı da olsa, pek çok sorumluluğu, görevi bile olsa ilk gelenlerden olurdu.

İnsan yaşlı birinin taziyeye geldiğini ve ev halkının ona 'niye zahmet ettin amca' deyişini görünce hem şaşırıyor hem seviniyor. Örneğin Halid Abdullatif el-Hamd amca bunlardan biridir. Bazıları bir dakikalığına bile olsa taziyelerini yapmak ve tekerlekli sandalyede oturuyor ya da âmâ bile olsa gelmedikleri için yanlış anlaşılma istemiyorlardı.

Yine yöneticilerin taziyeye gelmek için sıkışık programlarından vakit ayırdıklarını görünce insan ne kadar da seviniyor. Başlarında Emir Hazretleri olmak üzere; saygıdeğer veliaht, bakanlar kurulu başkanı, emirler, bakanlar, milletvekilleri ve önde gelen devlet yetkilileri. Onların da gelmesiyle birlikte vefa sahneleri taçlanmış oldu.

İnsan yıllardır görmediği birinin gelişiyle de seviniyor. Bu vesileyle sevgi ve vefa ortaya çıkıyor. Sahneler buraya sığmayacak kadar çok. Fakat hepsi Kuveyt halkının özel karakterine tanıklık ediyor. Modern şehir hayatının getirdiği bazı olumsuzluklara rağmen bu olaylar ve manzaralar hayrın müjdecisi oluyorlar. Son sahne ise, vefat eden kimse için İslam karakterine sahip toplumun nazarında başka bir anlayış olan 'kolaylık' anlayışıdır. Bununla birlikte pek çok toplumda uygulanageldiği şekilde ciddi maliyetlere gerek kalmaz. Vefat eden kimse için yer satın alma, tabut, kefen teçhizi gibi ihtiyaçlar olur. Kur'an törenleri, cenazenin taşınması, defin, mezar taşı... Bunların hepsi pek çok insan tarafından karşılanması mümkün olmayan yüksek bir maliyet gerektirir. Kuveyt'te bunlar masraflı değildir. Kefen, su ve sidr masrafları düşük olmasına rağmen yine de devlet karşılayamayan ailelere yardımcı olmaktadır.

Allah sana merhamet etsin amcacığım... Senin matemim ben ve ailem için daima güzel hatıralarla canlı olacak. Ölüne ve dirine selam olsun.

Tedavinin Ehemmiyeti ve Tevekkül ile Çelişmeyeceği

Böyle apaçık bir mevzu seçmek bazılarına garip gelebilir. Lakin idraki genişletmek ve mevzunun başka bir boyutunu bilmek uygun olur.

Allah Resûlü (s.a.v.) şöyle buyuruyor: “Mü'minin işine şaşılır. Gerçekten onun bütün işleri hayırdır. Bu mü'minden başka hiç bir kimsede yoktur. Kendisine varlık isabet ederse şükreder, bu onun için hayır olur. Darlık isabet ederse sabreder, bu da onu için hayır olur.”²⁰⁷

Hastalık; insanın kalbiyle, kulağıyla, gözüyle, diliyle vesair uzuvlarıyla işlediği günahların kefareti bir sebeptir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: “Başınıza her ne musibet gelirse, kendi yaptıklarınız yüzündendir. O, yine de çoğunu affeder.”²⁰⁸

Kulun Yüce Allah katında büyük bir mertebesi olabilir. Ama onu o mertebeye ulaştıracak ameli yoktur. Allah da onu hastalıkla sınar. Ta ki o mertebeye layık olsun ve Allah'ın rahmeti ve ihsanıyla ulaşsın.

Şifa için hastalıklardan tedavinin ehemmiyeti, İslam inancındaki meşruluğundan doğmaktadır. Zira Allah Resûlü (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Tedavi olunuz, ey Allah'ın kulları. Çünkü Allah yaşlılıktan başka yarattığı her hastalıkla beraber bir deva(ilâç) da yaratmıştır.”²⁰⁹ Bu hadiste Peygamberimiz (s.a.v.) ümmeti için haram olmayan tedaviyi meşru kılmıştır. Kıymetli fakihlerimiz tedavinin hükmü hakkında birçok farklı görüşte bulunmuşlardır:

Alimlerin çoğu – Hanefiler ve Malikiler – tedavi mubahtır görüşündedirler. Ancak Malikilerin ibaresi şöyledir: Tedavide beis yoktur.

Şafiiler ve Hanbelilerden Kâdî, İbn-i Akîl, İbn'ul-Cevzî müstehap olduğu görüşündeler. Peygamberimizin (s.a.v.) şu sözünü delil almışlardır: “Muhakkak ki Allah hastalığı da ilacı da indirdi ve her hastalık için de bir derman yarattı. Bu yüzden tedavi olmaya çalışınız, (fakat) haramla tedavi olmaya kalkışmayınız.”²¹⁰

Tedaviyi açıkça emreden hadisler var. Peygamberimizin (s.a.v.) hacamat ve tedavi olmasını tedavinin meşruluğuna delil görmüşlerdir. Şayet tedavinin fayda vereceği kesin değilse ise Şafiilerce müstehaptır ama kesinse vaciptir.

207Müslim (2999.hadis) tahric etmiştir.

208Şûrâ suresi 30. ayet

209İbn-i Mâce, süneninde (3436. hadis) tahric etmiştir.

210Ebu Davud (3874. hadis) tahric etmiştir.

Hanbelilerin çoğunluğuna göre tedaviyi terk daha üstündür. İmam Ahmed böyle demiştir. Şöyle demişlerdir: Çünkü bu tevekküle daha yakındır.

İmam Ebu Abdullah Ahmed b. Hanbel'e ilaçla tedavi olmaya çalışan bir adam hakkında sual sorulmuştur. O da şöyle demiştir: "Tedavi ruhsattır, onu terk daha üstündür."

İmam Hamevî bu kimselere cevap olarak şöyle demiştir: Tevekkül, sebepleri arama ile çelişmez. Çünkü tevekkül yüce Allah'a kalbin itimidir. Bu da sebepler ile çelişmez. Sebepleri aramanın çoğusu ancak tevekkül ile olur. Tedavi eden de, şayet tıbbî bilen bir kimse ise yapması gerekeni yapar. Sonra işi yüce Allah'a havale eder. Muvaffak olması hususunda ona tevekkül eder. Şayet tevekkül tek başına kâfi olsaydı yüce Allah şöyle buyurmazdı: "Ey iman edenler! Tedbirinizi alın..."²¹¹ Peygamberimiz (s.a.v.) de bir bedeviye şöyle buyurmuştu: "Onu (deveni) bağla ve tevekkül et."²¹² Başka bir hadiste de şöyle buyurmuştur: "Kapıları örtünüz..."²¹³

Kim de tevekkülün, sebepleri terk olduğunu zannederse tevekkülü bilmemiş olur. Eğer zannettiği gibi olsaydı Allah Resûlü mağarada gizlenmezdi. Birisi de "Kapımı kapatıyorum ve tevekkül ediyorum." dese ydi akla ve şeriata ters düşerdi.

Tedaviyi terk etmenin açıklaması:

Ebu Bekir Sıddîk ve ondan başkasından rivayet edildiği gibi seleften tedavinin terkini delil alana gelince ona birkaç şekilde cevap verilebilir:

İlki, tedavi olduktan sonra bırakmış olmak.

İkincisi, dediğinin tedavi ile çelişiyor olmaması. Sadece onu kadere teslim kabilinden söylemiştir.

Üçüncüsü, ecelinin yakın olduğu bildirilmiş olabilir.

Dördüncüsü, halihazır durumunu bırakıp akıbetini söylemekle meşgul olmuş olabilir.

Beşincisi, hastalık müzmin (kronik) , kendisine yazılan ilacın faydası da bir vehim olabilir. Tedaviyi terk eden herkesin terk sebebi bu ihtimallerden biri olabilir. İmam Ahmed b. Hanbel'in sözü de bu şekilde anlaşılabilir. Çünkü fayda veren

211Nisa suresi 71. ayet

212Tirmizi (2517. hadis) tahriç etmiştir.

213Ahmed (15057. hadis) ve İbn-i Hibban (Sahihinde 1271. hadis) tahriç etmiştir.

sebepleri terk etmek yerinde bir şey olmaz. Aksine insan, maksadına ulaşmasa bile elinden geleni yapmalıdır.²¹⁴

214El-Ahkâm en-Nebeviyye fî's-Sinâa et-Tıbbiyye

Tedavi Vaciptir ve Tevekkül ile Çelişmez

Tedavi vaciptir. Güvenilir doktorlar şahitlerdir ki şayet terk edilirse, kişi helak olur.

Fakihlerden bu görüşe sahip olanlar Yüce Allah'ın şu ayetlerini delil getirmişlerdir: "...Kendi kendinizi tehlikeye atmayın..."²¹⁵, "... Kendinizi helâk etmeyin. Şüphesiz Allah, size karşı çok merhametlidir."²¹⁶ Ayrıca Usâme b. Şerîk hadisinde olduğu gibi tedavinin emredildiği hadisleri de delil almışlardır. (Usâme) Demiştir ki: Peygamberimizin (s.a.v.) yanına varmıştım. Sahâbîleri (onun yanında) sanki başlarının üzerinde bir kuş varmış gibi (sessiz ve hareketsiz durmakta) idiler. Selâm verip(yanlarına) oturdum. Şuradan buradan (bir takım) bedeviler gelip: "Ey Allah'ın Resûlü, tedavi olabilir miyiz?" diye sordular. O da: "Tedavi olunuz. Çünkü Yüce Allah, şifasını yaratmadığı bir hastalık yaratmamıştır. Ancak biri müstesna, o da ihtiyarlıktır." buyurdu.²¹⁷

Tâûnla alakalı kissanın geçtiği Hz. Ömer'den (r.a.) ve sahabeden rivayet edilen hadis tedaviyi terk etmenin tevekkülün şartından olmadığını gösteriyor. Şam'a yönelik Câbiye'ye ulaştıklarında orada yaygın bir vebanın ve çok ölüm olduğu haberi geldi. İnsanlar da ikiye ayrıldılar. Bir kısmı dedi ki: "Veba olan yere girip kendimizi tehlikeye atmayız." Diğer bir kısım ise şöyle dedi: "Hayır, gireriz ve Allah'a tevekkül ederiz. Yüce Allah'ın kaderinden de ölümden de kaçmayız." Nitekim yüce Allah onlar hakkında şöyle demiştir: "Binlerce kişi oldukları hâlde, ölüm korkusuyla yurtlarını terk edenleri görmedin mi?.." ²¹⁸ Hz. Ömer'e müracaat edip görüşünü sordular. Dedi ki: "Dönelim, veba olan yere girmeyelim." Bunun üzerine onun görüşüne katılmayanlar şöyle dediler: "Yüce Allah'ın kaderinden mi kaçyorsun?" Dedi ki: "Evet, Allah'ın kaderinden yine Allah'ın kaderine kaçıyoruz." Sabahladıklarında Abdurrahman geldi. Hz. Ömer de ona bu hususu sordu. O da dedi ki: "Ey mü'minlerin Emîri. Allah Resûlünden (s.a.v) duymuş olduğum bir şey var. Demişti ki: 'Bir yerde veba olduğunu duyarsanız oraya girmeyin. Şayet veba, bulunduğunuz bir yerde olursa oradan da ondan kaçmak için çıkmayın.'" ²¹⁹

215Bakara suresi 195. ayet

216Nisa suresi 29. ayet

217Ebû Dâvûd (3855. hadis) tahriç etmiştir.

218Bakara suresi 243. ayet

219Buhari, Sahihinde (5729. hadis) ve Müslim (2219. hadis) de Sahihinde tahriç etmişlerdir, İbn-i Abbas hadisidir.

Kanserden Ölen Şehittir²²⁰

Belaya düşüp musibete uğrayanlara umut olan ve kendilerinin ve sevdiklerinin uhrevî hayatları için endişe duyanların gönüllerini ferahlatmasına rağmen birçok Müslüman bu müjdeden bihaberdir. Zira hemen hemen herkes aynı problemlerle karşılaşabiliyor. Maalesef birçok kişi Peygamberimizin bu müjdesinden haberdar değildir. Peki bu müjde nedir?

İslam'da şehitlik kavramının birkaç özelliğini kapsadığını bize nakleden bu müjde bazı sahih hadislerde geçmektedir. Peygamberden nakledilen sâbit hadislere dayanarak İbn Hacer el-Askalanî şehitliğin 27 sınıfı kapsadığını iletmiştir. İmamı Şevkânî ise kaynakları incelediğinde şehitliğin 50 sınıfı kapsadığını iletmiştir.²²¹

İslam'da şehitlik kavramının geniş kapsamını delalet eden bazı hadislerden biri şöyledir: Sahîhayn'da geçen Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivâyet edilen hadise göre, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Şehitler beş kısımdır: Bulaşıcı hastalığa yakalanan, karında bir hastalığa yakalanan, suda boğulan, göçük altında kalan ve Allah yolunda savaşırken şehit olanlar."²²²

İmâm Mâlik'in Muvattâ, İmam Ahmed'in Müsned, Ebu Davûd, Nesâî ve İbn Mâce'nin Sünen'i eserlerinde geçen Câbir b. Atîk'in rivayet ettiği bir başka hadisin meali şöyledir: "Allah yolunda öldürülenlerden başka yedi şehit daha vardır. Onlar, karın hastalığından ölen, suda boğularak ölen, enkaz altında kalarak ölen, zâtü'l-cenb hastalığından(karaciğer zarı iltihaplanması) ölen, veba hastalığından ölen, ateşle yanarak ölen ve doğum yaparak ölen kadındır."²²³

Diğer taraftan şehit kavramı ile ilgili hadisler incelendiğinde İmam Müslim'in Câmiu's-Sahih kitabında Ebu Hüreyre'den (r.a.) naklettiğine göre; Hz. Peygamber'in sahabeye yönelik, "Siz kimi şehit sayıyorsunuz?" sorusuna sahâbenin "Ey Allah'ın Resulü, Allah yolunda öldürülenler şehittir" diye cevap vermeleri üzerine, Hz. Peygamber, şehit kelimesinin kapsamının daha geniş olduğunu ifade etmiş ve ardından da: "Kim Allah yolunda öldürülürse şehittir. Kim Allah yolunda ölürse şehittir. Kim tâûn/vebâ, bulaşıcı hastalık sebebiyle ölürse şehittir. Kim karın hastalığı sebebiyle ölürse şehittir. Boğularak ölen kimse de şehittir." demiştir.²²⁴

Bu konuyla ilgili pek çok hadis-i şerif bulunmaktadır. Şehitlik kavramını anlamak için bütün bu hadisler Allah'ın İslam ümmetine karşı lütfunu göstermektedir. İmam

220 26/10/2014'te al-Qabas Gazetesi'nde bu yazı yayımlanmıştır.

221 İlahi Armağan, İmam Şevkânî Fetvaları

222 Buhârî Ebu Hüreyre'den nakletmiştir

223 İmam Mâlik Muvatta'dan nakletmiştir. İmam Ahmed Müsned'den nakletmiştir. Ebu Davud Sünen'den nakletmiştir. Nesâî Sünen'den nakletmiştir.

224 İbn Hibbân, Sahih (3186)

Hafız b. Hacer'in İmam Ali b. Ebu Talib'ten (r.a.) naklettiğine göre: "Müslümanın her türlü ölümü şehitlikdir. Ancak şehitlik mertebelere göre ayrılır."²²⁵

Bazı alimlerde şehitlik mertebesi için kapsayıcı koşullar koşullar, onları şu şekilde ifade etmişlerdir: "Ağırlaşan ve sancılı hastalıktan ya da ağır bir hastalık veyahut aniden başına gelen musibetten dolayı ölen kimseler ahirette şehit muamelesi göreceklerdir. Birinci tür; karın bölgesinde bir hastalığa yakalanan kimseler. İkinci tür; Tâ'ûn hastalığı sebebiyle ölenler. Üçüncü tür; Boğularak ölen kimseler."²²⁶

Kanser hastalığı ve bu hastalıktan dolayı ölenlerin şehit olup olmadıklarıyla ilgili ise bu hastalıktan dolayı vefat edenlerin -Allah'ın izni ile- şehit olduğunu teyit eden birçok fetvayı inceledim. Bu fetvalar kanser hastalığı aşırı acıya neden olan bir hastalık olduğunu ve hasta bu acılara uzun süre boyunca maruz kaldığını gerekçe göstermektedir. Ya da önceki nassta bahsi geçen hastalıklardan birine yakalanmış olması şehitlik mertebesine ulaştırır.

Bu müjdeyi teyit eden incelediğim fetvaların bazıları şunlardır:

(1) Kraliyet Divanı Müsteşarı, Arabistan Alimler Birliği üyesi, Suudi Arabistan'da Daimî Bilimsel Araştırma Komitesi üyesi olan Abdullah b. Muhammed el-Mutlak Hocanın fetvası:

Nasslarda geçen aynı hastalık şartlarını taşıdıkları için Tâ'ûn, karın hastalığı ya da verem hastası gibi kanserden dolayı vefat eden kimseyi de şehit saymıştır. Ebu Hüreyre'nin rivayetine göre Resûlullah (s.a.v.) sordular: "İçinizden kime şehit dersiniz?" "Ey Allah'ın Resulü," dediler, Allah yolunda öldürülen şehittir." "Öyleyse," dedi, Resûlullah (s.a.v.), "ümmetimin şehitleri azdır." "Peki," dediler, "daha kimler şehittir, ey Allah'ın Resulü?" "Allah yolunda öldürülen şehittir. Allah yolunda ölen şehittir. Taunda ölen şehittir. Karnı sebebiyle ölen şehittir, boğularak ölen şehittir."²²⁷

(2) Ürdün Genel Müftülüğünün fetvası:

225 Fethu'l-Bâr (44/6)

226 Fezû'l-Bârî bi Şerhi Sahihî'l-Buhari, Keşmeri (248/2) no (652), Dar'al Kütübî'l İlmiyye Yayınevi, Beyrüt, 1421H.-2005M

227 Ebu Hüreyre'den naklederek Müslim rivayet etmiştir. (1915)

Allah'a hamd ve Peygambere salât-ü selâm olsun. Dini naslara göre şehit çeşitleri şöyle geçmektedir. Ebu Hureyre (r.a.) şöyle dedi: "Rasulullah (s.a.v.): "Şehitler beş kişidir: Tâ'ûn'dan (Veba'dan) ölen, karın hastalığından ölen, suda boğularak ölen, yıkıntı altında kalarak ölen ve Allah yolunda ölen' buyurdu..."²²⁸

Bazı alimler ise şehitlik mertebesi için koşul koştular, onları şu şekilde ifade etmişlerdir: "Ağırlaşan ve sancılı hastalıktan ya da ağır bir hastalık veyahut aniden başına gelen musibetten dolayı ölen kimseler ahirette şehit muamelesi göreceklendir. Birinci tür; karın bölgesinde bir hastalığa yakalanan kimseler. İkinci tür; Tâ'ûn hastalığı sebebiyle ölenler. Üçüncü tür: Boğularak ölen kimseler."²²⁹

Hadislerde geçen ölüm çeşitlerini inceleyen kimse söz konusu ölüm çeşitleri acıyla gerçekleşen türlerden olduğunu görecektir. Ki bununa müptela olan kimseler ölüm döşeginde bilinçli bir şekilde hastalıktan dolayı acı çekiyor olması Allah'la buluştuğu günde kendisine şahitlik edecektir. Bütün bunlar sevaplarına ilave edilip günahlarına kefarete olacaktır. Böylelikle en yüksek mertebesi Allah yolunda ölmek olan şehitliğin bir mertebesine nail olacaklardır.

Şehitlik mertebesine nail olmanın koşullarından ise: hastalığa sabredip kulun Rabb'inin katındaki ecrini beklemesidir.

Şehitlik hakkında es-Sübkî İmam'a sorduklarında şöyle fetva vermiştir: "Gerekçesi, koşulu ve sonucu olan ölümün şanlı halidir." Bu koşullardan birkaçından bahsetti: Sabretmek, ihtisab etmek²³⁰, borcun olmaması, başkasının hakkını yememek vb.²³¹

Kim kanser gibi bir hastalığa yakalanır, hastalığına sabreder ve bundan dolayı vefat ederse Allah'ın izni ile şehitlik mertebesine nail olacaktır. Çünkü kanser çoğu zaman ölüme sebep olan ölümcül hastalıklardandır. Günümüze dek insanoğlu bu hastalığa bir çare bulamamıştır.

Bu hastalığa yakalanan kişinin üzölmek yerine sabredip ecrini Allah'tan bekleyerek tedavi olmasını, bunun Allah'ın takdiri olduğuna ve başına Allah'ın yazdıklarının dışında hiçbir şeyin gelmeyeceğine inanması durumunda kendisine şehit sevabı verilecektir.

Tüm Müslümanları teselli eden ise İmam Hafız b. Hacer'in İmam Ali b. Ebu Talib'ten (r.a.) naklettiği şu hadistir: "Müslümanın her türlü ölümü şehitliktir. Ancak şehitlik mertebelere göre ayrılır." Allahu alem.

(3) el-Ezher Üniversitesi'nde Dr. Ahmet Taha er-Reyyan Hocanın fetvası:

228 Buhari rivayet etmiştir (2829)

229 Feyzü'l-Bârî bi Şerhi Sahihî'l-Buhari, Keşmeri (248/2) no (652)

230 İhtisab etmek: yaptığı güzel amellerin ecrini ve mükâfatını Allâh'tan ummak, meydana gelebilecek her türlü problem karşısında sabır ve rıza göstermek

231 Fetâvâ es-Sebekî (339/2), Dar'ül Mearif Yayın evi bkz

Allah'a hamd Alemlere rahmet olana selam olsun. Mâlik, Ebu Davud, Nesâî ve İbn Mâce'nin rivayet ettikleri hadise göre Nevevinin ittifakla şöyle nakletmiştir: "Allah yolunda ölenlerden başka şehit olanlar yedi çeşittir: Tâûndan ölen şehittir, suda boğulan şehittir, zatülcenbden(karaciğer zarı iltihaplanması) hastalığından ölen şehittir, karın ağrısından ölen şehittir, yangında ölen şehittir, yıkıntı altında kalarak ölen şehittir, hamilelikte ölen kadın şehittir."²³²

Hâfız b. Hacer sabit hadislerden 27 şehitlik mertebesine kadar şehitlik mertebelerinden bahsetmiştir. Hâfız b. Hacer bununla alakalı şunları söylemiştir: "Şehitlik çeşitleri ile alakalı başka rivayetler de vardı ancak zayıf oldukları için onlardan bahsetmedim."²³³

Senedi sağlam hadislerde geçen bu özelliklerden biri de: Verem hastalığından dolayı ölen kimse. Ed-Deylemî'nin Enes'ten rivayet ettiği hadise göre ölümcül ateşli bir hastalığa yakalan kimse şehittir. El-Hafız b. Ali el-Hulvânî kitabı'l-marife adlı eserinde şöyle geçmektedir; Hz. Hasan'nın Hz. Ali'den (r.a.) şöyle rivayet etmektedir: "Müslümanın her türlü ölümü şehitliktir. Ancak şehitlik mertebelere göre ayrılır."

Bu ölenlerin şehit olduğunu söylemenin sebebi -İmam Bâcî ve İbnü't-Tîn'in görüşlerine göre- bu hastalıktaki aşırı acıdan dolayı Yüce Rabbimiz onu bu şekilde kıldı ki Hz. Muhammed'in (s.a.v.) ümmetinin günahları af olsun sevapları artsın ve bu kimseleri şehitlik mertebesi nail olsun. Alimler hadiste geçen bazı özellikler hususunda farklı görüşlere sahiptirler. Tâ'ûn hastalığı için karnın alt kısmında ve koltuk altında çıkan develerdeki benzer bezler olduğu söylenmiştir. Zatülcenp hastalığı için ise kaburgaların iç zarında beliren ateşli bir şişlik olduğu söylenmiştir başka bir görüşe göre ise aşırı ateşli bir hastalık olmasıdır. Karın hastalığı için ise ishal olan kimse denilmiştir, başka bir görüşe göre ise büyülenmiş kimse olarak nitelendirilmiştir. İbnü'l-Esîr ise karın hastalığından; karnın su toplamasından dolayı ölen kimse olarak nitelendirmiştir. Hocası Şüreyh'ten naklettiğine göre Ebu Bekir el-Muruzi kolit hastalığı olarak nitelendirmiştir.

Dolayısıyla kansere yakalanan kimse uzun süre boyunca bu hastalıktan dolayı acı çekmesi, nasslarda şerhi edilen hastalıkların ve alimlere göre bu hastalığın şehitlik mertebesine erişmek için gereken koşulları sağlamaktadır. Yüce Rabbimiz lütfu engindir.

(4) Dr. Sefer b. Abdurrahman el-Havali Hocanın fetvası:

232 İmam Mâlik Muvatta'dan nakletmiştir(996) . İmam Ahmed Müsned'den nakletmiştir (23753) . Ebu Davud Sünen'den nakletmiştir (3111) . Nesâî Sünen'den nakletmiştir(1846).

233 Fethü'l-Bârî, bkz (44/6)

“Kanserden dolayı ölen kimse şehit sayılır mı?” diye sorduklarında şöyle yanıtlamıştır: “Allah katında böyle olmasını dileriz. Zira Peygamber Efendimiz (s.a.v.) sadece savaştan dolayı ölen kimsenin şehit olduğunu bildiğinden ‘ümmetimin şehitleri azdır’ demiştir.” Ardından Allah’tan daha fazla olmasını dilemiş bunu üzerine Rabbimiz onun dileğini yerine getirmiştir. İmam Süyûtî bütün şehit çeşitlerini derleyince 24 çeşitten fazla olduğunu zikretmiştir. Tâ’ûn (vebadan) ya da karın hastalığından dolayı ölen kimseler. Hamile iken, doğumda veya lohusa iken ölen kadın. Tâ’ûn: bulaşıcı hastalıktan dolayı ölen kimsedir. “Mebtûn” diye ifade edilen hastalık ise karın hastalıklarını ifade etmektedir. Kanser, Siroz vb. daha önce bilinmeyen bu isimlerle adlandırdığımız hastalıklara yakalanan kimselerin -Allah izni ile- şehadet mertebesine dahil edilmesini niyaz ederiz.”

(5) Abdülaziz b. Abdullah b. Bâz Hocanın fetvası:

Kanser hastası ve diğer hastalıklara yakalanan kimseler için büyük bir ecir almaları beklenir zira eline diken dahi batan veyahut hastalığa yakalanan ya da bir musibete uğrayan kimselerin günahları bağışlanır.

(6) Kuveyt Vakıflar ve İslami İşler Bakanlığının Fetva Heyeti üyesi, İslam Fıkıhı Ansiklopedisi uzmanı saygın İlahiyat hocası Dr. Ahmed Hacı el-Kurdi’nin fetvası:

Bir tanıdığımın benim yerime gidip hoca efendiye sadece beyin tümörü (oğlum Abdullah gibi) dahil olmak üzere her türlü tümör hastalığından dolayı vefat edenlerin şehit sayılıp sayılmadıkları ile ilgili sorması üzerine bu fetvayı vermiştir, soru tam olarak şöyleydi: “Sevdiğim bir tanıdığımın oğlu beyin tümöründen dolayı vefat etti, bundan dolayı ahiret şehitlerinden sayılır mı? Zira ben fetvaların çatıştığını gördüm. Kimi fetvada “mebtûn” diye nitelendirildiği için başka bir bölgede değil de yalnızca karın kanserinden dolayı ölenleri şehit saymıştır. Kimi fetva ise uzun süren ve sancılı hastalıktan dolayı ölen kimseleri şehit saymaktadır. Dolayısıyla bu açıklamayla beraber tüm kanser hastaları şehit sayılmış olur. Saygılarımla sayın hocam.”

Hocamızın cevabı şöyle olmuştur: “Peygamber efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur; “Şehitler beş kısımdır: Bulaşıcı hastalığa yakalanan, karın hastalığına yakalanan, suda boğulan, göçük altında kalan ve Allah yolunda savaşırken şehit olanlar.”²³⁴ Bundan dolayı kıyasa göre -kendi içtihadımdır- kanser vb. riskli bir hastalıktan dolayı ölen kimselerin Allah katında şehit sayılmalarını niyaz ederim.”

234 Buhârî (2829), Müslim (1914) Ebu Hüreyre’den nakletmişlerdir

Rabbimiz geniş merhamet sahibidir. Zira kullarına sayılmayacak kadar çok vermesi mülkünden bir şey eksiltmez. Yüce Rabbim, oğlum Abdullah ve kanserden dolayı ölen kimseleri senin katında şehit olmasını niyaz ederim. Onları salih kullarının zümresine ilhak eyle. Şüphesiz sen işiten ve dualarımızı kabul edensin.

Beyin Ölümü Gerçekleşmiş Hastanın Bağlı Olduğu Yaşam Destek Ünitesinin Fişlerini Çekmenin Fıkhî Boyutu²³⁵

Doktorlar tarafından hasta yakınlarına, hastanın beyin ölümünün gerçekleştiğini ve hayatının bu fişlere bağlı olduğunu bildirmesi bir insanın en zor anlardan biridir.

Daha zor olan ise doktorların, hasta yakınına hastanın kalbi ve bedeni için oldukça yıpratıcı bir süreç olan yaşam ünitelerine bağlı kalarak yaşamaya devam etmesini seçmelerini ya da hastanın ölümünün gerçekleşeceği olan evrede yani yaşam desteğinin kesilmesine karar verip iki tercih arasında bırakmasıdır.

Allah'ım insan hayatının en kritik anıdır bu. Olumlu ya da olumsuz her bakımdan acı verici bir karardır. Eğer hasta yakını, hastanın bağlı olduğu yaşam destek ünitesinin fişlerinin çekilmesini reddederse hastanın çekeceği acı ona da acı verir bunun yanı sıra hastanın yaşam ile ölüm arasında bir yerde gidip gelmesinden kendisini sorumlu tutar. Ancak hasta yakını, hastanın yaşam desteğinin kesilmesine karar verirse her ne kadar imkânsız olsa bile en çok istediği şeyi yani hastanın hayata geri dönme olasılığını kaybeder. Karar vermek için süre tanıyan ya da Amerikan prosedürüne göre beyin ölümü gerçekleşen hasta için hasta yakınından bağımsız bir şekilde karar veren Amerikan hastanelerinin aksine son ana kadar hasta yakınına kararı bırakan hastanelerimizde insan bu acı olan iki durum arasında kararsız kalır.

Rabbimizin bize karşı merhameti ve lütfundan dolayı bizi İslam ehlinde kıldı. Bu din insanın omzu üzerindeki zorluğu kaldırır ve gücünü aşan yükü yüklemeye ona. Yaratan kulunun durumunu her zaman gözetir. Tıpkı dürüst ve uzman olan bir doktorun görüşüne göre; yapılan bütün tedavi girişimlerinin hiçbir şekilde cevap vermediğini ve hastalığın ölüme doğru ilerlediği, zira hastanın ölmesi an meselesi olduğu bu durumda dahi herhangi bir araç ya da ilaç ile ölmek üzere olan birine işkence edilmesini yasaklanmıştır.²³⁶

Bunun caiz olmasıyla ilgili fıkıh konseyleri ve alimler tarafından çeşitli fetvalar verildi. Konuyu fazla dağıtmamak adına bu fetvaların birine yer vereceğim. Ürdün'ün başkentinde Amman'da İslam İş Birliği Teşkilatına bağlı olan İslam Fıkıh Akademisi'nin 03/07/1986 tarihli gerçekleşen 5. toplantısında şu fetva verilmiştir: "Beyin işlevleri tamamen duran bir hastanın yaşam destek ünitelerini kapatmak, üç uzman doktordan oluşan bir heyetin, hastanın beyin işlevlerinin kalıcı olarak durduğuna ve geri getirilemeyeceğine dair karar vermesi şartıyla caizdir. Bu tür bir fetva, hastanın kalp

235 08/03/2015'te al-Qabas Gazetesi'nde bu yazı yayımlanmıştır.

236 Ezher şeyhi olan CÂDELHAK ALİ CÂDELHAK , Buḥûş ve fetâvâ İslâmiyye fi ḳaḏâyâ mu'âşıra 508. Sayfa ve sonrası

ve solunum sistemlerinin yaşam destek sistemleri yardımıyla mekanik olarak çalışmaya devam ettiği durumlarda da geçerlidir. Bununla birlikte, tüm yaşam destek sistemleri kapatıldıktan sonra, kalbin ve solunumun tamamen durduğundan emin oluncaya kadar yasal ölüm ilanı beyan edilemez.”

Fakir Ülkerler açısından bu kararın farklı boyutları olabilir, bu durum özellikle de hasta yakınları ve insanlar için kolaylık sağlamakta. Bilhassa hastanın yaşam destek ünitesindeki uzun süreli yatış masraflarını karşılayacak bütçeleri yoksa bu durum onlar için oldukça zor olacaktır.

İslam nimetine hamdolsun. Bu belayla imtihan edilen herkese Rabbimin sabır ve teselli vermesini diliyorum.

Hasta ve Hasta Yakınlarına Gelen Tıbbi Öneri Kalabalığı ve Doğruluk Payı

237

Sevenlerimiz Çoğtur:

Samimi sevgilerinden dolayı hasta için her türlü hayrı dilemektedirler. Bundan dolayı da her biri kişisel ve aktarılan bir deneyimi veya sosyal medyadan gelen sayısız mesajlardan göndermektedir. Bu durumda hasta yakınları gelen tavsiyelerden hangisini uygulayınlar?

Şer'i rukye, dua ve zikir içeren mesajlar -kaynağının doğruluğunu araştırmak kaydıyla- gönderilebilir. Dua ve zikir serbest bir şekilde yapılması caiz olsa da duanın ve Şer'i rukyenin içeriği Hz. Mustafa'dan (s.a.v.) nakledilenle mutabık olmalıdır. Mutabık olmasa da yine hayrı vardır Allah'ın izni ile ama şifa niyetine dua ediliyorsa nass ile nakledilen sahih dualardan ayrı olmamalıdır.

Tıbbi öneriler ve halk arasında yaygın olan karışımlar için şu durumlar söz konusudur:

İlk olarak, tamamen kişisel deneyimler üzerine kuruludur. Hastalık türü ve bu hastalığa halk arasında yaygın olan karışımların uygunluk derecesine bağlıdır.

İkinci olarak, hastanın durumuna uygun olacak diye bir kaide yoktur. Hastanın asıl uyması gereken yatılı olarak içinde bulunduğu hastanenin tedavisidir. Özellikle yabancı hastanelerde halk arasında yaygın olan bu karışımlar bilinmediğinden dolayı, hastaneler bu karışımları bilmeyecektir. Dolayısıyla hasta yakınlarına bu karışımı alsın ya da almasın şeklinde bir öneride bulunulması doğru olmayacaktır.

Üçüncü olarak, içerikleri yabancı ülkelerde bulunmadığından dolayı hasta yakınlarını sadece zor durumda bırakır.

Dördüncü olarak genelde vicdansız kimseler ya da bu işten para kazanan kimseler tarafından istismar edilmektedir. Sevdikleri şifaya kavuşsun diye duygusal kişiler bunun için her türlü meblağı ödemeye razıdırlar. Duygusal olmalarından dolayı onları suçlayamam ama gerçekten değerli ile değersiz olan şeyi mantıksal ayırt edebiliyor olmaları gerekmektedir.

Beşinci olarak, hasta ve hasta yakınları bir yandan halihazırda uygulanan tedavi ile oldukça meşguller. Diğer bir yandan da doktorlarla iletişim kurmaktadır. Yararı umulmayan nasihatleri arttırmak hasta ve hasta yakınlarının hayal kırıklığına uğramalarına sebep olabilir.

237 03/01/2016 tarihinde al-Qabas Gazetesi'nde bu yazı yayımlanmıştır.

Altıncı olarak, bu tıbbi karışımların herhangi bir tıbbi dayanağı bulunmamaktadır. Denetleyici sağlık kurumları tarafından ruhsatlı olma durumu nadirdir. Hasta doktorlara danışmadan asıl aldığı ilacı dışından paralel bir şekilde başka ilaçları kullanmanın kütü sonuçlara yol açmayacağı malum değil!

Yedinci olarak, aslında hiç kimse halk arasında bilinen bu ilaçları yararlarını inkâr etmiyor. Ancak özel durumlara bir dayanak olmadan bir de doktorların gözetimi dışında hastanın kullanması için yönlendirmek doğru değildir.

Sekizinci olarak, bu ilaçları ve tedavi yöntemlerini tavsiye etmek yardım etmeyi istemenin bir göstergesi olabilir ancak bu yöntemlerin daha doğru ve daha iyi olduğunu göstermez. Zira duanın bereketi ve kabul olma durumu kesindir. Kabul olma durumu bu güzel yazılarda daha önce bahsettiğimiz duanın kabul olma şekillerinden herhangi biri ile gerçekteşebilir daha sonraki bölümlerde detaylıca anlatılacaktır inşallah.

Hamd Köşkü'müzün Komşusu Halid Abdullatif eş-Şayi' Hoş Geldin²³⁸

Hamd Köşkü'müzün komşumusu hoş gelmişsin...

Hamd Köşkü'müzün yeni komşusu örnek bir şahsiyettir.

Önce kim olduğunu anlatacağım, sonra da neden bize komşu olduğunu açıklayacağım.

Halid Abdullatif Ali eş-Şayi -Allah rahmet eylesin- küçükle ve büyükle olan muamelesinde ve tevazusunda güzel bir örnektir. Sıla-i rahim anlayışı sadece akrabalarıyla sınırlı olmayıp babasının -Allah rahmet eylesin- arkadaşlarından gerek Kuveyt'in içinde ve gerekse dışındakileri ziyaret etmeyi de kapsıyordu. Resûlullah'ın (s.a.v.) "İyiliklerin en güzeli evladın baba dostlarını ziyaret etmesidir."²³⁹ hadisinden hareketle kardeşlerini de buna teşvik ederdi. Babasından aldığı güzel meziyetlerin yanında aynı zamanda hem yüce gönüllü hem de cömertti.

Saygın ve köklü bir aileden gelen saygın bir örnekti. Ekonomik, sosyal alanda bir konumu olan ve İslam aleminin başına gelen tüm felaketlerde yardım faaliyetleri bulunan bir ailedir. Bu konuyu "Ulusal Bağış Toplama Heyeti 2007" kitabımda anlattım. Ayrıca onun ve saygın fertleri hakkında "Kuvetteki el-Asaide Aileleri" başlığı altında Köklere Ulaşmak - Aile Biyografisi Bağlamında Kuveyt'le İlgili Belgeler: Carallah el-Harâfî Ailesi kitabımda bahsettim.

Birbirlerine bağlılıkları, nesillerini güzel terbiyeleriyle tanınmış bir ailedir. Maddiyatın arttığı ve davranışların olumsuz etkilendiği bir dönemde bile değişmemişlerdir.

Hamd Köşkü'müze komşu olmasına gelince, bundan makalenin ikinci ve son bölümünde bahsetmek istedim. Çünkü kalemimin mürekkeple değil gözyaşlarıyla yazacağını biliyorum. Geçen cumanın sabahında merhum Halid eş-Şayi -Allah rahmet eylesin- için üç sünneti yerine getirdim. Cenaze namazına katıldım, cenazeyi takip ettim ve sonra onun için sebat ve mağfiret duası ederek kabrinin başında bekledim. Aileye taziyede bulunmadan önce sevgili Abdullah'ın kabrine gittim. Güzel yüzüne yöneldim. Ona selam verdim. Sonra kibleye döndüm ve dua ettim. Gözyaşlarıma hâkim olamayarak şöyle dedim: "Sana müjdeler olsun! Hamd Köşkü'nde yeni bir komşun var." Merhum Halid eş-Şayi 1999'da gerçekleşen bir araba kazasında henüz gençliğinin baharında olan iki kız evladı dışında biricik oğlunu kaybetmişti.

238 Bu makale Kabs Dergisi'nde 22 Mart 2015 tarihinde yayınlandı.
239 Müslim: 2552

Sabredip Allah'a hamd ederek karşılığını Allah'tan beklemiş ve "Muhakkak biz Allah'a aitiz ve yine O'na döneceğiz" demişti. Bu sebeple Allah'ın doğru olan, doğrulanan ve hevasından konuşmayan peygamberi diliyle müjdelediğini hak etmiştir. Rasulullah(s.a.v.) evladını kaybedip sabrederek Allah'a hamd eden, karşılığını Allah'tan bekleyerek "Muhakkak biz Allah'a aitiz ve yine O'na döneceğiz." diyenlere meleklerin cennette bir köşk inşa edeceğini ve adını da Hamd Köşkü koyacaklarını müjdelemiştir.

Abdullah'la Allah'a karşı hüsn-ü zannımdan dolayı sanki Hamd Köşkü'nü görüyormuşçasına konuştum. Halid eş-Şayi'ye oğlunun taziyesine gittiğimde taziye duasına bir de şunu eklemiştim: "Sabret ve karşılığını Allah'tan bekle." O da Allah'a hamd etmiş ve "Muhakkak biz Allah'a aitiz ve yine O'na döneceğiz." demişti.

Halid eş-Şayi'yi özel kılan şey ise biricik oğlunu ve sonra da torununu kaybederek benim imtihanıma ortak olduğunu bildiğim ilk kişidir. Allah ona geniş rahmetiyle muamele etsin ve onu geniş cennetlerine yerleştirsin.

İslam Ümmetinin Hastalara Karşı Medeni Duruşu

Sağlık Vakfı

Vakıflar belki İslam ümmetinin şimdiki ve henüz tanımadığı gelecek nesillere karşı yerine getirmiş olduğu manevi ve maddi fedakarlığın yüceliğini yansıtan ve hala yansıtmaya devam eden anlayışların en önde gelenidir. Dolayısıyla İslam ümmeti hem bugün ki insanlık için hem gelecek nesillerin yararına tıbbi amaçlarla vakıflar kurulması adına sahip olduklarını feda etmektedir.

Vakıfların tıbbi alandaki önemli katkılarına yerliler de yabancılar da şahittir. Hastaların ihtiyaç duyduğu yataklar, çeşitli ilaçlar vb. her türlü sağlık hizmetlerini sunan hastaneler -Bîmârîstan²⁴⁰- inşa edildi. Hastanelere bağlı olan vakıfların elde ettikleri kazançlardan da aydınlatma, tatlı su ve hastaların sağlık durumlarına uygun sağlıklı gıda temin edilirdi.

İslami Vakıfların Sağlık ve Psikolojik Destekteki Rolü

Vakıflar; Tıp bilimlerinin ve hastalık teşhisiyle nedenlerini araştırma ve ona yakalanan hastalara ilacın bulunmasıyla alakalı yapılan araştırmaların gelişmesinde katkı sağladı. Bu sebeple vakıf hastanelerinde başhekimin öğrencileriyle buluşabileceği, tartışabileceği ve ders anlatabileceği eğitim alanları, derslikler ve amfiler inşa edildi.

Öyle ki vakıflar; hastaların sosyal sınıfını gözetmeksizin sağlık ihtiyaçları konusunda onların baş destekçisiydi. Sadece bîmârîstanlara gelenlerle sınırlı olmamakla beraber fakir hastalara da evlerinde destek sağlamaktaydı. Tedavi edilirken ilaç hatta yeme-içme ihtiyaçları karşılanırdı. Vakıflar, tıp hocalarının ve öğrencilerinin maaşlarını karşılamıştır.

Sağlık vakıfları hastaların bedensel tedavi ihtiyaçlarıyla sınırlı kalmadı. Psikolojik tedavi desteği de sağladı. Bu amaçla hastaların iyileşmelerindeki büyük bir etkiye sahip olan motivasyonlarını yükseltme görevini edinen vakıflar kuruldu.

240 Bîmârîstan: Farsça bir kelimedir. Hasta anlamını taşıyan Bîmâr ve yeri ifade eden istan birleşiminden oluşmaktadır. Zamanla tahrif edildi ve Mârîstân oldu. Her türlü hastaneyi ifade etmekteydi. Daha sonra akıl hastalıkları hastanelerini ifade eden bir sözcük haline geldi.

Bazı vakıflar ise evlatlarını kaybeden ebeveynleri teselli etme görevini edindi. Psikolojik tedavi desteğiyle beraber sabır karşılığında Allah'tan alacakları ecir ve sevabı hatırlatıp vefat eden yakınlarına yararlı olan dua, sadaka, sabır ve ihtisaba yönlendirirlerdi.

Vakıflar, hastalara sosyal destek de sağladı. Hastalık süreci boyunca hastaların ailelerini geçindirmeleri için bir ödenek verilirdi. Hastaların iyileşmelerinden sonra vakfın elde ettiği kazançlardan kıyafet verilir ve özellikle tedavisi cerrahi operasyon gerektirenlerin nekahet döneminde çalışmak zorunda kalmamaları için bir ödenek de verilirdi.

Vakıflar; hastaların onurunu, onlar hayattayken de ölmeleri halinde de korumaya devam etti. Vakıfların bîmârîstanlar için tahsis edilen kazançların bir kısmı, bîmârîstanlardaki hastalardan veya evlerinde vefat edenlerin kefen ve defin işlemlerinin masrafları için harcandı.

Vakıflar, sağlık kurumlarıyla birlikte -bîmârîstanlar- şeriatın maksatlarından önemli bir maksadı yerine getirdi ki yeme-içme, giyim, mesken ve tedaviyi sağlayarak insanın hayatını korudu. Zira sağlık bakımı insanın hayatını korumak için temel ihtiyaçlardandır. Dolayısıyla vakıflar, insanın sağlığını koruyan tüm ilgili alanların kurulmasını ve desteklenmesini sağladı.

Hiç şüphe yok ki vakıflar, devletin yükünü hafifletip hastaneler, eczaneler ve laboratuvarların kurulmasını üstlendi. Böylece devletin sağlık alanındaki harcamalarını azalttı ve kalan yükümlülüklerine daha iyi bir şekilde odaklanabilmesi sağladı.

İslam tarihinde kurulan ilk hastane Velid b. Abdülmelik dönemindeydi. Cüzzam hastalarına özel kurulan bu hastaneye maaşlı doktorlar görevlendirildi. Ardından başka hastaneler kuruldu. O zaman "bîmârîstanlar" olarak ifade edilirdi.

Tarihî kayıtlarda geçen ve hastalara ve yakınlarına sağlık ile psikolojik destek sağlayan vakıflarla ilgili kısa bir özet aşağıda yer almaktadır:

Bağdat'ta Bîmârîstân-ı Adudî

Bağdat'ta Bîmârîstân-ı Adudî'de (976 M. – 366 H.) tedavi herkes için ücretsizdi. Hastaya her türlü sağlık bakımı, temiz steril giyim, çeşitli gıda maddeleri ve gerekli ilaçlar sağlanırdı. Hasta taburcu olduktan sonra memleketine geri dönebilmesi için yol parası da kendisine verilirdi.²⁴¹

İbn-i Cübeyr gezi hatırasında şunları anlatmıştır: Bağdat'a vardığında marîstan çarşısı adı altında bir mahalleyle karşılaşmıştır. Hastaların tedavisi için vakıfların

241 Revaiu-l Evkâf, Ragib es-Sercani, S. 95, asıl kaynak: Uyûnü'l-enbâ' fî t̄abaqâti'l-eṭṭibbâ, İbn Ebû Usaybia.

gerekli olan her türlü tesisi ve kurumu bulunuyordu. Mahalle adeta hastaneler sokağı gibiydi. Tüm hastalar bu mahalleye gelirdi. Vakıfların paralarından aldıkları maaş ve hizmetler karşılığında tıbbi desteği üstlenen doktorlar, tıp öğrencileri ve eczacılar da orada bulunurdu.²⁴²

Hastaları ve Gurbetçileri Teselli Eden Vakıf

Bu vakıf sesi güzel, yetenekli müezzinlere ücret ödeyerek onları görevlendirir. Müezzinler gece boyunca şafağa kadar sırayla birer saat ilahi söylerler. Bütün bu uğraşlar acısını dindirecek kimsesi olmayan hastanın durumunu hafifletmek ve kimsesi olmayan gurbetçiyi teselli etmek içindi.

Hastalara Şifa İzlenimi Veren Vakıf

Hastanelerin tedavi sürecindeki görevlerinden bir tanesini gerçekleştiren bir vakıftır. İki hemşireyi hastanın başı ucunda durması için görevlendirir. Hastaya söyledikleri duyulur ama hasta onları göremez. Hemşirenin biri diğer hemşireye "Doktor bu hasta ile ilgili ne söyledi?" diye sorar. Hemşire arkadaşı ise kendisine şöyle yanıt verir: "Doktor diyor ki: hasta iyi durumda, yakında iyileşmesi bekleniyor. Hastalığında endişeye neden olacak bir durum yok. Hastalığı atlatır atlatmaz iki üç gün içinde taburcu olur!".

Böylece bu psikolojik etki hastanın iyileşmesini hızlandırır.

Şam'da en-Nurî Büyük Bîmâristânı

Adaletli şehit hükümdar sultan Nûreddîn 1154 miladi yılında (549 H.) Frenk krallarından birinden aldığı bir fidiye ile inşa etti. İnşasına o kadar özen gösterildi ki ülkenin en iyi hastanesi konumundaydı. Fakir ve yoksullar için hizmet vermeye adanmıştı.

En-Nurî Bîmâristânı; sadece Şam'da değil, tüm İslam dünyasında hala ayakta duran İslami ve Arap eserlerinin başında yer almaktadır. Mimari sanatı, nakışlar ve yazılardan oluşan birçok birleşeni hala şahitlik etmektedir. Müslüman Arapların ilmi ve medeni gelişimine canlı ve değerli bir örnektir.

242 Rihletü İbn-i Cübeyr, İbn-i Cübeyr, S. 285.

Eski Şam'ın merkezinde yer almaktadır. Emevî camiinin güney batısında yer alan el-Harika bölgesindedir. Aynı zamanda Hamidiye Çarşısı'nın ortasının güneyinden yaklaşık iki yüz metre uzaklıktadır. En-Nurî Bîmâristânı yaklaşık 1899 miladi yılına (1317 H.) kadar hizmet vermeye devam etti. Söylentilere göre inşa edildiği günden beri ocağı hiç sönmedi. Ünü çok yayılmıştı, zira doğudaki ilk tıbbi külliyelerdendi.

En-Nurî Bîmâristânı tüm insanlığa yönelik bir kurumdu. Oradaki teşhis, vikaye, tedavi yöntemleri ve ekipmanları medeniyetimizin yüceliğini anlatmaktadır. Öyle ki bütün bunlar Arap ve İslami dehanın bir anıtıdır.

Bimâristan'ı Salâhî

Sultan Salahaddin el-Eyyûbî; Kudüs, Mescid-i Aksa ve Filistin topraklarını haçlı işgalinden kurtardıktan sonra inşa etti. Kudüs'ü yeniden canlandıran bu hastane Bimâristan'ı Salâhî olarak adlandırıldı. Sultan ona bazı mekânları vakıf etti. İlaç ihtiyacını karşıladı. Orada tıp bilimleri hem uygulanıyordu hem de öğretiliyordu.

Kalavun Bîmâristanı(Bîmâristânü'l-Mansûrî)

Kalavun Bîmâristanı olarak bilinen el-Mansûrî Büyük Bîmâristanı önceden bazı emirlerin konaklama yeri idi. Kral el-Mansûr Seyfüddîn Kalâvûn 1284 miladi(683 H.) yılında onu hastaneye dönüştürdü. Yıllık bin dirhem kadar bir geliri sağlayan bazı yerleri onun için vakıf etti. Ona bir mescit, medrese ve yetimler için bir okul bağladı. Bu hastane, düzeni ve intizamı açısından bir örnek teşkil etmekteydi. Bu hastanenin hizmeti, erkeklere ve kadınlara, hürlere ve kölelere, krala ve halka da herkese açık hale getirmişti. Hastaneden taburcu olanlara bir elbise hediye edilmesini sağlamıştı. Orada ölenler ise hazırlanıp kefenlenerek defin edilirdi. Hastaları hizmet edecek ve onlara bakacak çalışan ve hizmetçiler görevlendirmişti. Her hastaya hizmet edecek iki görevli tayin etmişti. Her hastaya ayrı bir ranza ve yatak tahsis etmişti. Böylece bu hastane ulu vazifesini yerine getirmişti. Orada görev yapan bazı doktorların anlattıklarına göre oraya girip tedavi gören ve taburcu olan hastaların günlük sayısı dört bindi. Taburcu olan her hastaya henüz hastaneden yeni ayrılmışken kendini zorlayarak çalışmak zorunda kalmasın diye hastaneden ayrılmadan önce bir elbise ve masraflarını karşılayacak bir meblağ verilirdi.

Bu muhteşem sağlık vakfını daha iyi anlatabilmek için bu bölümde biraz daha ayrıntılı anlatacağız -genelde özet geçmeye çalışıyoruz-. Bu muhteşem hastanenin

kayıtlarında İslam'da Bîmâristanlar Tarihi isimli kitabın yazarı²⁴³ anlattığı gibi şöyle geçmektedir: "Nâzır, vakfın gelirinden hastaların ihtiyaç duyduğu güzel kokular, yemekleri için çömlek tabaklar, içecekleri için cam bardaklar, kazanlar ve çömlek sürahiler, çömlek kaplar, yakıt için yağ ve içmeleri ve yemekleri için de Nil nehrinden su getirtirirdi. Nazır israfa veya tutumluluğa kaçmadan, ihtiyaçtan fazlasını da almadan bunun masrafını vakfın gelirinden karşılardı. Bütün bunlar kazanılan sevabı artırmak içindi."

Nâzır, bu vakıfta dindarlığı ve dürüstlüğü bilinen iki Müslüman adamı görevlendirmişti. Birisi dağıtım deposunun sorumlusudur. İçecekleri, alkolü, otları, merhemleri, kremleri ve göz ilaçlarını dağıtır. Kendisi de bu iş için yetkilendirilir. Diğer ise her sabah ve akşamda bîmâristanda ikamet eden hastaların ve engellilerin özel bardaklarını toplar şuruplarını doldurup dağıtır. Böylece herkes kendisine yazılan şurubu içer...

Nâzır, bu bîmâristanda dönemin gereksinimine ve hastaların ihtiyacına göre görevlendirdiği Müslüman fitoterapistler, göz doktorları ve cerrahlara bu vakfın gelirinden maaş tahsis ederdi. Alınacak malzemeler ve verilecek maaşlar konusunda israfa veya tutumluluğa kaçmadan belirlemeye yetkilidir. Görevliler hastanedeki hasta ve engellilere bakarlar. Bazen hep birlikte çalışırlar, bazen de anlaşip nöbetleşirler. Bazen ise nâzırın izniyle nöbetleşirler. Hastaların sürekli iyileşmeye ve kötüleşmeye yönelik değişen durumlarını sorgulayıp her hastaya uygun ilaç ve gıdayı vb. yazarak hastayı yönlendirmektedirler. Her gece bîmâristanda hep beraber veya nöbetleşerek kalırlardı. Göz doktorları her sabah bu bîmâristanda olan ve dışından gelen Müslüman olan göz hastalarını tedavi ederlerdi. Tedavilerini titizce gerçekleştirirken hastalara da hoş bir şekilde davranırlardı. Gözünde yara veya başka hastalık olan varsa göz doktoru fitoterapiste danışıp yanına getirerek onunla beraber tedavi ederdi. Hastanın güncel durumunu da kendisiyle paylaşırdı...

Nâzır, bu mübarek bîmâristanda sağlığına kavuşanlara vakfın gelirinden bir elbise verirdi. Hastalara darlık yaşatacak veya tedavilerini aksatacak duruma düşmemek için de nâzır ihtiyaca göre harcamaları güncel durumu göz önünde bulundururdu. Nâzır bu vakıfta Allah'a (c.c.) karşı gizli ve açık herhalde takvalı olmalı. Makam sahibini düşkün bir kimseden, güçlüyü zayıftan ve yerliyi yabancından önde tutmamalı. Bütün bunları Allah'a (c.c.) daha çok yakınlaşmak ve rızasını kazanmak ve sevabını arttırmak için yapmalı."

Hastaneler tüm halka hizmet ederdi. Herkese ücretsizdi. Zengin ile fakir veya yabancı ile yerli arasında bir fark gözetmezdi. Hastaneler erkekler ve kadınlar için iki ayrı bölümde ayrılırdı. Doktorlar nöbetleşerek çalışırlardı. Her doktorun hastaları tedavi ettiği salonlarda bulunacağı belli bir saat vardı. Her hastanede kadın ve

243Ahmed İSÂ, Târîhu'l-bîmâristânât fi'l-İslâm.

erkeklerden oluşan hizmetliler, hemşireler ve asistanlar bulunmaktaydı. Kendilerine yeterli bir maaş belirlenirdi. Her hastanede şurup dolabı olarak adlandırılan bir eczane bulunurdu. Hastanelerde ayrıca sağlık enstitüleri de bulunurdu. Her hastanede dersler için büyük bir amfi bulunurdu. İslam dünyasında on yüzyıl boyunca batı veya doğuda olsa Bağdat, Şam, Kahire, Kudüs, Mekke, Medine, Fas ve Endülüs hastanelerinde bu sistem yaygındı.

Marakeş Hastanesi

Ebû Yûsuf el-Mansûr'un inşa ettiği ve Fas'ın en meşhur hastanelerinden birisidir. Hastane için gönüllere huzur veren manzaralı bir bölgeyi seçti. Hastane çevresinin ekilmesini emretti. Hasta odalarını bu lezzetli meyve bahçelerine bakacak şekilde yaptırdı. Bahçelere su kanalları yaptırdı. Hastane bahçesine beyaz mermerden havuzlar yaptırdı. Her hastaya gecelik ve günlük kullanım için ayrı ayrı elbiseler tahsis etti. Bu hizmetler sadece zenginler için değildi. Zengin veya fakir, yerli veya yabancı ayrımı yapmaksızın herkes içindi.

Asıl soru şu ki: hastanelerimiz bu yüksek seviyede insani bir şekilde hizmet ederken Avrupa hastaneleri ne durumdaydı? Karanlık içinde değil miydi? Tıp ve ilaçlarla ilgili bilgisi olmayıp titizlik ve temizlikle hiç alakası yoktu bile!

O Dönemde Avrupa Hastanelerinin Durumu

Müslüman Doğu'da hastanelerin durumu önceki bölümlerde anlatıldığı gibi iken aynı dönemde Avrupa'daki hastanelerin durumunu Max MEYERHOF isimli Alman oryantalist şöyle anlatmıştır: "Arap hastaneleri ve Müslüman ülkelerdeki sağlık sistemleri bize acı ve sert bir ders vermektedir. Gerçek değerini ancak aynı dönemdeki Avrupa hastaneleriyle karşılaştığımızda öğrenebiliriz."

Dr. Mustafa es-SİBÂÎ'nin Min Revâ'i' Hadâretinâ²⁴⁴ isimli kitabında şöyle aktarmıştır: "On sekizinci yüzyılına (1710 M. yılı) kadar hastalar evlerinde veya özel mekanlarda tedavi edilirdi. Bu dönemden önce Avrupa hastaneleri şefkat evlerinden ibaretti. Evsiz kimselere, hastalara ve engellilere bir barınaktı. Bizler ise hastaneleri tanzim etme konusunda batılardan en az dokuz yüzyıl öndeydik. Hastanelerimiz tarihte örneği olmayan ve batılıların bugünümüze kadar hala edinemedikleri asil bir duygu ile inşa edilmişti".

244 N. Demircan ve M. Sait Şimşek tarafından İslâm Medeniyeti'nden Altın Tablolar adıyla Türkçe'ye çevrilmiştir (Konya 1979).

Hasta ve Yakınlarının Önündeki Değerli ve Cana Yakın Dostumuz Zikirmatik²⁴⁵

Hasta ve yakınlarının şifa isterken Yüce Allah'ın kapısını çalmaları gerekir. Bilhassa gecenin son üçte birinde. Böylece her biri Yüce Allah'a karşı kendini küçük görerek, inkisar içinde ve önüne atılarak yönelsin. Allah'ın gücü ve kuvvetinden başka güç ve kuvvetleri bıraksın. Dua esnasında kalp huzuru olsun ve ısrar etsin. Bunu kıbleye dönerek yapsın. Allah'a hamdüsena ve peygamberimize (s.a.v.) salat ile başlasın. İcabet husunda aceleci davranmasın. Zira Allah işitir ve icabet eder.

Zikirmatik ve benzeri ile tesbih çekmenin meşruluğu:

Müslümanın tespih diye isimlendirilen bir şeyle veya çakılla veyahut çekirdekle tesbihini ya da zikrini yapması hususunda sıkıntı yoktur. Zikirmatik de bu hükme dahildir. Zira bu, zikri sayma ve sınırlama hususunda tespih ya da çekirdek yerine geçer.²⁴⁶

Şeyhulislam İbn-i Teymiyye demiştir ki: Tesbihi parmakla saymak sünnettir. Çekirdek, çakıl vb. ile saymak ise güzeldir. Sahabeden (r.a.) bunu yapan vardı. Peygamberimiz (s.a.v.) mü'minlerin annesi Aişe'yi çakılla tesbih ederken görmüştü ve bunu ikrar etmişti. Ebu Hureyre'nin de onunla tespih çektiği rivâyet edilmiştir. Ancak boncuk dizisi vb. ile yapılan tesbihi insanlardan kerih göreni de olmuştur görmeyeni de. Eğer bunda niyetin iyi ise, iyidir, mekruh değildir. Onu, ihtiyaç olmaksızın edinmek ya da insanlara göstermeye gelince -boyna asmak ya da bilezik gibi kola takmak vb. gibi- bu ya insanlara karşı riya olur ya da riya zannedilebilir ve riyakarlara benzeme olur öylesine. İlki haramdır, ikincisi de en az mekruhtur.²⁴⁷

Zikirmatik kullanmanın başka bir boyutu da var. Bu zikri bekleyen hayırlı bir yardımcıdır. Tesbih, tehlil, tekbir, hamd, havkale (la havle ve la kuvvete illa billahi demek), kelime-i şahadet vb. mevcut zikir çeşitleri arasında taksimat yapar. Zikirmatik, kullananına çok sayıda defalarca ve uygun zikir çeşitlerinin hepsiyle yüce Allah'ı zikretmeyi kolaylaştırır.

İstiğfarın fazileti:

Hepimiz istiğfarın faziletini, istiğfar edenlerin alacağı sevabı biliyoruz. Bilhassa hastalar olmak üzere hepimiz de ona muhtacız. Hasta, Yüce Allah'tan gelen bir imtihandadır. Hissettiği acıları ve elemeleri kaldırması için ona ihtiyaç duyuyor. Yüce

245Burada zikirmatikten maksat, kullanıcının yüzük gibi parmağına taktığı küçük elektronik alettir. Kimileri farklı isimler veriyorlar: Elektronik tespih, yüzük zikirmatik gibi.

246Katar Vakıflar ve İslami İşler Bakanlığı Dini İrşat ve Davet idaresine bağlı Fetva Merkezi'nin 18408. fetvası

247Mecmû'ı-Fetâvâ (22/506)

Allah şöyle buyuruyor: “Rabbinizden bağışlanma isteyin! Sonra da O’na tövbe edin ki, bolca akar bir halde göğü(n yağmurunu) üzerinize salsın ve kuvvetinize kuvvet katarak sizi artırsın.”²⁴⁸

Peygamberimiz şu sözüyle sürekli ve daima istiğfar etmeyi emretmiştir: “Ey insanlar! Allah’tan bağışlanma isteyin ve O’na tövbe edin. Zira ben günde yetmiş kere ona tövbe ediyorum ve bağışlanma istiyorum.”

Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle de buyurmuştur: “Sahifesinde fazlaca istiğfar bulan kişiye ne mutlu.”²⁴⁹

(Hadiste geçen) “tûbâ” kelimesi hakkında İbn-i Ebî Talha, İbn-i Abbas’tan şu rivayette bulunmuştur: “Mutluluk ve gözyaşındır.” İkrime şöyle demiştir: “Onlara ait olan şeyler ne güzeldir.” Dahhâk: “Onlara gıpta edilir.” İbrahim en-Nehâî de: “Onlara hayır vardır.” demiştir.

Katâde demiştir ki: Bu Arapça bir kelimedir. Adam der ki: “Tûbâ lek” yani “Hayır kazandın.” Başka bir rivayette “Tûbâ lehum”, “Onlar için en güzeli var.” demiştir. Ali b. Ebi Talib (r.a.) şöyle dermiş: “Kendisiyle beraber o kurtuluş varken helak olana şaşılır.” Ona dendi ki “O (kurtuluş) da nedir?” Dedi ki: “İstiğfardır.” Allah Resûlü (s.a.v.) şöyle demiştir: “Tuba cennette bir ağaçtır. Büyüklüğü yüz yıllık yer tutar. Cennet elbiseleri de onun tomurcuklarından çıkar.”

Hepimiz yakinen biliyoruz ki şeytanlar hasta için de diğerleri için asla hayır istemezler. Ama şeytanlar insanın aklını çalarlar, istedikleri dikte ederler ve fikrini, aklını küçümserler. Onu her hayırdan ve diniyle dünyası için yararı olan her şeyden uzaklaştırırlar. Şeytanlar, onları rukye, dua, zikir veya istiğfarla şifa istemekten uzaklaştırmak için hile ve aldatmaca ile var güçleriyle çalışırlar ki onlar Yüce Allah’tan gelen ecir ve sevaba nail olmasınlar.

Bu mukaddime sürekli istiğfara, zikre ve tesbîhe muhtaç olduğumuzu açıklamak içindi ki böylece Yüce Allah’tan gelen sevaba ve ecre nail olasın.

İşte hastanın hayatı ve psikolojik durumu birçok tesir altındadır ki olumlu da olabilir olumsuz da. Her vakit Rabbinizi zikrettiğinde, Allah’a döndüğünde ve istircâda bulunduğunda, ondan af ve afiyet istediğinde rahatlık, iç huzuru ve sükûnet bulur. Görüyoruz ki –en iyisini Allah bilir– zikrimatik -herkes tarafından da bilinir oldu- bize de hastaya da Allah’ı zikri ve her vakti Allah’ı zikirle geçirmeyi hatırlatıyor; iyilikler kazanmak için, günahlara ve kötülöklere kefarete olması için. Bunda Allah’ı sürekli zikretmek var. “Âgâh olun ki; kalpler ancak Allâh’ın zikriyle mutmain olur!” Kişi böylece Rabbine bağlanmış, kaza ve emrine inanmış oluyor. Bolca zikir ve çeşitleri vesilesiyle

248Hûd suresi 52. ayet

249İbn-i Mace (3818. hadis) tahric etmiştir.

kalbini rahatlatıyor. Hastaya, o parmağında olduğu için onu hissettikçe zikretme mecburiyetini hatırlatıyor. Böylelikle kalp Allah'ı zikre bağı kalıyor. Ya hastalığa şifa ya da hasta ve hasta dışındakilerin Allah'la buluşacakları günde onun katından gelen bir ecir olacak.

İşte bu Abdullah'ın(Allah ona rahmet eylesin.) durumudur. Sabırlıydı ve Allah'ın kaza ve kaderine razıydı. Allah'tan, hastalığına sabretmesine karşılık olarak cennet ve af, Rabbini zikrettiği için sevap ve kendisi üzerine de ihsanını istiyordu.

Kullarına karşı çok merhametli ve rahmeti bol olan Allah'ın rahmetine ve Allah'ın izni ve rahmeti ile Hamd Köşkü'nde buluşmaya.

Vesvesenin Ta Kendisi Olan ve O Çokça Geri Kaçan (Şeytan)'ı Geri Çevirme²⁵⁰

İnsanın kendisine ya da yanındaki kıymetli birine tehlikeli bir hastalık geldiğinde şeytanın gelip onun kazaya olan rızasını ve belaya olan sabrını çekip almayı, Allah'ın lütuf ve rahmetinden ümitsizlik halini yaymayı hedefleyen fikirler fısıldaması insanın sınıdığı en büyük imtihanlardandır.

İmam el-İzz b. Abdusselam el-Vesvês'ul-Hannês'ten maksadın ne olduğuna Nâs suresini tefsir ederken değinmiştir. El-Vesvês, insanın nefsinin kendi konuşması olan vesvesesidir. Allah da bundan dolayı mes'ul tutmamıştır. Âdemoğlu unuttuğunda ve gafil olduğunda onun kalbine oturan şeytan vesvese verir. Yüce Allah'ı zikrettiği zaman da gizlenir. Çokça gizlendiği için Hannês'tir şeytan. Allah'ın şu sözünde olduğu gibi: "Yemin ederim o geri(sin geri başa) dönenlere;²⁵¹ Yani yıldızlardır. Çünkü gizlenirler. Ya da o, hidayeti bırakıp vesveseye dönüyor ya da kesin inançtan çıkıp vesveseye gidiyor."

Bu yüzden Yüce Allah bize şeytanların vesveselerinden istiâze ile korunmayı emrediyor. Hatta umumi olarak gelmelerinden. Yüce Allah'ın sözünde şöyle geçmiştir: "De ki: "Ey Rabbim! Şeytanların türlü türlü dürtücü vesveselerinden Sana sığınmaktayım! Rabbim! Onların yanımda bulunmalarından da sürekli Sana sığınıyorum!"²⁵²

Şeytan gelip sana şöyle diyerek vesvesede bulunabilir (Bu sözden dolayı Allah'tan bağışlanma dilerim!): Neden başkası değil de bizzat sen bu belaya uğruyorsun? Neden gözyaşının ve bu hayattaki dayanağın olan oğlun? Sen ve oğlun Allah katında bu kadar değersiz mi oldunuz?

O zaman şeytanın önünde o kapıyı kapatmalısın. Çokça Kur'an okumalısın. Peygamberin Muhammed'i (s.a.v.) örnek almalısın ki o tek oğlu İbrahim öldüğünde feryat figan etmedi, imanı da zayıflamadı. Bilakis gözü ağladı, kalbi hüznünlendi ve sadece Rabbini razı edecek şey söyledi. Nitekim bu da babında meşhur hadisle malumdur.

Musibete uğramış kardeşim düşünmelisin ki Hz. İbrahim (a.s.) Allah'ın dostu ve peygamberlerin atası olmasına rağmen senden daha çok belaya müptela oldu. Rabbi ona oğlunu kesmesini emretmişti, o da oğlu da razı ve mutmain bir kalp ile hemen

250Bu makale al-Qabas Gazetesi'nin 20/12/2015 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

251Tekvîr suresi 15. ayet

252Mu'minûn suresi 97-98. ayetler

icabet etmişlerdi. Oğul Allah'ın nimetlerindedir ve dilediği vakit geri ister. Benim de senin de başkasının da mülkü değil, sadece Allah'ın mülküdür.

Bu manaları düşünmeli ve vesvesenin ta kendisi olan ve o çokça geri kaçan(şeytan)a karşı mukavemet göstermelisin. O sana ateşi garanti edene kadar seni bırakmak istemez. Allah korusun!

Onu, onun isteğinin tam tersi ile geri çevirmelisin. Ancak öfkeyle yansın. Çünkü sen ateşten bir yer yerine Yüce Allah'ın izni ile cennette bir köşk garantiledin. Yüce Allah da seni sabreden, ecrini kendinden bekleyen, kendisini çok ama çok zikreden olarak görsün. Umulur ki Allah senden razı olur.

Allah'ım, vesvesenin ta kendisi olan ve o çokça geri kaçan(şeytan) bizden ümit kessin. Kalplerimizi senin bizden razı olduğun şey üzere sabit eyle. Ölümümüzde, kalbimizle bile olsa bize kelime-i şehadeti söylemeyi kolay eyle.

Hastanın Vesveselerden ve Fitnelerden Korunması Hususundaki Şeriat İlmi ve Tesiri

Yüce Allah şöyle buyuruyor: “Kendilerine güvenlik (barış) veya korku (savaş) ile ilgili bir haber geldiğinde onu yayarlar. Hâlbuki onu Peygambere ve içlerinden salahiyet sahibi kimselere götürselerdi, elbette bunlardan, onu değerlendirip netice(hüküm) çıkarabilecek vasıfta olanları onu anlayıp bilirlerdi. Allah’ın size lütfu ve merhameti olmasaydı, pek azınız hariç, muhakkak şeytana uyardınız.”²⁵³

Yüce Allah fitne ve sıkıntı zamanlarında fıkıh ve ilim ehline müracaat etmeyi emrediyor. Çünkü şeytanın hevaya uymayı süslü göstermesi, kafalarına binmesi ve dindeki yanlış anlayışa sebep olması; heva ehline, taşkınlara ve yoldan çıkanlara yaptığı en büyük tuzaklardandır. İlim ehline müracaat etme rağbetlerini kırıyor -çünkü ilim ehli onların görmelerini sağlıyorlar ve doğruya yönlendiriyorlar- ki onlar sapkınlık ve taşkınlık üzere kalsınlar. Yüce Allah şöyle buyuruyor: “... Nefis arzusuna uyma, yoksa seni Allah’ın yolundan saptırır...”²⁵⁴

Şeytanın Vesvesesi Hastanın Yüce Allah’a Olan İmanını ve Israrını Arttırır:

Müslüman, şeytanın vesvesesiyle ve göğsünü daraltan kafirlik vesvesesi ile sınılanır. Sahabenin dediği gibi: “Ey Allah’ın Resûlü, kimimizin içinden öyle şeyler geçiyor ki gökten yere düşmek onu söylemekten sevimli gelir.” Buyurdu ki: “İşte bu imanın ta kendisidir.” Başka bir rivâyet ise şöyledir: "(Ey Allah’ın Rasûlü! Bizden birisi) o şeyi konuşmayı, büyük (günah) olarak görmektedir” deyince, Rasûlullah(s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Şeytanın hîlesini, vesveseye çeviren Allah'a hamdolsun." Yani bu vesvese ile birlikte bu şeyi büyük çirkin bir söz olarak görmenin meydana gelmesi ve onu kalpten savmak, halis(gerçek) îmandır. Bu, cihatta düşmanla savaşırken kendisine gelen düşmanı kovup ona üstün gelen mücâhidin durumu gibidir. İşte bu, cihadın en büyük, saf ve halis olanıdır." Şeytanî vesveseleri hoş görmediği ve imanını saf, halis kıldığı için halis iman olmuştur.²⁵⁵

Ne zaman ki insanın ilmi ve ibadete rağbeti artmışsa ve buna kuvvetinin, rağbetinin, iradesinin başkalarına nispeten daha kâmil olması sebebiyle daha muktedir olduysa Allah onu şeytandan korur ve şeytan da imkân bulursa fitneye düşürmeye daha çok çalışır.

253Nisa suresi 83. ayet

254Sâd suresi 26. ayet

255Mecmû’ul-Fetâvâ, İbn-i Teymiyye, 7/282

Hasta insan, en zayıf bedenî halini yaşaması sebebiyle peşinden manevi düşüşler yaşar. Bu da vesveseleri ve şeytanın aldatmacalarını kabule daha yatkın kılan bir durumdur. Şeytan ona bu hastalıktan iyileşme ve tedavi için birçok gayrimeşru yol vehmettirir. Ki bu yollar İslam dininin öğretilerinden çok ama çok uzaktır. Ayrıca ona; şikayetlenmeyi, Yüce Allah'ın kaderinden usanmayı güzel gösterir. Bu fikirlerin hepsi aslında şeytandandır. Bunlarla insanı üzmeyi ve ona kaygıyla tasa gelmesini ister. Çünkü şeytan malum olduğu üzere insanın düşmanıdır. Bu düşmanlığı çok eskiye dayanır. Adem'i (a.s.) ve zürriyetini yoldan çıkarmaya yemin etmişti. Bu yüzden o, bütün gücüyle onları doğru ve hak yoldan saptırmaya çalışır. Ama bu bununla yetiniyor mu, hayır vallahi; çünkü onun düşmanlığı kin ve haset üzere kurulu. Yüce Allah İblis'in sözünü şöyle bildiriyor: "Bir çamur olarak yaratmış olduğun kimseye mi secde yapacağım?"²⁵⁶ Öyleyse bu düşmanlık eski ve köklü, gaye de net. Şeytanların saptırmak ve yoldan çıkarmak için birtakım usulleri ve yolları var.

Şeytanların insanın iradesini zayıflattığı yollardan bazıları şunlardır:

- Namazı terk ya da onda gevşek olmak ve Yüce Allah'ı zikirten uzak olmak.
- Vesvese ve yorucu düşündürme "Obsesif kompulsif bozukluk"
- Uykusuzluk, gece uyuyamama, endişe ve rahatsız edici kabuslar.
- Hastanın, içinde ilacı olan yemeklerden uzaklaştırmak.
- Psikolojik ve bedenî yorgunluk.
- Yavaş yavaş günahlarda ilerletme.
- Allah'ın rahmetinden ümit kesmek.
- Sihirbazların ve hokkabazların peşinden koşmak.
- Yüce Allah ile irtibatı zayıflasın diye hastaya sapkınlık yollarını kolaylaştırmak ve meşru, makul olmayan şeyleri süslü göstermek.

Şeytan hala bazı hastalara onların nefsî, bedenî ve imanî kuvvetleri zayıflasın diye bu yollardan geliyor. Bu yüzden imanî ve nefsî korumalarını kaybediyorlar. Çünkü şeytanlar onlara galip gelmeye ve onlara istediğini yaptırmaya çalışıyor. Kimisi onlara icabet ediyor, Allah da dilediği kimseyi koruyor. Şeytanın iplerine düşenin iradesi alınıyor, psikolojisi zayıflıyor, tedavisi zorlaşıyor ve hali kötüleşiyor. Allah bizi de sizi de görünen görünmeyen fitnelerin şerrinden muhafaza buyursun.

Gerçek Müslüman irade kuvvetine sahiptir. Çünkü bilir ki Yüce Allah'ın iradesi sihirbazların, ifritlerin ve isyankârların iradesinin üstündedir. Yüce Allah şöyle buyuruyor: "Allah'ın dilemesi olmadıkça siz dileyemezsiniz. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir."²⁵⁷ Müslümana düşen şeytanın iradesine teslim

256İsrâ suresi 61. ayet

257İnsan suresi 30. ayet

olmamaya karşı kendisine yardım eden yolları aramasıdır. Belayı tatmaya ve musibete düşmeye nefsini alıştıranaya kadar beklememelidir. Zikredeceğimiz ve hastanın yakınlarının da dikkat ve yardım etmesi gereken şu yollara uymak musibete uğrayan kişinin iradesini kuvvetlendirebilir:

Tesbîh, tehlîl, istiğfar, Yüce Allah'ı zikretmek ve buna vesveseler gidene kadar devam etmek.

Yüce Allah'a karşı gelmekten sakınmak, itaati arttırmak, günahlardan uzak durmak. Yüce Allah şöyle buyuruyor: "Kim Allah'a karşı gelmekten sakınırsa, Allah ona bir çıkış yolu açar."²⁵⁸,

"Kim Allah'a karşı gelmekten sakınırsa, Allah ona işinde bir kolaylık verir."²⁵⁹

İbn'ul-Kayyim (r.h), Tıbb-ı Nebevi'de diyor ki: "Hastayı tedavide en büyük şeyler; hayır yapmak, ihsan, zikir, dua, Allah'a yalvarıp yakarma ve tövbedir. Bu yüzden bunların hastalıkları def etmede tesiri vardır. Şifanın meydana gelmesi tabii ilaçlardan daha büyüktür lakin nefsin kabulü, kapasitesi ile buna ve faydasına inanmasına göredir."

Bu yüzden kardeşim, sana bu bağlamda şunları tavsiye ediyorum:

- Şeytanların seni; nefsi, akli ve vicdani prangalarla yaptığı dayatmalara karşı çıkışı ve isyanı ilan etmek.
- Sihir ve çarpma işini büyütmemek. Hastalığı sana unutturan şeylerle meşgul ol. Kur'an-ı Kerim okumak, derslere ve zikir halkalarına katılmak, sıla-i rahimde bulunmak ve faydalı kitaplar okumak vb. gibi.
- Şeytanların meydan okumaları karşısında yüz yüze durmak ve cesur olmak. Bu da ancak sabırla, mücadeleyle ve hadiseleri hikmetle karşılamakla olur.

Hastaların bir kısmı şifanın sadece falanca hocanın okumasıyla gerçekleşeceğine inanıyor. Kalplerinin bu zayıf insanla bağlanmış olduğunu görürsün. Bu gibi kimselerin Allah'a tövbe etmeleri ve ona hüsn-ü zan beslemeleri gerekir. Şifa veren yalnızca Allah'tır. Belayı indiren de dilediği zaman kaldıran da odur. Tedavi eden hoca kimseye şifa veremez, şifaya hiç kudreti de yoktur. Lakin Yüce Allah'ın kitabından ona okur. Bu da Yüce Allah'ın şu sözüne iman ve onu tasdik sebebiyle olur: "Biz Kur'an'dan, mü'minler için şifa ve rahmet olacak şeyler indiriyoruz."²⁶⁰ Kaç defa duymuşuzdur ki falanca hoca acı veren bir sağlık sorunundan sonra yatalak olmuştur ya da daha dün hastaları tedavi ederken hastaneye sokulmuştur! Şayet şifa elinde

258Talak suresi 2. ayet

259Talak suresi 4. ayet

260İsra suresi 82. ayet

olsaydı niye kendine şifa veremedi. Bu, hiç kimseden rukye talep etmeyeceğimiz manasına gelmez. Zira Mü'minlerin annesi Aişe (r.a.), Peygamberimizi (s.a.v.) vefat ettiği hastalığında -onun kendi elini sürmek suretiyle- ona rukye yapıyordu. Bazı haller vardır ki Yüce Allah'tan yardım istendikten sonra tecrübe sahibi ve salih kimselerden yardım istemek ihtiyaç olur.

Muaz b. Cebel'den rivayet edildiğine göre Peygamberimiz şöyle buyurmuştur: "Muhakkak ki şeytan, insanın kurdudur, koyunun kurdu gibi. Koyunun; çobandan uzak tek başına olanını ve köşe bucakta kalanını kapar. Öyleyse sakın parça parça olmayın. Cemaate, topluluğa ve mescide sarılın."²⁶¹

Dolayısıyla fazlasıyla açıklamaya ihtiyaç duyan ve buna da bu az sayfacıkların yetmeyeceği mevzunun özeti şudur ki şeriat ilmine sahip kişi hastalığına galip gelmek için Yüce Allah'ı razı edecek her şeye başvurmalıdır. Böylece Allah'ın kaza ve kaderine razı bir kalbe karşılık ona bu musibete karşı sabır verir. Bu yüzden dinini kaybetmesin ve şeytanın yollarına uymasın. Çünkü onu dosdoğru yoldan saptırır. Allah'ın kendine vadettiği büyük sevaba nail olsun.

Elbette ben Yüce Allah'a, bize Allah'ın emrine ve kazasına razı olan bir oğul ihsan ettiği için hamdediyorum. Çeşitli uygun ve meşru yollar ile hiddetlenmeden ve Allah'ın rahmetinden ümit kesmeden tedavisi için çabalıyordu. Ömürlerin Allah'ın tasarrufunda olduğuna, şeytanın çocuğumun kalbini Allah'ın razı olmadığı şeylerden saptırmaya bir yol bulamadığına ve sabrı sebebiyle bağışlama ve güzel bir karşılık alacağına inanıyordu.

Allah'ım onu katında kabul et ve onu o en yüce firdevs cennetine yerleştir. Sevgilin Mustafa'nın (s.a.v.) eliyle kevser nehrinden içir ki sonrasında hiç susamasın. Uğradığımız musibete karşılık olarak onu hamd köşkünde karşılamamızı nasip et.

261Ahmed (22107.hadis) tahric etmiştir.

Hastayla Bilgi Paylaşımında Amerikan Metod ²⁶²

Her toplumu öne çıkaran özgün özellikleri vardır. Geniş bir alanda harmanlanmış çeşitli etniklerden oluşan Amerikan toplumu da kendine özgün özellikleri bulunmaktadır. Belli kurallar çerçevesinde seyreden bu model; İntizam, sistematik bir yapı, renk, ırk veya etnik farkı gözetmeksizin emek veren özgün kişileri ön planda tutan birçok değere sahip olmalarını kılmaktadır.

İnsanlığın tüm etniklerinden bir arada insan bulunduran Amerikan toplumu için bunun böyle olması oldukça önemlidir. İnsanlar Amerika'ya dünyanın her tarafından göç yaptı. Orada beyazı, siyahı ile Avrupa, Asya, Afrika ve Latin asıllı kimseleri bulabileceğin gibi çeşitli dinlerin mensuplarını ile ateistleri de bulabilirsin. Çeşitli fikir akımlarını ve kültürleri benimseyenleri de. Bütün bunlar "Amerikan toplum" adı altında birleşmektedir.

Amerikan toplumunun böyle olmasından dolayı diğer toplumlarda olan bir kısmı geçmişten gelen birçok dezavantaja -taassup vb.- sahiptir. Ancak bu toplumda -daha önceden bahsedildiği gibi- insan rengi ve etniği ile değil, başarılarıyla ve özgünlüğüyle var olur. İnsanların üstünlüğünü bir tek bu husus belirler.

Durum genel olarak böyledir. Abdullah ile Hamd Köşkü'ne yolculuk -Allah'ın izni ile- olan konumuz için bundan bizi ilgilendiren Amerikan toplumundaki sağlık sektörüdür. Tatlısıyla acısıyla uzun bir süre içinde bulunduğum sektör de budur. Bundan dolayı onunla alakalı bu başlık ele alınmıştır. Özellikle Amerikan hastanelerinde uygulanan metotlara yer verildi. ABD'ye tedavi amaçlı gitmeyi düşünenler için bu bilgilerin yararlı olmasını dilerim. Allah hepimize, yakınlarımıza ve sevdiklerimize şifa ihsan eylesin.

Objektif olmak adına aktardığım bu bilgilerin sadece bir hastaneden edindiğim tecrübeme dayandığını zikretmekte fayda vardır. Diğer binlerce hastanenin bu hastaneye benzer olduğunu ve dolayısıyla bu hastanedeki deneyimimi ABD'deki diğer hastaneler için de geçerli olduğunu düşünmekteyim. Ayrıca bu hastanenin benimsediği metotlar açısından ABD'deki diğer hastanelerden farklı olduğunu hiç duymadım.

Burada tedavinin yalnızca maddi yanını değil, manevi (psikolojik) yanını da kastediyorum. Zira ikisi birbirini tamamladığından dolayı birini bırakıp diğerine yönelmek doğru olmayacaktır.

262 Bu bölümün bir kısmı al-Qabas gazetesinde 04.01.2015 tarihinde yayımlanmıştır.

Tedavinin maddi yönüyle ilgili çok fazla ayrıntıya gerek yok zira ABD dünyanın en öne çıkan ilaçlarını üretmektedir. Miktar ve kalite açısından diğer ülkelerden daha başarılıdır.

Psikolojik tedavi ise bu hastanelerin sorumluları ve çalışanları tarafından hasta ve refakatçilerine -ailesi veya arkadaşlarına- karşı davranışlarını kapsamaktadır. Hastanın yakalanmış olduğu hastalığın risk derecesi ne olursa olsun, birkaç gün içinde ölüme yol açacak kadar kötü bir durumda olsa bile; burada hastayla ve refakatçileriyle şeffaflık ve açıklık metodu benimsenmektedir.

Şeffaflık sadece hastalık türü ve risk derecesi ile sınırlı değildir. Tedavi aşamaları ve süreleri, birikimli istatistiklere dayanan beklenen iyileşme oranı ve tedavi maliyetini de kapsamaktadır.

İlk bakışta şefkatten ve merhametten uzak acımasız bir durum gibi gözükse de yakından incelediğimizde insana karşı saygı ve takdir içerdiğini göreceğiz. Hastanın şahsına sorumluluğunu serinlikle üstelenebileceği oluşuna dair inançtan doğmaktadır. Ayrıca bu sayede güncel durumuna vâkıf olacağından oluşabilecek her türlü duruma karşı onu psikolojik açıdan hazırlıklı kılar. Gücü yettiği kadar işlerini doğru bir siyapta yürütmeye çalışan ailesiyle beraber bu olasılıklara hazırlıklı olur. Böylece -beşerî imkanlar dahilinde- hiç kimse beklenmedik bir durumla karşılaşmaz.

Hastanenin bu şeffaflık ve açıklık metodunu uygulaması bize büyük bir yarar sağladığını ve rahmetli oğlum Abdullah'ın hastalık durumuyla ilgili bizi bilgilendirdiğini söylemekte fayda var. Bu sayede yaşanan büyük musibete psikolojik olarak hazırlıklıydık. Başka bir metot uygulamış olsaydılar aniden yaşanacak musibetten dolayı bizi şaşkın bırakan büyük bir şok geçirecektik. Lakin Allah lütuf etti.

Bunu özellikle Arap okura ve bilhassa sağlık sektöründe çalışan doktorlar, yöneticiler ve diğer sağlık çalışanlara iletmenin amacı; bu açık ve şeffaf metodu gözden geçirmelerini sağlamak. Çünkü bu metot hastaya, ailesine ve doktorlara da yarar sağlamaktadır.

Hasta, hastalığı ve risk derecesi ile ilgili yeterince bilgi sahibi olacağından doktor talimatlarına daha çok sadık kalacak. Kendine zarar verebilecek her türlü şeyden çekinir. Hastalıktan iyileşmesi beklenmiyorsa Allah'a yaklaşır, samimi bir tövbe eder ve onlara karşı kusurda veya kötülükte bulunduğunu düşündüğü insanlardan helallik isteyerek ölüme hazırlanır.

Hasta ailesi ise -daha önceden bahsedildiği gibi- her türlü ihtimale karşı hazırlıklı olur. Hastayla, hastalığın türü ve risk derecesine uygun bir şekilde ilgilenir. Durumuna göre ziyaretleri kısa tutar ve onu rahatsız edip etkileyebilecek haberleri vermekten sakınır.

Doktor açısından ise bu metot sayesinde hasta, ailesi ve ziyaretçileri dahil herkes gücü yettiği kadar doktora yardımcı olur. Ayrıca herkesi her türlü ihtimale karşı hazırlıklı kılar. Özellikle ölmesi durumunda yaşayacakları şoku hafifletir. Hastanın yakalandığı hastalığın türü ve risk derecesini bilmeyen hasta yakınlarının, doktorun kusuru ve ihmalden kaynaklı olduğunu düşündükleri yanlış düşüncelere kapılarak doktorlara karşı yapılan saldırıların önüne geçilmiş olur.

Bütün bunlardan dolayı tedavide Amerikan metodun üstünlüğüne ve imkanlarımız dahilinde şeffaflık ve yetkinlik açısından onu örnek almamız gerektiğine inanmaktayım.

Kıdemli Uzmanlar Arasındaki Entegrasyon ile Uzmanlıkların Birbirini Tamamlaması

Amerikan tıp sistemindeki tıp dallarından birindeki her uzmanın, uzmanlık alanıyla süper bir denge kurması ve farklı dallardaki uzmanların kendi aralarında uyum sağlayarak bir hastanın en mükemmel şekilde tedavi edilmesi için entegre edilmiş ve birbirini tamamlayan bir ekip kurmaları dikkat çekmektedir. “uzmanlar” derken sadece doktorları kast etmiyorum, buna ek olarak diğer sağlık çalışanları tedaviyi tamamlamak için gereken desteği sağlayanlardır. Solunum sistemi uzmanları, konuşma terapistleri... uzmanlık dalların birbirini tamamlaması.

Örnek olarak beyin tümörü vakasını inceleyecek olursak farklı alanlardaki uyumun birbirini tamamlayan çalışma ekiplerinin yardımlaşmasının ön planda olduğunu görmekteyiz.

Aşağıda olan Nöroloji ile sinir sistemi cerrahisi uzmanlık alanları arasındaki derinleşmeler birbirini tamamlamakta ve entegre etmektedir. İşte bu uzmanlık alanların her biri olması gerektiği gibi işlemekte:

Neurology	Nöroloji
Nuerosurgery	Sinir sistemi cerrahisi
Neurooncology	Nöroonkoloji
Neuropathology	Sinir sistemi hastalıkları patolojisi
Physiotherapy	Fizik tedavi
Speech therapy	Konuşma terapisi
Respiratory	Solunum Sistemi

Bu gibi istişareler, düzenli ya da ihtiyaç duyulduğunda tıbbi istişare toplantısı yapılarak veya herkes tarafından günlük bir şekilde kontrol edilen e-posta yoluyla yazılarak yapılmaktadır. Hastanın ilaç alması ya da rutin bir kontrol yapması gerektiğinde hemşirenin hasta bilgilerinin tamamının kaydedilmiş olduğu bilgisayardaki sisteme girmesi yeterlidir. Ardından bu sistem üzerinden uzmanlara talepler iletilir ve çok kısa bir süre içerisinde bahsetmiş olduğumuz hastanenin uzmanlık alanlarındaki ilgili kişiler tarafından gerekli işlemler yapılır.

İhtiyatkar Tedavi Modeli ile Yapılması Gereken İşlemlerle İlgili Kararı Alma Sorumluluğunu Üstlenme

Tedavi ekolleri, tedavide aşamalı ekolu benimsemeye ihtiyat ve hastanın yararı için son aşamalarında gerekli tedaviyi uygularken gösterdikleri tedbir açısından dünya ülkeleri arasında farklılık gösterebilir. Bu metotlar uygulanırken muayene veya tedavinin her aşamasından sonra doğabilecek yan etkiler dikkate alınır. Uzman doktor başlangıçta, bu numuneyi doğru analiz etmek için kafatasında küçük bir delikle açılan özel bir iğne ile tümörün tümünden örnek alınması ve böylelikle radyoterapi ve kemoterapinin türünü ve en azından hastalığın yayılmasını durdurma kapsamını belirlemek için hücre tipini belirleyen temkinli yaklaşımı seçer.

Genellikle gerekli olan tedavi başarılı bir şekilde uygulanır, ancak biyopsi sonuçları radyoterapiye genellikle yanıt vermeyen kötü huylu kanser hücre tiplerini ortaya çıkarabilir. Halbuki istatistiksel verilere göre hastaların %25'i radyoterapi tedavisine yanıt vermedikleri gibi bu yöntemle beraber durumları kötüye gittiği gözlemlenmiştir.

Bu aşamada, sorumlu cerrah, genellikle ortaya çıkması beklenen olası olumsuz yan etkilerinden korktuğundan ve bu yan etkilerden iyileşme süresini tahmin edip ilk başta kaçındığı büyük ameliyatı gerçekleştirmek için müdahale eder.

Böylelikle cerrahi operasyonu gerçekleştirme kararı doğru zamanda verilmiş olur.

Hastanın durumu kötüleştiğinde, nöroşirurji uzmanları kemoterapiyi derhal durdurmak için müdahale ederken, hastanın sağlık durumu daha kısa bir süre içinde stabilize olana kadar hastalık veya tümörle yarışmak için yoğunlaştırılmış radyasyon tedavisiyle yetinmektedirler. Hastanın tedavisinin durdurulması kararı acımasız gibi görünebilir, ancak hem hemşire hem de doktor genellikle hastaya kemoterapiyi durdurma talimatının neden verildiğini açıklamaktadır. Çünkü hastalığın artmasında büyük bir etkisi olduğundan radyasyon tedavisine yeniden başlama kararı alınır ve böylelikle yoğunlaştırılmış doz ve daha kısa süreyle süreç izlenir.

İhtiyatkâr tedavi modeli ile yapılması gereken işlemlerle ilgili kararı alma sorumluluğunu üstlenmek böylece gerçekleşmiş olur.

Hasta ve Yakınlarına Yönelik Şeffaflık ve Onlara Sunulan Bilgi Akışı

Tıp ekolleri hastaya sunulan bilgi akışının kapsamı açısından farklılık gösterebilir, ancak Amerikan ekolü, hastalığın, istatistiklerin tüm ayrıntılarını ve bu verilere nazaran hastanın, hastalığının hangi aşamada olduğunu hem hasta yakınlarına hem de hastanın kendisine dürüstçe paylaşma ekolüne dayanmaktadır.

Tıbbi terminolojileri anlamamıza yardımcı olan Abdullah'ın (Allah rahmet eylesin) önünde bu konuların anlatılması bizim gücümüze gidiyordu. Bütün gerçekleri duyduğunda Allah'ın kaderini tam bir rıza ile kabullenmekteydi. Hiçbir zaman üzgün ve hoşnutsuz olduğunu görmedim aksine hep sakin bir tavır takınırdı. Rabbime şükürler olsun ki onun bu davranışı, şehitlik makamına nail olduğunun bir göstergesidir belki de.

Bonk6r Model Kapsamında Tedavi Masraflarındaki Sağlık Sigortalarının Rolü

Amerikan hastanesi, aşırı yüksek maliyete rağmen gerekli olan tedavi ve tıbbi muayenelere cömertçe harcaması ile öne plana çıkmaktadır.

Amerikan hastaneleri, tedavi masrafları için gerekli olan ekipmanların fiyatı çok yüksek olmasına rağmen tedarik etmekle ön plana çıkmaktadır. Sağlık sigortası yaptıran bütün kişiler, ya da yurtdışındaki hastaların konsolosluklar aracılığıyla aldıkları yurtdışı seyahat sigortaları sayesinde ve daha sonra gücü yetmeyeceğinden endişe duydukları için peşin ödeme yapanların hastane masrafların tümünü Sağlık Sigorta Acenteleri üstlenmektedir.

Bundan dolayı artık tedavi sürecinin masrafları için endişe duyulmamaktadır. Yine de tedavi masraflarının yüksek olması sebebi ile insan tıbbın bir noktada tükendiğini hissedebilmekte fakat Allah şüphesiz istediğini yapmaya güç yetirendir.

San Francisco Üniversitesinde Sağlık Merkezi Seçimimizdeki Muvaffakiyet

Sevgili Abdullah'ı hastalığı için sadece ABD'de değil dünya çapında uzmanlaşan en iyi merkezlerin birine götürdüğümüz konusunda Kuveyt ve ABD'deki herkes hem fikirdi.

Abdullah'ın hastaneye alınması ve tedavi yönteminin belirlenmesi aşamalarında tedavi ekibinin yöneticisi İbn-i Sina hastanesinde Nöroşirurji uzmanı olan kardeşim Dr. Hişam YUSRİ'nin önerisidir. Bu da baştan en iyisine muvaffakiyetimizin bir göstergesidir.

Dr. Hişam dünyadaki tüm hastanelerin arasından bize bu hastaneyi seçtiğinde bilmeden bizi sevgili Abdullah'ın kız kardeşi Dr. Latife ile eşi Dr. Fevvaz el-Zu'bi'nin okuduğu şehre getirdi. Dr. Latife ve eşi diş hekimliği bölümünde intern ve doktora okumaktadırlar. Orada ikamet ediyor olmaları bizim için birçok işi kolaylaştırdı. Sadece tıbbi ve lojistik anlamda değil de hatta manevi olarak da bizim için çok yararlıydı. Zira Allah'ın yardımıyla gerçekleşen ve herkes için de apaçık bir durumdu. Öyle ya, yüce Rabbimiz kullarına karşı merhametli ve lütuf sahibidir.

ABD Hastanelerinde Uygur Odalar ²⁶³

Ameliyat bekleme odası

Hasta yakınlarıyla toplantı odası

Meditasyon odası

Yoğun bakım odaları

2. ve 1. basamak (orta ve normal düzey) yoğun bakım odaları

Burada binayı veya eşyayı övmüyoruz. Ancak hastane binasının planı ilk yapıldığı anda bu amaç göz önünde bulundurularak onun için bir yer tahsis edilmiş olması takdire şayandır. Temel tıbbi hizmetlerle birlikte diğer destek hizmetlerini sunmak içindir. Ayrıca hasta yakınlarının dinlenmelerine yardımcı olacak yolları sağlayarak insani durum da gözetilmektedir. Hasta odasında toplanmak yerine alternatif bir yer sağlamaktadırlar. Özellikle hasta ziyaret koşulları sınırlı ve hastanın yanında uzun süre kalmaya müsaade etmeyince veya bizim gibi ailenin birçok ferдинin aynı anda ziyarete gelmesine müsaade etmeyince bunlar gerekli olacaktır.

Ameliyat Bekleme Odası

Bu geniş odayı ameliyata alınan hastanın yakınları için tahsis edilmesi benim dikkatimi çekti. Tedavi ekibinden görevlendirilen bir hemşire bu odadaki görevliye ameliyatın son durumunu sürekli aktarır, oda görevlisi de bunu hasta yakınlarına aktarır. Bu da hasta yakınlarının ameliyathane kapısı önünde toplanmalarının önüne geçmektedir. Bilinmezlikten doğan endişeden de onları kurtarır ki hasta yakını için ameliyathaneye girip hastanın durumuna bakmak neredeyse imkansızdır. Hasta yakınlarının duygularını bu şekilde riayet etmek gerçekten medeni bir durumdur. Saatlerce süren ameliyat sırasında sürekli güncel durumu aktararak psikolojik baskıyı azaltır.

Hasta Yakınlarıyla Toplantı Odası

Bu oda hasta yakınlarına hassas durumları ve psikolojik olarak etkisi büyük olan haberleri aktarmak için tahsis edilmiştir. Mutsuz haberlerden olumsuz etkilendiklerinde bu odada kalabalıktan uzak birbirini teselli edebilirler. Hastanenin bu

263 Bu bölümün bir kısmı al-Qabas gazetesinde 26.01.2015 tarihinde yayımlanmıştır.

medeni yaklaşımı hasta yakınlarının gizliliklerine saygı gösterilmesine ve sağlıklı bir şekilde iletişim kurulmasını sağlamaktadır.

Öyle ki bu tür iletişim ve hassas konuların aktarılması ile hastalığın güncel durumu veya beklenen ölüm haberini; bu tür odaların dışında hastanın odası, koridorlarda veya başka bekleme odalarında gerçekleşmemesi oldukça önemlidir.

Meditasyon Odası

Hastane koridorlarında ister istemez yaşanan kalabalık ve hareketlikten uzak meditasyon yapmak isteyenlere sakin bir yer sağlamak amacıyla sabah yediden akşam dokuza kadar hizmet vermektedir. Ayrıca hastaneye gelen çeşitli dinlerin mensupları ibadetlerini yerine getirmeleri için uygun bir ortamdır.

Bu oda küçük olmasına rağmen insanlar başkalarına rahatsızlık vermeden meditasyon ve çeşitli ibadetlerini yerine getirmek için uygun bir ortam sağlamaktadır.

Bu odanın dolabında Kur'an-ı Kerim, İncil, Tevrat ve Budist ve Hinduların vb. dini kitapları yer almaktadır. Ayrıca Müslümanlar için de çok sayıda seccade ve kadınlar için ayrı bir namaz kılma yeri bulunmaktadır. Bundan dolayı bu odalar namaz kılmak isteyen Müslümanlar veya diğer din mensupları için bir sığınak niteliğindedir.

İlk defa bu odaya -küçük olmasına rağmen- cemaat ile namaz kılmak için girdiğimizde dini kıyafetlerini giymiş ve eline tesbih almış bir rahip ile karşılaştık. Elimizdeki seccadelerle kible yönünü akıllı telefonlardaki kible yönü ve namaz vakitleri için kullanılan gps destekli uygulamalar²⁶⁴ ile bulmaya çalıştığımızı görünce bize şöyle dedi: "Arkadaşlarınız namaz için bu yöne yöneliyorlar."

Hastanede kaldığımız süre boyunca bu tavsiyesinden yararlanmış olduk ve hangi uygulamanın bize doğru kible yönü verdiğini öğrendik.

Ayrıca bu odanın girişinde görünür bir yerde hastanın özel ve gelişen durumlarında ihtiyaç duyabileceği her türlü hizmet ile ilgili rehberlik eden güzel tasarlanmış kitapçıklar bulunmaktadır. Bununla birlikte hasta ve refakatçilerinin görüş ve değerlendirmeleri veyahut motive edici sözcüklerini yazabilecekleri formlar da bulunmaktadır.

²⁶⁴ Bu tür uygulamalarda bazen uyumsuzluk yaşandığından dolayı uygulamanın verdiği kible yönü teyit edilmesi gereklidir.

Yoğun Bakım Odaları

Nöroşirurji bölümüne özel diğer yoğun bakım odalarından ayrı olarak hastaların yoğun bakım ihtiyacını sağlayan on altı adet yoğun bakım odası bulunmaktadır. Burada her hastayla bir hemşire bire bir ilgilenmektedir.

Bu hizmet ABD'nin dışındaki diğer hastanelere benzer olsa da buradaki odalarda bulundaki teçhizatlar sayılamayacak kadar çoktur. Diğer tüm sağlık kurumları için de erişilebilir durumdadır. Burada bulunan tüm hastaların sağlık durumu itibarıyla hastayla birlikte sadece iki refakatçiye izin verilmektedir. Ayrıca içeride cep telefonlarının verilebileceği rahatsızlıktan dolayı çalıştırılması yasaktır.

Buna rağmen rahmetli Abdullah'ın hastalığı artıp tümör beyninin her tarafına yayılıp komaya girerek durumu ağırlaşınca, doktor ve hemşireler 8 kişilik ailenin tüm fertlerinin aynı anda gelip ziyaret etmesine müsaade etti. Oturmamız için sandalyeler de getirdiler. Vedalaşmamız için uygun ortamı sağlayacak su, meyve suyu vb. getirmek de istediler. O an ki psikolojik durumumuzu gözeterek kapıyı ve perdeleri kapattılar, odada herhangi bir işlem yapmadan önce bizden müsaade istemeye başladılar ki normalde Abdullah'a (Allah rahmet eylesin) herhangi bir tıbbi müdahale yapacaklarında odadan çıkmamızı isterlerdi.

Doğruyu söylemek gerekirse biz de bu konuda ideal bir aileydik; tedavi süreci boyunca tıbbi ve genel talimatlara uyduk, rahatsızlık verebilecek davranışlardan kaçındık. Tedavi ekibiyle olağanüstü bir yardımlaşmanın içindeydik.

Bu bölümdeki hemşirelerin; çoğu zaman tek başlarına kusursuzca bu hizmeti sunabilecek derecede tecrübeli hemşireler arasından özel seçilmiş olduklarını söylemeye değer buluyorum.

2. ve 1. Basamak (Orta ve Normal Düzey) Yoğun Bakım Odaları

Hastanenin sekizinci bölümünün güney kısmı Nöroşirurji 2. basamak yoğun bakım odaları için ayrılmıştır. Hasta 3. basamak yoğun bakım odalarında tedavisini bitirince normal odalara almadan önce bu odalara sevk edilmektedir. Bu odalarda da hastanın hastalık durumuna uygun yetkin uzman tedavi ekibi bulunmaktadır. Tıbbi kontroller 3. basamak yoğun bakım odalarında 2 saatte bir yapılırken burada 4 saatte bir yapılmaktadır. Tıbbi cihazlar, bölümün ortasında bulunan hemşireler odasına bağlı olduğundan verileri anlık izleyebilmektedirler. Hastanenin normal odalarında ise 8 saatte bir kontroller yapılmaktadır.

Gerçek Doğumu Bir Sms İle İletmek ²⁶⁵

Bu benim için ayrıcalıklı bir mesajdır. Allah'ın hak vaadi ve rahmeti ile Hamd Köşkü'ne nail olmakla sonuçlandığı için aslen yeni ve hakiki bir doğum haberini içeren bir vefat haberidir.

Bu hikâye sevgili Abdullah'ın (Allah rahmet eylesin) tertemiz ruhunun bedeninden 2014 yılı Eylül'ün 27'sinin erken saatlerinde ayrıldığında başlamıştır.

Tüm aile fertleri olarak son nefesini verinceye kadar gece boyunca yanında kaldık. Onun bu genç yaşta ölmesine -her halde Allaha hamd olsun- karşı duyduğumuz üzüntüden dolayı teslim olan ruhuyla beraber bizim de ruhumuz teslim oluyordu neredeyse.

Takdir-i ilahî gerçekleşikten sonra -ki onun hükmünü geri çevirecek yoktur- aile fertlerinden Abdullah'ın ölüm haberini kimseye söylememelerini istedim. Çünkü ölüm haberini bildireceğim bu mesajı, nezdimizdeki değerine layık bir şekilde yazmak istedim ve sıradan bir mesaj olsun istemedim. Zira Abdullah bizim için bir başkadır.

Abdullah gerçekten ona ve bizim gözümüzdeki değerine yakışacak bir ölüm haberini hak ediyordu. Hemen birkaç dakikalığına bekleme odasına yalnız olarak oturup Allah'ın bana ilham ettiği üzere o anki duygularımı da hepimizin duygularını da yazıp en büyük ağabeyim Nasır'a gönderdim ki o da böylece aile yakınlarına ve tanıdıklara haber versin. Ancak birkaç saat içinde sosyal medyada böylesine yayılacağını ve ses getireceğini tahmin etmemiştim, inanın o anki duygularımı aktardım. Bu mesajın sosyal medya platformlarında böylesine büyük bir şekilde yayılmasını amaçlamamıştım. Mesajın ehemmiyeti sevgili Abdullah'ın değerinden kaynaklıydı.

Yeni doğmak olarak addettiğim ölüm haberini bildirdiğim mesajın içeriği böyleydi:

“Abdullah'ın anne babası için peygamberimiz (s.a.v.) aracılığıyla müjdelendirdiği cennetteki Hamd Köşkü'ne nail olduğumuz için Rabb'ime şükürler olsun.”

Ebu Sinân demiştir ki: Oğlum Sinân'ı defnettığım zaman Ebu Talha el-Havlânî mezarın kenarında oturmuştu. Gitmek istediğimde elimi tutarak şöyle dedi: "Ey Ebu Sinan, sana müjde vereyim mi?"

Dedim ki: "Evet."

265 06/12/2015 tarihinde al-Qabas Gazetesi'nde bu yazı yayımlanmıştır.

O da şöyle dedi: “Dahhak b. Abdurrahman'ın, Ebu Musa kanalıyla bildirdiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: Kulun çocuğu öldüğü zaman Allah Meleklerle şöyle der: “Kulumun çocuğunun canını aldınız mı?”

Onlar da derler ki: “Evet”.

O da şöyle buyurur: “Onun can paresini aldınız mı?”

Onlar da: “Evet derler.”

O da şöyle der: “Kulum ne dedi?”

Melekler de: “Sana hamdetti ve istircâda bulundu.” derler.

Yüce Allah da şöyle buyurur: “Kulum için cennette bir köşk inşa edin. Adını da Hamd Köşkü koyun.”²⁶⁶

İstircânın manası “Şüphesiz biz Allâh'a aitiz ve kesinlikle biz ancak O'na döneceğiz” demektir.

Vaadi, rahmeti ve ihsanı ile Rabbimin beni ve Abdullah'ın şefkatli annesini - Rabbime olan hüsnüzannım dolayısıyla- cennetinde ağırlayacağından eminim, Abdullah için samimi bir şekilde dua eden ve feyiz dolu samimi duyguları ile bizle beraber olan bütün sevdiklerimizi ve Abdullah'ın sevdiklerini unutmayacağımıza dair söz vererek onları vadedilen Hamd Köşkü'nde ağırlayacağız.

Az önce Kuveyt saatine göre akşam beşte cumartesi gününe denk gelen mübarek Zilhicce ayının 3'ünde yüce Rabbim, Abdullah'ı ve bizi Hamd Köşkü'ne nail olmakla şereflendirdi.

Ayrıntıya girmeden sana müjdeli haberi vermek isterim. Abdullah'ın hastalık sürecinin tüm aşamalarında tedavisi -övgüme gerek yok, sizin çok iyi bildiğiniz zarif kişiliği gibi- oldukça akıcı gidiyordu. Bunun yanı sıra Rahman olan Allah'ın lütfu ve cömertliği ile Abdullah'ın günahlarını bağışlamak ve makamını yükseltmek için takdir ettiği dışında neredeyse hiç sıkıntı çekmedi. O merhametlilerin en merhametlisidir.

Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'adır.

Her türlü hal için Allah'a hamdolsun.

Hamd, musibette dahî kendisinden başkasına hamd edilmeyen Allah'a aittir.

İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn (Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah'a aidiz ve şüphesiz O'na döneceğiz).

266 Tirmizi (1021. hadis) tahric etmiştir. Albani hasen olduğunu söylemiştir.(bkz. s. 176. Aynı hadisin dokuz rivayeti bulunmaktadır.)

Veyahut Kendisi İçin Dua Eden Salih Bir “Baba”!²⁶⁷

Okuyucunun ilk başta kafası karışabilir ve başlığın dil açısından açıkça hatalı olduğunu zannedebilir. Evlat yerine baba kelimesi konmuş zannedebilir ama durum böyle değildir. Çünkü ben tam olarak bu başlıkta geçen şeyi kastettim. Beni buna iten şeyin tafsilatı şudur:

Sevgili oğlum Abdullah -Allah ona rahmet eylesin- vefat ettiğinde kendimi ona vefatından sonra vefa için ve ona olan sevgimden dolayı iyilik etmeye istekli buldum. Bunu her oturup düşündüğümde hemen aklıma peygamberimizin (s.a.v.) şu hadisi gelir: “İnsan öldüğü vakit üç şey dışında ameli kesilir: Sadaka-yı câriye, faydalanılan ilim, kendisi için dua eden salih evlat.”²⁶⁸

Ben de kendi kendime dedim: Süphânallah. Çocuğu ölen baba için neler vardır. İslâm, dünyadan salih ameli kesilmesin diye vefatından sonra babanın çocuğuna iyilik yapmasına fırsat vermiş midir, babanın ölümünden sonra evladın ona karşı olan durumu gibi?

Yüce Allah Rahman’dır, Rahîm’dır ve adaletlidir de. Hayatında iken oğlu ölmüş olan babanın, hakkını zâyi etmesi ve oğlu için acılarını dindiren ve dünyadan ameli kesilmesin, daha çok sevap kazansın diye uğraştığı herhangi bir amel yapamayan eli kolu bağlı bir hale getirmesi makul değildir. Vefat eden babanın ardından ona dua eden salih evladın durumu gibi.

Nitekim Allah adaletlidir. Elçileri apaçık delillerle göndermekten maksadı da adaleti gerçekleştirmektir. Yüce Allah’ın şu ayetinde olduğu gibi: “Andolsun ki; elbette muhakkak Biz resûllerimizi, pek açık delillerle göndermişizdir bir de (hakkı bâtıldan ayırsın diye) onlarla beraber kitapları ve insanlar (aralarındaki muâmelelerinde) adaleti ayakta tutsun diye teraziyi indirmişizdir.”²⁶⁹ Babası ölen salih evlat ile, hayatında iken oğlu ölen salih baba arasında ayırım yapmak adalet değildir. Çünkü muhakkak ki Hakk olan yüce Allah salih evlat için açtığı gibi salih baba için de kapıyı açmıştır. Zira Allah zerre ağırlığınca zulmetmez.

Bu durum zihnimde gitgide büyüdü. Oğlumun bazı arkadaşları ile bağlantılarım oluyordu, beni ziyaret ediyorlardı. Oğluma ikram için onlara ikram etme ihtiyacı hissediyordum. Onu onların arasında gördüğüm için ve onun yakınlığını hissetmek için onlarla oturmaya pek istekliydim. Ayrıca zihnime gelenlerden biri de Allah resulünün (s.a.v.) şu sözü idi: “Kişinin, babası öldükten sonra babasının sevdiklerine sılada

267 Bu makale al-Qabas Gazetesi’nin 14/12/2014 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

268 Müslim rivayet etmiştir, kitab’ul-Vasiyye, İnsanın ölümden sonra alacağı sevap babı, 1631. hadis

269 Hadid suresi 25. ayet

bulunması, iyiliğin en iyisindedir.”²⁷⁰ Sahabi Malik b. Rabîa es-Sâidî'nin (r.a.) rivâyet ettiği de böyledir. Demişti ki: Biz (bir gün) Resûlullah'ın (s.a.v.) yanında iken huzuruna Seleme oğullarından bir adam gelip “Ey Allah'ın Rasulü, anne ve babama ölümlerinden sonra da yapabileceğim iyilik kaldı mı?” dedi. “Evet, onlara dua etmek, onlar için Allah'dan mağfiret dilemek, ölümlerinden sonra (varsa) ahitlerini (vasiyetlerini) yerine getirmek, yakınlığı ancak onlar vasıtasıyla olan akrabalara sılâ-yı rahim yapmak ve (onların) arkadaşlarına ikram etmek.” buyurdu.²⁷¹

Ya ölmüş olan oğlunun sevdiğine babanın sılası ve arkadaşlarına ikramı?

Beni ve benim gibi sıkıntı çekip Rabbinin rahmetini umanları rahatlatacak cevaplar aradım. Kesin olarak inandığım gibi rahmet dini olan İslâm'ın yüceliğini gördüm. Oğlu sebebiyle yaralı babayı şaşkın ve üzgün bırakmayan, aksine sevindirip mutlu eden müjdelere buldum. Bu müjdelere sadece bazıları şunlardır:

- 1) Oğlu diri olsun ölü olsun babanın oğluna olan duasına icâbet edilir. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuş olduğu hadisinde olduğu gibi: “Üç dua vardır ki icâbet edilmelerinde şüphe yoktur: Mazlumun duası, yolcunun duası, babanın evladına duası.”²⁷² Burada babanın oğluna yaptığı duada oğlun rızıklanan bir diri olması kaydı yoktur. Hatta irtihâl ettiği duruma evlâdır. Bu yüzden baba tüm kalbiyle, ağlayan gözle, yalvaran kalple, tam bir huşuyla dua eder. Oğlunun bağışlanmasını, onu o büyük cennetlere koymasını, ölümün araya girmesinden dolayı dünya kadınlarından birisi ile evlenmediği için onun yerine hurilerle evlendirmesini ister.
- 2) Ölüye fayda veren dua sadece salih evladı için değildir. Aksine bütün Müslümanları kapsar. Şu ayette geçen dua ile bütün Müslümanların kendilerinden önce imanla geçip gitmiş kardeşlerine kıyamete kadar dua etmeleri müstehaptır: “Yine o kimseler ki; onlardan sonra (dünyaya) gelmiş (ve gelecek)lerdir de: “Ey Rabbimiz! Bizi de, bizden önce imanla geçip gitmiş olan o kardeşlerimizi de bağışla ve o iman etmiş kimseler için kalplerimiz içerisinde en ufak bir kin buldurma! Ey Rabbimiz! Şüphesiz ki Sen, (pek esirgeyen bir) Raûf'sun; (çok acıyan bir) Rahîm'sin!” demektedirler.²⁷³

270Müslim (2552. hadis) sahihinde, Buhari de el-Edeb'ul-Mufred'de (3664. hadis) rivayet etmiştir.

271Ebu Davud (5142. hadis) rivayet etmiştir. Ahmed de Müsned'inde (3664. hadis) rivayet etmiştir.

272Albânî, Sahîhu ve Daîfu Süneni İbn Mace adlı kitabında sahih olduğunu söylemiştir. Aynı manaya gelen başka sahih hadisler de var. Mesela (s.a.v): Üç dua reddolunmaz: Babanın duası, oruçlunun duası, yolcunun duası.(Beyhaki 3/345, ed-Diyâu'l-Muhtara 1/108. Albânî, es-Sahîha'da (1797) sahih olduğunu söylemiştir.)

Ayrıca (s.a.v): "Kesinlikle icabet edilen üç dua vardır: Babanın, müsafirin ve mazlumun." (Ebu Davud 1536, Müsned 4/154, Albani, es-Sahîha'da(596) sahih olduğunu söylemiştir.)

273Haşr suresi 10. ayet

Salih evlat kavramının bizzat kızı ve oğlu kapsamı dışında ölünün sevdiği herkesi; -hatta ebeveyninden biri ya da akrabası olsa bile- kapsar. İşte büyük alim Abdulaziz b. Abdullah b. Bâz hoca da -Allah ona rahmet eylesin- baba için salih evladının duasının -Müslümanların duaları da ona fayda verdiği gibi- fayda verdiği görüşündedir. Kardeşleri onun için dua ederlerse ya da onun adına sadaka verirlerse ondan faydalanır.²⁷⁴

Hadiste, akrabalık veya başka bir bağ olması gerekmeksizin ölü için salih bütün Müslümanların duası makbul olmasına rağmen sadece salih evlat lafzının zikredilmesine gelince bunu İmam Subkî şöyle açıklamıştır: “Başkalarının da duası kendisine fayda vermesine rağmen evlat lafzı ile kayıtlanmasının faydası evladı duaya teşviktir.” Yani gaye, evladı bizzat babası için dua etmeye teşviktir ki hayat, babasına dua etmekten alıkoymasın. O, babası için dua etmeye diğer insanlardan evlâdır.²⁷⁵

- 3) İnsanın insan kardeşine iyilik etmesi dinin emrettiği maruf şeylerdendir. Bazı nasların maksatlarını anlamadan zâhirine takılmak doğru değildir. Onları da böyle başka naslarla bir arada açıklarız. Mesela İmam Müslim’in rivâyet ettiği Peygamberimizin şu hadisini okuduğumuzda “Kişinin, babası öldükten sonra babasının sevdiğine sılada bulunması, iyiliğin en iyisindedir” burada iyilik yapmanın sadece çocuk için olacağını anlamamamız gerekir. Eğer böyle yapmazsak kocanın hanımının sevdiğine yaptığı iyilik ne olacak. Bakın Peygamberimiz (s.a.v.) eşi Hz. Hatice’nin arkadaşlarına ne yapıyordu, eşine vefa ve minnet için onlara nasıl ikramda bulunuyordu. Hz. Âişe’den (r.a.) gelen hadiste olduğu gibi. Demiştir ki: “Hatice’yi (r.a.) kıskandığım kadar Peygamberin (s.a.v.) hanımlarından kimseyi kıskanmadım. Üstelik onu hiç görmedim fakat Nebi (s.a.v.) onu çokça anıyordu. Kimi zaman bir koyun keser, sonra da onu parçalar, arkasından onu Hatice'nin arkadaşlarına gönderirdi. Bazen ona ‘Sanki dünyada Hatice'den başka kadın yokmuş,’ derdim de şöyle derdi: ‘O şöyle idi, böyle idi... (vasıflarını, faziletlerini sayardı) Üstelik benim ondan çocuklarım oldu.’”²⁷⁶

Bu, kocanın hanımına iyiliği ile alakalı iken ne dersin babanın oğluna iyiliğine! Yaş farkına rağmen babanın, oğlunun sevdiği ile olan beraberliği için kapı sonuna kadar açıktır. Hepsinin aralarındaki en az ortak nokta konuşma mevzusunun kaybedilenin başarıları ve onunla olan anıları olmasıdır, herkesin onun için bağışta bulunacağı hayır projelerinin tertip edilmesidir.

274Bkz. Abdulaziz b. Abdullah b. Bâz hoca efendinin resmi sitesi. Link: <http://www.binbaz.org.sa/mat/113832>

275Et-Tenvîr Şerh’ul-Câmi’ es-Sağîr, 2. cilt, s. 208

276Buhari (3818. hadis), Tirmizi (3875. hadis) ve Ahmed (Müsned’inde 26379. hadis) tahrîc etmiştir.

4) Babanın, oğlunun kendinden sonra kendisi için dua etme hakkı mahfuzdur. Oğlu kendinden önce ölen için, oğlunun vefatı, sonrasında onun için dua etme fırsatıdır. Yüce Allah çok şükür önden müjdeyi vermiştir. O sabreder ecri kendinden beklerse onu cennetteki bir köşk ile müjdelemiştir ki ismi daha önce geçtiği üzere Hamd Köşkü'dür.

İslâm'ın nimeti için Allah'a hamdolsun: Çocuk için şehitlik, ebeveyn için cennette Hamd Köşkü.

Servetin Kaynağının Keşfi: Ben Milyarderim! ²⁷⁷

İnsanları maddi durumlarına ve bankadaki servetlerine bakarak fakirler ve zenginler olarak sınıflandırmak âdet olmuştur. Hatta bir Amerikan dergisi senelik olarak dünyanın en zengin kimselerini listeler ve insanların hayallerini süsleyen servetlerinin miktarını açıklar.

Maddi anlamda zenginlik insanın temel hayallerinden biridir. Çoğu insan “gözümü yumsam ve tekrar açtığımda mallardan ve altından oluşan bir hazinenin sahibi olsam” diye hayal eder. Bazı şirketler işte bu hayali kullanmışlardır ve insanların, şansa bağlı olarak büyük meblağlar kazanmalarına dayanan piyango adında yarışmalar düzenlemişlerdir.

Ademoğlunun tabiatı açısından bu garipsenecek bir durum değildir. Peygamber’in (s.a.v.) de buyurduğu gibi: “Ademoğlunun bir vadi dolusu altını olsa ikincisini ister. Onun gözünü topraktan başkası doyurmaz. Allah tövbe edenleri bağışlar.”²⁷⁸

İnsanlar arasındaki ihtilaf ve çekişmelerin çoğu mal ve çeşitli maddi servetler için mücadele ekseninde döner. Geçmişte de ve günümüzde de birçok devletin savaşları halkın servetine olan açgözlülük ve bunun kaynaklarına egemen olma isteğinin bir neticesidir.

Oğlum Abdullah’ın hastalığı ve sonrasında vefatı bana gerçek bir piyango vurduğunu gösterdi. Üstelik bu kaybolup gidecek bir maldan ibaret de değildi. Bilakis İslâm aleminden sayıları binlere ulaşan insanların sevgi seliydi. Allah’a hamdolsun. Kimi, oğluma şifa ve rahmet için dua ediyor; kimi, malından ve vaktinden sadaka veriyordu. Bazıları onun adına hacetmişti. Bazılarıysa beni sabra, şükre ve Allah’a sığınmaya teşvik eden mesajlar gönderiyorlardı. Yine bu mesajlardan bir kısmı hastaya okunan ayet ve hadisleri içeriyor, bir kısmı da oğlumun vefatına sebep olan kanser türüne şifa olduğunu düşündükleri belirli ayetlerin okunması için tavsiyeler içeriyordu.

Bazıları daha önce tanıdığım kimseler olmamalarına rağmen hem benim hem rahmetli oğlum için hatta tüm ailem için samimi dualarda bulundular. Yaşadıklarımı evlatlarından ya da yakınlarından duyunca yaptıkları Allah rıza rızası için samimi olarak dua etmekte.

Sadece telefonuma gelen mesajlarla sınırlı kalmadı, farklı basın yayın organlarına da intikâl etti. Aynı şekilde sosyal medyada da oğlum Abdullah’ın hastalığının büyüklüğü yayıldı ve insanlar, hastalığında şifa için, vefatından sonra da

277 Bu başlığın bir kısmı al-Qabas Gazetesi’nde 15 Aralık 2015 tarihinde yayınlanmıştır.

278 Muttefekun aleyh bir hadistir. Buhari 6436, Müslim 1048

rahmet ve bağışlanması için duaya teşvik edildiler. Bunların hepsi genellikle benim isteğim ve bilgim dışında meydana geldi.

Ya Allah!

Hiçbir karşılık ve teşekkür beklemeden ve senin imtihanınla, hastalığın acılarıyla, sonra ölüm musibetiyle ve defin, taziye ve başka şeylerle boğuşurken bunların hiçbirinden senin haberdar olmayacağını bile bile sana karşı samimi ve müspet bir sevgi besleyen bu insanların hepsini sevmek başka hiçbir şeye benzemeyen hakiki bir mutluluktur.

Bütün bunların insanlara iyi muamele etmenin ve bunda Allah rızası için samimi olmanın bir neticesi olmuş olmasını yüce Allah'tan umuyorum. Çünkü insanlarla iyi geçinmeyi teşvik eden pek çok ayet-i kerîme ve hadis-i şerifin bir özeti niteliğinde olan meşhur sözde de belirtildiği gibi "Din, muameledir". Yüce Allah'ın: "Muhakkak ki Allah adaleti, ihsânı ve akrabaya yardım etmeyi emreder; hayâsızlığı, kötülüğü ve zorbalığı yasaklar. İşte Allah, aklınızı başınıza alasınız diye size böyle öğüt veriyor."²⁷⁹ sözü ile Peygamberin (s.a.v.): "İnsanlara güzel ahlâkla davran"²⁸⁰ sözü ve diğer başka ayet-i kerîmeler ve hadis-i şeriflerde işaret edildiği gibi.

Yine yüce Allah'tan bunun sebebiyle cennetlerinde yerleşeceğime dair mizanıma koyulmak üzere bir belge yazmasını niyaz ederim. Ebu'l-Esved ed-Düeli'den şöyle rivâyet edilmiştir: Medine'ye geldiğimde bir hastalık yayılmıştı. Ömer b. Hattab'la oturdum. Bir cenaze geçti. Vefat eden kişi hayırla anılmıştı. Bunun üzerine Ömer "Vacip oldu" dedi. Sonra başka bir cenaze geldi. Vefat eden kişi hayırla anılmıştı. Ömer "Vacip oldu" dedi. Sonra üçüncü bir cenaze geldi. Vefat eden kişi şerle anılmıştı. Ömer "Vacip oldu" dedi. "Ne vacip oldu ey mü'minlerin emiri?" diye sordum. "Ben Resûlullah'ın (s.a.v.) şu söylediğini söyledim: "Dört kişi bir Müslümanın iyi olduğuna dair şahitlik ederse Allah onu cennete girdirir. Biz 'Ya üç kişi?' dedik. 'Üç de olur' dedi. 'Peki iki?' dedik. 'İki de olur' dedi. Sonra bir kişinin durumunu sorduk." Dedi.²⁸¹

Bu imtihanda beni destekleyen herkese minnettarım. Öyle ki imtihan, Allah Azze ve Celle tarafından bahşedilmiş bir hediye gibi göründü. Herhangi bir ücret ödmeden sahip olduğum bir servet olduğunu gördüm. O da insanların sevgisidir. Umarım bu, Allah'ın bir kulunu sevdiği zaman insanların kalbine onun sevgisini koymasının bir işaretidir.

Hadis-i şerifte şöyle geçmiştir: "Allahu Teala bir kulu sevdiği zaman Cebrail'e 'Allah falancayı seviyor, sen de sev' diye seslenir. Bunun üzerine o kimseyi Cebrail de

279 Nahl Suresi 90. Ayet-i Kerime

280 Müsned ve Tirmizi'de geçen hadisın bir kısmı. Ahmed: 21354, Tirmizi:1987

281 Buhari:1368

sever. Gök ehline: 'Allah falancayı seviyor, onu siz de sevin' diye seslenir. Sonra da yeryüzündekilerin kalbinde ona karşı bir sevgi uyanır."²⁸²

İnsanların kalpten gelen sevgisi, insanların Rabbinin sevgisinin bir işaretidir. Bu en yüce sevgidir. Tükenmeyecek, ebedi bir sevgidir ve dünyalık hiçbir servete benzemez.

Bu yüzden ben -Allah'a hamd olsun- bu dünyada milyarderim. Bunun, ahirette de zenginlerden olacağımın bir göstergesi olmasını umarım.

Alemlerin Rabbine hamdolsun.

282 Muttefekun aleyh bir hadistir. Buhari:3209, Müslim:2637

Kabul Alametlerinden Biri ²⁸³

Rahmet Allah'ın elindedir.

Onunla kullarını müjdelir.

Onu insan ve hayvan bütün yaratılmışlara sel gibi akıtır.

Bu merhametin hepsinin toplamı, Allah'ın yüz rahmetinin yalnızca birinden ibarettir. Kullarından razı olması da Allah'ın "her şeyi kuşatmıştır" diye vafettiği bu geniş rahmetinin bir parçasıdır...

İnsanlar, cinler, hayvanlar, cansız varlıklar... Hepsi Allah'ın "her şey" ifadesine dahildir.

Belki de yüce Allah razı olacağına ve kolaylık sağlayacağına işaret eden bazı kabul alametleriyle kullarını müjdeliyordur.

Aşağıdakiler Abdullah'a Allah'ın ihsanını kolaylaştırdığını ve geniş rahmetiyle kuşattığını düşündüğüm bazı kabul alametleridir:

İlk olarak sevilen kimselerin varlığı ve insanların ona dua etmesi

Çok duanın Abdullah'a hastalığı boyunca ve vefatından sonra yardım ettiği dikkatimi çekti. Arkadaşları, ailesi ve sevdiklerinin ona dua etmesi normaldi. Fakat dikkat çekici olan husus hiç tanımadığımız insanlardan dua almamızdı. Bu, onların hayra duydukları ilgi, insan sevgileri ve acıya ortak olma isteklerinin bir sonucuydu. Abdullah'ı ya da ailesinden birini bizzat tanımadıkları için mâzur olabilirlerdi ama onlar duygulara ortak olmalarından dolayı ecir ve sevap umuyorlardı. Asaletlerinden ve içlerindeki cevherden kaynaklanan bu duyguların yanında benim, eşimin, aileden ya da sevdiklerimizden tanıdıkları kimselerin sosyal medya hesaplarına mesaj yağdırdılar. Hem çok olmaları bakımından hem de ciğerparemin hastalığı ve vefatıyla ilgilendiğim için cevap vermeye yetişemedim. Onlardan özür diliyorum ve anlayış göstereceklerini umuyorum.

Alemlerin Rabbine hamdolsun... Eksiklerden münezzehe, Rahman ve Rahîm, bağıcı çok ve kapsamlı olan Rabbimin onları eli boş döndüreceğini zannetmiyorum. Kim bilir onlardan birinin yaptığı nice ihlaslı dualar vardır ki icâbet edilir ve yeterli gelir inşaallah.

283 Bu başlık 3 makale halinde al-Qabas Gazetesi'nde 11-12-14 Ekim 2015 tarihlerinde yayınlanmıştır.

İkinci olarak; onun için sadakaların kolaylaşması

Allah'ın tevfiği sayesinde, hadis-i şeriften hareketle şifa ve rahmete sebep olacağı söylenen şey, Abdullah'a hastalığı sırasında ve vefatından sonra kolaylaştı.

"Hastalarınızı sadakayla tedavi edin."²⁸⁴ Bu güzel makale dizisinin daha önce geçen bir yerinde sadakanın belayı def etme konusunda kıymetine değinmiştik.

Ecrini ve sadaka verenlerin niyetini muhafaza etmek için ayrıntıları ve isimleri paylaşmamız uygun olmayabilir. Ancak iyi hatırladığım şey sadakaların sel gibi akmasıydı. Allah işinde galiptir.

Allah'ın yazdığı kaderden başkası olmadı. Bizim de sadaka veren kimselerin de amacı sebepleri işlemektir. Allah'a yakınlaşmak, fakirler ve muhtaçlar istifade etsin diye fiili anlamda samimi niyeti göstermekti.

Umulur ki bu sadakalar Allah'ın katında Abdullah için toplanmıştır. Çünkü onun rızası için niyet edilmişti. Bildiğimiz gibi hayır yapacak kimse için niyet farzdır. Bu da başka bir ibadettir ve Allah'a karşı samimi bir kalpten çıktuktan sonra dua gibidir. Ya ona icâbet edilir ya niyetine göre dereceleri yükseltilir ya da şeriatla belirtildiği gibi bununla günahları silinir.

Üçüncü olarak; onun için yapılan sekiz hac

Abdullah'ın Zilhicce ayının üçünde vefat etmesi ve tertemiz vücudunun Amerika'dan gelip gerekli resmi işlemler yapıldıktan sonra 7 Zilhicce'de gömülmesi de Allah'ın rahmeti ve tevfiğiyledir. Hacılar Allah'ın evine doğru yolculuklarına başlamışlardı. Allah'a hamdolsun Abdullah'ıma bağışların ve hediyelerin en güzelini yapmaları kolaylaştı. Biz talep etmediğimiz halde erkek-kadın sekiz değerli kişi onun için hac yaptılar. Hatta onlar hacdan dönene kadar bizim haberimiz bile olmadı. Belki bizim duymadığımız başkaları da vardır.

Garip gelen inceliklerden biri de taziye için gelen hacıların hac yolculukları sebebiyle defin ve taziye işlemlerine yetişemedikleri için özür dilemeleri oldu. Onlara teşekkür edip şöyle diyordum: Allah sizi mübarek kılsın. Abdullah için Zilhicce'nin yedisinde Kuveyt'te Suleybihat Kabristanı tepesinde dua etmek mi daha hayırlıdır yoksa 9 Zilhicce'de Arafat tepesinde mi? Fazilet bakımından da zaman, mekân ve durumun hususiyeti açısından da ikisi kıyaslanamaz. Hacdan dönenlerden bazıları hac kafilesinin tamamının rahmetli Abdullah'a dua ettiğini müjdeledi. Kendilerine müteşekkirim. Allah ecirlerini kabul eylesin.

284 El-Mu'cem'ul Kebir: 10196

Buna sebep olan etken Abdullah'ı tanımadan sevmeleri, asaletleri, vefaları ve hayır sevgilerinin yanında belki de Abdullah'ın kız kardeşleri arasında biricik, üniversiteden yeni mezun olmuş, gençliğinin baharında, herkesin bildiği güzel bir gidişat sahibi olduğunu fark etmeleridir. Bunu tamamen abartısız ve tarafsız olarak söylüyorum. Minnet ve hamd Allah'a aittir.

Dördüncü olarak; Allah'ın kaza ve kaderine razı olmak ve kanaat göstermek

Abdullah'ın hastalığını kabullenmesi gerçekten dikkat çekiciydi. İnşallah bu da Allah katında razı olunduğunun bir işaretidir. Amansız bir hastalığa vücudunun en hayati organında yakalandığını öğrendiği zaman Allah'ın kaza ve kaderine canı sıkılmadı, gücenmedi. Hastalığı beyninin içindeydi. Amerikan hastanesinin tüm hastalarla ilgili olarak benimsediği şeffaf yaklaşımı neticesinde hastalığının detayları ve hayatı için mevcut fırsatların sona erme ihtimali konusunda doktorların açık sözlü tavrıyla karşılaştı. Ve kısa bir zamanda kızgınlık olmaksızın gönül huzuruyla gerçeği kabullendi. Belki bu da kabul alametlerinden biridir. Allah bilir. Her halde Allah'a hamdolsun.

Beşinci olarak; tedavi ve vefat esnasında iki büyük kolaylık

Tedavisiyle ilgili kolaylığı hâlâ hatırlıyorum. Hastalığın ilk teşhisinden sonra San Francisco Üniversitesi'nde uzman bir doktora görünmesi için bir hafta geçmişti. En erken randevu buydu. En büyük kolaylıklardan biri Kuveytteki uzman doktorların binlerce Amerikan hastanesinin aksine beyin tümörü cerrahisi uzmanlığı alanında en büyük tıbbî merkezlerden biri olması sebebiyle bu hastaneyi tavsiye etmeleriydi.

Doktorlar bu hastaneyi tavsiye ettiklerinde Abdullah'ın kız kardeşinin ve - Abdullah'ın dostu olarak gördüğü- eşinin burada dış hekimliğinde intern okuduklarını bilmiyorlardı. Oraya yerleşmişlerdi ve şehri tanıyorlardı. Büyük bir derdi bize kolaylaştırdılar. Gurbetin, ev bulmanın ve hastaneye giden vasıta aramanın yükünü hafiflettiler. Bundan daha da önemlisi sahip oldukları tıbbî temelleri sayesinde doktorlarla iletişim sadece kolay olmadı; aynı zamanda tıbbî ayrıntılarıyla birlikte anlaşılır da oldu. Tıbbî ekibin ciğerparem Abdullah'a hastanede ve dışarıda yardımcı olmalarının yanında bu da kesinlikle büyük bir kolaylıktı.

Kolaylıklardan biri de hem onun sevdiklerini hem de sevdiklerinin onu incitmemesiydi. Bu tür hastalıkların tedavisinin ve etkilerinin senelerce süreceği

söyleniyordu. Ancak doktorların tecrübesine dayanarak daha uzun sürelerle hazırlanmamıza rağmen hastalığı, tedavisi ve vefatı sadece beş hafta sürdü.

Kendisi ve yakınları için hayati olan böyle bir meselede bile tavrı -mübalâğasız olarak- kolaylık ve sadeliğin bir karışımıydı. O kadar dikkat çekiciydi ki düşünen bir kimse tüm bu kolaylıkların arkasında Allah'ın olduğunu görürdü.

Hüsnü Hatimeyi Müjdeleyen Salih Rüyalar

Allah'ın tevfiikiyle gönle huzur veren şeylerden biri de rüyasında sevgili Abdullah'ı farklı ayrıntılarla olsa da güzel bir şekilde gördüğünü anlatan insanların olmasıydı. Bu konuları faydalı olacağını düşündüğüm bu güzel kitaba eklemeye karar verdim.

Rüyalar yüce Allah'ın o esnada kulun kalbine koyduğu duyular ve inançlardır. Bunların memnuniyet verenleri Allah'ın müjdeleridir, zarar verenler ise karmaşık rüyalarlardır.

Resûlullah, (s.a.v.) bazı rüyalarını ashabına anlatmak ve bu rüyaları onlar için yorumlamak konusunda istekliydi. Şöyle buyurmuştur: “Benden sonra nübüvvetten yalnızca salih rüya kalacaktır.”²⁸⁵

Yine sahih bir hadiste şöyle gelmiştir: “Kıyamet yaklaşınca Müslümanın neredeyse bütün rüyaları doğru çıkar. Rüyası en doğru çıkanınız en doğru sözlü olanınızdır. Müslümanın rüyası, peygamberliğin kırk beşte biridir. Rüya üçtür: Salih rüya ki bu Allah'tan bir müjdedir. Şeytanın üzüntü vermesi şeklindeki rüya ve insanın günlük yaşantısında zihnini meşgul eden şeylerden kaynaklanan rüya. Sizden biriniz hoşlanmadığı bir rüya görürse kalkıp namaz kılsın ve o rüyayı insanlara anlatmasın.”²⁸⁶ Rüyanın doğru çıkmasının sahibi için bir nimet olduğu anlaşılıyor. Bu yüzden de nübüvvetten bir parça olarak vasıflandırılmıştır. Çünkü rüya gayba ait bir şeyi haber verir ve bu, peygamberlere nasip olan bir şeydir.

Kastedilen salih rüyanın bir müjdecisi olduğu, hayır ya da şer şeklinde gerçekleşme anlamında olmadığı görülüyor. Bunun birkaç sebebi vardır:

İlk olarak: Hadiste bunların hayrı müjdeleyen müjdeciler olduğu haber verilmektedir. Buna binaen tabir ehli kimselerin çoğu bunun müjde ya da uyarı olduğunu söylemiştir. Ancak bu konuda ihtilaf vardır. Şöyle ki, uyarı müjdenin zıttıdır. Bu yüzden hadiste “müjdeciler ve hayrın habercileri” olarak vasfedilen salih rüya, tam tersi anlama gelecek şekilde “şerrin habercileri” olarak yorumlanamaz diyenler de olmuştur.

İkinci olarak: “Nübüvvetin müjdecilerinden sadece Müslümanın gördüğü ya da ona gösterilen salih rüya kalır”²⁸⁷ hadisindeki ‘gösterilen’ ifadesi bu rüyanın hayrı müjdeleyen anlamında olduğunun delilidir.

Üçüncü olarak: Rüyanın gerçekleşmesi kafir için de Müslüman için de söz konusu olabilir. Bunun örnekleri Kur'an'da ve hadislerde gelmiştir. En meşhuru Yusuf

285 Ebu Davud:5017

286 Müslim: 2263

287 Müslim:479 (İbn Abbas hadisinden)

Suresi'nde gelen Mısır melikinin kafir olmasına rağmen gördüğü rüyadır: “Kral dedi ki: Rüyamda yedi arık ineğin yedi semiz ineği yediğini gördüm. Ayrıca yedi yeşil ve bir o kadar da kuru başak gördüm. Efendiler! Eğer rüya yorumluyorsanız, bu rüyamı da bana yorumlayın.”²⁸⁸

Nübüvvetten müjdeciler kalmıştır, en önemlisi salih rüyadır

Bu rüya nübüvvetten bir parçadır. Sahih hadiste şöyle gelmiştir: “Nübüvvetten sadece müjdeleyiciler kalacaktır. ‘Müjdeleyiciler nedir?’ diye sordular. ‘Kişinin gördüğü ya da ona gösterilen salih rüyalardır’ dedi.”

Şüphe yok ki mü'min salih rüya ile müjde alır. Fakat ona dayanarak amelde tembellik edemez. Başarı ve tevfik sebeplerine sarılmayı bırakamaz. Hayrı talep etmede ve şerri def etmede ciddiyetle çaba sarf etmesi gerekir. Allah'a güvenmekle birlikte tedbir amaçlı önlemler alabilir. Rüya gerçek olabilir fakat tabir eden kimse hata etmiş olabilir. Bu yorumun üzerine bir şey bina etmek gerekmez. Aynı zamanda bilinmelidir ki tabir zan ve içtihattır. Doğru da olabilir fakat kesin bilgi değildir. Onunla aldanmamak gerekir. Allah en doğrusunu bilir. İmam Mâlik şöyle demiştir: “Rüya mutlu eder, zarar vermez.”

Allah sana merhamet etsin Abdullah. Sevdiklerimizin senin güzel hallerini gördükleri rüyaları bize müjde oldu.

Sahih-i Buhârî Muhtasarı Şerhu Menâr'il Kâri'de Resûlullah'ın (s.a.v.) “Sizden biri hoşuna giden bir rüya görürse bu Allah'tandır. Allah'a hamdetsin.” sözü hakkında şöyle gelmiştir: Yani bunun için şükretsün. Çünkü rüya onu bir nimetle müjdeler. Sevdiği ve güvendiği kişiye “onu anlatsın”. Ebu Katade Resûlullah'tan (s.a.v.) rüyayla ilgili şöyle rivâyet etmiştir: “Güzel bir rüya görürse onunla sevin. Sevdiği kişiden başkasına anlatmasın.”²⁸⁹

Rüyada Peygamberin (s.a.v.) Görülmesi

Sahih hadisler rüyada Peygamberin (s.a.v.) -özellikle de iyilik ehli kimseler tarafından- görülebileceğine delâlet etmektedir. Şeytanın Peygamberin (s.a.v.) kılığına girmesi mümkün değildir. Bu hadiste de söylendiği gibi: “Kim beni rüyasında görmüşse gerçekten görmüş demektir. Çünkü şeytan benim kılığımaya giremez.”²⁹⁰

288 Yusuf Suresi 43. Ayet-i Kerime

289 Buhari:6994

290 Müslim: 2261

Rüyada yüce Allah'ın Görülebilmesi

Şeyhülislâm İbn Teymiyye şöyle demiştir: “İnsan rüyada Rabbini görüp onunla konuşabilir. Bu, rüyada gerçektir. Ancak Allah'ın bizzat rüyada görüldüğü gibi olduğuna inanmak caiz değildir. Başkalarının gördükleriyle benzer olmak zorunda değildir. Fakat görülen suretin Rabbine olan inancına uygun ve benzer olması gerekir. İmanı ve itikadı buna mutabıksa görülen ve duyulan şeyler benzer olur. Ancak böyle değilse tam aksi olur.”²⁹¹

İmam Ahmed ve başkaları Peygamberin (s.a.v.), Rabbini rüyasında en güzel surette gördüğünü rivâyet etmiş ve şöyle anlatmışlardır: Resûlullah (s.a.v.) hoş bir halde ashabının yanına çıktı. Yüzü parlıyordu. “Ey Allah'ın Rasulü! Seni çok hoş bir halde yüzün parlak görüyoruz,” dedik. Şöyle söyledi: “Nasıl olmasın ki. Rabbim gece bana en güzel surette geldi ve ‘Ey Muhammed’ dedi. ‘Buyur ey Rabbim, emrindeyim!’ dedim. ‘Mele-i A'lanın nelerde yarıştıklarını biliyor musun?’ dedi. ‘Bilmiyorum Rabbim’ dedim. Bunu iki kere ya da üç kere söyledi.

Elini omuzlarımın arasına koydu. Hatta onun serinliğini göğüslerimde hissettim. Derken göklerde ve yerde olanlar bana tecelli etti. Sonra ‘Aynı şekilde biz İbrahim'e göklerin ve yerin melekutunu görüp kavrama imkânı veriyorduk’ ayetini okudu. ‘Ey Muhammed! Mele-i A'la nelerde yarışır biliyor musun?’ dedi. ‘Keffaretlerde’ dedim. ‘Keffaretler nelerdir?’ dedi. ‘Yaya olarak cemaatlere gitmek, namazdan sonra mescitte oturmak, şiddetli soğuklarda abdesti tam almaktır’ dedim. ‘Kim bunlara devam ederse hayır üzere yaşar, hayır üzere ölür, günah mevzuunda da annesinden doğduğu gündeki gibi olur. Dereceler ise güzel söz, selamı yaymak, yemek yedirmek, insanlar uyurken gece namaz kılmaktır.’ dedi.

Sonra tekrar: ‘Ey Muhammed! Namaz kıldığın vakit şunu oku: Allah'ım! Senden hayırları yapmayı, kötü şeyleri terk etmeyi, miskinleri sevmeyi ve beni bağışlamayı talep ediyorum! Kullarına bir fitne arzu edersen, beni fitneye düşmeden, yanına al!’²⁹²

Değerli okuyucuya rüya ile ilgili önemli başlıkları sunduğumuz bu konuyu burada bitiriyoruz. Ayrıntı isteyenleri köklü mirasımızdan faydalanabilmek için İslâm kütüphanelerine yönelmelerini tavsiye ediyoruz.

291 Beyanu Telbis'il Cehmiyye(73/1)

292 Ahmed:16621, Tirmizi:3223

Salih Amellerin Ölüye Bağışlanmasının Meşruiyeti Hususunda İslâm'ın Yüceliği²⁹³

Anne babasından birini ya da her ikisini ihmal ettiği için vefatlarından sonra onlar için iyilik yapmak isteyen çok insan vardır!

Pek çoğu için de sevdiği birisi vefat etmiştir; arkadaş, çocuk ya da başka biri... Dünyada onu ihmal etmesinin yerine geçsin diye ya da ona genel manada bir iyilik yapma isteğinden dolayı ahiretine faydası olacak şeyler yapmak ister.

Yüce dinimiz İslâm bu meseleyi çözümsüz bırakmamıştır. Hikmet sahibi, her şeyden haberdar olan ve ölü ya da diri olsun kullarına karşı merhametli olan bir Rabbin diniyen nasıl çözümsüz bırakabilir ki?

İslâm insanın kardeşine bu dünyadayken iyilik yapması için bazı yollar açmıştır. Güzel davranışlarda bulunması, haberi yokken ona dua etmesi, hastayken ziyaret etmesi, kendisi için istediğini onun için de istemesi, hak üzereyse ona yardım etmesi, hak üzere değilse ona mâni olması, minnet altında bırakmadan ve eziyet etmeden iyilik yapması, ondan bir eziyet gördüğünde sabretmesi, bir hatasından döndüğünde bağışlaması ve sayılması mümkün olmayan başka iyilikler...

Yine yüce İslâm, vefakâr kimsenin vefat eden kardeşi için iyilik yapabilme umudunu boşa çıkarmamıştır. Dünyadaki ameli bittiği zaman ona dua etmeye teşvik etmiş ve akrabası ya da başka biri de olsa Allah rızası için ve şer'î ölçülere uygun olduğu sürece bazı salih amelleri vefat eden kardeşine bağışlamayı uygun görmüştür.

Allahu Teâlâ'nın şöyle buyurduğu gibi: "Bunların ardından gelenler de 'Ey Rabbimiz' derler, 'Bizi ve bizden önceki iman etmiş kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde iman edenlere karşı kötü bir düşünce ve duyguya yer bırakma. Rabbimiz! Kuşkusuz sen çok şefkatlisin, çok merhametlisin.'"^{294 295}

Bu ayet ümmetin öncesiyle sonrası ve farklı nesilleri arasında bir dayanışma ve birliğin olduğuna delalet eder. Aynı zamanda sahabenin (r.a.) hepsini sevmeye ve onları imanda bizi geçmiş kardeşlerimiz olarak görmeye işaret eder. Onların hayrı için ve kalplerimizin bir mü'mine karşı besleyecekleri kin ve haset gibi hastalıklardan korunması için dua etmeye teşvik eder.

Buhârî ve Müslim'de İbn Abbas'tan (r.a.) şöyle gelmiştir: Bir adam Resûlullah'a (s.a.v.) gelerek "Ey Allah'ın Resulü! Annem bir ay oruç borcu varken vefat etti. Ben

293 Bu makalenin bir bölümü al-Qabas Gazetesi'nde 7 Aralık 2014'te yayınlanmıştır.

294 Haşr Suresi 10. Ayet-i Kerime

295 Vehbe Zuhayli, et-Tefsir'ul-Münir fi'l-Akideti ve's-Şer'ati ve'l-Menhec, Şam: Dar'ul-Fikr'ül-Muasır, ikinci baskı, H:1418, s. 85, 28. hadis

kaza edeyim mi?” dedi. Resûlullah (s.a.v.): “Evet. Allah’a olan borç, yerine getirilmeye en layık olandır” dedi.²⁹⁶

Hazreti Aişe’den (r.a.) rivâyetle Resûlullah (s.a.v.) şöyle demiştir: “Kim oruç borcuyla ölürse velisi onun yerine tutsun.”²⁹⁷

Büreyde (r.a.) şöyle demiştir: “Resûlullah)’ın (s.a.v.) yanında oturuyordum. Bir kadın gelerek ‘Ben anneme bir cariyeyi sadaka olarak vermiştim. Şimdi annem öldü’ dedi. Resûlullah (s.a.v.) ‘Ecrini mutlaka alacaksın. Miras yoluyla cariyeye sana geri gelecek’ buyurdu. Kadın ‘Ey Allah’ın Resulü annemin bir aylık oruç borcu vardı, onun yerine tutabilir miyim?’ diye sordu. ‘Annenin yerine tut!’ dedi. Kadın ‘Ey Allah’ın Resulü! Annem hiç haccetmedi, onun yerine hac yapabilir miyim?’ diye sordu Resûlullah (s.a.v.) ‘Evet, onun yerine haccet’ buyurdu.”²⁹⁸

İbn Kayyim el-Cevziyye İslâm’ın bu konudaki iznini ölümlerin ruhlarının dirilerin çabasından faydalanmasını anlatırken iki maddeyle özetlemiştir. Fakihlerle hadis ve tefsir ehli arasında bu ikisiyle ilgili icma vardır. İlki: Ölünün hayatında sebep olduğu şeydir. Diğer: Müslümanların onun için dua ve istiğfar etmesi, sadaka vermesi ve hac yapmasıdır. Ancak yapılan şeyden bağış sevabı mı yoksa amelin sevabı mı ulaşır, bu tartışmalıdır. Cumhura göre bizzat amelin sevabı ulaşır. Bazı Hanefîlere göre bağış sevabı ulaşır. Namaz, oruç, Kur’an tilâveti ve zikir gibi bedenî ibadetler konusunda ihtilaf etmişlerdir.²⁹⁹

İmam Karâfî amelleri; ittifakla sevabı başkasına ulaşanlar, ittifakla sevabı başkasına ulaşmayanlar ve ulaşip ulaşmayacağı ihtilafli olmaları bakımından üç gruba ayırmıştır:

İlk kısım: Allah’ın sevabını, yapan kişiyle kısıtladığı ve başkasına aktarılmasının mümkün olmadığı insanların ittifak ettikleri şeyler. İman, tevhid, Allah’a saygı gibi. Namaz konusunda da icma olduğu söylenir. Şâfiî mezhebinde namazla ilgili bir ihtilaf varsa da bunun icmadan sonra olduğu söylenir.

İkinci kısım: Allahu Teâlâ’nın ölüye sevabının aktarılmasına izin verdiği insanların ittifak ettiği şeyler. Dua ve köle azadı ya da sadaka gibi mali ibadetler.

Üçüncü kısım: Oruç, hac, Kur’an tilâveti gibi sevabının ulaşip ulaşmayacağı ihtilafli olanlar. Mâlikî mezhebinde, yapılan amelin sevabı ulaşmaz denmiştir. Şâfiî mezhebine

296 Buhari: 1953, Müslim: 1148

297 Buhari: 1952, Müslim: 1147

298 Buhari Savm Kitabı’nda ‘Oruç Borcuyla Ölen Kimse’ babında 1816 numarayla, Müslim Oruç Kitabı’nda ‘Ölünün Yerine Oruç Kaza Etmek’ babında 1935 numarayla rivayet etmiştir.

299 er-Ruhu fi’l-Kelam ala Ervahil-Emvat ve’l Ahya’ bi’d-Delaili mine’l-Kitabi ve’s-Sünneti, Daru’l Kütübü’l İlmiyye, Beyrut, s. 117

göre de sadece tilâvet için böyledir. Ahmed b. Hanbel ve Ebu Hanife sevabı ulaşır demiştir. Şâfiî mezhebinde bu hac için daha doğrudur.³⁰⁰

Sözün özü: Hac, umre, istiğfar, oruç, sadaka, dua, Kur'an tilâveti, köle azat etme gibi amellerin sevabını bağışlamanın meşruiyetinde -bazı ameller için yukarıda geçtiği gibi- fakihler arasında ihtilaf vardır.

Allah, Abdullah'la Hamd Köşkü'ne olan yolculuğumda bu büyük nimetlerin ne kadar kıymetli olduğunu anlamamı nasip etti. Akrabalarının ve sevenlerinin bağışları sebebiyle oğlumun vefatı salih amellerden faydalanmasının son bulması anlamına gelmedi. Allah'a hamdolsun seven kimselerin sayıları çoktu. Abdullah -Allah rahmet eylesin- arefe gününün hemen öncesinde vefat etti. Dolayısıyla bazıları onun için hac yapabildiler. Bizim herhangi bir talebimiz olmamıştı. Fakat onları buna sevk eden, hayra olan sevgileri ve Abdullah'a olan hüzünleriydi. Kendileri ihtiyaç içinde de olsalar onu kendilerine tercih ettiler. Abdullah'a ve bana gösterilen bu büyük lütuf için son derece minnettarım. Bunu, dualarıyla birlikte en değerli hacı hediyesi olarak görüyorum. Buna ek olarak pek çok insandan umre bağışları, hatimler, sadakalar ve mescid, su kuyusu, artezyen kuyusu, su arıtma istasyonları gibi hayır faaliyetleri de oldu. Ve yine ailesi, akrabaları ve vefakâr dostları tarafından yapılan Suriyeli mülteci ailelere yardım kampanyası, fakirlere kurbanlık dağıtımı...

Yüce Allah'tan haclarını ve salih amellerini kabul etmesini, sevaplarını onların ve Abdullah'ın mizanına koymasını ve lütfu ve merhametiyle Müslümanların ölmüşlerini bağışlamasını niyaz ederim. O, merhametlilerin en merhametlisidir.

300 Envar'ul buruk fi Envai'l Furuk, Alem'ul Kütüb, baskı numarasız ve tarihsiz, 3.cilt, s. 221. Ayrıca bkz: Ebu Muâz Zâfir b. Hasan Âl-i Ceb'an, el-Beyyinâtu fi Hükmi İhdai Sevab'il A'mali li'l-Emvat, Sayd'u-Fevaid sitesinde yayınlanmış bir araştırmadır. Şu linkten ind irilebilir:
<http://www.saaaid.net/book/open.php?cat=4&book=4634>

Kabirdekilere Nasıl Mutluluk Bahşebiliriz?³⁰¹

Kabirdekilerin kendilerini ziyaret edenleri hissettiklerine dair delil çoktur. Sözelimi bunlardan birisi Buhârî'nin, Sahih'inde rivâyet ettiği şu hadistir:³⁰² Nâfi'den gelen hadise göre İbn Ömer (r.a.) kendisine şöyle haber vermiştir: "Peygamberimiz (s.a.v.) Bedir'de kuyuya atılan müşriklerin cesetlerine bakarak şöyle buyurdu: 'Rabbimiz'in size vaat ettiğini hak olarak buldunuz (değil mi)?' Peygamberimize (s.a.v.) 'Ölümlere mi hitap ediyorsun?' diye soruldu. O da 'Siz onlardan daha iyi duyuyor değilsiniz. Ancak cevap veremiyorlar.' buyurdu. Aynı şekilde İbn-i Abdilberr'in, İbn-i Abbas'a ulaşan senediyle Peygamberimizden (s.a.v.) rivâyet ettiği hadis de böyledir: "Kim dünyada iken tanıdığı mümin kardeşinin kabrini ziyaret edip selam verirse, o da onu tanıyıp selam verir."³⁰³ Peygamberimizden (s.a.v.) rivâyet edilen başka bir hadis de böyledir: "Kul kabre konulup da arkadaş ve yakını geri dönüp gittiklerinde elbette onların ayakbalarının seslerini işitir..."³⁰⁴

Peygamberimiz (s.a.v.) kabirleri ziyaret edenlere ne diyeceklerini öğretiyordu: "Esselâmu Aleykum (Selâm olsun size), ey bu diyarın mü'min ve Müslüman olan halkı! Bizler de inşallah (size) katılacağız."³⁰⁵

İmam el-İzz b. Abdusselâm -Fetâvâ'sında- bununla ölünlün, ziyaretçilerini bileceğine delil getirmiştir: "Zâhir olan ölünlün ziyaretçiyi bilmesidir. Çünkü biz onlara selam vermekle emrolunduk. Şeriat, duymayana hitap etmeyi emretmez." İbn-i Kayyim ise Selefin bu hususta icma ettiği, onlardan gelen mütevatir haberlere göre de ölünlün kendini ziyaret eden diriyi bilip onun sebebiyle sevindiği görüşündedir.³⁰⁶

Ama bu, ölünlün etrafında olan her şeyi duyduğu hususunda icma olduğu manasına gelmez. Bu gaybî bir mesele olduğundan sağlam rivâyetleri aşmamamız gerekir. Mesela fark ediyoruz ki zikrettiğimiz rivâyetler, ölümlerin ziyaretçilerini fark etmeleri ve selama karşılık vermeleri üzerinde bir şeyi ispat etmiyor. Ziyaretçilerin her dediği şeyi de ölümlerin duyduğuna kesin gözle bakılamaz.

301 Bu makale, al-Qabas Gazetesi'nin 07/06/2015 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

302 Sahih-i Buhari: 1370. hadis

303 İstizkar, İbn-i Abdilberr, 1/185, el-Kutub el-İlmiyye yayınevi, Beyrut, 1.baskı, h. 1421 – m. 2000

304 Buhari (1374. hadis) ve Müslim (2870. hadis) tahrîç etmişlerdir.

305 Müslim (975. hadis) tahrîç etmiştir.

306 Er-Rûh, İbn-i Kayyim, s.5

İbn'ul-Kayyim, er-Rûh adlı kitabında kabirdekilerin, sevdiklerinin kendilerini ziyaret etmeleriyle mutlu olduklarını anlatan bir kıssa aktarmıştır ki bunda, daha önce zikredilenle arasında bir çelişki görmedim. Şöyle demiştir: Osman b. Sevde et-Tafâvî'den rivâyet edilir ki annesi abidlerdendir, kendisine de rahibe denirdi. (Kadının) Ölümü yaklaşınca başını havaya kaldırdı ve "Ey benim her şeyim olan Allah'ım, ey hayatımda iken de hayatımdan sonrası için de kendisine dayandığım, beni ölürlen yardımsız bırakma, beni kabrimde yalnız bırakma." dedi. (Osman) dedi ki "(Kadıncağız) vefat etti". Ben de (Osman) her cuma kabrine gider; onun için dua eder, kabirdekiler ve onun için istiğfar ederdim. Bir gün onu rüyamda gördüm. Ona dedim ki "Anacığım, nasılsın?" "Oğulcuğum, ölüm gerçekten şiddetli bir sıkıntıdır. Allah'a hamd olsun, şimdi ben diriliş gününe kadar o reyhân kokularının hissedildiği, ince ve kalın ipekli yastıkların bulunduğu hamedilecek bir berzahtayım." Dedim ki "Peki bir ihtiyacın var mı?" O da "Evet, daha önce yaptığın gibi bizi ziyarete devam et. Cuma günleri ailenin yanından çıkıp gelişinden dolayı elbette seviniyorum. Bana deniyor ki 'Ey Rahibe! İşte bu gelen oğlundur.' Böylece bununla hem ben hem de diğer ölüler seviniyoruz."

Okur kardeşlerim ve bacılarım, ölülerinizi kabir ziyaretinde bulunup onları sevindirmekten mahrum etmeyin. Bunda onlar için sadece yakınlık ve mutluluk bulunmuyor. Aksine bunda size dünyanın son bulacağına ve er geç sevdiklerimizden ayrılacağımıza dair bir ders ve hatırlatma vardır. Allah ömürlerinizi uzatsın ve sevdiklerinizden mahrum etmesin.

Bana gelince, Allah'a hamdolsun size bu nasihati sunmadan önce kendimi buna alıştırmıştım. Peygamberimizin sünnet-i seniyyesi olan cenazeye eşlik etmeyi, defni ve sahibine duayı tatbik eder etmez sevgili Abdullah'ın yanına gittim ve ona selam verdim. Onu Hamd Köşkü'ne bir komşunun ya da bir sevgilinin gelişiyile müjdeleyip onun için dua ettim. Sonra annem ve babamın yanına gittim, onlara selam verdim ve onlar için kolayıma gelen duayı yaptım. Umarım o ikisi için, küçüklüğümden beri benim üzerimdeki ihsanları için küçük bir karşılık vermiş olurum.

Allah'ım bizleri, hepsiyle beraber Hamd Köşkü'nde bir araya getir. Vaadin de haktır, sen de Hak'sın.

Cennet "Sadece Huri" Değil!³⁰⁷

307 Bu makale, al-Qabas Gazetesi'nin 12/04/2015 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

Neredeyse bazıları, cennet nimetlerinin sadece hurilerden ibaret olduğunu düşünüyor. Bunun, nimetleri, sadece hissî ve şehevî olarak daraltan bir görüş olması bir yana salih mümin hanımların psikolojisini gözetmemekte. Bu görüş cenneti sadece erkekler için bir nimetmiş gibi tasvir ediyor!

Gerçek şu ki cennette, hamd köşkleri vesair bulunması ile beraber, içinde evvela manevi nimetler var ki kıymeti hissî nimetlerini geçebilir. Ki bu erkek için de kadın için de eşit olarak vardır. Bunlar odaklanılan az olan nimetlerdir. Mesela bunlardan bazıları şunlardır:

1. Cennette onlara ne bir korku vardır ne de onlar mahzun olurlar. Yani emniyet ve mutluluk nimetleriyle daimî ve ebedî nimetlenirler. Mahlukların dünyada en çok özlem duydukları nimetlerin en mühimlerindenidir. Mesela yüce Allah'ın şu sözüne bak: "Haydi, girin cennete. Size korku yok. Siz üzülecek de değilsiniz."³⁰⁸
2. Cennettekiler, aileleriyle ve sevdikleriyle birlikte güzel arkadaşlık nimetine nail olacaklar: "Tahtlar üzerinde kurulan ve karşı karşıya bulunan kardeşler halindeyken..." Kalplerinden kin, nefret ve düşmanlık sökülüp çıkarıldıktan sonradır ki bu da en büyük nimetlerdendir. Yüce Allah şöyle buyuruyor: "Biz onların (dünyada) kalplerinde kinden ne vardysa (daha cennete girmeden evvel) söküp çıkarmışızdır."³⁰⁹
3. Cennettekilerin yanına salih olan zürriyetleri de katılacaktır. Çoğumuz öldükten sonra çocuklarımızla karşılaşmamaktan korkarız. Ama yüce Allah cennette onlarla beraber olacağımız hususunda bizi mutmain ediyor. Bu Allah'ın izniyle ve iman şartıyla olacak. Yüce Allah'ın buyurduğu gibi: "İman eden ve nesilleri de iman hususunda kendilerinin yoluna uyanlar var ya, biz onların nesillerini kendilerine kattık. Bununla beraber onların amellerinden hiçbir şey eksiltmedik..."³¹⁰
4. Cennet ehli hiçbir meşakkat ya da yorgunluk hissetmez. Bu hal üzere kalırlar. Cennetten ne çıkarılırlar ne de bununla tehdit edilirler. Yüce Allah şöyle buyuruyor: "Onlara orada hiçbir yorgunluk dokunmaz, onlar oradan çıkarılacak da değillerdir."³¹¹
5. Cennet ehli cennette kıymetli ve şerefli bir şekilde yaşayacak. Yüzlerini ne kara bir toz ne de bir zillet bürür. Bu her insanın temenni ettiği en büyük bir

308 A'râf suresi 49. ayet

309 Hicr suresi 47. ayet

310 Tûr suresi 21. ayet

311 Hicr suresi 48. ayet

nimettir, kıymetli ve şerefli bir şekilde yaşamak. Kendisi hakkında zilletten ve alçaklıktan emin olur. Yüce Allah'ın şu sözüne bak: “Güzel işler yapan o kimseler için, o en güzel şey (ve en rahat olan cennet), bir de ziyâdesi (olarak Allâh'ın cemâlini görmek) vardır. Onların yüzlerini, ne kara bir toz, ne de (üzüntü ve kötü görüntü gibi) bir alçaklık (eseri) bürüyecektir. İşte onlar cennetliklerdir ve orada ebedî kalacaklardır.”³¹²

6. Yüce Allah cennet ehline öyle bir nimet ihsan edecektir ki onu daha önce hiçbir yarattığına ihsan etmemiştir. Bu, önceki bütün nimetlerin üzerindedir. Bu da cennette yüce Allah'ın cemalini görmektir. Sahabe, ehl-i sünnet ve ehl-i ilim hepsi bu hususta icma etmiştir. Bu hususta yüce Allah'ın şu sözüne istinat etmişlerdir: “İşte o gün birtakım yüzler çok güzeldir, sevinçlidir, nurlu ve parlaktır; Rabbin(in cemâlin)e bakıcıdır!”^{313 314}

312 Yûnus suresi 26. ayet

313 Kıyamet suresi 22-23. ayetler

314 Bkz. El-Avâsim ve'l-Kavâsim: İbn-ul'Vezîr, Müessesetu'r-Risâle – Beyrut, 3. baskı: h.1415 – m.1994. İbn-i Kesîr tefsiri: 8/280, Taybe yayınevi – 2.baskı: h.1420 – m. 1999

Cennette Müslüman Kadına Büyük Bir Müjde³¹⁵

Burada, Hamd Köşkü'ndeki ve diğerlerindeki cennet nimetleri hakkında ve oradaki manevî nimetlerin nasıl diğer hissî nimetlerin üstünde olduğundan bahsedeceğiz.

Yüce Allah'ın cennet ehline vereceği hissî nimetlerden birisi de Hûri nimetidir. Bu erkeklere has bir nimettir. Ancak bu kadınlar için asla bir zulüm olmaz. Çünkü yüce Allah zerre ağırlınca dahi zulmetmez. Kadınlar -erkekler gibi- cennette hiç üzülmecekler. Çünkü Allah cennettekilerin üzülmeceğini vadedmiştir. Nitekim kadınlar hûrilerden daha güzel ve üstün olacaklar. Her bir kadın cennette sevdiği eşiyile birlikte olacaktır. Kadının dünyada birden fazla eşi olmuş olsa da seçimine göre en ahlaklısı ile birlikte olacaktır. Ümme Seleme (r.a.) hadisi bunların hepsine delildir. Bir vakit peygamberimize (s.a.v.) sormuştu: "Ya Resûlullah! Dünyadaki kadınlar mı, yoksa cennetteki hûriler mi daha üstündür?" diye sorar. Resûlullah (s.a.v.) "Dünyadaki kadınlar daha üstündür. Üstünlükleri, yüzün astara üstünlüğü gibidir." diye cevap verir. Ümmü Seleme, "Niçin?" deyince O, şöyle cevap verir; "Dünyadaki kadınlar namaz kıldıkları, oruç tuttıkları ve birçok ibadetlerde buldukları için Allah yüzlerini nurlandırır. Üstlerine ipek giydirir, renkleri beyaz, giysileri yeşil, süsleri sarı, buhurlukları inciden, tarakları altındandır. Derler ki 'Biz ebediyiz hiç ölmeyiz. Biz nimet içerisinde olanlarız, ebediyyen sefalet çekmeyiz. Biz kalanlarız, asla göçüp gitmeyiz. Biz hoşnut olanlarız, ebediyyen kızmayız. Ne mutlu kendisi için olduğumuza ve bizim olana.'" Dedim ki "Ey Allah'ın resulü, bizden bir kadın iki, üç ya da dört kişiyle evlenmiştir. Sonra da ölüp kadın da evlendikleri de cennete girmişlerdir. Bu kadının eşi kim olacak?" Dedi ki "Ey Ümmü Seleme, ahlakı en güzel olanı seçip şöyle der: 'Ya Rabbi, bu, dünya yurdunda iken benimle birlikte olanların en güzel ahlaklısı idi. Bu yüzden beni onunla evlendir.'" Ey Ümmü Seleme, güzel ahlak dünya ve ahiret hayrına vesile oldu.³¹⁶

Kadın olsun erkek olsun cennet ehline ne mutlu. Allah bizi de cennet ehlinden eylesin ve altından nehirler akan köşklerine yerleştirsin. Beni, Abdullah'ı ve annesini rahmeti ve ihsanı ile Hamd Köşkü'nde vadedtiğine ulaştırısın. Sanki ben onu, Rabbime, gücüne, kuvvetine olan hüsnüzannımla gözümle görüyorum. Çünkü Hamd Köşkü O'nun mülkünden zerre ağırlığınca dahi bir şey azaltmaz asla. O zengindir, çokça karşılıksız verendir, nimet ve rızık verendir, cömerttir, gücü yetendir, yücedir, her şeye gücü yeter.

315 Bu makale, al-Qabas Gazetesi'nin 03/05/2015 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

316 Ahmed, Müsnedinde (27334. hadis), Taberânî, Mu'cem-i Kebir ve Mu'cem-i Evsatında (3141. hadis) tahrîc etmiştir, lafız ona aittir.

Elbette bu sıfatlara sahip olan bir şey vadetmişse -Hamd Köşkü olsun başka bir şey olsun- vaadini yerine getirir! “Söz bakımından (qîlen) Allâh’tan daha doğru kim olabilir?”³¹⁷ Aynı surede daha önce geçen bir ayette de: “Söz bakımından (hadîsen) Allâh’tan daha doğru kim olabilir?”³¹⁸

(qîlen) ve (hadîsen) tabirleri arasındaki farka gelince bundan, sevgili Abdullah ile Hamd Köşkü’ne yaptığımız yolculuğun başka bir istasyonunda bahsetmiştik.

317Nisa suresi 122. ayet

318Nisa suresi 87. ayet

Huzura Kavuşmuş Can: Huzura Eren Kişi ³¹⁹

Ölüm haberlerini verirken çoğunlukla bu ayeti dile getiririz: “Ey emin ve tatmin olmuş nefis (ruh)! Rızı olduğun, rızaya eriştiğin halde Rabbine dön. (Sâlih) kullarımın arasına gir. Gir cennetime.” -Fecr Suresi³²⁰ Dolayısıyla insanlar hem kendilerinin hem de ölen yakınlarının ayette zikredildiği gibi huzura kavuşmuş ve rabbini hoşnut etmiş kimselerden olmak isterler.

Ne hikmetse “keşke (ahiret) hayatım için daha önce bir şeyler yapmış olsaydım” diye söyleyen gevşeklik etmiş kimseyi zikreden ayetten hemen sonra, huzura eren kişiyi zikretmiştir. Burada Allah, kendi kitabında vadettiği hususlara kesinlikle inanan kimselere ahirette vadettiği yüce makamı zikretmiştir. Bu, Saîd’in Katade’den aktardığı görüştür.

Katade ve el-Hasan’a göre: Allah’ın dediklerine rıza gösterip bunları tasdik etmiş kimsedir.

Mücahide’e göre: Allah’ın onun Rabbi olduğuna kesin olarak iman etmiş ve ona kulluk için kendini adanmış kimsedir.

Hasan-ı Basri’ye göre: Ölüm anında ve ahiret gününde cennet ile müjdelenip gönül rahatlığına ve huzuruna kavuşan kimsedir.

İbn-i Abbas’a (r.a.) göre: Cenâb-ı Hakk’ın vereceği sevap ve mükâfata inanıp kalbi yatışan kimsedir.

Yüce allah kendisine, mükafatına ve kulları için hazırladıklarına dönmesini emreder. Ölürken de mahşerde de ve dirilirken de cennetle müjdelemiştir. Rızı olmuş ve kendisinde de rızı olunmuş bir haldedir. Yani o, sadece Allah’a hakkıyla ibadet ederek ve vaadine iman ederek rızı olmuştur. Allah da ondan rızı olmuştur ve onu rızı etmiştir.³²¹

Dolayısıyla nefis-i mutmainne, sükûn ve itminâna kavuşmuş nefistir. Musibet karşısında korkmayan, sıkıntılardan dolayı yakınmayan ve mutluluk anında bunu abartmayan nefistir. Çünkü o artık, dünyaya geliş amacını kavramış ve ahireti için çalışmaya başlamıştır.

319 Bu konu hk Kubs Dergisi’nde alıntı yazılmıştır. 30/09/2015

320 Fecr suresi 27-30 ayetler

321 bkz. Taberi Tefsiri (24/423), Müessesetu’r-Risale, 1.baskı, h:1420 – m. 2000, İbn Kesir Tefsiri (8/390)

Nefs-i Mutmainne'nin en belirgin özellikleri şunlardır:

Allah'a karşı ihlaslı olmak, Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) sünnetine uymak, Cenab-ı hakk'a karşı gelmekten sakınmak, Allah'ı ve resûlünü çok sevmek.

Yani kulun her hâl ve tavırda Allah'tan sakınarak yaşaması, bu durumun kulun iyilik yapması, iyiliği emredip kötülükten sakındırması, güzel ahlaklı ve insanlara karşı hoşgörülü olması, onların ihtiyaçlarını gidermesi ve Allah'a, kendisine ve insanlara karşı dürüst olması gibi özelliklerin kişiliğine yansımalarıdır.

Allah'ım, kaza ve kaderine rıza gösteren nefs-i mutmainne ehlinde olmayı nasip eyle. Ey Allah'ım, sevgili Abdullah'ın -mübalağa olmaksızın- hastalığına ve ölümüne can-ı gönülden razı olduğuna şahitlik ederim, dilerim ki iman ile huzura kavuşmuş mutmainne olan nefsin mertebesine hem Abdullah'ı hem de bu duayı okuyan herkesi kavuştur.

Abdullah

Rahmetli Abdullah ile Hamd Köşkü'ne olan yolculuğumu ele alan otuz altı makale yazdıktan sonra, sebebin özel olması, genel olarak insanların istifade etmesinin önüne geçmedi. Bu makalelerde hastanın, hasta yakınlarının ve merhumun ailesinin ihtiyaç duyduğu pek çok yöne değindim.

Bunlar hem hastalık kültürü hem de ölüm kültürü ile ilgili genel olarak aşına olunan konulardır.

Ancak, şahsiyeti kitabın odak noktası olan Abdullah, özellikle ben kitabın sonlarına yaklaşırken kişisel olarak tanıtılmadı.

İlk olarak, onun hakkında söyleyeceğim şeylerin taraflı olduğu düşünülebilir. Aramızdaki yakınlık ve akrabalık da bilinirken... Ancak ben bilgiyi tarafsız bir şekilde sunuyorum ki Allah duygularımın samimiyetini biliyor ve Allah'a hamdolsun ki, onunla ilişkisi olan diğer insanların söylediklerine dayanan pek çok kanıtım var.

Merhum; nazik, yumuşak başlı ve ilişkilerde uyumluydu. Anne babasına olduğu kadar başkalarına da saygılıydı. Hayatı hoşgörü ile doluydu ve herhangi biri ona kötülük yapsa bile, kalbinde başkalarına karşı hiçbir kötü duygu beslemezdi. Onu gücendirenlere karşı yaptığı tek şey, kendileri hatalarını fark edinceye kadar, saldırganlık ve çekişme olmaksızın, onlarla iletişime geçmekten kaçınmaktı.

İyiliksever biri olarak, akrabalarına, arkadaşlarına hatta tanıdıklarına yardım etmeyi severdi. Onlardan her biriyle; özen göstermek, dinlemek ve takdir etmek üzerine kurduğu özel bir ilişkisi vardı.

Onun yaşındakiler için cazip ve çekici olsa da, başkalarına olan hizmetinden asla bahsetmezdi. Edebi ve kendine olan saygısıyla, doğal bir şekilde başkalarının da onu sevmesini ve ona saygı duymasını sağlıyordu ki akrabalarından, tanıdıklardan ve başkalarından etkileşimde bulunduğu herkesle güzel anılar bıraktı. Hatta onlar da onlara karşı sergilediği güzel davranışı, onun saygısını, hizmetini ve nasihatlerini özlediler.

Merhum, alçak gönüllülüğüyle dostluğu, başkalarına açılan bir kapı haline getirdi. Anne babasına ve kız kardeşlerine karşı özellikle ona ihtiyaç duyduklarında, nezaket gösterirdi, onlarla sohbet ederdi, ilgi ve sorumluluk gösterirdi.

Küçük, büyük herkesi severdi... Elinden geldiğince, özellikle de yardım etmekte iyi olduğu hususlarda, onlara hizmet etmeye çalışırdı.

Merhametliydi, fakirlere ve muhtaçlara hem maddi hem manevi açıdan şefkat duyardı. Kibirli değildi. Kız kardeşlerinin arasında tek erkek çocuk olarak, onlar

olmaksızın maddi veya manevi herhangi bir kazançtan faydalanmadı. Aksine, onlara karşı şefkatliydi, o kadar ki, Kuveyt'i terk etti ve kız kardeşlerinden biriyle, onun eğitimi için, yolculuğa çıktı.

Arkadaşları arasında ise, yukarıda bahsettiğim gibi, iyiliği ve nazik kişiliği ile tanınırdı. Arkadaşlarını iyi ailelerden seçerdi. Arkadaşları, ömrün bu kritik çağında başkalarını yanıltabilecek saçma işleri bilmeyen dürüst kişilerdi. Birisi ona karşı hata yaparsa, o kişi hatasından dönünceye kadar ondan uzaklaşırdı. Birisi arkadaşlarından birine karşı hata yaptığında onu hararetle savunur ve başkalarına karşı hata yapılmasına müsaade edilmemesi hususunda arkadaşlarını teşvik ederdi.

Arkadaşları, bir keresinde dini bir konuda tartışma çıktığını, görüşlerin birbirine karşıt olduğunu ve bu durumun istemeden biraz hiddete yol açtığını ve bunun üzerine arkadaşının ona "Abdullah ben senden büyüğüm ve senin bilmediğin şeyleri bilebilirim" dediğini anlattılar. Arkadaşlarının aktardığına göre, o an yüzü değişti ve hemen "Sen benden büyüksün, görüşlerimiz ne kadar karşıt olursa olsun sana saygı duyuyorum" dedi.

Aynı şey, Mesâbîh'ul-Hudâ kurs ve programlarındaki seçkin gözetmen öğretmenlerin yanı sıra, tekvando, karate, jimnastik koçları gibi bütün konularda temasta olduğu, küçüklüğünden beri onun ilgilerine yön veren antrenör ve öğretmenlerine karşı gösterdiği saygı ve takdir için de geçerlidir.

Her şeyde mükemmel olmak konusunda hırslıydı. Bütün işlerinde, hatta yazlıkta, iş yerinde ya da odasında otururken bile düzenliydi. Mükemmel olma konusundaki hırsı o kadar çoktu ki, zengin bir kelime hazinesine, konsantre olma ve ezberleme becerisine sahip olmasından dolayı, arkadaşlarının yazılı veya sözlü yanlışlarını hemen düzeltirdi.

Odaklanma ve ezberleme becerisi nedeniyle, arkadaşlarının anlattığına göre, onun restoranlarda yemek çeşitlerini siparişte ana referansları olduğunu söylemem ilginç olacaktır. Çünkü yemekleri ve farklı isimleri ezberleme becerisi ile açılır açılmaz yeni restoranları keşfetme sevgisini birleştiriyordu. Yine ilginçtir ki, rahmetli Abdullah onlarla olmasa bile bazı arkadaşları Abdullah'a telefon açıp, garsonla telefonda konuşmasını ve özel isteklerini ona açıklamasını isterlerdi ve o da bunu cömertlikle başkalarına hizmet olarak yapardı, Allah rahmet eylesin.

Aynı şey, elinden gelen hizmeti yaptığı ve onların çıkarı için edindiği mütevazı deneyimi aktardığı yeni üniversite öğrencileri için de geçerlidir. Öte yandan bazı mezun olacak öğrencilere, gerçekte kendi uzmanlık alanından tamamen uzak olmasına rağmen sanki uzmanlık alanındaymış gibi, mezuniyet projelerinde fikir vererek hizmet ederdi.

Asla hiç kimsenin gıybetini yapmazdı ve hiçbir kimsenin de yanında gıybet etmesinden hoşlanmazdı. Arkadaşlarından biriyle tartışmaya girdiğinde bile -o yaşlardaki gençlerin coşkulu olması ve çabuk köpürmesi nedeniyle- çabucak pişman olur ve arkadaşlarının gönlünü alır, sonra “bu nasıl oldu” diye sorarak kendini suçlardı.

Başkalarına karşı nezaketinden dolayı, bir şeyi beğenmediği zaman onların hatırı için o şeyin kusurunu söylemezdi. Annesi veya kız kardeşi beğenmediği bir yemek hazırladığında bunu belli etmez ve “sen genellikle bundan daha güzel yemek pişirirsin” demekle yetinirdi. Bu istisnai durumlarda olurdu. Ancak genelde ona lezzetli yemekler yedirdikleri için çeşitli güzel ifadelerle onları teşvik ederdi.

Yeni öğrenciler ve mezun olanlar için bu hizmet ehli kişiliğine karşın, koşulları ne olursa olsun veya başına ne gelirse gelsin, notlarını yükseltmek için öğretmenlerinden yardım istemezdi. Hatta bacağı yaralandığında ve alçılı halde koltuk değnekleriyle yürümek zorunda kaldığında bile!

Bu çaresiz hastalığa maruz kaldığındaki ahlâki değerleri, biraz önce bahsettiğim iyi davranışların bir uzantısıydı.

Başının bir tarafına şiddetli bir ağrı saplandığında, doktorlar ona hastalığının türünü ve bu tür tedavi edilemez hastalıklarla ilgili bilgi ve deneyimlerine dayanarak yakın ölüm olasılığını anlattıklarında, ki bu tam açıklama onların hastaya ve ailesine yönelik politikasıdır, bu hastalığı, Allah’ın kaza ve kaderine razı olan mutmain bir ruhla, kızgınlık göstermeden karşıladı.

Aksine, tüm bunlara karşın akli, çevresindekilere, özellikle de herhangi bir şikayetini kendisine bildirmesini ve onun içini daraltan herhangi bir sırrı açıklamasını dileyen şefkatli annesine keder ve acı kaynağı olmamakla meşguldü. Annesinden ona yaklaşmasını istemesi üzerine, annesinin onun canını acıtan bir şeyden şikâyet edeceğini ve onun acısını hafifleteceğini umması, bunun üzerine, hastalığı nedeniyle onunla birlikte yaşadığı sert atmosfer içinde onu teselli etmek için telefonundan bir şey göstermek istediğini anladığında yaşadığı şaşkınlık ne kadar dokunaklıydı.

Tüm bunlardan dolayı tanıdık tanımadık herkesin ona dua etmesini kabul alametlerinden saymam yadırganacak bir şey değil.

Evde, ailesinin yanında, misafirhanede, üniversitede, sosyal hayatının tüm çevrelerinde güzel anılar bırakması garip değil.

Allah sana rahmet eylesin ey Abdullah, anneni ve beni, Hamd Köşkü’nde seninle bir araya getirsin. Zira O’nun vaadi haklıdır.

Her hal için Allah’a hamdolsun.

Abdullah; Büyük İnsan, Şair Şerîf Hâc Kâsım'ın³²² Derin Düşüncelerinde - Allah'ın izniyle - Hamd köşküne

Merhum genç Abdullah b. Abdulmuhsin b. Abdullah el-Câr'allah el-Harâfî'nin ruhuna. Allah ona rahmet eylesin.

*Tercihe şayan iki şey vardır: sabır ve iman; vaadi de Rahmân vahyi ile indirdi
O ikisi nefsi musibetlerden korur, sıkıntı ve üzüntüler zirve yapsa da
O ikisinin cennette olgun meyveleri var, devşirilmişlerinin en iyilerini şükür getirir
Nimet yurdunda ebedi kalmak bir teşrifdir ki ona meşgalesi Kur'an olan nâil olur
Müttakilere gelen belalar elbette bir mesajdır, belaların misk kokusu hüsrânı giderir
Sabır ise onlara rıza taşları bahşeder - acıya rağmen- inançları güçlenir
Abdullah insanoğlunun dünyasından göçtü Rıdvân meleği, onun genç oluşunu kutladı
Hidayeti gecelerde yaşamıştır ki o gecelerde parlak hasletler ve ihsan vardır
Uysal, yumuşak ve iffetli olarak yaşadı, muhtaçlar arasında dolaşan şefkatli biriydi
İhtiyaçları hususunda fakirleri unutmadı, sıfatları arasında cömertlik bir nişandır
Abdullah yaşarken değerleri de parladı yüzünde tıpkı bir yıldız parıltısı gibi
Lütuf ve güzel samimiyetini, onu ve gönlünü göz yaşları anlatır
Onu tanıyanlar şahsiyetinden şüphe etmezler, hasletleri diğergamlık ve kahramanlıktır
Övülen bir hayata sahiptir ki onu şeytan da sapkınlar da günahlarla lekelememiştir
Kalıcı salih ameller: onun hidayetini anlatır, akranları da buna şahittir
O sanki dünyayı bıraktı, cennetlerin gönderdiği o hoş sedâyâ tutundu
Hakikati öğrenip onun ufuklarını meydana çıkardı gönlü de onun büyüklüğüyle
çoşmuştur*

322 Büyük insan, şair üstad Şerif Hâc Kâsım Deyrizor şehrinde 1940 yılında dünyaya gelmiştir. Kur'an-ı Kerim'i küçüklüğünden beri evine komşu olan camide okumuştur. Deyrizor'da, sonra da Haleb'de öğrenim görmüştür. Daha sonra Beyrut Arap Üniversitesinde öğrenim görmüştür. Deyrizor'un mescitlerinde hatib idi. Mescitlerdeki hutbelerinde birçok insan bulunurdu. Deyrizor'da ve Haleb'de Suriyeli veya başka yerlerden olan ediplerle birlikte akşamları yapılan onlarca şiir etkinliğine katılmıştır. Ortaokul zamanlarında şiir yazmıştır. Şiir, kıssa, nesirle yazılmış kitaplar, çocuklar için şarkılar ve şiir piyesleri olmak üzere kırk tane eseri vardır. Deyrizor'dan sonra Suudi Arabistan'ta öğrenim görmüştür. Hala Necrân'daki hayır kurumunda çalışmaktadır. Muğanni'l-Hayr dergisinin yazı işleri müdürüdür ki bu dergi onlarca yıldır çıkarılmaktadır. En önde gelen teliflerinden olan basılmış şiir kitapları şunlardır: Sadâ...Zikrâ, Metâ teûdun, er-Rabîu'l-Menşûd, Nehr'ud-Diyâ', Min Cânib'it-Tûr, Enâşîd Ale'd-Derb, İlâ Fityân'il-Etrucce(şarkı koleksiyonu), Beyne Nesîc'il-Burdeteyn, Rihle Vakf En-Nûr El-Hayriyye (Bundan üç parça yayınlanmıştır.), Şedv'un-Nâşî' Fi Esmel-Merâfî' (çocuklar için şarkı koleksiyonu), Nefse Masdûr.

Ayrıca el yazılı 15 şiir kitabı, üç hikaye koleksiyonu (Hadîs'us-Selâse) vardır. Dört tane de nesirle yazılmış kitabı vardır: İze Dehale'l-İslam El-Buyut, El-Umme El-İslamiyye Beyne Âlemiyyeti Da'vetîhâ ve Vehni Ebnâihâ,

Şairler hakkında bir çalışma: Muhammed Munlâ Ğuzayyil ve's-Şâbî, Alâ Muderraci'l-Kitâbe

*Taşkın hevâya rağmen o cennetlerde ebedi kalacaktır ki mizanı da onun lehinedir
Nimetleri zail olan bir hayat onu kandırmadı ve kötü arkadaşlar da onu yalnızla
çekmedi*

*Arşın Rabbi nida etti ona o da nidayı hoş buldu ve arzuladı, inancı basiretine vesile olur
İhsan meydanında kurtuluşun tadını aldı ve rahmet sahibi yüce Allah ise
İnşa ettiklerinden iyileri mahrum etmedi zira o ev hamd köşküdür ki lekelenemez
Bu, sabreden takva ehli içindir, başa gelen öyle bir haldir ki korkusundan çocukları
ihtiyarlatır*

Allah'a hamdolsun ki onun nimetleri ne sayılır ne de azalır

*Hamdolsun, salihler daima hamd ederler ve hamdi de rıza ile süslerler
Allah ona öyle değerler ihsan etti ki onun ehli faziletli ve önde gelen kimselerdir*

*Onda müsamaha, sevgi, kardeşlik ve güler yüzlülük var, ayrıca o yardımsever bir
gençtir*

*Ailesindeki meşhur yüceliğin kaynaklarını zenginleştirdi ki bu inkara gelmez
Harâfî ailesinin iyilikleri, şanları ve irfanlarının hepsi müşahede edilmiştir
Takva ve hidayet ehlidirler, kendi haklarında gevşeklik etmediler, bu da şanlarındandır
Rablerinin ihsanı ile kullara hizmet ettiler; susuz kimseler menbalarına koşarlar
Şerefte yerleri sığınağın zirvesidir ki izzetlerinin meydanına süvariler sığırır
Rahman kimin hayatının şanına ikramda bulunursa onun hayatı muhtaçlara yer olur
Sakin olun kaybettiği kimseleri olanlar zira siz kefenleri görününce çok sabırlısınız
Ölüm haktır, musibet de imtihandır ki onunla sabırlı insan kazanır*

*Kim hesap gününün sevabını umarsa onun köşkü, hamd ve teselli köşküdür
Sabırlı kimse samimiyet dolu bir cennettir, orada ağaçlar ve gölgeler vardır
O çadırların o güzel vasıfları sayılmaz, rahmet esintileri ve çocuklar da
Temenni edilen o gölgeli ebedi meclisler, huriler, üzümler ve narlar var
Onları bırak zira köşkleri tam vasfedemezsin çünkü nimetlerle doludur ve ancak
kendilerini beyan ederler*

*Harâfî ailesi Adn cennetleri sizindir müjdeler olsun orası gayet zarafetli bir yerdir.
Mahlukatın Rabbinin cömertliği ki ona ne akıl ermiştir ne de onu zaman bilebilmiştir
Ferahlık ve güzel rızık her yerdedir, bolca iyilik ve şefkat vardır*

*Ey Abdullah'ın annesi sen cenneti kazandın zira sabırda sekinet ve güven vardır
Senden önceki zamanlar, şanı sabır ve iman olanları ölümsüzleştirdi.*

*Hansâ'mız da, Sümeyye'miz de ve insanlığın efendisi olan kadınlar da yılmadı
Üzüntüler gelse de veya acılar ve elemeler zirve yapsa da tatlı bir örnek oldular
Allah'ın emrettiği gibi yaşa, müjde olsun sana zira vaat haktır ve rıza hoştur*

*Ya Rabbi geçenlere rahmet eyle, kalanlara lutfeyle, şefkatli kalpleri acı doludur
Meşakkat bulutları üzerlerine çöktüğünde ya da fitne çıkarıldığında onlara bir çıkış
yolu göster*

Sana umut bağlanır, şiddetli üzüntülerin gelmesiyle darlandığımızda en hayırlı sığınak

sensin

Şerîf Kâsım

Süleyman macit eş-Şahin'in gözünden Abdullah ³²³

Sayın okurlardan aldığım olumlu dönüşler beni mutlu ediyor, bu güzel yolculuğun silsilesini küçük ya da büyük fark etmeksizin herkese ulaşıyor olması beni ayrı mutlu ediyor. Bana, çoğu kişi bu makalelerin tamamını okuduğunu ve içeriğinin samimiyetinden ötürü takdir ettiğini söyledi. Özellikle çocuklarından biri ölen kimselerin duyguları daha içtendi.

Bana dönüş yapan kişilerin sayısı oldukça fazla, bu nedenle kendilerine özürlerimi belirterek isim belirtmek zor olacağından sadece birkaç kişiden bahsetmekle yetineceğim; mesleğinde önde gelen ve saygın bir kişiliği olan sevgili kardeşim Süleyman Macit eş-Şahin.

“Abdullah ile Hamd Köşkü'ne Yolculuk” hakkında yazmaya başladığımdan beri olumlu karşılık veren ve ilgiyle bu yazıları okuyanlar arasındaydı. Her zaman bana makalelerimin farklı açılarını gösteriyor ve beni bu yönleriyle şaşırtıyordu, bu durum benim ufkumu açmakla beraber bakmadığım bir pencereden bakmama vesile oluyordu.

Yüksek ahlâkı, konuşurken sözcükleri titizlikle seçmesi onun muhabbetini daha hoş hale getiriyordu ki bu onun normal tabiatıydı. Nasihatlerini dinlediğim bir ağabeydi benim için.

Rahmetli sevgili Abdullah ile Hamd Köşkü'ne Yolculuk makalelerime olumlu karşılık vermesi dokümantasyon yöntemi ile hem vefat etmiş hem de hayatta olanlar, özellikle manevi desteğe ihtiyacı olan Kuveytliiler hakkında tarafsız kronolojik bir anlatımla ve abartmadan gerçek bir bakış açısıyla gazetede yazı yazdığı zamanlara dayanır.

İyi yanlarını açığa çıkarmak ve o sayede önderleri öne çıkarmak amacıyla güzel yürekli Kuveytliilerden bahsetmemiz diğerlerini teşvik etmek amaçlıdır. Bütün bunları abimiz Süleyman Macit eş-Şahin sembolize etmektedir.

Başta Ebu Ammar olmak üzere hepsine şükranlarımı şu sözlerimle sunmak isterim:

Var olasin Ebu Ammar,

Senin değerli düşüncelerinin gurur duymamın en basit sebeplerinden birkaçını söylememe müsaade ediniz! Yukarıda bahsi geçen güzel huylarının bazılarını ek olarak sen Kuveyt'in kardeş ülkeleri olan Bahreyn Krallığı ve Birleşik Arap

323 25/10/2014'te al-Qabas Gazetesi'nde bu yazı yayımlanmıştır.

Emirlikleri'nin 1971-1973 yılları arasındaki ilk büyük elçisiyken ben henüz lise öğrencisiydim.

Ardından kardeş ülke olan Mısır Arap Cumhuriyeti'nde elçilik göreviyle beraber Arap camiasında kalıcı temsilci ve akabinde Dış İşleri Bakanlığı'ndaki vekillik görevinden sonra gelen bakanlık makamın.

Buna ek olarak özgün kişiliğin ile engin tecrübene layık yüksek düzeydeki yönetim kurullarında, delegelerde ve istişare heyetlerindeki üyeliklerin.

Allah'a karşı duyduğum hüsn-ü zan ve hak vaadi ile yola çıkarak ben ve oğlum Abdullah ile seni -makalelerimin konusu olan ve onunla ilgili değerlendirmelerinle mesut olduğum- Hamd Köşkü'ne davet etmekten onur duyarım.

Bu son paragrafı yazmaya başladığımda kalem elimden düştü ve sarsıldığımı hissettim. Kendimi övmek için söylemedim bunları fakat Allah'ın bana bahşettiği sadık inancı hissettiğimde -Allah'ın izniyle- ben ve Abdullah seni Hamd Köşkü'nde nasıl ağırlayacağımızı ve Allah'ın rahmetinin büyüklüğünü düşledim. Seninle orada görüştüğümüzdeki o hissiyata kapıldım ve o anda seninle beraber güzel memleketimin, Kuveyt'in, güzel insanlarıyla da karşılaştığımızı düşledim.

Mey bint. Abdullah B. Abdulaziz El-Faris Hanımın Yaşanmış Tecrübesi

Başkalarının tecrübelerinden faydalanıp sıfırdan başlamak önemli bir şeydir. Yaşanmış olan bu tecrübeyi kitapçık halinde faydayı çokça yaysın diye kâğıda döken saygıdeğer Mey el-Faris Hanım'ın bu kitapçığı şimdiye kadar üç baskıyla beraber binlerce sayıya ulaşmıştır. Hastalık ve tedavi esnasında edindiği tecrübeyi yazması için onu Eşi Dr. Hasan Abdülaziz el-Faris cesaretlendirmiş, ona destek olmuştur. Dolayısıyla şık bir kitapçıkta (36 sayfadan oluşan) kıymetli tecrübesini özetleyerek aktarmıştır. Böylece bu kitapçık hastanın bu hastalığa yakalanan tanıdıkları ve sevenleri tarafından ilgiyle okundu. Ben kitabın içeriğini sizlerle paylaşmakla yetineceğim zira kitap hakkında genel bilgiler içermektedir.

- Niçin bu kitap?
- Ön söz
- Meme Kanserinin Tanımı. İyi huylu ve kötü huylu tümör nedir?
- Meme Kanserine yakalanma ihtimali olan kadın kimdir?
- Meme Kanserinin belirtileri ve yan etkileri nelerdir?
- Kendi Kendine Meme Muayenesi
- Tümör teşhisinden sonraki süreç
- Kanserli hücreler nasıl tedavi edilir?
- Ameliyat sonrası tavsiyeler
 - Cerrahi müdahale yöntemi
 - Kemoterapi
 - Radyoterapi
 - Hormon tedavisi
- Kemoterapi tedavisinin yan etkileri ve önlemler
 - İlk olarak: Halsizlik
 - İkinci olarak: Bağışıklık zayıflar
 - Üçüncü olarak: Saç dökülmesi
 - Dördüncü olarak: Bulantı ve kusma
 - Beşinci olarak: Ağızın kurumaması ve diş etinin iltihaplanması
 - Altıncı olarak: Kabızlık
 - Yedinci olarak: Tırnak renginin soluklaşması
- İnanç tedavisi: hastalığa karşı etkin bir tedavidir.
- Tedaviden önce çokça dua edin
- Şer'i Rukye
- Alternatif tıp
- Hayattan yeni bir ders öğrendim

Bu kitapçığın içeriği çok zengindir. Kitapçığın son içeriği olan “Hayattan yeni bir ders öğrendim” bölümünden bahsedeceğim:

Saygıdeğer Mey Faris Hanım şöyle diyor:

Hastalığımla imtihan edildiğimde birbirinden kıymetli şeyler öğrendim.

- 1- Yüce Allah’a İslâm dini nimetinden dolayı şükrettim. “Ey kalpleri hâlden hâle çeviren Allah’ım! Benim kalbimi dininde sabit kıl! Ey Basiretleri çeviren Allah’ım! Basiretimizi sana itaate yönelt! Allah’ım bizi dünya ve ahiret hayatında sebât ehlinden eyle!”
- 2- Bu imtihanım; istiğfar etmeme, zikir çekmeme ve istircâda bulunmama vesile oldu. Sürekli şunları tekrar ettim:
“Allahumme âcirnî fî musîbetî ve hluf lî hayran minhâ”
(Allah’ım, bu musibetin sevabını Senin katından umuyorum; bundan dolayı beni mükâfatlandır ve bunun yerine bana daha hayırlı olanı ihsan et.)
“ İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn” (Biz Allah'a aidiz ve Ona döneceğiz)
“Hasbiya Allâhu lâ ilâhe illâ huve aleyhi tevekkeltu ve huve rabbu-l’arşi-l’azîm” (Bana Allah yeter. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben ancak O’na tevekkül ettim. O, yüce arşın sahibidir.)
- 3- Sabah akşam içinde bulunduğum nimetleri düşündüm: **“O, istediğiniz şeylerin hepsinden size verdi. Eğer Allah’ın nimetlerini saymaya kalkışsanız sayamazsınız. Şüphesiz insan çok zalimdir, çok nankördür.”**³²⁴ Daha sonra yüce Rabbimin nimetlerine daha çok şükretmeye başladım. **“Kullarımdan şükredenler pek azdır.”**³²⁵
Allah’ım beni o az olanlardan eyle.
- 4- Rabb’imden gelene razı bir şekilde yaşadım. Zira Allah-ü Teala şöyle buyurmaktadır: **De ki: “Bizim başımıza, asla Allah’ın bizim için yazdığından başka bir şey gelmez. O bizim koruyucumuz ve dostumuzdur. O halde inananlar, sadece Allah'a güvenip dayanmalılar.”**³²⁶

324 İbrahim suresi, 34. ayeti

325 Sebe’ Suresi, 13. Ayet

326 Tevbe Suresi, 51. Ayet

- 5- Umut bağlamanın ne demek olduğunu öğrendim. Bir insanın sağlıklı, gücü kuvveti yerindeyken birden çok riskli bir hastalığa yakalanabileceğini de öğrendim.
- 6- **“Şüphesiz, Allah her şeye güç yetirendir.”** Ayetinin manasını düşündüm ve yakinen iman ettim. Zira yüce Rabbimiz hastalığa şifa veren, sıkıntılarımızı giderendir. Ne göklerdeki ne de yeryüzündeki hiçbir şey Allah’ın iradesine karşı koyabilir.
- 7- Özellikle imtihan sırasında insanın aileye sahip olmasının nimetini anladım. Çünkü sevdiğim yanımdayken kendimi daha huzurlu ve güvende hissettim. Rabbinden sevdiğimi bağışlamasını ve sağlık nimetinden mahrum bırakmamasını diledim.
- 8- Rabbinin yazgısına razı olan kimsenin bütün zorluklara rağmen yüzünde bir tebessümle yaşayabileceğini anladım.
- 9- Beni seven ve benim için dua eden birilerinin olduğunu öğrendim. Onların bu samimiyeti ve duası bana iyi geliyor ve hastalığımın üstesinden gelmemde yardımcı oluyordu.
- 10- İmtihan edilmenin ibadet etmek için bir vesile olduğunu öğrendim zira Allah’a yaklaşmak imtihanın bitmesiyle son bulmaz. Başımıza gelen imtihanlarsa, musibetten çok bir nimettir.
- 11- Allah için kardeşliğin gerçek manasını hissettim. Herkes bana yardım etmekte, hâl hatır sormakta, bana dua etmekte yarıştı. Farklı dua kitapçıklarını getirmek, bitkisel ilaçları hazırlamak, benim yerime sadaka yapmak gibi beni mutlu edecek huzura kavuşturacak her şeyi getirmekte yarıştılar. Mübarek zezem suyunu getirmekte yarıştılar, o mübarek zezem, tedavi süresi boyunca hiç eksik olmadı. Bu nimetten dolayı Allah’a hamdettim ve o insanları hayra koştan kimselerden eylemesi için dua ettim.

12- İmtihanın Allah'tan sevdiği kuluna bir müjde olduğunu öğrendim ve imtihanıma rıza göstererek musibetimden dolayı da Allah'a hamdettim.

13- "Hastalarınızı sadaka ile tedavi ediniz"³²⁷ hadisi şerifini kelimenin tam anlamıyla hissettim, sadakanın tedavideki ve şifadaki tesirini gördüm.

14- Hastalığımdan dolayı Rabbime şükrettim. Çünkü bu hastalık benim yeniden tövbe etmeme, sıhhatliken geçirdiğim vakitlerin kıymetini bilmeme ve Salih amel yaparak Rabbiime daha yakın olmama vesile oldu.

15- Hz. Peygamberin İbn Abbas'a söylediği öğütlerinin özünü anladım, Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Allah'ın emir ve yasaklarını gözet ki, O'nun yardım ve desteğini daima karşında bulasın. Bolluk zamanlarında Allah'ın emirlerine bağlı kalmakla O'nu tanı ki, O da darlığa düşünce seni kurtarmak suretiyle seni tanısin. Bil ki senin hakkında yazılmamış olan bir şey senin başına gelmez. Sana takdir edilen de seni atlayıp başkasına gitmez. Bil ki, yardım ve zafer sabırla beraberdir. Tasa ve sıkıntının peşinde ferahlık, güçlüğüñ ardında da kolaylık vardır."³²⁸

16- Allah'ın bana karşı olan lütuf ve merhametinin büyüklüğü fark ettim. Çünkü hayatım boyunca bana ihsan ve keremini yağdırmıştı. O, bana şifâyâb olma nimetini ihsan eyledi. Böylece ben de gündelik hayatıma geri döndüm. Her şeyi yüce Rabb'ime borçluyum, şükürler olsun.

327 Taberani, el-mu'cemu'l-kebir: (10/128),(10196). el-mu'cemu'l-evsat (2/274), (1963)

328 Taberani, Duâ babında tahric etmiştir: 41. hadis

Farklı Tecrübelerin Ele Alınması İçin Bir Çağrı

Bu kitapta benim mütevazî tecrübelerim ve Mey Faris Hanım kardeşimden faydalandığım tecrübeler derlenmiştir. Mey Faris Hanım'ın tecrübelerini tek bir konu odaklı yazmasına rağmen çok büyük fayda sağladığı için binlerce sayıda bastırılmıştır. Bu iki tecrübeden yola çıkarak bunun gibi hastalık ve vefat ile ilgili tecrübe sahiplerini, faydanın yayılması amacıyla tecrübelerini ele alıp belgelemeleri için onlara bir çağrıda bulunuyorum. Zannımca bu tecrübeler konusu açısından her ne kadar benzer görünse de her kişinin ilim seviyesi, inancı ve bakış açısı farklı olduğundan dolayı aktarılan bilgilerin kendine özgü bir anlatım biçiminde olacağını düşünüyorum.

Tecrübeleri başkalarına anlatmak kadar güzel bir şey görmedim. Zira bu bilgileri başkalarına aktarmak, onların böyle bir yolcuğun pratik ve manevi yanlarını sıfırdan keşfetmek yerine -Allah'ın yardımıyla- yakınlarının iyileşmesi ile sonuçlanacaktır veyahut herhangi bir kimsenin (evlat ya da yakınlarının ölümü gibi) ölümü karşısında Allah'a hamedip istircada bulunması sebebiyle Hamd Köşkü'ne nail olacakları bu yolculukta onlara destek sağlayacaktır.

Aslında bütün mesele, güçlü bir kalem ve edebî bir üsluptan ibarettir. Zira kanaatime göre böyle bir eser yazmak şer'î ya da tıbbî konularda ilim ve yüksek kâbiliyet gerektirmeyebilir. Sadece makul bir şekilde belgeleme yeteneği yeterlidir.

Rabbim herkesi muvaffak eylesin. Buna benzer kendi deneyimini aktarmak isteyen kimselere bu hususta destek olmaya hazırız.

Şüphesiz ki yüce Rabbimiz her hayra muvaffak kılandır. O, dosdoğru yola iletendir.

Şairlerin Gözünden Evlat Acısı

İlk Olarak: Şiir Pasajları

Evladın ölümü hissiyatı uyandırmaya ve vicdanı harekete geçirmeye yeterdir. Bir de ince hissiyatlı bir şairin böylesine büyük imtihandan geçtiğini düşün...

Bu büyük musibet sebebiyle duyguları sarsılan şairlerin vicdanında büyük bir etki oluşturduğunu görüyorum. Böylece kabiliyetleri ortaya çıkıyor ve ruhu besleyen akli harekete geçiren şiirleriyle karşımıza çıkıyorlar. Biz de böylece acılarını paylaşır, onlarla beraber üzülür ve evlatlarını kaybettiklerinden dolayı yaşadıkları acılı tecrübelerinden ders alırız.

Nasıl böyle olmasın ki evlatlarımız nezdimizde en değerli insanlarken ya da şair Hattân b. el-Mu'lâ'nın dediği gibi:

*Evlatlarımız bizim nezdimizde yeryüzünde yürüyen ciğerparelerimizdir
Onlardan birine bir yel esse gözler kapanmaktan imtina ederler*

Gönülleri duygulandıran o şiirlerden biri de şair Haris b. Abbad'ın oğlu Buceyr'e yazdığı mersiye:

*Rabbim ve salih ameller dışında her şey son bulacaktır
Bütün insanlar, bu gerçeği bildikleri halde onu kaldıramazlar
Ki Buceyr için ağlayan annesine de ki: ölüm kapıdadır
Ömrüme and olsun ki dağ tepesinden su aktığı müddetçe Buceyr için ağlayacağım*

İşte İmam Şafii de oğlu ölünce şöyle bir beyit söylemiştir:

*Zaman ancak böyledir, gelecek musibet için sabretmelisin
Ya malı kaybedersin ya da sevdiğini kaybedersin³²⁹*

Şair Ummu's-Suleyk bint Suleke'nin oğlu için yazdığı mersiye. Beyitleri:

*Fakirlikten kaçarken ölüme yakalandı keşke şiirim seni öldüren şeyden kurtarsaydı
Bir hastalıktan dolayı mı dönmedin yoksa bir düşman mı seni kandırdı yoksa başına
ansızın bir musibet mi geldi*

Nereye gidersen git ölüm seni takip eder, ecelin geldiğinde her şey seni öldürür

Şair Ebu Zueyb el-Huzelî, çocukları için yaktığı ağıtında şöyle diyor:

329 El-Kebâir, Zehebî: s. 191, Dâr'un-Nedvê – Beyrût, tarihsiz

*Ölüm ve endişesinden dolayı acı mı duyuyorsun zaman bağırp çağırana sitem etmez
Umeyme der ki, servetine rağmen her şeyden el ayak çekmenden beri rengin nasıl da
solmuş
Ne oluyor ki yatamıyorsun hiçbir yatakta rahat olamıyorsun
Ona dedim ki bana olanların sebebi evlatlarımın dünyadan göçüp gitmeleridir
Evlatlarım öldüler, bende hiç bitmeyen bir acı ve dinmeyen bir gözyaşı bıraktılar
Gördüm ki ağlamak sefahettir lakin elemli kimse elbette ağlamaya mahkum olacaktır*

İbrahim el-Mehdî, oğluna yaktığı ağıtta şöyle diyor:

*İrtihal etti ve aramızda güneş battıktan sonra kalan parıltılar gibi güzel bir anı bıraktı
O bedeni göçüp gitmiş olsa da hatırası gönlümde ne kadar zaman geçse de tazedir
Sedefleriyle nuru parlayan ve gediği olmayan bir inci olmamış gibi.
Onu kokladığımda kalbimin reyhanı, ben yokken de köşkümün koruyucusu idi.*

Bu da şair Ebu'l-Hasan et-Tuhâmi'nin oğlu için yaktığı harika ağıttın bir parçası:

*Ey yıldız, ömrün ne kadar da kısa! Nitekim seherde (doğup kaybolan) yıldızların ömrü
de böyle.*

*Ey birkaç günlük hilal... Dolunay halini almadan, o hilal çekip gitti ve gizlenme vaktine
kadar ona mühlet verilmedi.*

*Hilalin dolunay olacağı sanılan bir vakitten önce, ay tutulması acele edip zamanından
önce o hilale uğradı ve onu silip yok etti.*

*Gözün, kapakları arasından çekip çıkarılması gibi o da akranları ve yaşlıları içinden
zorla alındı.*

Sanki kalbim ona mezar oldu ve sanki o, kalbimin içinde sırlardan bir sırdır artık.

Yükseklerdeki yıldızlar da küçük olmadıkları halde küçük görünürler.

Taziye sahibinin çocuğu, onun parçasıdır. Kişiden bir parça kopup gitti mi hepsi gider.

Ona ağlıyorum. Sonra özür dileyerek ona diyorum: En kötü evi (dünyayı) terk ederek muvaffak oldun.

Ben düşmanlarıma komşu oldum, o ise Rabbine. Benim komşuluğum ile onunki arasında ne kadar büyük fark var!³³⁰³³¹

Cafer b. Ebî Cafer el-Mansûr vefat ettiğinde babası çok üzölmüş. Defin işlemi tamamlandığında Rabî'ye yönelmiş ve şöyle demiştir: "Ey Rabî, Mutî' b. İyas, Yahyâ b. Ziyâd hakkında ne demiştir?" ve şöyle bir ağıt yaktmıştır:

*Hasta gönlüme bir ilaç var mıdır bir de bu akıp giden gözyaşlarıma
Yayha'yı götürdüler kader benim elimde olsaydı erkenden gitmezdi
Bugün kendisi için en ağlanılası kimseyken dün de en övülesi kimseydi
Üzüntü mutluluğa galip geldi keder de sevincin yerini aldı*

Bedevi bir kadının kaybettiğı bir oğlu için yaktığı ağıt:

*Oğulcuğum, o lahitli yer içine aldı seni, öyle uzaksın ki yakın kim kaldı bana
Senin her akşam cesedin yıpranıp giderken gönlümdeki hüznüm yenilenir durur*

Ayrıca şunları da söylemiştir:

330 Ana kaynak: Rasâu'l-Ebnâi fi'ş-Şi'ri'l-Arabî hattâ nihayeti'l-Asr'il-Abbâsi, Arap dili ve edebiyatı dalında yapılan bir doktora tezidir. Hazırlayan öğrenci: Muhammed Abdulkadir Hasan Ğuneyyim

331 Bu kasidenin tamamını ileriki sayfalarda yer almaktadır.

Gören gözler için bir mutluluk kaynağı ve kuvvet iken sen, sağlam kalplere hastalık oldun

Acımı dindiren, o ölüm gününe ulaşacak olmamdır, yarın ben de o kabirdekilerden olacağım

Ebu'l-Hattâr, oğlu Hattâr için şöyle bir ağıt yakmıştır:

Allah aşkına bana söylesenize gençler Hattâr'la ne zaman buluşacağım

O, geceleyin uyumayı ganimet görmeyen ve musibetlerin darbesinden de yılmayan bir gençtir

Bir bedevinin oğlu için yaktığı ağıt:

Yerin altındakileri çıkarmak mümkün olsaydı yeryüzündekileri fidye olarak verirdik

Keşke yerin altındakiler üste çıksaydı yeryüzündekiler de yer altında haşra kadar kalsaydı

Keşke ömrümün yarısını oğlumla paylaşabilseydim de o yarı bitince de benimkinden alsaydı

Ecel vaktinden önce borcunu istedi, halbuki onların zoraki verecekleri bir borçları yoktu

Ölüm sanki onlardan başkasını tanımadı, anasız kalan kalana kabre giren girene

Onlardan ölmeden önce korkum diriydi ama onları kaybedince ölümden korkum kalmadı

Veren de Allah alan da Allah'tır, musibet zamanlarında yoktur sabır gibisi

Ferazdak'ın iki oğlu için yaktığı ağıt:

*Aslan yavrusu oğluma ölüm musibeti geldi diye alay edenlerin taş yağsın başına
Ölüm herkesin arkasındadır uzun yıllar sağ salim yaşasa da
Görüyorum ki ölüm, dağlar arasında olsa bile geliyor her canlıya*

Abdullah b. Ehtem bir oğlu için şöyle bir ağıt yakmıştır:

*Ey oğlum seni çağırđım ama gelmedin, çağırım bana ümitsizlik olarak döndü
Senin ölümün sebebiyle neşem de öldü halbuki ben yaşadıkça o da yaşayacaktı
Eyvahlar olsun, seni ne kadar da özledim keşke bunlar senden bir eser getirseydi*

Ebu'l-Atâhiyye'nin bir oğlu ölür. Onu defnedince kabri başında durup şöyle der:

*Seni defnederek üzüntülerim artık son bulsun ki ellerim kabrin toprağından çekilip silkelensin
Sen yaşarken hayatından bazı dersler öğrenmiştim ama şimdi bu halinle bana daha büyük bir ders öğrettin*

Bir bedevinin evladı ölür ve buna aşırı üzüdür. Bu künyesini aldığı oğluydu. Ona şöyle dendi: "Sabredersen sevabın daha çok olmaz mı?" O da şöyle dedi:

*Elimle kefenine hanut sürdüğüme anam babam feda olsun, gençliğinin baharında benden ayrıldı
Nasıl teselli bulayım ve anısını nasıl unutayım çağırıldığımda onun adı anılırken*

Cerir'in, Sevâde isimli oğluna yaktığı ağıt:

Dediler ki sevaptan nasibin buymuş onlara dedim ki aslan yavrularımı yitirmişken nasıl teselli bulayım

*İşte Sevâde, gözetim kulesinin üzerinde öten şahinin gözleri gibi gözlerimde parlıyor
Zaman gözlerimi benden alıyorken ve ben çürümüş eski bir kemik gibi oluyorken onu kaybettim*

İkinci Olarak: Uzun Kasideler

İlk Kaside: Ebu'l-Hasan et-Tuhâmi'nin oğlu için yazdığı³³² mersiyelerin en meşhurlarındandır. Gayet uzundur ancak dersler, va'z u nasihatler ve hikmetlerle dolu ve zengindir. (Bahr-ı Kâmile göre yazılmıştır.)

*Ölüm hükmü, mahlûkat için yürürlüktedir. Nitekim bu dünya kalınabilecek bir yer değildir.
İnsan orada bir haber veren olarak görünürken bir bakarsın haberlerden bir habere dönüşür.
O dünya ki keder ile yoğrulmuştur. Oysa sen, onu kederlerden ve sıkıntılardan arınmış olarak istemektesin.
Zamanın ruhuna ters olanı ondan bekleyen, suda alevli köz arayan gibidir.
İmkânsız olanı istersen eğer, sen onu yıkılmaya yüz tutmuş uçurum kenarına kurarsın ancak.
Yaşamak bir uyku, ölmek ise uyanıştır. Kişi, ikisi arasında yürüyen bir hayalettir.
Hedeflerinizi çabucak gerçekleştirin, zira ömrünüz sadece yolculardan bir yolcunun ömrü gibidir.
Geri istenmeden önce gençlik atını dötrnala koşturun ve acele edin. Çünkü o atlar ödünçtür.
Zaman, temennilerle avutuyor, zevkleri yarıda bırakıyor ve kurulanı yıkıp helak ediyor.
Ne kadar çabalasan da zaman barışan olmaz. Çünkü zamanın huyudur özgürlere düşmanlık yapmak.
Ben, parlayan keskin bir kılıç ile tek başıyaydım. Onu intikam almak için bulundurmuştum.
O kılıcın parıltısını övüyorum. Eğer (bu övgüyle) o çok sevilmecek olsaydı eserlerini de överdim.
Ey yıldız, ömrün ne kadar da kısa! Nitekim seherde (doğup kaybolan) yıldızların ömrü de böyle.
Ey birkaç günlük hilal... Dolunay halini almadan, o hilal çekip gitti ve gizlenme vaktine kadar ona mühlet verilmedi.
Hilalin dolunay olacağı sanılan bir vakitten önce, ay tutulması acele edip zamanından önce o hilale uğradı ve onu silip yok etti.
Gözün, kapakları arasından çekip çıkarılması gibi o da akranları ve yaşlıları içinden zorla alındı.
Sanki kalbim ona mezar oldu ve sanki o, kalbimin içinde sırlardan bir sırdır artık.
Küçük olduğu halde bu kadar çok sevilmesi (onun değerli oluşundandır.) Nitekim nice büyük de keskin gözlüye zayıf biri görünebilir.
Yükseklerdeki yıldızlar da küçük olmadıkları halde küçük görünürler.
Taziye sahibinin çocuğu, onun parçasıdır. Kişiden bir parça kopup gitti mi hepsi gider.
Ona ağlıyorum. Sonra özür dileyerek ona diyorum: En kötü evi (dünyayı) terk ederek muvaffak oldun.
Ben düşmanlarıma komşu oldum, o ise Rabbine. Benim komşuluğum ile onunki arasında ne kadar büyük fark var!*

332 Evlat için yazılan en harika mersiyelerden biri olarak görülür. Edebiyat kitaplarında nakledilir ki Ebu'l-Hasan el-Tuhâmî rüyada görülmüştür ve kendisine şöyle denmiştir: "Rabbin sana nasıl bir muamelede bulundu?" O da demiştir ki: "Rabbim beni şu sözüm sebebiyle bağışladı:
*Ben düşmanlarıma komşu oldum, o ise Rabbine.
Benim komşuluğum ile onunki arasında ne kadar büyük fark var!*

Senin benden uzak oluşundan yakınıyorum. Oysa sen (yanımdasın), öyle bir yerdesin ki ölümün olmasaydı yakarışımı duyardın.

Doğu ile batı arasındaki uzaklık, bu beş karışık mezarın mesafesinden daha yakındır. Ne yazık! Ölümün ipleri (pençesi) seni yakaladı ve ömürlere son veren, senin ömrünü ansızın yakalayıp aldı.

Sen de bir menzile koştun benim gibi. Sen ona vardın, baban ise hala yolda.

Konuştüğümde, sen dilimden çıkan ilk sözcüksün. Sustuğümde ise sen gönlüme çöker, orada durursun.

Tutuşan çakmağın içerdiği ateş gibi şiddetli bir ateşi içimde saklayıp barındırıyorum.

Kabaran iç çekmelerimi dindiriyorum ve akan gözyaşlarımı tekrar tekrar siliyorum.

Hüzün ateşinin alevi, sen ona teslim olduğunda yanar, sen ona direndiğinde ise kaybolur ve ferahlarsın.

O hüznün ateşine engel olabiliyorum. Ancak direncim yenik düşebilir ve o ateş kıvılcım çıkarabilir.

Gösteriş elbisesi şeffaf olup altındakini göstermekte. Sen ona sarındığında çıplak kalırsın.

Göz kapaklarım kısa mı geldi veya araya mesafe mi girdi ya da gözüm kapaksız mı yaratıldı?

Gözüm uykudan uzaklaştı. Hatta gözüm kapandığında, az uyku bile batan bir kılıç ağzı gibi oluyor.

Uyku (gözüme) uğramak isteseydi, göz kapaklarımın arasındaki cereyan onu kovardı.

Beni öldüren ve kendilerini de şafak sökmesinin öldürdüğü uzun geceleri uykusuz

geçirip ihya ediyorum ta sabahı görene kadar.

O sabah ki, taşan ve beyaz çiçeklerin üzerinde akıp onları yok eden bir sel misali, yıldızları örtüp yok ediyor.

(Senin başına gelene) engel olunabilseydi, ordu ve kılıç denizlerine bizden gençler senin için dalarlardı.

Yerin hemen üstüne, kandan bir tabaka döşer, sonra da yönelip toz topraktan bir gök-yüzü inşa ederlerdi.

Onlar öyle bir topluluktur ki zırhları kuşandılar mı onları ay üzerine düşümlenmiş bulut sanırsın.

Zırhlıların kılıçlarını görürsün ki sanki o kılıçlar denizlerin kollarının beslendiği birer su kanalıdır

Sağ ellerindeki (kılıçları) doğrultsalar, o kılıçların uzunluğu nedeniyle, titreyen (öldürücü) mızrak yerine onlarla yaralayıp öldürebilirlerdi.

Kahramandırlar. Ortada savaş görmeyince, yağmurun talep edilmesi gibi, dört bir yandan, savaşı bulmaya çalışırlar.

Soylu atları yanlarına çekip yürürler, at eyeri ve deve yükleri arasında ilerlerler.

Çölü serap doldurduğu gibi, onlar da zırhlarının içini doldurup temrenlerine mızrak sapı oluyolar sanki.

Sanki o zırhları yapanı, sıvı demir yanıltmış ve o da sertleşmiş demir sıvısını, zincirli zırh şeklinde biçimlendirmiş.

O kişi, her bir zincir halkasının bitişen tarafını, çivi yerine, kabarcık gibi olan bir çıkıntıya sıkıca bağlamış.

Böylece o yiğitler, sertleşmiş demirden zırhlarla kuşanıp sert olmayan kabarcıklı demirle de yüzlerini örtmüşler.

Aslan gibidirler ve yemeklerini de paylaşırlar. Oysa aslanlar paylaşmayı kabul etmezler.

Halelerin ay ile süslenmesi gibi meclis de onların güzel yüzleriyle süslenir.

Başkasının çocuğuna şefkat gösterip emziren kadınlar gibi onlar da kendilerine sığınmış olana değerli hediyelerle iyilik yaparlar.

Onlar ki ceylan gibi ürkek ve korkakları, kendilerine dost ediniyorlar. O korkaklar, (onların iyilikleriyle) soylu olup zenginleşince, yardımcılara ihtiyaçları kalmıyor (ve onları terk ediyorlar).

Onlar ki mızrağı alınca, sanırsın ki o mızrak, yırtıcı aslanın, koltuğu altına aldığı bir kobradır.

Eğer aslan onlara saldırırsa onlar sadece azı dişlerine ve tırnaklarına güvenirler.

Onlar mızraklarıyla, darbelerden yumuşamış zırhlarıyla, yer darlığı çeken büyük bir orduyla birlikte,

Sürüklüyor de sürüklüyor o dümdüz mızrağı, canı sıkkın dev ordu birliklerinin arasından

Kanla yoğrulmuş toprak ve kovalamaca ile kalkmış toz içindedirler.

Zillet, refah ve miskinliğin gölgesinde gizlidir. Akranların yüceliği ise tehlikelerdedir.

Yüz hatları ve elleri, varlık halinde de yoklukta da cömertçe hareket etmektedir.

İyiliklere doğru, avuçlarını açarak iyilik elini uzatmaktadırlar.

*Yücelikleri, çalışıp mücadele ederek elde etmekte daima, bu yüceliklere ermiş ya da yakın olurlar
Gençlik gecesinde yıldızlar parlamıştır. Eğer o yıldızlara mühlet verilirse tan ağarmasına doğru ilerlerler.*

İçimin yanıp tutuşması, saçımın ayrımlarını ağarttı. Bu ışık (beyazlık), o ateşin alevidir.

Ensem ve siyah uzun saçımın parlamaya başlayan her teli ağardı

Benzerlik çekicidir. O halde niçin beyaz tenli kadınlar, ağarmış saç ayırımından nefret ediyor?

(Niçin) kalplerinin karalığı ile gözlerinin karalığını, favorime boya yapmak istiyorlar?

Oysa ceylanlar, o ak saçlarımdan nefret etmiyor, çünkü bitkinin gelişim aşamalarının nasıl değiştiğini görüyorlar.

İlk olarak iki şey aniden görünüp yok olur: Gençliğin gölgesi ve kötülerin dostluğu.

Ne kötüdür vefakâr yaşlılık! Ne güzeldir gaddar ve hain gençliğin gölgesi!

Dünyada ihtiyacım olan, gençliktir ve onun başlangıcıdır. O bitti mi ihtiyaçlarım da biter.

O gençliğin ömrü kısa oldu. Ancak bana göre, onun ne iyilikleri ne de ihsanları kısadır.

Zenginleştikçe dertlerimiz de artmakta. Her yönüyle yoksulluk ise (bunları) çoğaltmaktadır.

İhtiyaç fazlası olan, ya bir hadise ya bir varis ya da utanç verici bir şey vasıtasıyla zayi olup gider.

Kalplerinin içerdği kinin şiddeti nedeniyle beni kıskananlara acıyorum.

Allah'ın bana verdiklerine baktılar. Böylece gözleri cennette, kalpleri ise ateşte oldu.

Hiçbir suçum yoktu. Sadece üstünlüklerimi saklamak istedim. Sanki ateşin yüzünü peçe ile örttüm.

O üstünlükleri mütevaziliğim nedeniyle saklamak istedim. Bunun üzerine, boyunları uzanıp örtülerin üzerinde yükselmeye başladı.

Bazı insanlar işaretler gibidir, bazıları ise fark edilmezdir. Bazı yıldızlar da kapalı, bazıları ise çok parlaktır.

İnsanlar kazançlarında birbirine benzemektedirler. Toplulukların üstünlükleri ise ürün vermededir.

Ömrüme yemin olsun ki onları yücelik yollarına sevk ettim. Ancak kör olup görmediler ve izlerimi takip etmediler.

Gözleriyle görmek isteselerdi görürlerdi. Nitekim basiretlerin körlüğü, gözlerin kör olup göremeyişindedir.

Neden soylular gibi çalışıp çabalamadılar. Böylece kaderin sonuçlarını kabulleneceklerdi veya onlara teslim olacaktı.

Vefa ve iyilik, şiirlerde kalmış, insanların içinden yok olup gitmiş.

Güvenilir olan ve olmayanların hainlikleri yaygınlaşmış. Öyle ki gözlerimizin görmesini suçlamaya başlar olduk.

Akıllı, çok defa, cahilden yardım istemiştir. Nitekim sol el olmayınca sağda hayır yoktur.

Kötülüklerin hayrı Allah'tandır. Nitekim onlar adiler için pas, iyiler için de ciladır.

İkinci Kaside

Aîşe et-Teymûriyye'nin kızına yakmış olduğu ağıt

Gözlerden denizler gibi gözyaşı aksa da zaman çok gaddardır, cefakardır
Her gözün kan ağlama hakkı, her gönlün de yanma ve feryat etme hakkı vardır
Işık yok oldu ve gündüzleyin güneş kayboldu, dolunaylar artık görünmez oldu
İsteklerim geçip gitti ve bana üzüntüyü tattırdı, gönlüm kor oldu, ateş oldu
Keşke göçmeye niyetlendiğinde üzerimize çökecek olan bu karanlıktan gözleriyle haberdar etseydi
Canımı öyle yaktı ki kaburgalarım arasındaki bir ateş, kavuruyor ve çıtırdıyor
Üzüntüm dünya aleme yayılsa, ne Kays'ın ne de başkasının musibetine dönüp bakan olurdu
Oruç ayının seher vaktinde ölüm kadehleri dolaşırken gözyaşlarının kadehleri de dolaşıyordu
Kızım da ondan aldı ve o güzel yanakları değişiverdi
Hayatın çiçekleri bahçesiyle beraber soldu, parlak ve dalgalanan yaprakları dökülüverdi
Hastalık giysisini küçükken giymişti ve acılı ölüm şarabını tatmıştı
Doktor sabahleyin gelip şifa müjdesi vermişti ancak tıbbi kendisini aldatmıştı
Bir şurup verdi ve müjdeleyerek bunun her hastalığa şifa olduğunu iddia etmişti
Üzüntüyle nefes vererek doktora dedi ki, beni çabuk iyileştir çünkü sen bilen birisin
Gençliğime de acı, evladını kaybedip acı içinde kıvranacak olan anneme de acı
Güzel uykudan mahrum kalmış ve uykusuzluktan şikayetçi olup göz kapakları yorgun düşmüş göze
merhamet et
Doktorun ümitsizliğini ve aczini görünce gözyaşları içinde şunları söyledi
Anacığım beraber kalmamız zorlaştı artık, yarın naaşımın bir gelin gibi geçtiğini göreceksin
Varış yerim kabir olacaktır ki o benim evimdir, herkes de kabre girecektir
O kabrin Rabbine de ki, kızıma merhamet et, kader onu bir gelin olarak buraya getirdi
Kabrimin yanında bir müddet sabret, Kudret Sahibinin koruması altındaki bir ruh seni görecektir
Anacığım bizim bir hayalimiz vardı, ah keşke gerçekleşseydi ne güzel olacaktı
O acı ayrılık gününün ortaya çıktığından beri uçup giden rüyalara dönüştü
O boş kalan eve ve ardımdan bıraktığım o etkileyici manevi mirasa dön
Düğün çeyizini hatıra olarak muhafaza et zira bu, evliliğe kadar bana mutluluk verirdi
Senden ayrılık musibetinden sonra herkes siyaha büründü ve yazgı gerçekleşti
Kabir, bu güzel dal için bir bahçeye dönüştü ki kokusu mezardaki çiçeklerden gelir
Anacığım, evlatlık hakkım için kabrimi unutma ki kabirdeki üzülmessin
Gözyaşlarım konuşmama mani olurken, zaman da beni ezdikçe ezerken ona şöyle cevap verdim
Kızcağızım ciğerparem gönlümü yakan, sonu keder olan bir sefa daha yok oldu
Sana olan üzüntüsünden, hüznünden ve ağlamasından gönlü eriyip giden ve evladını kaybetmiş birine
vasiyet etme
Senin için ağlıyorum ki hurilerin süslediği ebedi cennet bahçelerinde buluşalım

*AiŖe(yaŖayan) diye ağırsalar derim ki hayatım da sabrım da tükendi, Allah hakkıyla bilendir
Güzelliği bir arada toplamıŖ olan cemali saklı dolunayın kaybolup gitmesine yanıyorum
Gönlüm razı, gözüm yaşlı, dilim müteŖekkiri, Rabbim de çok bađıŖlayıcıdır
Ebedi cennetlerde rızaya kavuŖtun, orada senin için köŖkler ve odalar süslenmiŖtir*

Üçüncü Kaside: Ebî Züeyb'in oğullarına yaktığı (kaside-i aynîyye³³³) mersiye

Ölüm ve endişesinden dolayı acı mı duyuyorsun, zaman bağırp çağırana sitem etmez
Umeyme der ki servetine rağmen her şeyden el ayak çekmeden beri rengin nasıl da solmuş
Ne oluyor ki yatamıyorsun hiçbir yatakta rahat olamıyorsun
Ona dedim ki bana olanların sebebi evlatlarımın dünyadan göçüp gitmeleridir
Evlatlarım öldüler, insanlar uykuya daldıklarında uyuyamıyorum, bende bir acı ve dinmeyen bir
gözyaşı bıraktılar
Benim isteğim değil de kendi istekleri gerçekleşti de tek tek ölüp gittiler
Onlar gidince hayatım zorlaştı ve sanırım ben de bu gidişle onların peşinden gideceğim
Onları her şeyden korumaya çalıştım ama ölüm geldi mi onu def etmek mümkün değildir
Ölüm, pençelerini geçirdiğinde hiçbir muskanın fayda vermeyeceğini görürsün
Ölümlerinden sonra gözler sanki dikenle oyuldu ve böylece ağlayan bir sokur oldum
Safa-Merve'ye nasıl çokça uğranılıyorsa musibetler de bana öylece çok uğruyor
Musibetime sevinenlere karşı dik duruşum, zamanın musibetleriyle yıkılmadığımı gösterir
Nefsine kabul ettirirsen kabul eder, aza da kanaat edebilir
Zaman, musibetleriyle evlat acısı çektirse de asıl acı sevdiğilerimden dolayı gelir
Bizden önce birlik içinde yaşayan ne kadar kuvvetli topluluk vardır ki dağılıvermişlerdir
Dört tane siyah sırtlı eşeği olan kesik kulaklı vahşi dişi eşek gibi zamanın musibetlerinden kimse
kurtulamaz
Ebu Rabîa'nın ailesine ait yırtıcılaşmış bir köle gibi hala bağıyor
Taze otları yedi dişi eşek de ona uydu mera da ona güç verdi
Vadilerin yatağına bayağı bir sağanak yağmur yağmıştı ki durmayacak gibiydi
Bir müddet bahçesinde otladurdular ve etrafta yiyip eğlendiler
Tepelerdeki sular çekilmeye yüz tuttuğunda oradaki sıcaklık dayanılacak gibi değildi
Meradaki çiçekleri hatırladı, zorluğa ve uğursuzluğa uğramıştı ve helak sebebini aradı
Onları yüksek ve suyu çok olan yerden kovup geniş yolda zorluk çıkardı
Sanki onlar vadinin yamacındalar, yokuşun başında soyguna uğramış sürü gibi yan yanalar
Sanki o dişi eşekler bir araya getirirler de o da sanki kadehleri dağıtırken bağıran kumar ebesidir
O, elde dönüp duran bileği taşı gibi durur ancak eşek daha da serttir
Dişi eşekler ayyuk yıldızı doğarken suya geldiklerinde eşek kumar ebesi gibi onları üstten gözetliyordu
Dibi çakıllı olan soğuk ve tatlı suya dirsekleri kaybolacak şekilde girdiler
Eşekler içerken gizlenmiş avcının yay sesini duymaya başladılar ve böylece endişelendiler
Onları avlamak için bir eline yay bir eline de ok alınca yay sesi duyuldu
Eşekler avcıdan korkup kaçmaya çalışırken uzun boyunlu dişi eşek önde giden çiftine sığındı

333 Araplar, beytinin sonu aynı harfle biten uzun her şiiri o harf ile isimlendirirler. Bu kaside de ayn() harfiyle bittiği için ayniyye denmiştir. Nûniyye, lâmiyye gibi...

*Avcı okunu attı uzun boylu kısır dişi eşeğe sapladı okun tüyü bir araya geldi
Avcı, dişi eşeğe bu okunu attıktan sonra tekrar eşek ayağa kalkıp gitmeye çalışınca elini sadağına atıp
ikinci oku aldı
Uzun menzilli ince okunu attı, ok da kaburgalarının arasına saplandı
Eşeklere oklarını atınca ölümü tattılar, kimi can havliyle kaçmaya çalıştı kimi de yere çakılıp öldü
Okların saplandığı eşekler yolu kana buladılar da yol Yezid oğullarının kırmızı yoluna benzedi
Zamanın musibetlerinden kimse kurtulamaz, köpeklerin korkutup kovaladığı yaşlı boğa da
Av köpekleri canına kastederken o da can havliyle gizleniyor, sabah aydınlanınca tekrar korkuyor
Avcı onu gördüğünde o da güzel kokulu ağaçların arkasına gizlenmeye çalışıyor
Bir şey duyunca her tarafa bakıp gözlemliyor ve ne duyduğunu teyit etmeye çalışıyor
Islanmış boğa sırtını güneşe vererek kendini kurutmaya çalışırken sürü halindeki köpeklerin en
önündeki ona gözüktü
Korkuyla ve hızla koşarak ayaklarının arasını köpeklere karşı kapalı tuttu
Onlar onu ısırırken o da onları kalın ayaklarıyla ve renkli kuyruğuyla üzerinden itip korunmaya
çalışıyordu
Boğa köpeklere sivri boynuzlarını saplamak için boynunu eğince boynuzları köpek kanına bulandı
Köpeğin kanı akarken boynuzlardan, bu durum ızgara yapılmak üzere içinden şiş geçirilmiş danaya
benzedi
Boğayı toz duman içinde yere yatırıp her tarafında ölümcül yaralar açtılar
Yine köpek sürüsünü kovalayınca kalan köpek korkudan havlayarak uzaklaşmaya çalıştı
Köpeklerin sahibi elinde beyaz ince temrenli ve tüyleri düz oklar ile ortaya çıktı
Avcı boğayı kaçan köpeklerden uzaklaştırmak için bir ok attı ve boğanın yan tarafına sapladı
Ölü devenin çöktüğü gibi çöktü her ne kadar deve daha büyük olsa da
Zamanın musibetlerinden kimse kurtulamaz zırhlı ve miğferli olan Müsteş'ir de kurtulamaz
Zırhı paslanmış, yüzü de o kötü günün sıcaklığından dolayı kararmıştı
Eyeri deriden olan bir kısrağ üstündeki (Müsteş'ir) ile süratle koşuyordu
Kısrağına öyle iyi bakıyordu ki onun her tarafı yağ ve etle doldu, sütünü de sağmıyordu
Bacak damarları belirgindir, kırmızı memeleri de emilmemiştir küpe gibidir
Koşarak ısı artınca çok fazla terlemiyor sadece ıslanıyordu
Müsteş'ir savaşta vur kaç yaparken bir gün karşısına yürekli cesur bir adam çıktı
Bu adam, ceylan gibi, sağlam, orta boylu bir atla süratle ilerliyordu
Çağrıştılar ve atları baş başa geldi, ikisi de bu meydanın tecrübeli kahramanlarıdır
Her biri kendine güvenmiş olarak şanını korumaya çalışıyor, işte bu gün o kötü gündür
Üzerlerinde örülmüş birer zırh vardı öyle kalitelilerdi ki ya Hz. Dâvûd ya da Tubba' yapmıştı
İkisi de ellerindeki kandil gibi parlayan keskin mızraklarla dövüştüler
İkisi de neye vursa kesen keskin kılıçlarla kuşanmışlardı
Birbirlerine ellerindekiyle öyle yaralar açtılar ki kapanması mümkün olmadı
İkisi de şanlı ve yüce bir şekilde yaşadılar, keşke şanlı ölümünden kurtarabilseydi*

Dördüncü Kaside: İbn-i'Rûmî'nin iki evladına yakmış olduğu ağıt

Gözlerim, ağlamanız ölüyü geri getirmese de gönlü ferahlatır, ağlayın benim için, sizin kadar değerli olanı kaybettim

Toprağa evladımı ellerimle hediye ettim, hediye edilenin izzeti, hediye edenin de üzüntüsü ne çok
Allah ölüme lanet etsin ölüm nasıl gelip de gönüllere en yakın kimseleri kasten alıp gidiyor
Ölüm kasten ortanca oğlumu seçti onu Allah'a havale ettim, nasıl da en değerli mücevherimi seçti
Siması, içindeki büyük bir hayra işaret eder, davranışlarındaki olgunluk alametini fark edersin
Ölüm beni ondan ayırdı, artık o mezarında bana yakın olsa da aslında benden uzaktır
Hastalık verdiği sözü yerine getirerek canını aldı, şifa ümitleri ise boşa gitti
Doğumu ile ölümü arasında o kadar az kaldı ki mezarda kefene sarılıyken kundağı unutmamıştı
O kadar aşırı kan kaybetti ki kan kaybı onu kırmızı gülden sarı za'ferâna dönüştürdü
Ölüm onu yavaş yavaş yiyip bitiriyordu, gözümüzün önünde defne sapı gibi eriyordu
Nasıl bir canın var beraberinde canların düştüğü, inci kolyesinin incilerinin düştüğü gibi
Pek sert bir taştan daha sert olan gönlümün onun için yarılmadığına şaşırırım
Keşke ben ondan önce ölseydim ve keşke hastalıklar ona değil bana gelseydi
Ancak Rabbim dilemiş olduğumu dilemedi, Allah'ın istediği olur kulun değil
Onu satmak karşılığında alacağım velev cennette ebedi kalacak olmam olsa da bu beni sevindirmezdi
Onu isteyerek satmadım ama gasp edildi, mecburen yaşanan hadiseleri kınayacak yoktur
Ondan sonra bana iki oğul verilse de Necd'deki develer yavruları için ağıt yaktıkça onu hatırlayacağım
Evlatlarımız uzuvlarımız gibidir hangisini kaybedersek bu telafi edilemez bir kayıp olur
Herkesin doldurulamayacak bir yeri vardır, kardeşin için feryat edilir sabredilmez
Göz kulağın yerini doldurabilir mi, kulak da göz gibi yön gösterebilir mi?
Ömrüme yemin olsun ki ondan sonra hayatım değişti, ah n'olaydı, ondan sonra şiir tarzım da değişti
Tüm mutluluğum sona erdi onu kaybettiğimde, hayatın tüm lezzetlerinden uzak kalmış oldum
Gözümün, burnumun ve içimin reyhanı, ah n'olaydı, yoksa sen değiştin mi
Bana bahşettiğin gözyaşlarımla seni sulayacağım, gözden akan gözyaşları fayda vermese de
-Ey gözlerim, bana ihsanda bulunun zira ben toprağa sizden daha değerlisini ihsan ettim
-Göz aydınlığım: Öyle çok ağladın ki şişmiş gözlerdeki çapakları giderdin
Göz aydınlığım: Diri ölüye feda olabilseydi sana canını veren ilk ben olurum
Sanki ben seni koklayarak sarılarak hiç sevinmemişim ne kundakta ne de oyun yerinde
Sana gösterdiğim üzüntüden dolayı bana sitem ediyorlar ama gösterdiğimin kat be katını içimde saklıyorum

Muhammed: Kalbim için teselli vadeden her şey kalbimin ancak hasretini arttırıyor
Kalan iki kardeşini de gördükçe üzüntülerimin ateşi artıyor
Senin oyun yerinde o ikisi oynadığında kasıtsız olarak gönlümü ateş gibi yakıyorlar
O ikisinde benim için bir teselli yok verdikleri bir hüznün var ki tek başıma ona göğüs geriyorum

*Ve sen, yalnızlık yurdunda tek kalsan da ben de arkadaşlık yurdunda tek başımayım
Ölüm, bir topluluğu ölümler yurdunda gönderdiğinde ben de gidenlerden olmak isterim
Kim bir dosttan bir hediye istiyorsa ben de seni rüyada görmeyi isterim
Allah'ın selamı üzerine olsun hem benden hem de yıldırımlı, gök gürültülü her yağmurdan*

Rahmetli Abdullah'ın Anısına Yazılan Güzel Yazılar

“Zamanı Geldi” ³³⁴

Dr. İsam Abdullatif El-Füleyc Kaleminden

Bir kimsenin başına gelebilecek en büyük musibet çocuklarıyla ilgili olanıdır. Nasıl öyle olmasın? Onlar babalarından yaratıldılar. Onları iyi terbiye etmemize, iyi yetiştirip onlara infakta bulunmamız gerektiğine dair ayetler ve hadisler bulunmaktadır. Bütün bunlar çocuklar ile ebeveynin arasındaki ruhî bağı artırmaktadır. Bunun yanı sıra evladını kaybeden kimseler için bazı hadisler de bulunmaktadır. Hamdedip sabır ve sebatla bulunan kimselere Allah büyük bir ecir vadetmiş ve cennetle ödüllendirmiştir. Zira bu ne büyük bir cömertlik ve nimettir.

Dün Kuveyt bir evladını kaybetti. Kardeşim ve yakın arkadaşım olan Dr. Abdülmühsin el-Carallah el-Harâfî'nin oğlu Abdullah, hastalığından dolayı vefat etti, Allah rahmet eylesin. Babasının aktardığı gibi hastalığı karşısında sabırlıydı. Benim de gördüğüm üzere ebeveyni ondan daha sabırlı ve sebat ehliydi. Abdullah, birbirinden saygın dört kızın tek erkek kardeşidir. Üniversiteden yeni mezun olan ve babasının kendisiyle künyelendiği evladıdır (Ebu Abdullah). Ancak Allah'ın kaderi başkaydı. Kuşkusuz yüce Allah herkes için en iyisini seçmiştir.

"Allah bir kulunu sevdiği zaman, diğer kulların kalbinde o kimseye karşı bir sevgi uyanır" sözü ile her zaman onu hatırlarım. Kardeşim Dr. Abdülmühsin'in halk arasında sevilen ve yeryüzünde kabul gören biri olduğuna şahitlik ederim. Oğlu Abdullah'a karşı da aynı sevgiyi gördüm. Twitter bunun en iyi göstergesidir, çeşitli öğrenci toplulukları ve akımlarına mensuplarının onu anması da. Babası gibi o da halk arasında sevilen biriydi. İşte babasının oğluydu. Ona rahmet edilmesi ve günahlarının bağışlanması için dua ediliyordu. Kaderi Allah katında en iyi günler olan Zilhicce ayının ilk on gününde ahirete geçmek yönündeydi.

Allah Abdullah'a rahmet eylesin, mekânı cennet olsun. Ebeveynine, kız kardeşlerine ve sevenlerine Allah'tan sabr-ı cemil dilerim.

İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn (Şüphesiz biz Allah'a aitiz ve o'na döneceğiz.)

Resûlullah (s.a.v.) buyurdular ki: "Allah'a dua eden herkese Allah icâbet eder. Bu icâbet ya dünyada peşin olur ya da ahirete saklanır yahut da dua ettiği miktarda günahından hafifletilmek suretiyle kabul olur. Yeter ki günah talep etmemiş veya sıla-i rahmin kopmasını istememiş olsun ya da acele etmemiş olsun." Dediler ki: "Ey Allah'ın

334 Bu makale al-watan gazetesinde 01.10.2014 tarihinde yayımlanmıştır.

resulü, -duada- nasıl acele eder?" Dedi ki: " Ben Rabbime dua ettim ama duamı kabul etmedi."³³⁵

335 Tirmizi Sünen'inde tahrîç etmiştir: (3604. hadis)

Sabrı Böyle Öğreniriz³³⁶

Dr. Mutlak El-Karavi Kaleminden

Allah'ın kaderi Abdullah'ın canını alarak tecelli etti. Muhafazakâr bir ailede annesi, babası ve kız kardeşleri arasında yetişen bu genç adam; güzel ahlakı, güler yüzü ve ebeveynine itaati ve hoş davranmasıyla anılmaktadır. Kerîm olan Allah'ın büyük bir lütfu ile Abdullah dertli hayattan rahat bir hayata göç etti -Allah'ın izniyle-. Ezelden beri yazılan bir kaderdir. Bu durumda bize "İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn (Biz Allah'a aidiz ve ona döndürüleceğiz), ey Abdullah, Senin ayrılığın bizi fazlasıyla mahzun etti" demek düşer.

Abdullah'ın babasının mesajı çok etkiliydi. Mektup bu büyük musibette çok anlam taşımaktaydı. Kendisini sabırlı, teslimiyet gösteren ve Allah'ın kazâ ve kaderine iman etmiş vaziyette gördüm... İstircâ' edip Allah'ın kaderine razı oldu. Birçok projede kendisiyle çalışırken de kendisinden bunu öğrendik, her zaman bize sabretmeyi tavsiye ederek büyük musibetlere karşı bizi teselli eder, istenilen sonuçları ve amaçları gerçekleştirmek uğruna hataları görmezden gelirdi. İşte bu büyük musibet karşısında sebat göstererek de zor durumlarda olan bir Müslümanın göstermesi gereken duruşunu bize öğretmektedir.

Ebu Abdullah mesajında şöyle demektedir:

"Allah'ın selamı üzerinize olsun. Kardeşlerime, yakınlarıma, sevdiğime ve Abdullah'ın sevdiğine bu müjdeyi benim yerime iletmeni rica ederim:

Abdullah'ın anne babası için peygamberimiz (s.a.v.) aracılığıyla müjdelendirdiği cennetteki Hamd Köşkü'ne nail olduğumuz için Rabbime şükürler olsun.

Ebu Sinân demiştir ki: Oğlum Sinân'ı defnettığım zaman Ebu Talha el-Havlânî mezarın kenarında oturmuştu. Gitmek istediğimde elimi tutarak şöyle dedi: "Ey Ebu Sinan, sana müjde vereyim mi?"

Dedim ki: "Evet."

O da şöyle dedi: "Dahhak b. Abdurrahman'ın, Ebu Musa kanalıyla bildirdiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: Kulun çocuğu öldüğü zaman Allah Meleklerle şöyle der: "Kulumun çocuğunun canını aldınız mı?"

Onlar da derler ki: "Evet."

O da şöyle buyurur: "Onun can paresini aldınız mı?"

Onlar da: "Evet derler."

O da şöyle der: "Kulum ne dedi?"

Melekler de: "Sana hamdetti ve istircâda bulundu." derler.

336 Bu makale al-Anba gazetesinde 30.09.2014 tarihinde yayımlanmıştır.

Yüce Allah da şöyle buyurur: “Kulum için cennette bir köşk inşa edin. Adını da Hamd Köşkü koyun.”³³⁷

İstircanın manası: “Şüphesiz biz Allâh’a aidiz ve kesinlikle biz ancak O’na döneceğiz” demektir.

Vaadi, rahmeti ve ihsanı ile Rabbimin beni ve Abdullah’ın şefkatli annesini - Rabbime olan hüsnüzannım dolayısıyla- cennetinde ağırlayacağından eminim, Abdullah için samimi bir şekilde dua eden ve feyiz dolu samimi duyguları ile bizle beraber olan bütün sevdiklerimizi ve Abdullah’ın sevdiklerini unutmayacağımıza dair söz vererek onları vadedilen Hamd Köşkü’nde ağırlayacağız.

Az önce Kuveyt saatine göre akşam beşte cumartesi gününe denk gelen mübarek Zilhicce ayının 3’ünde yüce Rabbim, Abdullah’ı ve bizi Hamd Köşkü’ne nail olmakla şereflendirdi.

Ayrıntıya girmeden sana müjdeli haberi vermek isterim. Abdullah’ın hastalık sürecinin tüm aşamalarında tedavisi -övgüme gerek yok, sizin çok iyi bildiğiniz zarif kişiliği gibi- oldukça akıcı gidiyordu. Bunun yanı sıra Rahman olan Allah’ın lütfu ve cömertliği ile Abdullah’ın günahlarını bağışlamak ve makamını yükseltmek için takdir ettiği dışında neredeyse hiç sıkıntı çekmedi. O merhametlilerin en merhametlisidir.

Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'adır.

Her türlü hal için Allah’a hamdolsun.”

Yüce Allah'ın Kuran-ı Kerim'de doksandan fazla zikrettiği sabır budur. Allah (c.c.) şöyle buyurmuştur: “Bu olgunluğa ancak sabredenler kavuşturulur, buna ancak hayırdan büyük bir pay sahibi olan kavuşturulur.”³³⁸

Allah'tan Abdullah'a rahmet etmesini, makamını Firdevs-i a'lâ cenneti kılmasını, yakınlarına sabr-ı cemil ihsan etmesini dilerim.

337 Tirmizi (1021. hadis) tahric etmiştir. Hasen hadistir.

338 Fussilet Suresi, 35. Ayet.

Vefa Sözü

Musibetinizden Dolayı Üzgünüz Ve Sabrınızdan Dolayı Sizinle Gurur Duyuyoruz³³⁹
Vefa' el-Umani'nin Kaleminden

Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salat ve selam, Resûlullah'a, ehli beytine ve ashabına olsun.

Yüce Allah'tan rahmetli Abdullah el-Harafi'nin yakınlarına ecir ihsan etmesini, ebeveynine de ona bedel olarak daha hayırlısını vermesini niyaz ederiz. Allah (c.c.) şöyle buyurmuştur: "Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele. Onlar; başlarına bir musibet gelince, 'Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah'a aidiz ve şüphesiz O'na döneceğiz' derler. İşte Rablerinden mağfiretler ve rahmet onlarıdır. İşte hidayete erenler de onlardır."³⁴⁰ Musibetin ilk anında sabır etmenin fazileti büyüktür. Allah'ın kaderine karşı sabır ve rıza gösterenlere cenneti kazanmak gibi sonradan alacakları ecre ek olarak önden alacakları bir ecir de mevcuttur. Allah Te'âlâ hadis-i kudside şöyle buyurmuştur: "Dünyada sevdiği bir dostunu aldığı zaman, (sabredip) ecrini Allah'tan bekleyen mümin kulumun katımdaki karşılığı cennettir."³⁴¹

Saygıdeğer Dr. Abdulmuhsin Abdullah el-Harafi beyi tebrik ederim ki evladı hastalanınca ve vefat haberini alınca başına ansızın gelen ve hızla gelişen musibete gösterdiği sabır takdire şayandır.

Ebû Mûsâ el- Eş'arî'den (r.a.) rivâyet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Bir kulun çocuğu öldüğünde Allah Te'âlâ meleklerine:

"Siz kulumun yavrusunu mu aldınız?" der.

Melekler: "Evet," derler.

Allah Te'âlâ: "Siz onun ciğerparesini mi aldınız?" der.

Melekler: "Evet," derler.

Allah Te'âlâ: "(Peki bu durumda) kulum ne dedi?" buyurur.

Melekler: "Sana hamd etti ve 'Biz Allah'a aidiz ve ona döneceğiz.' dedi," derler.

Allah Te'âlâ: "Öyleyse bu kulum için cennette bir köşk bina edin ve ona "Hamd Köşkü" adını verin," buyurur.³⁴²

Dr. Abdulmuhsin el-Harafi hayırseverliği, düşkünlere yardımı ve tüm çalışanlarına ayırım gözetmeksizin şefkatli yaklaşımı ile tanınmıştır. Ayrıca yumuşak huylu oluşu, mütevaziliği, hak edene hakkını vermesi, ahlakı ve cömertliği ile de tanınmıştır.

339 Bu makale al-Anba gazetesinde 30.09.2014 tarihinde yayımlanmıştır.

340 Bakara Suresi, 155-157. ayetler

341 Buhari, 6424

342 Tirmizi rivayet etmiştir: 1021. hadis. Albani ve İmam Ahmed, hasen olduğunu söylemişlerdir.

Birinin hastalık haberini alınca hemen ziyaretine gider, birinin vefat haberini alınca yakınlarından bile önce defin merasimine katılır. Herkesin şahitlik ettiği gibi iyilik yapmayı herkese sözlü ve yazılı bir şekilde hatırlattı. Uğradığı büyük musibetten dolayı -Abdullah- vakıflar genel müdürlüğündeki tüm çalışanlarının ciğerparesiymiş gibi üzüntü duydu. Hastalık haberini ilk aldıklarından beri oğlunun durumunu takip edip Allah'a şifa ihsan etmesi için dua ediyorlardı. Ancak yüce Allah dilediği zamanda bizlere vermiş olduğu emanetleri geri almaktadır. Zira veren Allah olduğu gibi alan da Allah'tır (c.c.). Ebeveynlerini bu zor imtihana karşı gösterdikleri sabırdan dolayı kendilerini kutlarım. Dünya imtihan yeridir. Zira sabrın meyveleri ve yararları burada belli olur. Allah'ın (c.c.) şöyle buyurduğunu hatırlayalım: “Yer üzerinde bulunan her canlı fanidir (yok olacaktır). Ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin zâtı bâki kalacaktır.”³⁴³

Bu değerli ailenin uğradığı musibetten dolayı Allah onların ecirlerini artırsın, onlara sabır ihsan eylesin. Mevtasına da hayırlı ecirler ihsan eylesin.

343 Rahman suresi, 26-27

Ehli Beyt Ve Sahabe Platformu

Yeniden Görüşmek Dileğiyle Ey Hayırlı Evlat -Abdullah-³⁴⁴
Muhammed Salim El-Hızır'ın Kaleminden

İnsanın, özellikle evladını kaybeden, sevip saydığı birini, teselli etmek ve başsağlığı dilemek için bocalayıp ne söyleyeceği hakkında irkildiği anlar nadir olsa da ona söyleyeceklerini seçmek oldukça zordur. Çünkü sıradan başsağlığı dilekleri değil de ona tesir edebilecek ve samimiyetini yansıtacak sözcükleri seçmesi daha zordur.

İşte Kuveyt'teki hayır işlerinin büyük şahsiyetlerinden birisinin karşısında duruyorum. Hayır işleri ve ülkesi Kuveyt için büyük katkıları olan Dr. Abdülmuhsin el-Carallah el-Harâfi'nin karşısındayım.

Ülkesinde hayır işlerinin önderlerini ele aldığı kitaba "Ülkemin Hayır Severleri"³⁴⁵ ve ülkesinde eğitim ve öğretimin önderlerini ele aldığı kitaba "Ülkemin Eğitimcileri"³⁴⁶ ismini vermiş olsa da o bu şahsiyetlerin önde gelenidir. Bunu kendisiyle olan bağından dolayı söylemiyorum -onu övmem tenkit edilse de- gerçekten o birçok hayra imza atıp iyilik yaptı. Yaptıklarını övüp hayırla anmamız onun bizim üzerimizdeki hakkıdır. Hadis-i şerifte şöyle geçmektedir: "İnsanlara teşekkür etmeyen, Allah'a da şükretmez."

Dr. Abdülmuhsin el-Carallah el-Harâfi'nin -vakıflar genel Müdürlüğü genel sekreteri- ile ilgili konuşmamız burada bitmez. Büyük başarıları ve işindeki fedakarlığı...

Sadece küçük bir kısmını ele alabildiğim başarı dolu geçmişi...

Şu an karşısında durduğumda merhametli, sabırlı ve hayırlı evladı Abdullah'ı kaybetmesine karşın Allah'a (c.c.) şükür eden bir baba görmekteyim.

Dr. Abdulmuhsin evladını kaybedince sergilediği duruşu ve Allah'ın kaderine tam teslimiyeti bana imam İbn'ül-Cevzî'nin rivâyetinde³⁴⁷ anlatılan büyük alim Ebü'l-Vefâ b. Akîl el-Hanbelî'nin evladını kaybedince sergilediği örneği az rastlanan sabr-ı cemil dolu duruşunu hatırlattı.

Oğlunun ölümünden sonra oturmuş onunla vedalaşırken bazı arkadaşları yanına girmişti. Giren kimsenin, yaptığını yanlış bulacağını hissetmiş gibiydi ki ona şöyle dedi: "Bu benim için değerli bir bedendir. Karşımda olduğu sürece ona

344 Bu makale al-Watan gazetesinde 08.10.2014 tarihinde yayımlanmıştır.

345 Eserin orijinal Arapça adı "Muhsinun Min Beledî"

346 Eserin orijinal Arapça adı "Murabbun Min Beledî"

347 el-Muntażam, 17/148

sarılmadan içim rahat etmez. Defnedildiğinde de benden daha hayırlı olanın riayetinde olacak.”

Büyük alim Ebü'l-Vefâ b. Akîl el-Hanbelî yaşadıklarını anlatarak şöyle demiştir: "Evladım Akîl'in ölümü ile imtihan edilince bana başsağlığı dilemek için camiye gelen halk ile önemli şahsiyetlere hürmeten ben de camiye gittim. Oradakilerden Kur'an tilâveti güzel olan biri, bu ayeti okuyunca '...Ey Vezir, gerçek şu ki, bunun çok büyük yaşta (ihtiyar) bir babası var...' ³⁴⁸ cemaat hüngür hüngür ağladı. Amacın üzüntüyü öne çıkarmak ise o zaman sen Kur'an ile hayıflanmaya çalışıyorsunuzdur. Zira Kur'an biz hayıflanalım diye değil üzüntülerimizi yatıştırmak için indirildi. Bundan dolayı böyle yapma."

Bütün bunlardan daha değerli olanı ise evladı vefat ettikten sonra ona hitaben söylediği şu sözdür: "Ey oğulcuğum, gönüllerin tekrar bir araya geleceğine dair inancı olmasaydı; sevdiklerimizin ayrılığına karşı gönüllerimiz paramparça olurirdi." ³⁴⁹

Hadis-i şerifte -senedi zayıf- Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Bir kulun çocuğu öldüğünde Allah Teâlâ meleklerine:

"Siz kulumun yavrusunu mu aldınız?" der.

Melekler: "Evet," derler.

Allah Te'âlâ: "Siz onun ciğerparesini mi aldınız?" der.

Melekler: "Evet," derler.

Allah Te'âlâ: "(Peki bu durumda) kulum ne dedi," buyurur.

Melekler: "Sana hamd etti ve 'Biz Allah'a aidiz ve ona döneceğiz.' dedi," derler.

Allah Te'âlâ: "Öyleyse bu kulum için cennette bir köşk bina edin ve ona Hamd Köşkü adını verin," buyurur. ³⁵⁰

Allah-u Te'âlâ'nın rahmetiyle sevgili Abdullah'ın babasına olan itaati ve musibete olan sabrından dolayı makamını Firdevs-i A'lâ cenneti kılmasını ve yakınlarına şefaathane olmasını Allah-u Te'âlâ'dan niyaz ederim.

Ey Dr. Abdulmuhsin; Allah ecrinizi artırsın, musibetin dolayısıyla sana ecir versin, musibetine karşılık daha hayırlısını ihsan eylesin.

Ey Abdullah, tekrar görüşmek dileğiyle. Allah'ın lütfu, rahmeti ve cömertliği sayesinde gönüller buna inanmaktadır.

348 Yusuf Suresi, 78.

349 el-Muntażam, 17/148

350 Sünen-i Tirmizî 1021, Müsned-i Aḥmed 19725, ayrıca birbirini güçlendiren başka 13 rivayet de bulunmaktadır.

Kitabın Konusu (Hastalık Ve Ölüm) İle İlgili Bibliyografya (Kısmî ya da küllî olarak bahsetmiş olan eski ve yeni eserler)

Bir yandan hastalığı, ölümü ve onlarla ilgili olan adabı ve fazileti diğer bir yandan da tavsiyeleri ele alan bazı kitap ve kaynaklar listelenmiştir. Bunun yanı sıra bu kitabımız için eserlerin bazılarında istifade edilmiştir. Ayrıca tefsir, hadis ve internet üzerindeki bunlarla alakalı bazı sitelerden de yararlanılmıştır.

Burada bu listeyi okura sunmanın amacı; hastalık, ölüm ya da bu süreçlerden sonra yaşanabilecek durumlarda okurun ihtiyaç duyacağı şeyleri içeren geniş bir kitap yelpazesi sunmaktır. Abdullah ile hamd köşküne yolculuğumuzu ele alırken ulaştırmak istediğimiz bilginin aktarılması böylece kolaylaşacaktır.

Muvaffakiyet Allah'tandır. Doğru yola ulaştıran da O'dur.

Aşağıda hastalığı ve ölümü, eserin tamamında ya da bir kısmında işleyen kitap ya da kaynak listesi yer almaktadır:

Başlık	Yazar	Yayınevi ve Basım tarihi
Sitt-ü Hatavat lit'Tamül me'al merad ve'ezemat	Muhammed Buşnak	Ürdün, 2012
İbtıla el-Aba'a bimevti'lebna'a	Ali Rıza	Kuveyt: Dar-ü'l Verrakin, 1.Baskı,2000
el-İbtıla ve Keyfe Testefid-ü Minhü'l Davat	Mecdi el-Hilali	Kahire: Müesseset-ü'l İkra linneşr-i vet-tevzi vet-Terceme, 1.Baskı, 2007
Büredü'l Ekbad İnde Fakdi'l Evlad	Nasir-ud'Din ed-Dimeşki'nin oğlu olarak bilinen El-Hafız Muhammed b. Abdullah	Amman: Ürdün, Darrün-Nefais, 1. Baskı, 1993
Büşra'l muhbitîn Bifadli s-Sabr-i ves-Sabirin	Muhammed bin Hamd el-Humud en-Necdi	Kuveyt: Cemiyet-ü'l İhya-i't-Türas el-İslami- Dahiyet-ü'l Sabahan-Nasır, 3.Baskı, 2007

	Tebdrid-ü Hararat-i'l Musibe İnde Mevti'l ahbabı ve Fakdi Semerat-ü'l Ef'ide ve Felzatü'l Ekbadi Fi Dav-i'l Kitab ve Sünne	Said b. Ali b. Vahf el-Kahtani	Riyad, Tabat-ü Sefir, 1422Hicri
	et-Tebyin lidavat-i'l Merda ve'l Musabin	Abdurrazzak b. Mühsin el-Bedr	Medine-i Münevvere: Matabi Edva'al Münteda, 2. Baskı, 1422 Hicri
	Tufet-ü'l Marid	Abdullah b. Ali ec-Cahisen	Suudi Arabistan: Medar-ü'l Vatan Yayın evi, 1. Baskı, 1994
	Tezkir-ül Mübtela bis-Sabr-i vez-Zikr-i İnde'l Bela/er-Rukye'l Şer'iyye ve'l Ezkar en-Nebeviyye	Halid b. Said el-Huteybi	2007
	Tesliyet-ü'l Musab İnde Fakdi'l Ahbab	Neda Ebu Ahmed	Yayınevi zikredilmemiştir
	Tesliyet-ü Ehle'l Meseib	Muhammed b. Muhammed. Muhammed, Şemseddin el-Münbeci(785H)	Lübnan, Beyrut: Kitab-ü' İlmiyye, 2. Baskı, 2005
	Tesliyete Nüfus'l Nisaver-Rical İnde Fakdi'l Atfal	Zeyde'l Abidin Abdurrahman b. Ahmed b. Receb b. Hasan Es-Selami İnceleyen: el-Velid b. Abdurrahman el-Feryan	Dar-ü'l Muktabas
	Teallam-ü Dersen Cediden Fi'l Hayat: Tecrübet-ün Vaki'iyye	Mey Abdullah Abdülaziz Faris	Kuveyt: 3.Baskı,2008
	el-Cenne ven-Nar ve Fakdü'l Evlad	Celaledin es-Suyuti, İnceleyen ve Yorumlayan: Muhammed	Kahire: Dar-ül Emin, 1.Baskı,1993

		Zeynehüm Muhammed Azb	
	el-Havfe mine'l Mevt	Muhammed Şerif Salim	İskenderiyye: Dâr-ü'l Kimme- Dâr-ü'l İman
	ed-Dua	Abdullah Ahmed el- Hudari	Kuveyt: Cemiyet-ü'l İhyâ-i't-Türas el-İslâmi – Licnet-ü'l Aleme'l Arabî, 3. Baskı, 2010
	Delil-ü'l Muvatin Fi Muvacahat-u'l Merad	Araştırma Birimi ve Mütercim Tercümanlık Bölümü AUST	Keridiye Li'l Tiba'a ven-Neşr vet-Tevzi, 2010
	Resäu'l Ebna-i Fiş-şir-i el-Arabiyi İla Nihayeti el-Karni'l Hamis-i'l Hicriy	Muhaymer Salih Musa Yahya	Ürdün, Zerka: Mektebet-ün-Nar, 1.Baskı
	Resäu'l Ahibbe	Bedr Abdullah el- Mudeyres	Kuveyt: el-Mü'lif, 1. Baskı, 2014
	Er-ravdat-ü'l Behiyye fi'l Mesail'i Mardiyye	Cafer Ahmed b. Ebi Yahya	Beyrut, Lübnan, 1987
	Sülvet-ü'l Hazin Ala Fakdi'l Ahibbe ve'l Benin	Mustafa Muhammed el-Lübnani	Şam: Dar-ü Sa'd-e'Din, 1.Baskı 1998
	Sülvet-ü'l Fuad Fi Mevti'l Evlad	Celâleddîn Süyûtî	El yazması http://al-mostafa.info/data/arabic/depot3/gap.php?file=m002121.pdf Bu linkten indirilebilir
	Sülvet-ü'l Ke'ib-i Bivefat-i'l Habibi sallallahu aleyhi vessellem	İbn-ü Nasır ed-Din İnceleyen: Salih Yusuf Matuk – Haşim Salih Mana'	Dar-ü'l Buhus lid-Dirasat'il İslamiyye, BAE
	Şerh-ü's-Sudur bi'Şerh-i	Celaledin es-Suyuti,	Lübnan: Dar-ü'l Marife, 1996

	Hali'l Mevta	İnceleyen: Abdülmecit Tame Halebi	
	Es-Sabra ves-Sevab Aleyh	İbni Ebi'd-Dünya lakabıyla bilinen Ebu Bekir Abdullah b. Muhammed b. Abid b. Süfyan b. Kays el-Bağdadi el-Emevi el-Kuraşi. (281 Ö.) İnceleyen: Muhammed Hayr Ramazan Yusuf	Lübnan, Beyrut: Dar-ü İbn-i Hazm, 1997
	Sifetü'l Cenne	Ebu Naim Ahmed b. Abdullah b. Ahmed b. İshak b. Musa b. Mahran el-Asbahi İnceleyen: Ali Rıza Abdullah	Suriye, Şam: Dar-ü'l Memun Liltüras, 1995
	Sifetü'l Cenne	Diya Ebu Abdullah Muhammed b. Abdu'l Vahid el-Makdesi İnceleyen: Sabri b. Selame Şahin	Riyad: Dar-ü Bilensiye, 1.Baskı, 2002
	Sifetü'l Cenne	İbni Ebi'd-Dünya lakabıyla bilinen Ebu Bekir Abdullah b. Muhammed b. Abid b. Süfyan b. Kays el-Bağdadî el-Emevi el-Kuraşî İnceleyen: Amr Abdülmünim Selim	Suudi Arabistan, Cidde: Mektebet-ü'l İlm
	Et-Tıb er-Ruhani ve İlmi'n-Nefs ed-Dini – el-	Haşla fi Hamid	Lübnan, Beyrut: Dârü'l İlmiyye, 2014

	Marad ve'lmevt		
	İddet-ü'l Sâbirin ve Zahiret-ü'l Şâkirin	İbn Kayyim el-Cevziyye	Şam, Beyrut: Dar-ü İbn-i Kesir, 3.Baskı. Medine-i Münevvere: Mektebet-ü'l Türas,1989
	Fıkh-u'l İbtıla'a ve Akdar-u'llah-i'l M'ulime	Ebu Faysal el-Badrani	http://www.almeshkat.net/books/open . Müşkat Sitesinde 'şebeketül müşkat el-İslamiyye' yayımlanmış bir kitap.)
	Felsefet-ü'l Mevt	Emel Mebruk	Lübnan, Beyrut: Dâr-ü'l Tenvir, 2010
	Kıssati Me'al İlac-i bil İneb: el-İstişfa bil İneb ve Turuk-i'l Tedavi bih	Ahmed el-Hüseyni	Kahire: Dâr-ü'l Tela'i lilneşri vet-Tevzi, 1992
	Kalak-ü'l Mevt	Ahmed Muhammed Abdülhalik	Kuveyt: Alem-ü'l Marife,1998
	el-Kelimat el-Beyyinat fi Ahkami'l Hidad-i'l Müminat- Muhtasar Fi Edabi ve Ehkami'l Cenaiz	Muhammed b. Hamd el-Humud ec-Cendi	Kuveyt: Cemiyet-ü'l İhyâ-i't-Türas el-İslami, 2004
	Keyfe Şüfit-ü Mine'l Saratan	Jain Plante	Lübnan: Şeriket Dâr-ü'l Feraşe, 1.Baskı, 2002
	Leke Ya Veledi (1.cilt)	Ali Rıza	Kuveyt: 1. Baskı, 1997
	Leke Ya Veledi (2.cilt: el-Akide)	Ali Rıza	Kuveyt: 1. Baskı, 1998
	Leke Ya Veledi (3.Cilt: el-İbadat)	Ali Rıza	Kuveyt: 1. Baskı, 1998
	el-Marad Ehkam ve İzat	Muhammed ec-Cebali	Kuveyt: 1. Baskı, 1998
	Marad-ü'l Sükker vet-Teayüş Meahu	Behçet Abbas	Amman: Dâr-ü'l Şuruk, 2002
	Marad-ü'l Mevt	Margrate Draws	Beyrut, Lübnan: Dâr-ü'l Metbuat, 2012

	el-Marad ve'l Keffarat	İbni Ebi'd-Dünya (281 Hicri Ö)	Hindistan, Bumbay: Dâr-ü'l Selefiyye, 1. Baskı, 1991
	Mukaddimet-ü'l li-Felsefet-i'l Mevt	Vasim Halil	Beyrut: Münteda'l Urube el-Lübnânî, 1996
	Men Aşa Bede'l Mevt	İbni Ebi'd-Dünya	Beyrut: Müessest-ü'l Kütüb-i'l Sekafiyye, 1412H.
	Mevcibat-i'l Cenne	Ebu Ahmed el-Kuraşi el-Abşami es-Semarkandi el-Asbahi İnceleyen: Nasır b. Ahmed b. En-Neccar ed-Dimati	Kahire: Mektebe-ü'l İbadi'r-Rahman, 1. Baskı, 2002

Son Söz

Her şeyden önce ve son sözü söylemeden önce;

Son sözü söylemekle her şeyin bitmediğini size teyit ederim. Zira sevgili Abdullah ile Hamd Köşkü'ne yolculuğumu belgelemek için yazdığım bu son sözle beraber yolculuk bitmiyor. Şer'î nass, kuran ve hadislerle içeriği donatılmış bu mübarek kitapta bahsettiğimiz gibi hep birlikte Hamd Köşkü'nde görüşmek dileği ile inşallah. Kuran'dan alıntıladığım ayetleri açık olan tefsiriyle, hadisleri ise sahih hadislerden eklemiş bulunmaktayım. Dolayısıyla değerli okur, hasta ve hasta yakınlarıyla alakalı ve bilmesi gereken, birçoğunun bilmediği Şer'î hükümlerin doğruluğu hususunda şüphe duymasın. Bu yolculuk esnasında hasta yakınlarının iyileşene kadar hastaları veyahut -Allah rahmet eylesin- ölmüşleri için ihtiyaç duyabilecekleri tüm konuları olabildiğince toplamaya çalıştım.

Bu eser mütevazî tecrübelerimin sonucudur. Mütevazî tecrübelerimi ele alıp ayrıntılarını hem dinî hem de dünyevî açıdan ihtiyaç duyan kimselere aktarmama, sorumluluk iç güdüsü itmiştir. Bu bilgileri aktarırken alçak gönüllülükle aktarmış bulunmaktayım. Hatta kendimi bu imtihan edilen kimselere nazaran üstün görmüyorum. Zira ben kendimi bu tür imtihan geçirenler arasında çok yüksek ilim sahibi biri olduğumu iddia edemem. Bilgi, müminin her zaman aradığı bir şeydir, nerede bulursa onu alır. Kalbi (duyarlı ve anlayışlı) olan kimselerin; yazdıklarımın, öğrenecekleri ek bilgi ya da bir ibret bana sevap olarak yeter. Yazdıklarımın kullanılması istenilen her kimseyle sevabını eksiltmeden sevap ortağı olduğuma içtenlikle inanıyorum. Kitabın odak noktası olan Sevgili Abdullah'ın da bu sevaptan nasiplenmesini Allah'tan dilerim. Zira bu Allah için güç değerdir.

Her halükârda gayret gösteren emeklerinin karşılığını alır. Yüce Rabbimden iki sevaba da talibim, yani çalışıp çaba göstermenin ve doğru yola muvaffak kılmanın sevabı.

Allah'tan tek dileğim değerli okuyucunun özellikle de bu konunun ilgisinin bu eserden fayda görmesidir.

Hamd Alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur.

Ruhun Son Çırpınışları

Son söz ile beraber kitap biter fakat Abdullah ile Hamd Köşkü'ne yaptığım güzel yolculuğum bitmez. Bu yolculuk esnasında ihtiyaç duyulabilecek deneyimleri aktardığım bu yolculuğun birilerine rehber etmesini diliyorum.

Fakat son olarak Abdullah'a şu sözleri ithaf etmek istiyorum:

Sana şükranlarımı sunuyorum sevgili Abdullah...

Ölmüş bedenine de ve bir zamanlar aramızda olan sana da teşekkür ederim...

Beni, Rabbimi anmaya alıştırdın.

Senin sayende benimsediğim inançlarımı anlattım. Temiz ruhun, benim gibi Allah'ın musibet verip Hamd Köşkü ile müjdelendirdiği kimselerin geçirdiği bu süreçte ihtiyaç duyacakları bilgileri ilk defa tek bir kitapta -mütevazi bilgilerim doğrultusunda- bir araya getirmeme bir sebep oldu.

Sevgili Abdullah sana müteşekkirim. Sen gittikten sonra gözyaşlarımın akmasını kolaylaştırdın. Hayat, bitmeyen işleriyle beni meşgul ettikten sonra artık kendimle baş başa kalabileceğim gözyaşımda benim yalnızlık arkadaşım olabileceği bir zaman kazandım. Özellikle teheccüt namazlarında ya da seni hatırladığım zamanlarda.

Sevgili oğlum sana elveda demeyeceğim, Hamd Köşkü'nde görüşmek dileği ile... Sözüne sadık Rabbim için hiç de güç değildir bu.

Yolculuğun Durakları Bitti mi?³⁵¹

Başka bir deyişle: Bu kitabın mevzuları bitti mi?

Cevap açık ve kitabın çıkış sebebinin aslından ortaya çıkıyor. Bu da kısacası, kişinin yaşadığı düşünceler ile benzer tecrübeleri yaşayan herkese aktarmak istediğim mütevazı tecrübeler ve hakikatler topluluğudur. O yaşayanlar da hususi olarak üç kısımdır:

Hasta
Hasta yakınları
Ölünün yakınları

Ayrıca umumi olarak da üç kısımdır:

- 1- Başkasının tecrübelerinden faydalanmak isteyen zeki ve akıllı kişi.
- 2- Daveti yayma hususunda bilgi birikimine ihtiyaç duyan davetçi.
- 3- Hastayla ve ölünün yakınları ile işinin gereği muhatap olanlar. Bakım evlerinde ve hastanelerde bulunan sosyal ve psikolojik uzman, doktor ve hasta.

Bu yüzden bu kitabın basımından sonra da elbette bazı başka meselelerin ve bu bağlamda ortaya çıkarılmayı hak edebilecek şeylerin oluşması tabiidir. Lakin bu yeni ve farklı maddeler sebebiyle kitabın basımı ertelemek uygun olmasa gerek. Çünkü esas ve ana maddeler Allah'a çok şükür muvaffak kılmasıyla tamamlanmıştır.

Böylelikle bu kitabın bu haliyle basılması zamansal ve şartsal zaruretlerden dolayı yapılan bir çalışma olmuştur. Nitekim şöyle derler: Olacak olandan kaçılmaz. Tecrübe nihayete ulaşmalıdır. Bu kitaptaki mevcut tecrübelerin ve bilgilerin herhangi birinden bir kişi istifade etse bile umulur ki bunlarda fayda ve irşat olur.

Muvaffakiyet Allah'tandır.

Alemlerin Rabbi Allah'a hamdolsun.

351 Bu makale, al-Qabas Gazetesi'nin 31/01/2016 tarihli sayısında yayımlanmıştır.

Peki Fotoğraflar Nerede?

Sevgili okur kendi kendine, bu gibi kitaplarda beklenebilen ve makul olan bir soru sorabilir: “Rahmetli Abdullah’ın fotoğrafları nerede?” Kitabın temelini oluşturan kişilik yapısıyla renklendirilmesi veya Abdullah’ın (Allah rahmet eylesin) hayatını, çocukluğundan hastalığına ve son olarak ölümüne kadar özetleyen bazı karelerin kitaba eklenmesi gayet normaldir. Kitabın başlığını anlatan kapaktaki fotoğrafı yeterli buldum. Bu doğrultuda şu maddeleri göz önünde bulundurdum:

- Sosyal ve kişisel fotoğrafların mahremiyeti.
- Ana konu olan Hamd Köşkü’ne yolculuk duraklarına odaklanmak.
- Amacın özel olması faydanın genel olmayacağı anlamına gelmez, ilkesinden yola çıkarak hastalık geçiren veyahut yakınları vefat eden insanlara hitap eden bir kitaptır.
- Okur sadece başkalarının hatıralarından ibaret bir diyalog değil, gerçekten faydalanacağı bir diyalog okuduğunu fark edecektir.

Ayrıca son olarak resimlerin var olmasına rağmen eklemememin sebeplerinin en önemlisi değerli ailemin (Abdullah’ın validesi ve kız kardeşlerinin) bu konudaki istekleridir, çünkü kitap onları da ilgilendiriyor.

Kitabımızı Özgün Kılan Ve Öne Çıkaran Unsurlar

Sevgili Abdullah ile Hamd Köşkü'ne yaptığım güzel yolculuğun başında "Kitabımızı Özgün Kılan ve Öne Çıkaran İşaretler" bölümünü ele aldım. Saygıdeğer Dr. Ahmed Seyyid Ahmed kardeşim, kitabı inceledikten sonra bu kitabı diğer kitaplardan özgün kılan unsurlarla alakalı yazısı kitabımın başlangıcı olsun istemedim.

Dr. Ahmed'in şu yazısından dolayı kendisine müteşekkirim:

"Allah'a hamdolsun, Rasûlullah'a, ehli beytine, sahabelerine ve Müslümanlara salat ve selam olsun,

Kim bilir belki kitabın ya da yazarın güzel insan oluşundan dolayı Kitabı okuduktan sonra kitabı özgün kılan yanlarını fark ettim. Bundan dolayı diğerleri de istifade edesin diye bununla alakalı yazı yazmak istedim:

Kitabın sözlerinin düzgünlüğü, doğruluğu ve açıklığı göze çarpmaktadır. İçinde ne garip ne de gizli ve anlaşılmayan bir söz bulunur.

Kitabın konuları ve amacı çeşitlidir. Zira musibete uğrayanları teselli etmeye, sevdiğini kaybedenlere başsağlığı dilemeye, sabırlı olmaya ve rıza göstermeye teşvike, yarar sağlamak için sıkıntı çekenlerin tecrübelerine yer vermeye, tavsiyelerle rehberlik etmeye, yardım ve destek sağlamaya, Hamd Köşkü ile şekil bulan müjdeleyici manevî boyuta, kendi yaptıklarımızla kaybettiğimiz altın çağımıza özleme ve Arap şiirinden alıntılara yer verilmiştir. Bu nedenle kitap yemyeşil bir bahçe gibidir. İçeriğiyle ilim, edep, nasihat ve rehberlik bakımından zengindir. Dolayısıyla kitabın yazılma sebebi olan zata Allah rahmet eylesin. Ayrıca bu kitabı yazana, ailesine, yakınlarına ve sevenlerine Allah rahmetiyle muamelede bulunsun.

Bu kitap, bir anne ile babanın ve kız kardeşlerin yani bir ailenin korkuyla umuda dair olan yaşadığı uzun çile yolculuğunu belgelemektedir. Her cümlesinde tam anlamıyla acılı bir tecrübenin aşamasını anlatmaktadır. Öyle ki Allah'ın lütfu ve yardımı olmasa dimdik dağları bile yıkan bir tecrübedir. Bundan dolayı en ince ayrıntısıyla okunmaya değer bir kitaptır.

Bu kitapta bir yandan evladını kaybedenin ayrılık acısını bir yandan da istircada bulunup hamd etmiş; can pasesi, yoldaşı ve ahiretindeki sevap kaynağı olan evladını kaybedenlere Samet olan Allah'ın vadettiği gibi Hamd Köşkü'nde tekrar bir arada olmanın özlemi yer almaktadır.

Kitap, çoğu kimsenin unuttuğu büyük bir kesime hitap etmektedir. Kendileri ya da yakınları musibete uğrayan kitleye yönelik yazılmıştır ve acıdan bitkin düşmüş gönüllerin acısını dindirmiştir. Ayrılıktan sonra tekrar bir arada bulunacak olmanın

umutsuzluğa düşenlere bir umut pırıltısıdır. Gönül eliyle göz yaşı mürekkebiyle yazılmıştır.

Kitap, hastalığa mağlup olan ve kısa süre içinde durumu fenalaşan, öleceğine kesin gözle bakmasına rağmen sabredip Allah'ın kaderine rıza göstermeyi terk etmeyen ve gülüşü çehresinden eksik olmayan, dili ile değil de tavriyla yakınlarına sanki "Canlarım sizi müjdelerim, hamd köşkünde görüşeceğiz" diyen hastanın psikolojik durumunu yakından ve ince ayrıntılarıyla göstermektedir.

Ayrıca daha önce ele alınmış konuları yeni bir üslupla aktardı. Şer'î üslubu ve kişisel deneyimi bir araya getirmiştir. Örneğin bundan bazıları; musibet, ona rıza ve sabır göstermektir. Feryat figan etmeyi men etmiştir. Bir de kitapta şunu demeye çalışıyor; gönül çektiği bütün acılara rağmen sabredebilir, ayrılık gönüle çetin gelse de Allah'ın (c.c.) vaadine mutmain ve inançlı olunca rıza gösterilebilir. Yazar, tecrübesini, çilesini ve öğrendiklerini bizlere aktarmaktadır. 'Hamd Köşkü'ne Yolculuk Esnasında Öğrendiklerim' bölümünü okumalısın. Zira onda büyük bir fayda göreceksin.

Kitap; başlangıcı sabır, sonu rıza olan bu iman yolculuğunun aracılığıyla Hamd Köşkü'ne özlemi, onun ayrıntılarını, anlamlarını ve özelliklerini işlemektedir; sabredip şükreden, istirca ederek ecrini Allah'tan bekleyen kulları için Allah'ın bahsettiklerini ele almaktadır.

İslâm'da Hastalık ve Ölüm Felsefesi, Dualar ve Şer'î Rukye konularına da değinmiştir. Bu konularda da klasik çerçevenin dışında hem gönle hem de akla hitap ediyormuşçasına bir yandan gerçekleri anlatırken okura hastalığıyla barışık olup ondan beklenen sevaba odaklanmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda insanın başından geçebilecek en kötü ve zor durumlarda bile Allah'ın lütfunun bulunduğunu idrak etmelerini sağlamaktadır. Zira tedavisi olmayan hastalıktan ve sevenleri ayıran ölümden daha acı bir durum var mıdır?

Kitapta, Arapların ve Avrupalıların eski çağlardaki sağlık sistemlerini daha önce benzeri olmayan bir şekilde ele alarak o dönemdeki Müslümanların sağlık vakıflarının sağlığa destekteki rolüne, Müslümanlardaki Bîmâristânların kuruluşu ve o dönemde sunduğu hizmetleri karşısında o dönemki Avrupa'nın sağlık sistemindeki gerilik ve yetersizliğine dikkat çekmektedir.

Çağımızda rollerin nasıl değiştiğine, sağlık alanındaki önderliğin Müslümanlardan Batılılara nasıl geçtiğine, genelde karşılaştırmanın bile söz konusu olmayacağı kadar büyük bir farkın nasıl oluştuğuna, sağlık sistemimizin çok geride kaldığına, şeffaflığa, modern hizmetlere ve birçok ilgili alanda yetkinliğe ihtiyaç duyulduğu hususuna da dikkat çekmektedir. Sektörün liderliğini yetkinlikle ve hakkını vererek yaparken artık çok geriden geldiğini, bu sırada Batılı sağlık sisteminin zirveye ulaşmış bilimde gelişerek hem insanı hem de altyapıyı geliştirdiğini, tek bir uzmanlıkta derinleşmek ile uzmanlıkların birbirini tamamlaması arasında nasıl birleştirdiğini,

sigorta sistemini, rolünü ve karşıladığı masrafları nasıl geliştirdiğini, buraya başvuran hasta ve yakınlarına davranışlarındaki insanî boyuta ve onlara sunulan bilgilerin kapsamlılığı ve tam şeffaflığı açısından riayet ettiğini, hasta ve yakınlarının ihtiyaçlarını karşılamak adına hasta yakınlarıyla toplantı odası, meditasyon ve ibadet odası, ameliyat bekleme odası, 3. 2. ve 1. Basamak yoğun bakım odaları gibi kurdukları uygar odaları nasıl kurduklarını bizlere göstermektedir. Bunun yanı sıra modernlik, bakım ve destek amacıyla gerçekleştirdiklerini gücenmeden sağlık kurumlarımız da örnek almalıdır ki hikmet müminin yitiğidir. Onu nerede bulursa, hemen almaya daha çok hak sahibidir. Bütün bu bahsettiklerim ve daha fazlası bu güzel kitapta yer almaktadır.

Kitabı özgün kılan ve bu kitabın imza attığı yenilikleri ortaya koyan unsurlarla çaresiz hastalığın yaşanması durumunda uygulanması gereken adımları okura sunmaktadır. Yazar tecrübesini kayıt altına alıp diğerleri faydalansın diye aktarmaktadır. Başından geçen musibeti, başkalarının yolundaki engellerini kaldırıp önlerini açan bir armağan haline getirmektedir. Bu, kitabı öne çıkaran iyi yönlerinden biridir. Bununla ilgili şöyle denir: Öncekiler sonrakilerin yolundaki engelleri kaldırmaktan başka bir şey yapmamış olsa dahi bunu yapmaları bir iyilik olarak yeterlidir.

Kitap özellikle evladını kaybeden ya da başka bir deyişle Rabbine emanet edip onun kendisine yapacağı duadan mahrum kalan -kendisi için dua eden salih bir evlat-kimselerin sık sık sorduğu ve cevabını merak ettikleri soruyu yanıtlamıştır. Peki roller değişirse de ameller aynı kalır mı? Bunu **Veyahut Kendisi İçin Dua Eden Salih Bir “Baba”** başlığı altında detaylıca göreceksiniz.

Bu kitap, gerçek servetin para biriktirip varlıklara sahip olduğunu düşünenlerin bilerek ya da bilmeyerek yanlış anladıkları kavramı ve gerçek servetin insanların sevgisinden ibaret olduğunu açıklayarak düzeltmiştir. Meşhur hadis-i şerifte geçtiği gibi insanların sevgisinin Allah’ın sevgisi sonucu olduğunu açıklamıştır. Ayrıca bu kitabın, bu sevginin çeşitlerinden ayrıntılarıyla bahsetmiş olduğunu şu başlık altında detaylıca göreceksiniz: **Servetin Kaynağının Keşfi: Ben Milyarderim**

Kitap birçok Müslüman kadının aklını ve gönlünü ele geçiren kıskançlıktan arınmalarına vesile oldu. Çoğunun merak ettiği bir soruya yanıt verdi. Hatta bana da birkaç kez soruldu: İri, güzel gözlü hûriler kimlerdir? Peki onlar kıskanılır mı? Zira kitap cennette kıskançlığa yer olmadığını ve cennette mümin kadının durumunun güzel gözlü hûrilerin durumundan daha iyi, daha yüksek mertebede ve onlardan daha güzel olduğunu bildirerek açıkça cevap vermiştir bu soruya. Bunları şu başlık altında detaylıca göreceksiniz: **Cennette Müslüman Kadına Büyük Bir Müjde**

Kitap konusuyla alakalı olan şiir ve şairlerden bahsetmeyi de ihmal etmemiştir. Ki bununla alakalı olarak yazar, **Şairlerin Gözünden Evlat Acısı** başlığı altında somut bir örnek ayırmıştır. Bu başlık altında detaylıca göreceksiniz.

Bu kitapta ebeveynlere çocukların gizli yanlarını, açığa çıkmamış yeteneklerini keşfetmeleri ve ebeveyn nesli ile evlat nesli arasındaki iletişim kopukluğunun giderilmesi için açıkça bir çağrı bulunmaktadır.

Kitap, sağlığı yerinde olan kimselere gece gündüz içinde buldukları bahşedilen nimetlere karşın Allah'a şükretsiner diye uyarı ve hatırlatma çağrısı olmuştur.

Kitap genel olarak, Allah'ın kaza ve kaderine karşı sabır ve rıza göstermeye, yolundan gidenlere vadettiklerine karşı mutmain olmaları için bir çağrıdır. Bu çağrıyı özgün kılan, tecrübeyi adım adım yaşayıp yakından şahit olan bir kimse tarafından yapılmasıdır. Bu özelliği ile bir yeniliğe imza atmıştır.

Bazı bölümlerinde ise hurafelere, büyü ve sihir işlerine davet edenlerden uzak durmamızı söyleyip bunun yanı sıra şer'î ilimlere sınımsız sarılmayı ve hasta için fitne ve vesveselerden korunmadaki etkisini öğrenmeye dair bir uyarı çağrısı bulunmaktadır.

Yazar birkaç fikhî meseleye yer verip ele alarak bu kitabında Fikhî bakışa da değinmiştir. Bunun bir kısmını şu başlıklar altında inceleyebilirsiniz: **Kanserden Ölen Şehittir, Beyin Ölümü Gerçekleşmiş Hastanın Bağlı Olduğu Yaşam Destek Ünitesinin Fişlerini Çekmenin Fikhi Boyutu, Salih Amellerin Ölüye Bağışlanmasının Meşruiyeti Hususunda İslam'ın Yüceliği.**

Rabbim yazarın sunmaya çalıştıklarıyla faydalanmayı nasip etsin. Yazar okur için yararlı olan birçok konuyu sunmaya çalıştı. Dolayısıyla bu eserde Hastalık ve Felsefesi hakkında ayrıca hastalık ve hastayla ilgili adaptasyonlardan bahsetmeyi de ihmal etmemiştir. Bununla ilgili bazı başlıklar şunlardır: **Hastaya Refakat Eden Ya da Hastayı Ziyaret Eden Ne Yapmalıdır?, Hastaya Refakat Edenin Sevabı, Hasta Yanında Çok Kalmamanın Müstehap Oluşu.**

Ve son olarak, Sevgili Abdullah'a merhamet etmesi, makamını Firdevsi ale cennetinde eylemesi, ailesi, yakınları ve sevenlerine sabır ihsan etmesi, onları onunla Allah'ın vaadi olan Hamd Köşkü'nde bir araya getirmesini samimi dualarla Yerin ve göğün Rabbinden niyaz ederim.

**Al-Qabas Gazetesi'ndeki "Abdullah İle Hamd Köşküne Yolculuk"
Makaleler Serisi**

Yolculuk Sırasında Bir Teşekkür	1	12/10/2014
Hamd Köşkünün Tarifi	2	19/10/2014
Kanserden Ölen Şehittir	3	26/10/2014
İslam'da Hastalık Felsefesi	4	02/11/2014
İslam'da Ölüm Felsefesi	5	09/11/2014
İslam'da Duanın ve Rukyenin Felsefesi	6	17/11/2014
Hastaları Sadakalarla Tedavi Edin	7	30/11/2014
Salih Amellerin Ölüye Bağışlanmasının Meşruiyeti Hususunda İslâm'ın Yüceliği	8	07/12/2014
Veyahut Kendisi İçin Dua Eden Salih Bir "Baba"!	9	14/12/2014
Hastayla Bilgi Paylaşımında Amerikan Metod	10	04/01/2015
ABD Hastanelerinde Uygar Odalar	11	26/01/2015
Servetin Kaynağının Keşfi: Ben Milyarderim!	12	15/02/2015
Beyin Ölümü Gerçekleşmiş Hastanın Bağlı Olduğu Yaşam Destek Ünitesinin Fişlerini Çekmenin Fikhî Boyutu	13	08/03/2015
Hamd Köşkü'müzün Komşusu Halid Abdullatif eş-Şayi' Hoş Geldin	14	22/03/2015
Cennet "Sadece Huri" Değil!	15	12/04/2015
Cennette Müslüman Kadına Büyük Bir Müjde	16	03/05/2015
Kabirlerdekilere Nasıl Mutluluk Bahşedebiliriz?	17	07/06/2015
Ölüye İkrâm Hakkında	18	12/07/2015
Çocuklarınızın Dünyalarını Keşfedin	19	10/08/2015

Ne Tür Drama Çocuklarımızın İlgisini Çekiyor?	20	17/08/2015
Merhametli Bir Anne: Enise Anne	29	23/08/2015³⁵²
Şairlerin Gözünden Evlat Acısı	23	13/09/2015
Huzura Kavuşmuş Can: Huzura Eren Kişi	24	30/09/2015
Kabul Olma Şartları (1)	26	11/10/2015
Kabul Olma Şartları (2)	27	12/10/2015
Kabul Olma Şartları (3)	28	13/10/2015
Süleyman Macit eş-Şahin'in Gözünden Abdullah	29	25/10/2015
O Vakit Beni Mazur Gör Abdullah En Azından Bir Müddetliğine	30	01/11/2015
Söz bakımından Allâh'tan daha doğru kim olabilir!	31	15/11/2015
Ölmek Üzere Olan Kişiyne Kelime-İ Tevhidi Telkin Etmek	32	22/11/2015
Gerçek Doğumu Bir Sms İle İletmek	33	06/12/2015
Vesvesenin Ta Kendisi Olan ve O Çokça Geri Kaçan (Şeytan)'ı Geri Çevirme	34	20/12/2015
Hasta ve Hasta Yakınlarına Gelen Tıbbi Öneri Kalabalığı ve Doğruluk Payı	35	03/01/2016
İnsaniyet Emîrine Teşekkür ve Takdir	36	17/01/2016
Abdullah (1-2)	37	31/01/2016
Abdullah (2-2)	38	01/02/2016
Yolculuğun Durakları Bitti Mi?	39	14/02/2016
Sonsöz	40	28/02/2016

352 Not: Bölümler al-Qabas Gazetesi'nde yayımlarken yaşanan bazı baskı hatalarına rağmen burada sıra numaraları olduğu verilmiştir.

ALLAH'A HAMD OLSUN

Bu kitap sevgili Abdullah'ın -Allah rahmet eylesin- vefatının birinci sene-i devriyesinde tamamlanmıştır. Bizden önce "Hamd Köşkü"ne gitmiştir -inşallah-.

Bu Kitaptan İstifade Edenler

1. Hastalar, yakınları ve refakatçileri.
2. Hastalıktan dolayı tedavi olanlar.
3. Çocukları ya da sevdikleri ölenler.
4. Kuveyt'te ya da umumi olarak dışında ve hususi olarak da ABD'de tedavi olan göçmenler.
5. Hastalık, tedavi ve dost, çocuk vefatı ile imtihan hakkında kültür sahibi olmaya rağbetli olan sağlıklı kimseler.

Kendilerinden, Allah'ın onlara bahşedeceği ecir ve sevap karşılığında dua rica ederiz.

Kitabın Başlangıç Noktası

Kitapta rivayetini açıkladığımız hadiste geçtiği üzere yüce Allah'ın vadinin gerçekleşeceğine dair en ufak bir şüphe olmayan kesin inanç, kitabın başlangıç noktasıdır. Orada geçer ki; Allah kıymetli meleklerine cennette bir köşk yapıp onu "Hamd Köşkü" diye isimlendirmelerini emreder. Bu, çocuğunu kaybetmesine rağmen sabreden, yüce Allah'a hamd eden ve istircâda bulunan -yani biz elbette Allah'a aitiz ve ona döndürüleceğiz diyen- herkes içindir. Bu, -yüce Allah'ın izni ile- kitap ve sünnetin geniş yolundaki mübarek bir yolculuktur. Onunla, istifade etmesi mümkün olan için hastalık ve vefat merhalelerindeki mütevazı tecrübe nakillerini arıyoruz.

Kıymetli okuyucuların büyük ve güzel etkileşimleri ve El-Kabes gazetesinde "Abdullah ile Birlikte Hamd Köşkü'ne Olan Yolculuğum" başlığı altında yazdığım o güzel serinin makalelerini takip etmeleri bu kitabı çıkarmaya başlamam hususunda adım atmam için bana çok cesaret vermiştir.

Bu Kitaptan İstifade Edenler

1. Hastalar, yakınları ve refakatçileri.
2. Hastalıktan dolayı tedavi olanlar.
3. Çocukları ya da sevdikleri ölenler.
4. Kuveyt'te ya da umumi olarak dışında ve hususi olarak da ABD'de tedavi olan göçmenler.
5. Hastalık, tedavi ve dost, çocuk vefatı ile imtihan hakkında kültür sahibi olmaya rağbetli olan sağlıklı kimseler.

Kendilerinden, Allah'ın onlara bahşedeceği ecir ve sevap karşılığında dua rica ederiz.

Kitabın Başlangıç Noktası

Kitapta rivayetini açıkladığımız hadiste geçtiği üzere yüce Allah'ın vaaadinin gerçekleşeceğine dair en ufak bir şüphe olmayan kesin inanç, kitabın başlangıç noktasıdır. Orada geçer ki; Allah kıymetli meleklerine cennette bir köşk yapıp onu "Hamd Köşkü" diye isimlendirmelerini emreder. Bu, çocuğunu kaybetmesine rağmen sabreden, yüce Allah'a hamd eden ve istircâda bulunan -yani biz elbette Allah'a aitiz ve ona döndürüleceğiz diyen- herkes içindir. Bu, -yüce Allah'ın izni ile- kitap ve sünnetin geniş yolundaki mübarek bir yolculuktur. Onunla, istifade etmesi mümkün olan için hastalık ve vefat merhalelerindeki mütevazı tecrübe nakillerini arıyoruz.

Kıymetli okuyucuların büyük ve güzel etkileşimleri ve El-Kabes gazetesinde "Abdullah ile Birlikte Hamd Köşkü'ne Olan Yolculuğum" başlığı altında yazdığım o güzel serinin makalelerini takip etmeleri bu kitabı çıkarmaya başlamam hususunda adım atmam için bana çok cesaret vermiştir.